

INTO THE WILD

un film fascinant, în regia lui Sean Penn

Jon Krakauer

În sălbăticie

HUMANITAS fiction

HUMANITAS
fiction

JON KRAKAUER

ÎN SĂLBĂTICIE

Traducere din engleză şi note:
IULIA BLAGA

Original: INTO THE WILD (1996)

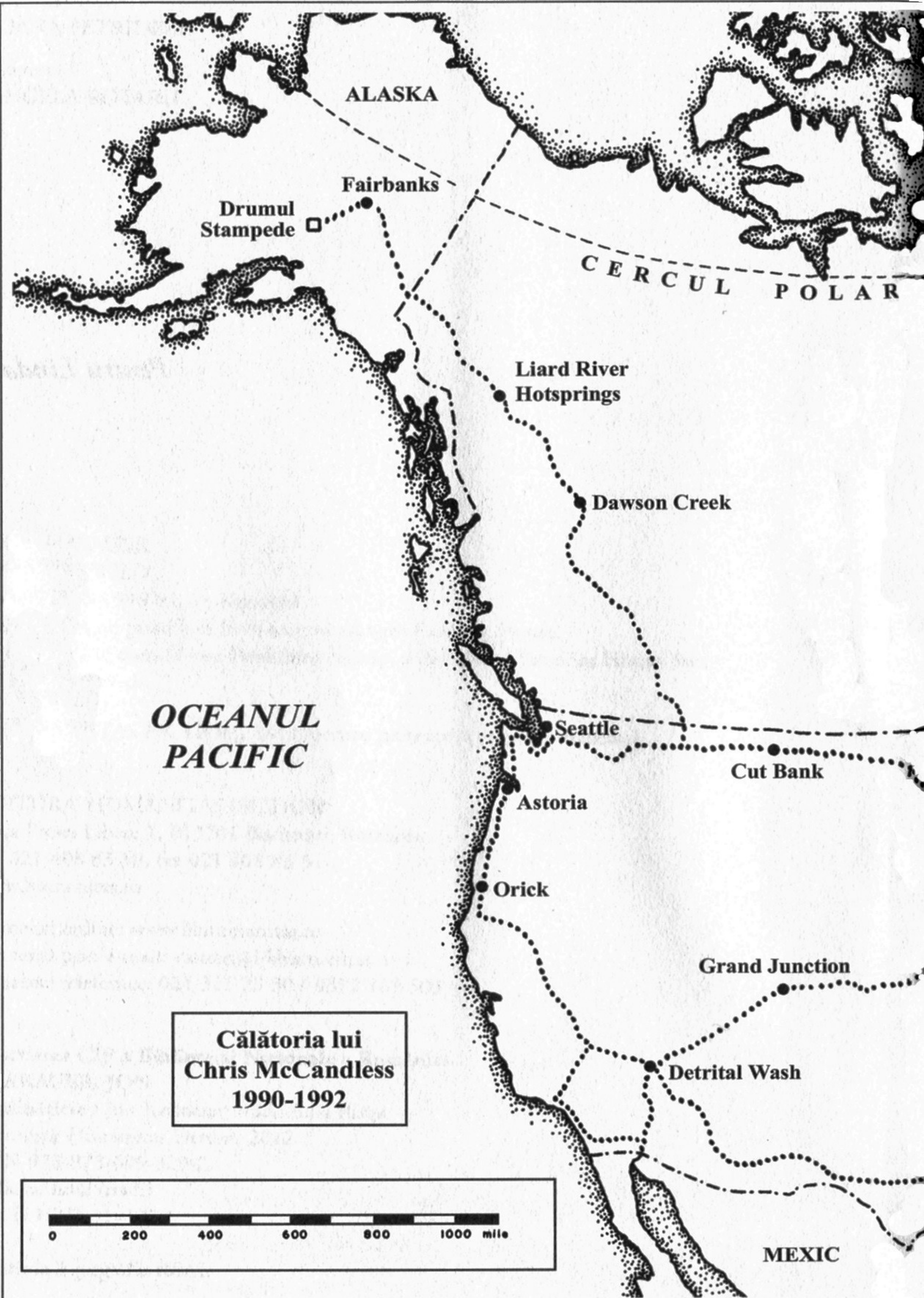
virtual-project.eu

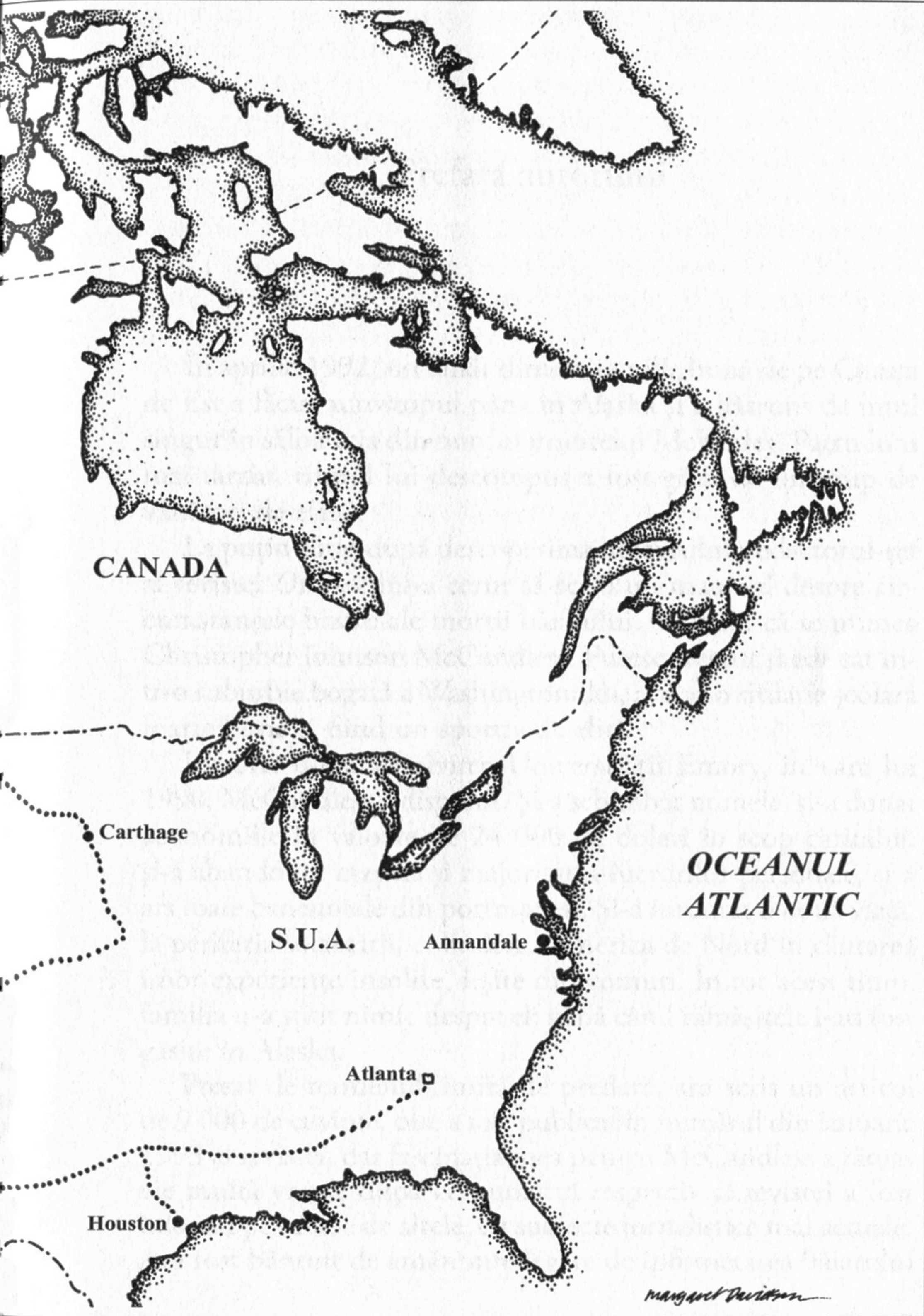
EDITURA:
HUMANITAS FICTION

ANUL 2012

ISBN 978-973-689-329-2

Pentru Linda

ALASKA
Fairbanks
Drumul
Stampede
CERCUL POLAR
Liard River
Hotsprings
Dawson Creek
OCEANUL
PACIFIC
Seattle
Cut Bank
Astoria
Orick
Grand Junction
Detrital Wash
Călătoria lui
Chris McCandless
1990-1992
0
200
400
600
800
1000 mile
MEXIC

CANADA
Carthage
OCEANUL
ATLANTIC
S.U.A.
Annandale
Atlanta
Houston
Margaret Davidson

Prefaţa autorului

În aprilie 1992, un tânăr dintr-o familie bună de pe Coasta de Est a făcut autostopul până în Alaska şi a pătruns de unul singur în sălbăticia din nordul muntelui McKinley. Patru luni mai târziu, trupul lui descompus a fost găsit de un grup de vânători de elani.

La puţin timp după descoperirea cadavrului, redactorul-şef al revistei *Outside* mi-a cerut să scriu un material despre circumstanţele bizare ale morţii băiatului. S-a aflat că se numea Christopher Johnson McCandless. Fusese crescut şi educat într-o suburbie bogată a Washingtonului, având o situaţie şcolară foarte bună şi fiind un sportiv de elită.

Imediat după absolvirea Universităţii Emory, în vara lui 1990, McCandless a dispărut. Şi-a schimbat numele, şi-a donat economiile în valoare de 24.000 de dolari în scop caritabil, şi-a abandonat maşina şi majoritatea lucrurilor personale, şi-a ars toate bancnotele din portmoneu. Şi-a inventat o nouă viaţă, la periferia societăţii, colindând America de Nord în căutarea unor experienţe insolite, ieşite din comun. În tot acest timp, familia n-a ştiut nimic despre el; până când rămăşiţele i-au fost găsite în Alaska.

Presat de termenul-limită de predare, am scris un articol de 9.000 de cuvinte, care a fost publicat în numărul din ianuarie 1993 al revistei, dar fascinaţia mea pentru McCandless a rămas vie multă vreme după ce numărul respectiv al revistei a fost înlocuit pe tarabe de altele, cu subiecte jurnalistice mai actuale. Am fost bântuit de amănunte legate de înfometarea băiatului şi de paralele vagi şi neclare dintre evenimentele vieţii lui şi cele ale propriei mele vieţi. Nedorind să mă despart atât de curând de McCandless, mi-am petrecut mai mult de un an trasând sinuosul drum care l-a dus spre moarte în taigaua din Alaska, vânând fiecare detaliu al peregrinărilor sale cu un interes ce friza obsesia. Încercând să-l înţeleg pe McCandless, am ajuns, în mod inevitabil, să reflectez asupra unor subiecte mai largi: fascinaţia pe care o are

sălbăticia asupra imaginarului american, vraja pe care o exercită activităţile pline de risc asupra tinerilor de o anumită structură, legătura complexă şi foarte încărcată emoţional dintre taţi şi fii. Rezultatul acestei anchete dificile este cartea pe care o aveţi în mână.

Nu pretind că aş fi un biograf imparţial. Povestea ciudată a lui McCandless a atins o coardă sensibilă, care a făcut imposibilă relatarea faptelor fără a mă implica emoţional. Am încercat – şi cred că în mare parte am şi reuşit – să rămân o voce discretă pe tot parcursul povestirii. Dar să-l avertizăm pe cititor: am întrerupt povestea lui McCandless pentru a introduce fragmente dintr-o povestire legată de propria mea tinereţe. Am făcut-o în speranţa că experienţa mea va arunca, indirect, puţină lumină asupra enigmei lui Chris McCandless.

A fost un tânăr extrem de puternic, având o doză de idealism ce nu se împăca uşor cu existenţa modernă. Atras de scrierile lui Lev Tolstoi, McCandless admira mai ales felul în care marele romancier renunţase la o viaţă plină de belşug şi de avantaje, alegând să trăiască printre cei nevoiaşi. În timpul liceului, McCandless a adoptat ascetismul lui Tolstoi şi rigoarea lui morală într-un mod care la început i-a surprins, apoi i-a alarmat pe cei apropiaţi. Când băiatul a pornit spre sălbăticia din Alaska[1], nu îşi făcea iluzii că va ajunge într-un tărâm unde curge lapte şi miere. Pericolele, greutăţile şi renunţarea tolstoiană erau exact ceea ce căuta. Şi asta a şi găsit, cu asupra de măsură.

În cea mai mare parte a celor şaisprezece săptămâni chinuitoare, McCandless s-a descurcat mai mult decât bine. Fireşte, dacă n-ar fi făcut una sau două greşeli mărunte, ar fi ieşit teafăr din păduri, în august 1992, la fel de anonim pe

[1] În original, *bush,* termen sub care e cunoscută porţiunea statului Alaska nelegată de continentul nord-american printr-un sistem coerent de drumuri. Din punct de vedere geografic, cea mai mare parte a Alaskăi e situată în „the Bush”, deşi majoritatea populaţiei locuieşte în sau în apropierea celor două zone urbane principale, Anchorage şi Fairbanks. Termenul de *bush* e folosit şi ca sinonim pentru *sălbăticie*, şi aşa am ales să-l traduc.

cât intrase în aprilie. Dar greşelile lui nevinovate s-au dovedit cruciale şi ireversibile, numele lui a ajuns în tabloide, iar familia, răvăşită, a fost lăsată să strângă cioburile unei iubiri teribile şi dureroase.

Un număr surprinzător de mare de oameni au fost afectaţi de povestea vieţii şi a morţii lui McCandless. În săptămânile şi lunile care au urmat publicării sale, articolul din *Outside* a generat mai multă corespondenţă decât orice alt material publicat vreodată de revistă. Cum era de aşteptat, aceste scrisori reflectau puncte de vedere cu totul diferite. Unii cititori nutreau o admiraţie imensă pentru curajul şi ideile nobile ale băiatului; alţii tunau şi fulgerau, susţinând că fusese un idiot nesăbuit, un ţicnit, un narcisist care a murit din ignoranţă şi prostie, şi că nu merita atât de multă atenţie din partea presei. Părerile mele în legătură cu acest subiect vor fi cunoscute în cele ce urmează, dar îl voi lăsa pe cititor să-şi formeze propria opinie despre Chris McCandless.

JON KRAKAUER
Seattle, aprilie 1995

ÎN SĂLBĂTICIE

OCEANUL ARCTIC
SIBERIA
BARROW
Prudhoe Bay
LANȚUL BROOKS
NOME
ALASKA
MAREA BERING
Râul Yukon
Tabăra lui Carl McCunn
Râul Coleen
FORT YUKON
Râul Porcupine
FAIRBANKS
HEALY
Râul Yukon
LANȚUL ALASKA
Muntele McKinley
ANCHORAGE
HOMER
VALDEZ
CORDOVA
Kodiak
YUKON
GOLFUL ALASKA
COLUMBIA BRITANICĂ
LANȚUL MUNȚOS DE-COASTĂ
JUNEAU
SITKA
PETERSBURG
Devils Thumb
N
0 50 100 150 200 250 MI
mDavidson

CAPITOLUL UNU

În interiorul Alaskăi[2]

27 aprilie 1992
Salutări din Fairbanks! Wayne, îţi scriu pentru ultima oară. Am ajuns aici acum două zile. A fost foarte greu să găsesc maşini în Yukon. Dar până la urmă am ajuns. Te rog să returnezi către destinatar toate scrisorile pe care le primesc. S-ar putea să treacă mult timp până când mă voi întoarce în Sud. Dacă această aventură se dovedeşte fatală şi nu vei mai auzi de mine, vreau să ştii că eşti un om extraordinar. Păşesc acum în sălbăticie. Alex

CARTE POŞTALĂ PRIMITĂ DE WAYNE WESTERBERG
ÎN CARTHAGE, SOUTH DAKOTA

Jim Gallien parcursese şase kilometri şi jumătate de la ieşirea din Fairbanks, când l-a observat pe autostopistul care stătea în zăpadă, pe marginea drumului şi cu degetul ridicat, tremurând în răsăritul gri al Alaskăi. Nu părea om în toată firea – avea optsprezece, cel mult nouăsprezece ani. O armă i se iţea din rucsac, dar tânărul părea destul de prietenos. Un autostopist cu un Remington semiautomat nu e genul de imagine care să-i surprindă pe şoferii din cel de-al patruzeci şi nouălea stat. Gallien a tras pe dreapta şi i-a zis puştiului să urce.

Autostopistul şi-a aruncat rucsacul pe bancheta din spate a Fordului şi a spus că-l cheamă Alex. „Alex?” a întrebat Gallien, aşteptând numele de familie.

„Doar Alex”, a replicat tânărul, fără să muşte momeala. Un metru şaptezeci şi unu sau şaptezeci şi doi, constituţie atletică, pretindea că are douăzeci şi patru de ani şi că e din South Dakota. A explicat că vrea să ajungă cât mai

---

[2] În original, „The Alaska Interior” – acoperă aproape întreaga suprafaţă a statului Alaska şi e în mare parte o zonă sălbatică. Cel mai mare oraş al regiunii este Fairbanks.

departe posibil de limita Parcului Naţional Denali şi că intenţionează să pătrundă adânc în sălbăticie şi să trăiască acolo timp de câteva luni.

Gallien, de profesie electrician, era în drum spre Anchorage, situat la 384 de kilometri depărtare de Denali, pe şoseaua George Parks. I-a spus tânărului că o să-l lase unde doreşte. Rucsacul lui Alex cântărea doar vreo unsprezece kilograme, ceea ce lui Gallien – vânător priceput, om de-al locului – i se părea un bagaj neverosimil de uşor pentru o şedere de câteva luni în sălbăticie[3], mai ales primăvara devreme. „Nu avea nici suficientă mâncare, nici suficient echipament, aşa cum te-ai aştepta de la cineva care pleacă într-o astfel de călătorie”, îşi aminteşte Gallien.

A răsărit soarele. În timp ce rulau pe sub crestele împădurite de deasupra râului Tanana, Alex privea lung întinderea măturată de vânt a *muskeg*-ului[4] care se întindea spre sud. Gallien se întreba dacă nu cumva îl luase în maşină pe unul dintre trăsniţii aceia, care vin din celelalte state să pună în practică fanteziile lui Jack London. De multă vreme, Alaska e ca un magnet pentru visători şi dezmoşteniţi, oameni care cred că imensitatea virgină a Ultimei Frontiere le va astupa găurile din propria viaţă. Dar acest loc e necruţător, nu dă doi bani pe speranţe sau doruri.

„Oamenii din afară”, zice Gallien cu voce tărăgănată şi sonoră, „cumpără un număr din revista *Alaska,* o răsfoiesc şi îşi spun: *Ia să mă duc acolo, să trăiesc în sălbăticie; ia să mă duc să simt şi eu ce-i aia viaţă adevărată.* Dar, când ajung aici şi pătrund în sălbăticie, descoperă că nu e cum scrie în reviste. Râurile sunt mari şi repezi. Ţânţarii te mănâncă de viu. În multe locuri nu ai ce vâna. Traiul în sălbăticie nu e un picnic.”

Drumul din Fairbanks până la marginea Parcului Denali a durat două ore. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai puţin

---

[3] În original *backcountry,* termen care desemnează o zonă izolată. Poate fi echivalat cu *wilderness,* sălbăticie.

[4] Tip de sol acidic, specific zonelor arctice şi boreale.

credea Gallien că Alex e dus cu pluta. Era un tânăr plăcut şi părea bine educat. L-a iscodit pe Gallien cu întrebări serioase despre ce fel de vânat mic trăieşte acolo, despre fructele pe care le-ar putea mânca – „chestii de genul acesta”.

Cu toate acestea, Gallien era îngrijorat. Alex a recunoscut că singurul aliment pe care îl avea era o pungă cu patru kilograme şi jumătate de orez. Echipamentul lui era sărac pentru condiţiile aspre din aceste teritorii, care în aprilie sunt încă acoperite de zăpadă. Ghetele ieftine de piele ale lui Alex nu erau rezistente nici la apă, nici la frig. Arma lui avea calibrul 22, mult prea mic pentru a putea ucide animale mari, precum reni sau karibu, pe care ar fi trebuit să le mănânce dacă intenţiona să rămână mai mult timp în sălbăticie. Nu avea topor, nici spray pentru ţânţari, nici ghete de iarnă sau busolă. Singurul instrument de navigaţie de care dispunea era o hartă a şoselelor statului, şterpelită de la o benzinărie.

La 160 de kilometri depărtare de Fairbanks, şoseaua începe să urce spre culmile lanţului muntos Alaska. În timp ce camionul se clătina pe un pod peste râul Nenana, Alex a privit în jos, înspre şuvoiul rapid, şi a spus că îi e frică de apă. „Acum un an, în Mexic”, i-a povestit lui Gallien, „eram într-o canoe în plin ocean şi era să mă înec când s-a pornit furtuna”.

Puţin mai târziu, Alex şi-a scos harta jerpelită şi a arătat cu degetul spre o linie roşie, care se intersecta cu drumul de lângă oraşul minier Healy. Drumul numit Stampede. Arareori folosit, nici măcar nu e marcat pe majoritatea hărţilor rutiere ale Alaskăi. Pe harta lui Alex, linia întreruptă o cotea la vest de şoseaua Parks şi, după 64 de kilometri, se pierdea în mijlocul sălbăticiei din nordul Muntelui McKinley. Alex i-a spus lui Gallien că acolo vrea să ajungă.

Gallien a înţeles că planul autostopistului era nebunesc şi a încercat să-l facă să se răzgândească. „I-am spus că acolo unde merge nu-i va fi uşor să vâneze, că ar putea trece zile întregi fără să omoare vreun animal. Când am văzut că nu reuşesc aşa, am încercat să-l sperii cu poveştile despre

urşi. I-am spus că o armă de calibrul 22 mai mult l-ar zgândări pe un urs grizzly. Alex nu părea îngrijorat. „O să mă urc într-un copac”, a zis. Copacii nu cresc atât de înalţi în această zonă, i-am răspuns, şi ursul poate doborî un molid pricăjit fără nicio problemă. Dar nu-i păsa. Avea replică la orice.”

Gallien s-a oferit să-l ia cu el la Anchorage, să-i cumpere un echipament ca lumea şi apoi să-l ducă unde voia să ajungă.

— Nu. Mulţumesc oricum, a răspuns Alex. O să mă descurc.

Gallien l-a întrebat dacă are permis de vânătoare.

— La naiba, n-am, a zis el iritat. Nu e treaba guvernului ce mănânc eu. Să se ducă dracului cu regulile lor idioate!

Când Gallien a întrebat dacă părinţii ori vreun prieten ştiu ce are de gând să facă – dacă există cineva care ar putea fi alertat în caz că va avea probleme şi va întârzia –, Alex a răspuns calm că nu, nimeni nu ştia de planul lui, şi că, de fapt, nu mai vorbise cu familia de aproape doi ani.

— Sunt absolut sigur, l-a asigurat el pe Gallien, că nu mă bag în ceva peste puterile mele.

„Nu-l puteai convinge”, îşi aduce aminte Gallien. „Era hotărât. Un adevărat fanatic. Primul cuvânt care îmi vine în minte pentru a-l caracteriza e *surescitat.* Era nerăbdător să ajungă acolo.”

La trei ore distanţă de Fairbanks, Gallien a ieşit de pe şosea şi şi-a parcat maşina de teren pe marginea unui drum lateral, plin de zăpadă. Pe primii kilometri drumul Stampede e bine bătătorit trecând pe lângă cabane risipite printre molizi şi plopi tremurători, înconjuraţi de buruieni. Drumul se strică dintr-odată în dreptul ultimei cocioabe de lemn. Şters şi acoperit de anini, el se transformă într-o cărare neîntreţinută.

Pe timp de vară, drumul ar fi fost abia schiţat, dar nu greu de găsit. Acum era impracticabil din pricina celor patru zeci şi cinci de centimetri de zăpadă. La 16 kilometri depărtare de şosea, speriat să nu rămână înzăpezit dacă ar fi continuat să înainteze, Gallien a oprit maşina în vârful

unei culmi joase. Coamele îngheţate ale celui mai înalt lanţ muntos din America de Nord scânteiau pe linia sud-vestică a orizontului.

Alex a insistat să-i dea lui Gallien ceasul său de mână, pieptănul şi ceea ce pretindea a fi toţi banii care îi rămăseseră: 85 de cenţi în monede mici.

— N-am nevoie de banii tăi, a zis Gallien, şi am ceas.

— Dacă nu le iei, o să le arunc, a răspuns Alex pe un ton vesel. Nu vreau să ştiu cât e ceasul. Nu vreau să ştiu ce zi e sau unde mă aflu. Nu contează.

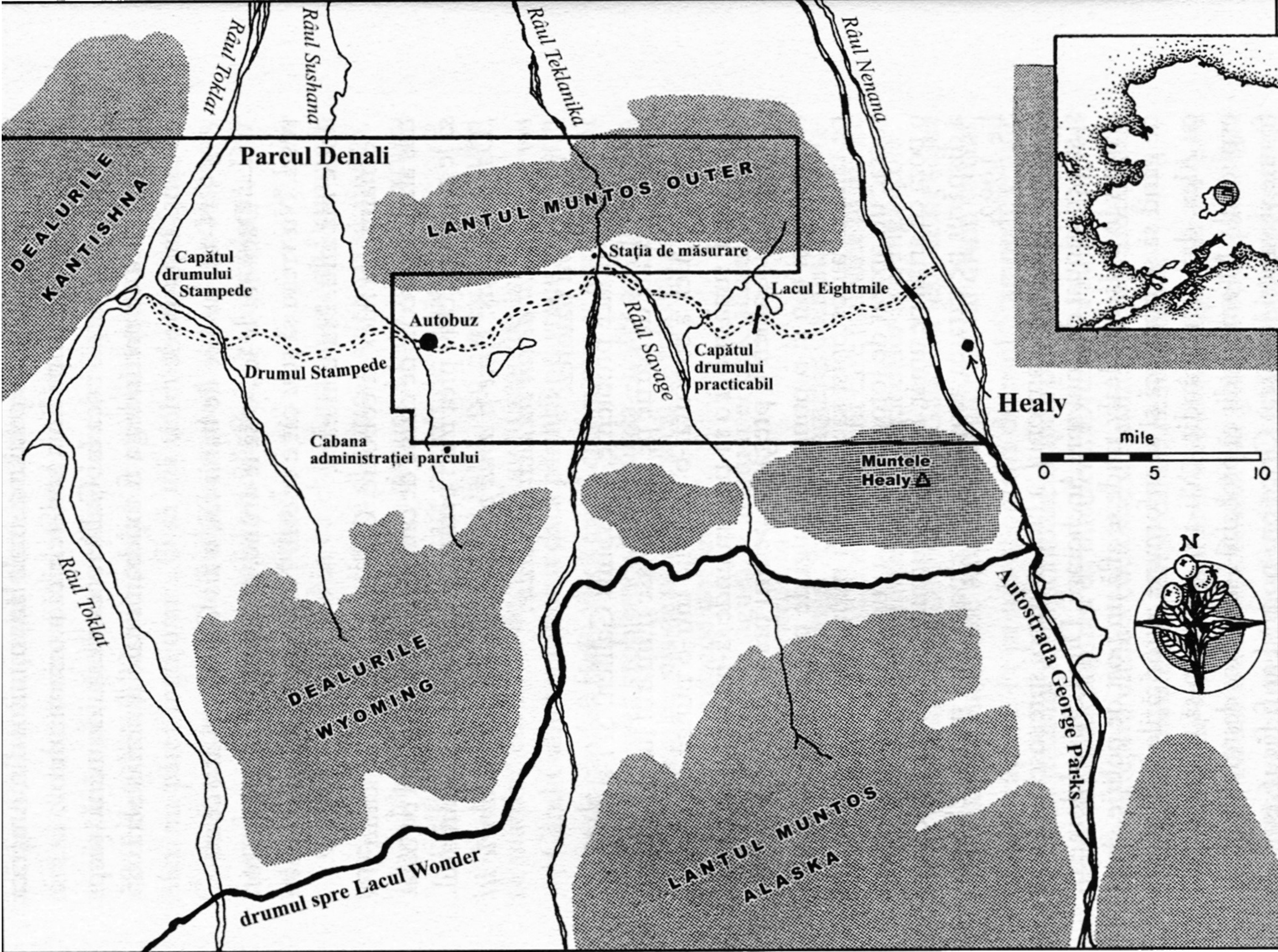
înainte ca Alex să coboare, Gallien a căutat sub scaun şi a tras afară o pereche de cizme de cauciuc, convingându-l pe băiat să le accepte. „Erau prea mari pentru el”, îşi aminteşte bărbatul. „Dar i-am spus: *Pune-ţi două perechi de şosete, iar picioarele îţi vor rămâne cât de cât încălzite şi uscate.”*

— Cât îţi datorez?

— Nu-ţi face probleme, a răspuns Gallien. Şi i-a dat puştiului o bucată de hârtie pe care notase numărul lui de telefon şi pe care Alex a strecurat-o cu grijă într-o pungă de plastic. Dacă scapi, sună-mă şi o să-ţi spun unde să-mi trimiţi cizmele.

Soţia lui Gallien îi pregătise pentru prânz două sendvişuri cu brânză şi ton şi o pungă cu fulgi de porumb. L-a convins pe tânărul autostopist să accepte şi mâncarea. Alex a scos din rucsac un aparat de fotografiat şi l-a rugat pe Gallien să-i facă o poză cu arma pe umăr, în capul drumului. Apoi, zâmbind larg, a dispărut pe cărarea acoperită de zăpadă. Era marţi, 28 aprilie 1992.

Gallien a întors camionul, a luat-o înapoi spre şoseaua Parks şi şi-a continuat drumul spre Anchorage. După câţiva kilometri, a ajuns în orăşelul Healy, unde se află un post de poliţie. Avea de gând să se oprească şi să informeze autorităţile în legătură cu Alex, dar s-a răzgândit. „Mi-am spus că o să se descurce”, explică el. „M-am gândit că probabil i se va face destul de repede foame şi va ieşi la şosea. Orice om normal ar fi făcut aşa.”

DEALURILE KANTISHNA
Râul Toklat
Râul Sushana
Râul Teklanika
Râul Nenana
Parcul Denali
LANTUL MUNTOS OUTER
Stația de măsurare
Capătul drumului Stampede
Lacul Eightmile
Autobuz
Drumul Stampede
Râul Savage
Capătul drumului practicabil
Healy
mile
0
5
10
Cabana administrației parcului
Muntele Healy
N
Râul Toklat
DEALURILE WYOMING
Autostrada George Parks
LANTUL MUNTOS ALASKA
drumul spre Lacul Wonder

CAPITOLUL DOI

Drumul Stampede

Jack London este Regele
Alexander Supertramp
Mai 1992

INSCRIPŢIE GRAVATĂ PE O BUCATĂ DE LEMN DESCOPERITĂ LA LOCUL MORŢII LUI CHRIS MCCANDLESS

De o parte şi de alta a malurilor îngheţate, posomorâtă, sihla fremăta în întuneric. Nu demult, vântul despuiase copacii de veşmântul lor alb de promoroacă, iar acum, în lumina asfinţitului, părea că stau aplecaţi unul către celălalt, negri şi ameninţători. Peste tot ţinutul domnea o tăcere nemărginită. Ţinutul însuşi era de fapt dezolant la vedere, mort, încremenit în nemişcare, un pustiu atât de îngheţat, încât stârnea ceva dincolo de tristeţe. Parcă simţeai o urmă de râset în acele locuri, un hohot mai înspăimântător decât orice tristeţe – lipsit de fericire, precum surâsul sfinxului, rece precum gheaţa şi îngânând neîndurarea providenţei. Înţelepciunea extraordinară şi de neînţeles a veşniciei îşi râdea de zădărnicia vieţii, îşi bătea joc de strădaniile vieţii. Era, într-un cuvânt, Sălbăticia pură, ţinutul cu inima îngheţată de la Miazănoapte.

JACK LONDON
COLŢ-ALB[5]

În partea nordică a lanţului muntos Alaska, chiar înainte ca meterezele uriaşe ale muntelui McKinley şi ale sateliţilor săi să cedeze în faţa scundei câmpii Kantishna, o serie de creste mai mici, cunoscute sub numele de Outer Range, se desfac de-a lungul întinderii ca o pătură boţită peste un pat în dezordine. Între crestele dure ale celor două povârnişuri din margini, de la est la vest, se întinde o albie de vreo opt

[5] *Colţ-Alb,* trad. de Florin Savu, Editura Steaua Nordului, 2008, p. 5.

kilometri, îmbrăcată într-un covor mlăştinos format din *muskeg,* hăţişuri de anini şi nervuri de molizi costelivi. Drumul Stampede şerpuieşte prin această luncă încâlcită şi vălurită. Este drumul pe care Chris McCandless a pornit-o spre sălbăticie.

Drumul a fost marcat în anii ’30 de un miner celebru din Alaska, pe nume Earl Pilgrim; el ducea la minele de antimoniu cu care acesta jalonase pârâul Stampede, deasupra Bifurcaţiei Clearwater a râului Toklat. În 1961, o companie din Fairbanks, Yutan Construction, a câştigat un contract din partea noului stat Alaska (proclamat cu doar doi ani în urmă), pentru a înălţa cărarea, transformând-o într-un drum pe care camioanele să poată transporta minereu tot timpul anului. Pentru a-i caza pe muncitorii care lucrau la drum, Yutan a cumpărat trei autobuze amărâte, fiecare echipat cu paturi şi o mică sobă cu gaze, şi le-a trimis în sălbăticie în spatele unui tractor cu şenile D-9.

Proiectul a fost oprit în 1963: până atunci se construiseră aproximativ 80 de kilometri de şosea, dar nu s-a mai ridicat niciodată vreun pod peste numeroasele râuri pe care le intersecta, iar drumul a devenit în scurtă vreme impracticabil din pricina permafrostului dezgheţat şi a inundaţiilor sezoniere. Yutan a repus două dintre autobuze în circulaţie. Al treilea a fost lăsat la jumătatea drumului, pentru a le servi drept adăpost vânătorilor. În cele trei decenii de la oprirea lucrului, mare parte din ce se făcuse a fost acoperit de ape revărsate, tufişuri şi lacuri formate de coloniile de castori, dar autobuzul a rămas locului.

Vehiculul abandonat e un International Harvester din anii ’40 şi se află la 40 de kilometri vest de Healy, ruginind printre florile de pufuliţă de lângă drumul Stampede, chiar în vecinătatea Parcului Naţional Denali. Motorul s-a dus. Mai multe ferestre sunt sparte sau lipsesc cu totul, şi sticle ciobite de whisky sunt aruncate pe podea. Stratul de vopsea verde cu alb a oxidat. Totuşi, înscrisurile susţin că epava era odinioară în evidenţa Regiei Autonome de Transport: autobuzul cu numărul 142. În ziua de azi nu e un lucru ieşit din comun dacă trec şase ori chiar şapte luni

înainte ca în autobuz să calce picior de om, dar s-a întâmplat ca în septembrie 1992 şase oameni, în trei grupuri diferite, să ajungă la autobuzul izolat în aceeaşi după-amiază.

În 1980, Parcul Naţional Denali a fost extins dincolo de dealurile Kantishna şi de nordul extrem al lanţului muntos Outer Range, dar o porţiune de teren a fost omisă: un braţ lung de pământ, cunoscut sub numele de Wolf Townships, care cuprinde prima jumătate a drumului Stampede. Pentru că această porţiune de 11,2 pe 32 de kilometri e înconjurată din trei părţi de zona protejată a parcului naţional, e plină de lupi, urşi, karibu, reni şi alt vânat – un secret local păzit cu sfinţenie de vânătorii care ştiu de această anomalie. Odată deschis sezonul renilor, toamna, o mână de vânători ajung, de regulă, la vechiul autobuz aflat lângă râul Sushana, în partea vestică a porţiunii neincluse în perimetrul parcului, la 3,2 kilometri de graniţa acestuia.

Ken Thompson, proprietarul unui magazin de piese auto din Anchorage, Gordon Samel, angajatul lui, şi prietenul lor, Ferdie Swanson, muncitor în construcţii, au pornit-o spre autobuz pe 6 septembrie 1992, să pândească reni. Nu e un loc accesibil. La 16 kilometri depărtare de drumul construit, Stampede traversează râul Teklanika, un torent mâlos rece ca gheaţa. Cărarea coboară spre mal în dreptul unui defileu prin care Teklanika se dezlănţuie într-o fierbere înspumată. Perspectiva de a traversa acest *latte* colorat pentru a merge mai departe îi descurajează pe cei mai mulţi.

Thompson, Samel şi Swanson sunt însă nişte locuitori tipici ai Alaskăi, a căror pasiune e să conducă *off-road.* Înainte să ajungă la Teklanika, au cercetat malurile, până au găsit o porţiune largă, nu foarte adâncă, şi au luat şuvoiul pieptiş.

„Eu am intrat primul”, spune Thompson. „Râul avea aproximativ 22 de metri şi jumătate lăţime şi era foarte iute. Maşina mea e un Dodge 4X4 nervos, din ’82, cu roţi de 95 de centimetri, dar apa ajungea până la capotă. La un moment dat am crezut că n-o să ajung la capătul celălalt. Gordon are la maşină un vinci de peste trei tone. A stat

chiar în urma mea, să mă poată împinge afară în cazul în care ar fi fost nevoie.” Thompson a ajuns la celălalt mal fără probleme, urmat de Samel şi Swanson. Două dintre cele trei automobile aveau în remorcă două vehicule uşoare de teren, una pe trei, cealaltă pe patru roţi. Au parcat maşinile pe o fâşie de prundiş, au descărcat ATV-urile şi şi-au continuat drumul spre autobuz în aceste vehicule mai mici, dar mai uşor de manevrat.

La câteva sute de metri dincolo de râu, cărarea se transforma într-o reţea de găuri adânci săpate de castori, în care puteai intra până la piept. Fără ezitare, cei trei au dinamitat stăvilarul de ramuri şi au drenat iazurile. Apoi au continuat să înainteze, urcând spre albia stâncoasă a unui pârâu şi traversând pâlcurile dense de anini. Era deja după-amiaza târziu când au ajuns, în sfârşit, la autobuz. Potrivit declaraţiilor lui Thompson, au găsit „un băiat şi o fată din Anchorage stând cam la 15 metri depărtare şi arătând destul de speriaţi”.

Nici unul din ei nu intrase în autobuz, dar s-au apropiat suficient încât să-şi dea seama că „dinăuntru venea un miros foarte urât”. Un steag improvizat – o jambieră roşie tricotată, cum poartă dansatorii, era legată la capătul unei crengi de anin, lângă uşa din spate a autobuzului. Uşa era întredeschisă, iar pe ea fusese lipit un bilet alarmant. Scris de mână, cu litere de tipar, pe o pagină ruptă dintr-un roman de Nikolai Gogol, se putea citi următorul text:

S.O.S. AM NEVOIE DE AJUTOR. SUNT RĂNIT, MURIBUND ŞI MULT PREA SLĂBIT CA SĂ POT PLECA DE AICI. SUNT COMPLET SINGUR, NU E O GLUMĂ. PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU, RĂMÂNEŢI SĂ MĂ SALVAŢI. AM IEŞIT SĂ CULEG FRUCTE DIN ÎMPREJURIMI ŞI MĂ ÎNTORC DISEARĂ. MULŢUMESC, CHRIS MCCANDLESS. AUGUST?

Cuplul din Anchorage a fost prea răvăşit de conţinutul biletului şi de copleşitorul miros de cadavru în descompunere pentru a cerceta interiorul autobuzului, aşa că Samel s-a hotărât să facă el însuşi acest lucru. Privind

printr-o fereastră a văzut o armă Remington, o pungă de plastic plină cu cartuşe, opt sau nouă cărţi broşate, o pereche de jeanşi uzaţi, ustensile de gătit şi un rucsac scump. În partea din spate a autobuzului, pe un prici improvizat, se afla un sac de dormit albastru care părea să aibă ceva sau pe cineva înăuntru, deşi, spune Samel, „era greu să fii sigur”.

„M-am urcat pe un butuc”, continuă bărbatul, „m-am întins prin geamul din spate şi am mişcat un pic sacul de dormit. Era cu siguranţă ceva înăuntru, dar orice ar fi fost, nu cântărea prea mult. Numai când m-am dus de cealaltă parte a autobuzului şi am văzut un cap ieşind afară din sac am ştiut sigur ce era”. Chris McCandless murise de două săptămâni şi jumătate.

Fiind un tip hotărât, Samel a decis că trupul neînsufleţit trebuie luat de acolo imediat. În vehiculul său mic ori în cel al lui Thompson nu se putea transporta un cadavru, dar nici în ATV-ul cuplului nu era loc. Puţin mai târziu, o a şasea persoană a intrat în scenă, un vânător din Healy pe nume Butch Killian. Deoarece conducea un Argo – un voluminos ATV amfibie cu opt roţi –, Samel a considerat că el e cel care ar trebui să evacueze rămăşiţele, dar acesta a refuzat, insistând că era de competenţa poliţiei să se ocupe de astfel de lucruri.

Killian, de profesie miner, dar care lucra şi ca tehnician sanitar la Departamentul de Pompieri Voluntari din Healy, avea în maşină o staţie de emisie-recepţie. Când a văzut că nu poate chema pe nimeni din locul unde era, a ieşit din nou pe şosea. După opt kilometri, chiar înainte să se însereze, a reuşit să ia legătura cu operatorul radio de la centrala electrică din Healy. „Am un mesaj”, a spus el. „Sunt Butch. Ar trebui să chemi poliţia. E un bărbat în autobuzul de lângă Sushana. Pare să fie mort de ceva vreme.”

Dimineaţa următoare, la ora 8:30, un elicopter al poliţiei a aterizat cu un zgomot asurzitor lângă autobuz, într-un vârtej de praf şi frunze de plop. Poliţiştii au făcut o cercetare rapidă a vehiculului şi a împrejurimilor, în

căutarea indiciilor unei eventuale crime, după care au plecat. Când au decolat, duceau cu ei rămăşiţele lui McCandless, un aparat de fotografiat cu cinci role de film folosite, biletul lipit pe uşa autobuzului şi un jurnal scris pe ultimele două pagini ale unui manual despre plantele comestibile, în care erau descrise ultimele săptămâni din viaţa tânărului, de-a lungul a o sută treisprezece paragrafe misterioase şi lapidare.

Cadavrul a fost dus la Anchorage, unde, la institutul de medicină legală, i s-a făcut autopsia. Rămăşiţele erau într-un stadiu atât de avansat de descompunere, încât a fost imposibil să se determine data exactă la care a murit McCandless, dar medicul legist nu a găsit niciun indiciu de leziune internă gravă sau oase fracturate. Nici un pic de grăsime subcutanată nu îi mai rămăsese pe corp, iar muşchii i se atrofiaseră semnificativ în zilele ori săptămânile de dinaintea morţii. La momentul autopsiei, rămăşiţele lui McCandless cântăreau 30,3 kilograme. Inaniţia a fost considerată drept cauza cea mai probabilă a morţii.

Biletul lipit pe uşa autobuzului avea semnătura lui McCandless, iar fotografiile, după ce au fost developate, s-au dovedit a fi cu precădere autoportrete. Dar, pentru că nu exista niciun act de identitate, autorităţile n-au putut stabili cu exactitate cine era această persoană, de unde venea sau ce căuta acolo.

CAPITOLUL TREI

Carthage

Am vrut mişcarea în locul cursului paşnic al existenţei. Am vrut emoţie şi pericol şi şansa de a mă sacrifica pentru dragostea mea. Simţeam în mine un preaplin de energie care nu-şi găsea locul în viaţa noastră liniştită.

LEV TOLSTOI
FERICIREA VIEŢII DE FAMILIE

PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRŢILE GĂSITE LÂNGĂ RĂMĂŞIŢELE LUI CHRIS MCCANDLESS.

N-ar trebui să negăm... faptul că mereu ne-a obsedat ideea de a zburda liberi. În mintea noastră asociem acest lucru cu evadarea din istorie, din opresiune şi lege, din constrângerile enervante, cu libertatea absolută; iar drumul a dus întotdeauna spre Vest.

WALLACE STEGNER
THE AMERICAN WEST AS LIVING SPACE

Carthage, South Dakota, 274 de locuitori, este un mănunchi adormit de case acoperite cu şindrilă, curţi curate şi depozite răzleţe cu faţade din cărămidă profilându-se timid în imensitatea şesurilor nordice, rupte de timp. Şirurile impunătoare de plopi învăluie în umbra lor o reţea de străzi arareori străbătute de vehicule. În oraş există o singură băcănie, o bancă, o benzinărie şi un bar stingher – Cabaret, unde Wayne Westerberg soarbe un cocteil şi mestecă un trabuc, amintindu-şi de Alex, tânărul acela ciudat care se aventurase în sălbăticie.

De pereţii îmbrăcaţi în furnir ai barului Cabaret sunt agăţate coarne de cerb, reclame la berea Old Milwaukee şi kitsch-uri cu păsări care îşi iau zborul. Fumul de ţigară se înalţă în rotocoale deasupra grupurilor de ţărani în salopete şi şepci prăfuite, cu feţe obosite şi murdare, abia ieşite din

mină. Folosind fraze scurte şi la obiect, discută îngrijoraţi despre vremea capricioasă şi câmpurile cultivate cu floarea-soarelui încă necoaptă, în vreme ce deasupra capetelor lor faţa sarcastică a lui Ross Perot pâlpâie pe un ecran tăcut de televizor. Peste opt zile, naţiunea îl va alege pe Bill Clinton preşedinte. Au trecut aproape două luni de când corpul lui Chris McCandless a fost găsit în Alaska.

„Asta îi plăcea lui Alex să bea”, spune Westerberg cu o expresie încruntată, amestecând gheaţa din cocteilul White Russian. „Stătea chiar aici, la marginea barului, şi ne spunea poveştile alea nemaipomenite despre călătoriile lui. Putea vorbi ore în şir. Mulţi oameni din oraş l-au îndrăgit. E cam ciudat ce i s-a întâmplat.”

Westerberg, un om plin de energie, cu umeri puternici şi ţăcălie neagră, are un siloz de cereale în Carthage şi altul la câţiva kilometri depărtare de oraş, dar îşi petrece fiecare vară în fruntea unui echipaj de combine, adunând recoltele din Texas până în nord, la graniţa canadiană. În toamna lui 1990 încheia sezonul în centrul Montanei, secera orz pentru Coors and Anheuser-Busch. În după-amiaza zilei de 10 septembrie, ieşind din Cut Bank după ce cumpărase piese pentru o combină stricată, a oprit să ia un autostopist, un puşti prietenos care spunea că-l cheamă Alex McCandless.

McCandless era micuţ de statură, dar cu fizicul vânjos al unui muncitor sezonier. În ochii lui era ceva care îţi atrăgea imediat atenţia. Întunecaţi şi sentimentali, sugerau o tuşă de sânge exotic – grec, poate, sau de indian Chippewa – şi trădau o vulnerabilitate care l-a făcut pe Westerberg să simtă că trebuie să-l ia pe puşti sub aripa lui protectoare. Genul acela de frumuseţe sensibilă care le înnebuneşte pe femei – şi-a spus Westerberg. Faţa lui avea o mobilitate ciudată. Putea fi destinsă şi lipsită de expresie preţ de un minut, pentru a se răsuci brusc într-un zâmbet larg şi supradimensionat, care îi deforma trăsăturile, expunându-i gura cu dinţi cabalini. Era miop şi purta ochelari cu rame metalice. Părea flămând.

La zece minute după ce l-a luat pe McCandless, Westerberg a oprit în oraşul Ethridge, să lase un pachet

unui prieten. „Ne-a servit pe amândoi cu câte o bere”, povesteşte Westerberg, „şi l-a întrebat pe Alex de când nu mai mâncase. Alex a recunoscut că de vreo două zile. Zicea că rămăsese fără bani”. Auzind asta, soţia prietenului meu a insistat să-l aşeze la masă, iar el a mâncat hulpav, adormind apoi cu capul pe masă.

McCandless îi spusese lui Westerberg că mergea la Saco Hot Springs, la 384 kilometri spre est, pe autostrada 2, un loc despre care auzise de la nişte „vagabonzi de cauciuc”[6]. Westerberg i-a răspuns că nu poate să-l ducă decât şaisprezece kilometri, după care va trebui s-o ia spre nord, către Sumburst, unde avea o rulotă lângă câmpurile pe care le secera. Ploua cu găleata când Westerberg se pregătea să-l lase în drum pe McCandless. „Fir-ar să fie!” i-a spus tânărului, „nu-i OK să rămâi aici, în ploaia asta nenorocită. Ai sac de dormit, de ce nu vii până la Sumburst, să înnoptezi în rulotă?”

McCandless a rămas trei zile cu Westerberg, însoţind în fiecare dimineaţă echipa de muncitori care pilotau maşinile greoaie de-a lungul oceanului de grâne blonde, coapte. Înainte ca fiecare dintre ei s-o apuce pe drumul lui, Westerberg i-a spus tânărului să-l caute în Carthage dacă o să aibă vreodată nevoie de o slujbă.

„După numai două săptămâni, McCandless a apărut în oraş”, îşi aminteşte Westerberg. I-a dat de lucru la siloz şi i-a închiriat o cameră ieftină într-una din proprietăţile sale.

„De-a lungul anilor am angajat mulţi autostopişti”, spune Westerberg. „Majoritatea nu erau cine ştie ce, nu prea voiau să muncească. Alex era altfel. Cel mai harnic muncitor pe care l-am văzut vreodată. Nu conta ce avea de făcut: muncă fizică grea, să cureţe grânele putrezite sau să scoată şobolanii morţi – treburi la care te murdăreşti în aşa hal, încât nici tu nu te mai recunoşti la sfârşitul zilei. Nu făcea niciodată treaba pe jumătate. Dacă începea un lucru, îl şi termina. Pentru el era aproape o chestiune de onoare.

---

[6] Vagabonzi care se deplasează cu maşina; deosebiţi de „vagabonzii de piele”, cărora le lipseşte un mijloc personal de transport, fiind obligaţi să facă autostopul sau să meargă pe jos (n. a.).

Era, cum s-ar spune, extrem de corect. Avea standarde foarte înalte când venea vorba de persoana lui.”

„Îţi dădeai imediat seama că era un tip inteligent”, spune Westerberg, terminând al treilea pahar. „Citea o grămadă. Folosea multe cuvinte pretenţioase. Probabil şi faptul că gândea prea mult l-a băgat în belea. Uneori se chinuia prea mult să înţeleagă mersul lumii, de ce sunt oamenii atât de des răi unii cu alţii. De vreo două ori am încercat să-i spun că făcea o greşeală vârându-se prea adânc în chestii din astea, dar Alex nu se dădea bătut. Întotdeauna trebuia să aibă cel mai bun răspuns înainte de a trece la altceva.”

La un moment dat, Westerberg a descoperit într-un formular că numele adevărat al lui McCandless era Chris, nu Alex. „N-a explicat niciodată de ce şi-a schimbat numele”, spune Westerberg. „Din felul în care vorbea, îţi puteai da seama că ceva nu era în regulă între el şi familia lui, dar nu-mi place să mă bag în treaba altora, aşa că n-am întrebat niciodată.”

Dacă McCandless se simţea înstrăinat de părinţii şi fraţii săi, a găsit o a doua familie în Westerberg şi în angajaţii lui, majoritatea locuind în casa acestuia din Carthage. Situată la câteva cvartale de centrul oraşului, este o clădire victoriană cu două etaje, în stil Queen Anne, cu un plop uriaş străjuind curtea. Regulile traiului în comun erau relaxate şi conviviale. Patru dintre cei cinci chiriaşi găteau pe rând, mergeau la băut şi făceau curte femeilor împreună, fără succes.

McCandless s-a îndrăgostit rapid de Carthage. Îi plăceau inerţia comunităţii, virtuţile ei plebee şi comportamentul lipsit de pretenţii. Locul acesta era o bulboană izolată, o băltoacă de lucruri aruncate peste bord, în spatele curentului, iar asta îi convenea de minune. În toamna aceea, o legătură trainică s-a format atât între el şi oraş, cât şi între el şi Wayne Westerberg.

În vârstă de treizeci şi cinci de ani, Westerberg fusese adus de mic în Carthage de către părinţii săi adoptivi. Un *uomo universale* format la câmpie, el este fermier, sudor, om de afaceri, lăcătuş, mecanic desăvârşit, speculant de

mărfuri, pilot licenţiat, programator de computere, expert în echipamente electronice, depanator de jocuri video. La scurtă vreme după întâlnirea cu McCandless, unul dintre talentele lui l-a făcut să intre în conflict cu legea.

Westerberg fusese ademenit într-o reţea de asamblat şi vândut decodoare, care prelucrau ilegal transmisiile de televiziune prin satelit, permiţându-le oamenilor să urmărească programe codificate fără a trebui să plătească. FBI a prins de veste, a organizat un flagrant şi l-a arestat pe Westerberg. Acesta a acceptat un târg în schimbul unui singur cap de acuzare şi, pe 10 octombrie 1990, cam la două săptămâni după ce McCandless ajunsese în Carthage, a început ispăşirea unei pedepse de patru luni la Sioux Falls. Cu Westerberg la răcoare, McCandless nu mai avea de lucru la siloz, aşa că pe 23 octombrie, mai devreme decât ar fi trebuit în mod normal, băiatul a părăsit oraşul, reluându-şi existenţa nomadă.

Totuşi, ataşamentul lui McCandless faţă de Carthage a rămas puternic. Înainte de a pleca, i-a dăruit lui Westerberg o ediţie scumpă, din 1942, a cărţii lui Lev Tolstoi, *Război şi pace.* Pe prima pagină scrisese „Predată lui Wayne Westerberg de către Alexander. Octombrie 1990. Ascultă-l pe Pierre”. (Numele se referă la protagonistul cărţii lui Tolstoi şi la alter egoul acestuia, Pierre Bezuhov – altruist, căutător, copil din flori.) McCandless a păstrat legătura cu Westerberg în timp ce cutreiera spre vest, telefonând ori scriind lunar sau o dată la două luni. Toată corespondenţa sosită pe numele său era redirecţionată la adresa lui Westerberg. Aproape tuturor celor pe care i-a cunoscut mai târziu le-a spus că era din South Dakota.

De fapt, McCandless fusese crescut într-o suburbie înstărită a oraşului Annandale, din statul Virginia. Tatăl său, Walt, este un eminent inginer aerospaţial, care a proiectat în anii ’60 şi ’70, pe când era angajat al NASA şi Hughes Aircraft, sisteme radar pentru navetele spaţiale, aducându-şi contribuţia şi la alte proiecte importante. În 1978, Walt s-a lansat în afaceri pe cont propriu, punând pe picioare o mică, dar până la urmă prosperă firmă de consultanţă, User

Systems, Incorporated. Partenerul său în această companie era mama lui Chris, Billie. Familia avea opt copii: o soră mai mică, pe nume Carine, de care Chris era foarte apropiat, şi şase fraţi şi surori din prima căsătorie a lui Walt.

În mai 1990, Chris a absolvit Universitatea Emory din Atlanta, unde fusese editorialist şi redactor la ziarul studenţesc *The Emory Wheel*, făcându-se remarcat la cursurile de istorie şi antropologie, materiile de bază ale specializării lui, cu o medie de 3.72 de puncte[7]. I s-a propus să devină membru al Phi Beta Kappa[8], dar refuzase, explicând că titlurile şi distincţiile academice nu au nicio valoare pentru el.

Ultimii doi ani de colegiu îi plătise din suma de 48.000 de dolari primită prin testament de la un prieten de familie. În momentul absolvirii, rămăseseră mai mult de 24.000 de dolari în cont, bani pe care părinţii lui credeau că îi va folosi pentru a studia Dreptul. „Nu l-am înţeles”, recunoaşte tatăl lui. Ceea ce Walt, Billie şi Carine nu ştiau în clipa în care au zburat spre Atlanta pentru a participa la ceremonia de absolvire, ceea ce nimeni nu ştia, era că la scurtă vreme după aceea Chris avea să doneze toţi banii grupului OXFAM America, al cărui scop este lupta împotriva foametei.

Ceremonia de absolvire a avut loc pe 12 mai, într-o sâmbătă. Familia a suportat un plictisitor discurs al ministrului muncii, Elizabeth Dole, după care Billie i-a făcut fotografii lui Chris, care traversa zâmbitor scena pentru a-şi primi diploma.

Urma Ziua Mamei. Chris i-a oferit lui Billie bomboane, flori şi o carte poştală sentimentală. Ea a fost surprinsă şi extrem de emoţionată. Era primul cadou pe care îl primea de la fiul ei în ultimii doi ani, de când acesta îşi anunţase părinţii că nu va mai oferi sau primi vreodată daruri. Într-adevăr, nu cu multă vreme în urmă, Chris le reproşase

---

[7] Sistemul educaţional din SUA foloseşte cinci note: A, B, C, D şi F. Numeric, literei A (cea mai mare valoric) îi corespunde cifra 4.0, literei B cifra 3.0, literei C cifra 2.0, literei D cifra 1.0, iar literei F cifra 0.0.

[8] Cea mai veche şi mai prestigioasă societate academică de onoare din SUA, fondată în 1776.

părinţilor faptul că îşi exprimaseră deschis dorinţa de a-i oferi drept cadou de absolvire o maşină nouă şi de a-i finanţa studiile de Drept în cazul în care nu i-ar fi ajuns banii.

Avea deja o maşină foarte bună, a insistat el. Un simpatic Datsun B210 fabricat în 1982, uşor lovit, dar solid, cu peste 200.000 de kilometri la bord. „Nu pot să cred că vor să-mi ia altă maşină”, se plângea el într-o scrisoare către Carine,

> *sau cum îşi imaginează că o să-i las să-mi plătească facultatea de Drept, dacă mă duc acolo... Le-am spus de un milion de ori că am cea mai bună maşină din lume, o maşină care a bătut întreg continentul, din Miami până în Alaska, o maşină care pe tot parcursul miilor de kilometri străbătuţi nu mi-a făcut nici cea mai mică problemă, o maşină pe care n-o s-o schimb niciodată şi de care sunt foarte legat. Şi totuşi, ignoră ce le spun şi cred că voi primi o maşină nouă! Va trebui să am mare grijă să nu mai primesc pe viitor niciun cadou de la ei, altfel vor crede că mi-au cumpărat respectul.*

Chris achiziţionase Datsunul galben la mâna a doua, în ultimul an de liceu. De atunci căpătase obiceiul să plece în lungi excursii solitare, când nu avea cursuri, iar în weekendul de absolvire le-a pomenit întâmplător părinţilor că doreşte să-şi petreacă vara călătorind. Cuvintele lui exacte au fost: „Cred că o să dispar o vreme”.

Niciunul din părinţi n-a dat prea mare atenţie anunţului său, deşi Walt l-a admonestat uşor, spunând: „Totuşi să treci pe la noi înainte să pleci”. Chris a zâmbit şi a dat din cap, iar Walt şi Billie au luat gestul ca pe o promisiune că va veni să-i viziteze la Annandale la începutul verii, după care şi-au luat rămas-bun.

Către sfârşitul lui iunie, Chris, care era încă în Atlanta, le-a trimis părinţilor săi o copie a foii matricole: A la *Apartheid, Societatea sud-africană* şi *Istoria gândirii antropologice;* A minus la *Politică africană contemporană* şi *Criza hranei în*

Africa. Ataşase şi un scurt bilet:

Iată o copie a foii matricole pe ultimul an. În privinţa notelor, lucrurile au mers foarte bine ţi am terminat cu o medie generală mare.

Mulţumesc pentru fotografii, trusa de ras şi cartea poştală din Paris. Se pare că, într-adevăr, v-a priit călătoria. Cred că v-aţi distrat de minune.

I-am dat lui Lloyd (cel mai apropiat prieten al lui Chris de la Emory) *fotografia şi s-a bucurat foarte mult. Nu avea nicio poză cu el primind diploma.*

Alte noutăţi nu prea sunt, dar începe să se facă foarte cald şi umed. Salutaţi-i pe toţi din partea mea.

A fost ultima dată când cineva din familia lui Chris a primit vreo veste de la el.

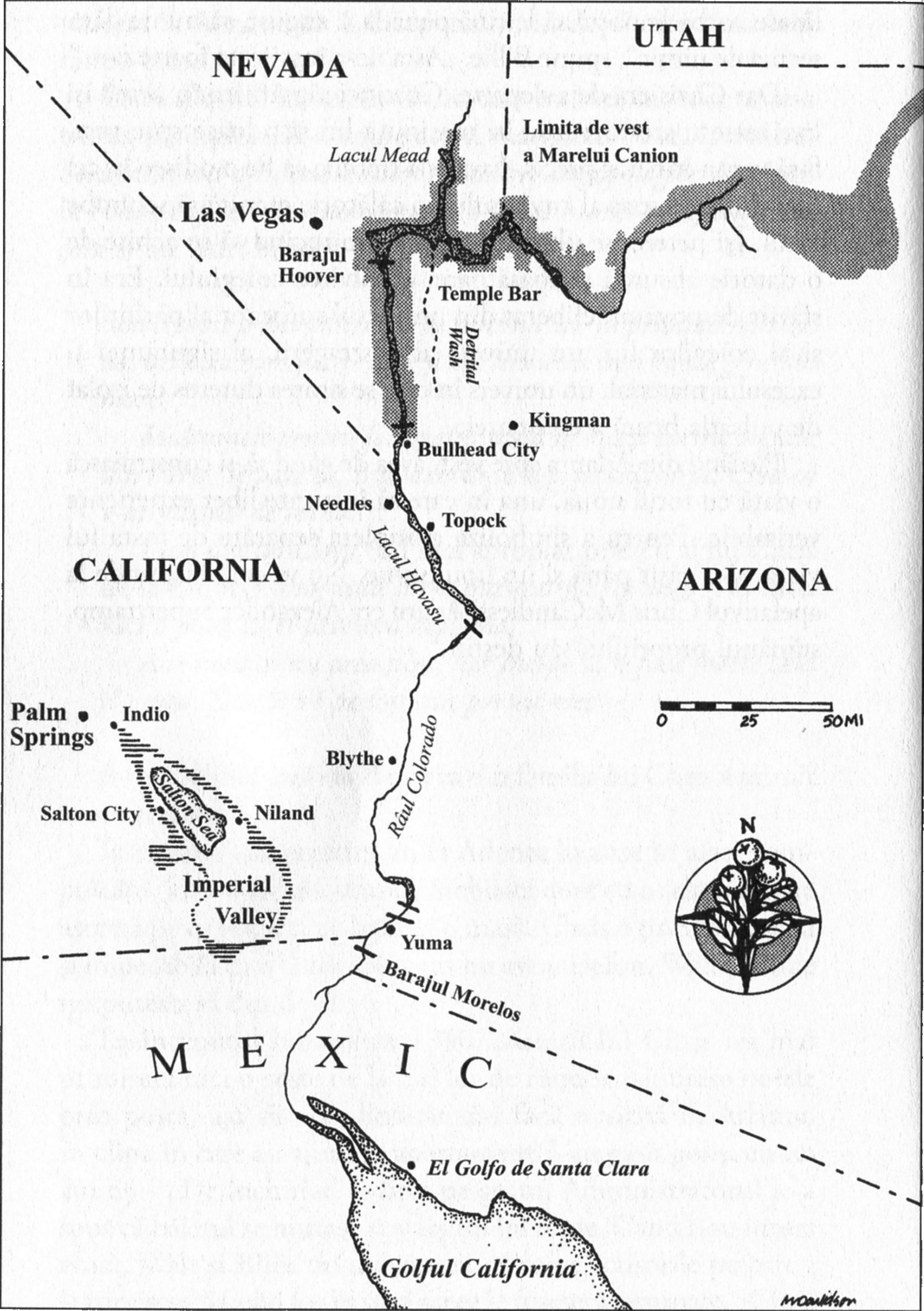
În timpul acelui ultim an la Atlanta locuise în afara campusului, într-o cameră simplă, mobilată doar cu o saltea subţire aşezată pe covor, lăzi de lapte şi o masă. Chris o ţinea ordonată şi impecabilă ca o chilie. Şi, cum nu avea telefon, Walt şi Billie nu puteau să dea de el.

La începutul lui august 1990, părinţii lui Chris nu mai primiseră nicio veste de la fiul lor de când le trimisese notele prin poştă, aşa că s-au hotărât să-i facă o vizită în Atlanta. În clipa în care au ajuns la apartament, l-au găsit gol şi cu un anunţ – „De închiriat” – lipit pe geam. Administratorul le-a spus că băiatul se mutase la sfârşitul lui iunie. Când s-au întors acasă, Walt şi Billie au descoperit că toate scrisorile pe care i le trimiseseră fiului lor în vara aceea le fuseseră returnate. „Chris lăsase vorbă la poştă să le ţină până la 1 august, să nu ne dăm seama de nimic”, spune Billie. „Asta ne-a îngrijorat foarte tare.”

Dar Chris era deja departe. Cu cinci săptămâni în urmă îşi încărcase toate lucrurile în maşinuţa lui şi o luase spre vest, fără vreun itinerar precis. Excursia trebuia să fie o odisee în cel mai profund sens al cuvântului, o călătorie menită să schimbe totul. Îşi petrecuse ultimii patru ani muncind să se achite de o datorie absurdă şi apăsătoare: absolvirea

colegiului. Era în sfârşit despovărat, eliberat din universul sufocant al părinţilor şi al colegilor lui, un univers al abstragerii, al siguranţei şi excesului material, un univers în care se simţea dureros de izolat de pulsaţia brută a existenţei.

Plecând din Atlanta spre vest, avea de gând să-şi construiască o viaţă cu totul nouă, una în care să înfrunte liber experienţe veritabile. Pentru a simboliza completa separare de fosta lui viaţă, şi-a găsit până şi un nou nume. Nu va mai răspunde la apelativul Chris McCandless. Acum era Alexander Supertramp, stăpânul propriului său destin.

UTAH
NEVADA
Limita de vest
a Marelui Canion
Lacul Mead
Las Vegas
Barajul
Hoover
Temple Bar
Detrital
Wash
Kingman
Bullhead City
Needles
Topock
Lacul Havasu
CALIFORNIA
ARIZONA
0
25
50MI
Palm
Springs
Indio
Blythe
Râul Colorado
Salton Sea
Salton City
Niland
N
Imperial
Valley
Yuma
Barajul Morelos
M E X I C
El Golfo de Santa Clara
Golful California

CAPITOLUL PATRU

Detrital Wash[9]

Deşertul este locul revelaţiei, străin din punct de vedere genetic şi fiziologic, auster pentru simţuri, abstract din punct de vedere estetic, duşmănos din punct de vedere istoric... Formele lui sunt îndrăzneţe şi sugestive. Mintea e copleşită de lumină şi spaţiu, de noutatea anestezică a aridităţii, de temperatura înaltă, de vânt. Cerul deşertului, maiestuos şi uriaş, te încercuieşte. În alte habitate, linia orizontului este frântă sau întunecată; aici, dimpreună cu porţiunea de deasupra, ea e infinit mai vastă decât cea a câmpurilor vălurite şi împădurite de la ţară... Într-un cer complet liber, norii par şi mai masivi, uneori reflectând măreţ curbura pământului peste concavitatea părţii lui inferioare. Unghiulaţia formelor pe care le ia pământul în deşert le conferă o arhitectură monumentală atât norilor, cât şi pământului...

În deşert pleacă profeţii şi ermiţii; prin deşert cutreieră pelerinii şi exilaţii. Aici au descoperit liderii marilor religii valorile terapeutice şi spirituale ale izolării, care constau nu în evadare, ci în regăsirea realităţii.

PAUL SHEPARD,
*MAN IN THE LANDSCAPE:
A HISTORIC VIEW OF THE ESTHETICS OF NATURE*

Macul labă-de-urs, *Arctomecon californica,* este o plantă sălbatică ce creşte într-un loc izolat din deşertul Mojave şi nicăieri altundeva în lume. Primăvara târziu, produce pentru scurtă vreme o delicată floare aurie, dar în cea mai mare parte a anului se cuibăreşte, palid şi neobservat, în pământul pârjolit de căldură. *A. californica* e o floare suficient de rară încât să fie clasificată drept specie pe cale

[9] Albie detritică, o albie secată care se umple temporar de apă după o ploaie torenţială.

de dispariţie. În octombrie 1990, la mai bine de trei luni după ce McCandless părăsise Atlanta, un paznic de la Administraţia Parcului Naţional, pe nume Bud Walsh, a fost trimis în izolata zonă de agrement a lacului Mead să numere plantele, pentru ca guvernul federal să îşi facă o idee mai clară despre cât de rare sunt.

A. californica creşte numai pe terenul calcaros de pe malul sudic al lacului Mead, deci acolo şi-a dus Walsh echipa de paznici pentru a executa misiunea de cercetare botanică. Au ieşit de pe şoseaua Temple Bar, au condus vreo trei kilometri pe un drum neasfaltat înspre albia detritică, au parcat maşinile pe malul lacului şi au început să se caţere pe abrupta coastă estică a văii, o pantă de ghips alb şi fărâmicios. Câteva minute mai târziu, în timp ce se apropiau de marginea albiei, oprindu-se să-şi tragă sufletul, unul dintre paznici s-a uitat întâmplător în urmă.

— Hei! Uite acolo jos! a strigat. Ce naiba-i aia?

Pe fundul albiei uscate, într-o încâlceală de *saltbush*[10] nu departe de locul unde parcaseră, un obiect voluminos se întrezărea dedesubtul unei prelate cenuşii. Când paznicii au dat jos prelata, au descoperit un Datsun galben, fără tăbliţe de înmatriculare. Pe un bilet lipit de parbriz scria: „Această maşină de căcat a fost abandonată. Cine poate s-o scoată de aici e liber s-o păstreze”.

Portierele fuseseră lăsate neîncuiate. Podeaua era plină de noroi întărit, probabil de la o viitură recentă. Când s-a uitat înăuntru, Wash a găsit o chitară Gianini, o cutie de tablă cu mărunţiş, o minge de fotbal, un sac de gunoi plin cu haine vechi, un băţ de undiţă şi alte unelte de pescuit, o maşină de ras nouă, o muzicuţă, un set de cabluri de maşină, 11 kilograme de orez şi, în torpedou, cheile maşinii.

Paznicii au cercetat împrejurimile pentru a găsi, potrivit lui Walsh, „orice lucru suspect”, după care au plecat. Cinci zile mai târziu, un alt paznic a revenit la maşina abandonată, a reuşit s-o pornească fără dificultate,

[10] *Baccharis halimifolia,* arbust cu flori mici, albe sau verzulii. Frunzele şi florile secretă o substanţă toxică pentru animale.

conectând-o la o altă baterie, şi a condus-o până în curtea Administraţiei Parcului Naţional din Temple Bar. „A adus-o cu o sută la oră”, îşi aminteşte Walsh. „Spunea că maşina trăgea ca nebuna.” Încercând să afle al cui era vehiculul, paznicii au trimis prin telex un buletin tuturor secţiilor de poliţie din apropiere şi au verificat în registrele electronice dacă nu cumva un Datsun VIN a fost implicat în vreo infracţiune în zonă. N-au găsit nimic.

Curând după aceea, paznicii au trimis seria maşinii Corporaţiei Hertz, proprietarul ei iniţial; Hertz a răspuns că o vânduse la mâna doua în urmă cu mulţi ani şi că nu avea nicio intenţie s-o recupereze. „Excelent!” îşi aminteşte Walsh că şi-ar fi spus în clipa aceea. „Un cadou de la zeul drumurilor – o maşină ca asta ar putea fi vehicul sub acoperire pentru urmărirea şi prinderea traficanţilor de droguri.” Şi chiar aşa a fost. Timp de trei ani, Administraţia Parcului a folosit Datsunul pentru a cumpăra droguri sub acoperire, ceea ce a dus la numeroase arestări în această zonă cu infracţionalitate ridicată, inclusiv cea a unui important traficant de metamfetamină care opera dintr-o tabără de rulote de lângă Bullhead City.

„Chiar şi acum străbatem kilometri întregi cu vechitura asta”, spune Walsh mândru, la doi ani şi jumătate după descoperirea maşinii. „Pui benzină de câţiva dolari în ea şi merge toată ziua. Pe bune că e de încredere. Mă mir totuşi că n-a apărut nimeni s-o revendice.”

Fireşte, Datsunul îi aparţinea lui Chris McCandless. După ce a pornit din Atlanta spre Vest, a ajuns în zona naţională de agrement a lacului Mead în ziua de 6 iulie, copleşit de o ameţitoare euforie emersoniană. Ignorând anunţurile care avertizau că e strict interzisă ieşirea de pe drum, McCandless a pornit cu Datsunul spre o vale largă şi nisipoasă. A condus 3,2 kilometri pe fundul albiei, spre malul sudic al lacului. Temperatura era de 48 de grade Celsius. Deşertul se întindea până departe, pâlpâind sub vipie. Înconjurat de cactuşi, scaieţi şi de goana comică a şopârlelor gulerate, McCandless şi-a ridicat cortul la umbra plăpândă a unui tamarisc şi s-a tolănit, bucurându-se de

nou-cucerita libertate.

Detrital Wash se întinde pe aproximativ 40 de kilometri de la lacul Mead, înspre munţii din nordul oraşului Kingman; ea drenează o zonă destul de întinsă a ţinutului. În cea mai mare parte a anului, albia e uscată ca o bucată de cretă. Cu toate acestea, în timpul lunilor de vară, aerul supraîncălzit se ridică din pământul crăpat asemenea unor bule de pe fundul unei oale puse la fiert, acumulându-se spre cer şi formând curenţi de convecţie. Adesea, curenţii de aer creează celulele puternice ale norilor cumulonimbus în formă de potcoavă, care se pot ridica până la o altitudine de 9.000 de metri sau chiar mai mult deasupra deşertului Mojave. La două zile după ce McCandless a poposit lângă Lacul Mead, un neobişnuit perete de nori s-a format pe cerul după-amiezii şi a început să plouă amarnic peste aproape toată valea.

McCandless campase la marginea albiei, cam jumătate de metru mai sus de matca principală, iar când valul de apă maronie a început să se prăvălească, abia a avut timp să-şi strângă cortul şi lucrurile şi să se salveze. Nu avea unde să mute maşina, căci singurul drum devenise acum un adevărat râu înspumat. După cum s-a văzut ulterior, inundaţia bruscă n-a avut totuşi atâta putere încât să ia maşina pe sus sau să-i producă stricăciuni de durată. Dar a udat motorul atât de tare, încât atunci când McCandless a încercat să o pornească, în nerăbdarea lui, a ars bateria.

Cu bateria moartă, nu mai avea cum să urnească maşina. Dacă voia să o repună în funcţiune, McCandless n-avea altă soluţie decât să meargă pe jos şi să anunţe autorităţile că are nevoie de ajutor. Dar dacă s-ar fi dus la paznici, aceştia ar fi început să pună întrebări enervante: Mai întâi, de ce a ignorat anunţurile de pe marginea drumului şi a dus maşina în albie? Ştia că înmatricularea maşinii expirase în urmă cu doi ani şi că nu mai fusese înnoită? Ştia că şi carnetul lui de conducere expirase şi că maşina nu era asigurată?

Nişte răspunsuri sincere la aceste întrebări n-ar fi fost pe placul paznicilor. McCandless ar fi putut încerca să spună că

s-a supus unor reguli de ordin mai înalt şi că, în calitate de adept al lui Henry David Thoreau, luase eseul *On the Duty of Civil Disobedience*[11] ca pe litera Evangheliei, considerând astfel că ţine de responsabilitatea lui morală să ia în râs legile statului. Era însă puţin probabil ca reprezentaţii guvernului federal să-i împărtăşească punctul de vedere. Ar fi avut de înfruntat mai degrabă hăţişuri birocratice şi de primit amenzi. Fără îndoială că ar fi fost anunţaţi şi părinţii. Dar exista o cale prin care o asemenea situaţie putea fi evitată: dacă abandona pur şi simplu maşina şi îşi continua călătoria pe jos. Asta s-a şi decis să facă.

În loc să fie deranjat de turnura pe care o luaseră evenimentele, McCandless era vesel de-a binelea. A interpretat inundaţia ca pe o ocazie de a se descotorosi de bagajul în plus. A acoperit maşina cât de bine a putut sub o prelată, i-a scos plăcuţele cu număr de Virginia şi le-a ascuns. Şi-a îngropat arma de vânătoare Winchester şi alte câteva lucruri de care ar fi putut avea nevoie la un moment dat. Apoi, printr-un gest care i-ar fi făcut mândri şi pe Thoreau, şi pe Tolstoi, a mototolit toate bancnotele pe care le avea la el – o grămăjoară ridicolă de hârtii de unul, cinci şi 20 de dolari – şi le-a dat foc. O sută douăzeci şi trei de dolari s-au făcut scrum într-o clipită.

Ştim toate astea pentru că McCandless a imortalizat momentul arderii banilor şi majoritatea evenimentelor care au urmat într-un jurnal-album foto pe care mai târziu, înainte de a pleca în Alaska, i-l va lăsa în păstrare lui Wayne Westerberg. Deşi tonul jurnalului – scris la persoana a treia, într-un stil preţios şi sigur de sine – alunecă adesea spre melodramatic, probele existente arată că McCandless nu a distorsionat faptele. Să spună adevărul era un credo pe care îl lua în serios.

După ce şi-a încărcat în rucsac puţinele lucruri rămase, McCandless a ieşit pe 10 iulie să facă autostopul în

[11] În eseul *On the Duty of Civil Disobedience (Datoria nesupunerii civice),* publicat în 1849, Henry David Thoreau susţine că oamenii n-ar trebui să le permită guvernelor să le nesocotească sau să le atrofieze conştiinţa.

apropierea lacului Mead. Aşa cum scrie în jurnalul său, a fost „o mare greşeală… În iulie temperatura o ia razna”. Simţindu-se rău din pricina căldurii, a reuşit să le facă semn unor oameni ieşiţi cu barca pe lac, care l-au dus până în golful Callville, un port de ambarcaţiuni din apropierea capătului vestic al lacului, unde şi-a ridicat din nou degetul mare şi a pornit să cutreiere drumurile.

McCandless a hoinărit pe coasta de vest următoarele două luni, fascinat de mărimea şi de forţa peisajului, având din când în când mici probleme şi bucurându-se de compania altor vagabonzi întâlniţi pe drum. Acceptând ca existenţa să-i fie modelată de împrejurări, a făcut autostopul spre lacul Tahoe şi spre Sierra Nevada şi a mers pe jos timp de o săptămână către nord, pe drumul Pacific Crest, înainte de a părăsi munţii şi de a reveni pe şosea.

La sfârşitul lui iulie s-a urcat în maşina unui bărbat care-şi spunea Ernie Nebunul şi care i-a oferit o slujbă la o fermă din nordul Californiei. Fotografiile de la faţa locului arată o casă dărăpănată şi nevăruită, înconjurată de capre şi găini, paturi desfundate, televizoare stricate, cărucioare de cumpărături, unelte vechi şi mormane întregi de gunoi. După unsprezece zile de muncă alături de alţi şase vagabonzi, McCandless a înţeles în cele din urmă că Ernie n-avea de gând să-l plătească, aşa încât a furat din talmeş-balmeşul din curte o bicicletă roşie cu zece viteze şi a pedalat până în Chico, abandonând-o în parcarea unui mall. Apoi şi-a reluat drumul, făcând autostopul spre nord şi spre vest, prin Red Bluff, Weaverville şi Willow Creek.

La Arcata, California, în pădurile de conifere de pe ţărmul Pacificului, a cotit la dreapta, pe autostrada 101, şi s-a îndreptat spre coastă. La 96 de kilometri sud de graniţa cu statul Oregon, lângă oraşul Orick, doi vagabonzi într-o furgonetă veche opriseră să-şi consulte harta, când au observat un băiat chircit în tufişurile de pe marginea drumului. „Purta pantaloni lungi şi pălăria aia ridicolă”, spune Jan Burres, o vagaboandă de cauciuc în vârstă de 41 de ani, care colinda Vestul cu iubitul ei, Bob, vânzând fleacuri prin târgurile de vechituri ori făcând schimburi în

natură. „Avea la el o carte despre plante şi o folosea pentru a culege fructe, pe care le strângea într-un bidon de plastic tăiat în partea de sus. Arăta destul de prăpădit, aşa că am strigat: *Hei, nu vrei să te lăsăm undeva?* Speram să îi putem da mâncare sau ceva de genul ăsta.”

„Am început să povestim. Era un copil drăguţ. Spunea că îl cheamă Alex. Şi îi era tare foame. Foame, foame, *foame.* Dar era şi foarte fericit. Spunea că supravieţuieşte identificând plantele comestibile cu ajutorul cărţii. Era mândru de asta. Că se plimbase prin ţară şi că trăise o mare aventură. Ne-a povestit cum şi-a abandonat maşina, cum şi-a ars banii. L-am întrebat: *De ce ai făcut asta?* A răspuns că n-avea nevoie de bani. Am un băiat de vârsta lui Alex, de care m-am îndepărtat în ultimii ani. Aşa că i-am spus lui Bob: *Omule, trebe să-l luăm pe copilul ăsta cu noi. Trebe să-l înveţi nişte lucruri.* Alex ne-a urmat pe plaja Orick, unde locuiam, şi a rămas cu noi timp de o săptămână. Chiar că era un copil bun. L-am îndrăgit foarte mult. Când a plecat, nu ne-aşteptam să mai auzim de el, dar a promis că o să ţină legătura cu noi. În următorii doi ani, Alex ne-a trimis câte o vedere în fiecare lună sau o dată la două luni.”

Din Orick, McCandless s-a îndreptat spre nordul coastei. A trecut de râul Pistol, golful Coos, Seal Rock, Manzanita, Astoria, Hoquiam, Humptulips, Queets, Forks, Port Angeles, Port Townsend, Seattle. „Era singur”, la fel cum James Joyce scrie despre Stephen Dedalus, artistul său în tinereţe, „Era singur. Neluat în seamă, fericit şi aproape de inima dezlănţuită a vieţii. Era singur şi tânăr şi însufleţit de voinţă şi dezlănţuit, singur într-un deşert de aer liber şi de ape sărate şi de scoici şi de ierburi încâlcite şi de lumină voalată cenuşiu-aurie şi de siluete în costume sumare, vesel colorate, între copii şi fete şi glasuri copilăreşti şi feciorelnice umplând aerul.”[12]

Pe 10 august, cu puţin înainte să-i întâlnească pe Jan Burres şi pe Bob, McCandless a fost prins făcând autostopul

---

[12] James Joyce, *Portret al artistului la tinereţe*, trad. de Antoaneta Ralian, Humanitas Fiction, Bucureşti, 2012.

lângă Willow Creek, în zona auriferă aflată la est de Eureka. Dintr-o neglijenţă care nu-i era caracteristică, când ofiţerul l-a întrebat care îi e reşedinţa permanentă, McCandless a dat adresa părinţilor, din Annandale. Amenda neplătită a ajuns în cutia poştală a lui Walt şi Billie la sfârşitul lunii august.

Peste măsură de îngrijoraţi de dispariţia lui Chris, Walt şi Billie anunţaseră deja poliţia din Annandale, care nu-i putuse ajuta în niciun fel. Când a apărut biletul din California, şi-au ieşit din minţi. Cum unul dintre vecinii lor era directorul Agenţiei de Informaţii a Ministerului Apărării, Walt s-a adresat acestui general de armată, cerându-i sfatul. Generalul l-a pus în legătură cu un detectiv particular pe nume Peter Kalitka, ce lucrase în trecut sub contract şi pentru DIA, şi pentru CIA. Era cel mai bun, l-a asigurat generalul pe Walt. Oriunde ar fi Chris, Kalitka îl va găsi.

Folosind ca punct de plecare amenda din Willow Creek, detectivul s-a lansat într-o căutare amănunţită, analizând inclusiv piste care duceau până în Europa şi Africa de Sud. Dar eforturile lui n-au avut niciun rezultat – până în decembrie, când, în urma unei verificări a registrelor de taxe, a descoperit că băiatul donase către OXFAM banii alocaţi studiilor universitare.

„Asta chiar ne-a speriat”, spune Walt. „Până atunci nu avuseserăm nici cea mai vagă idee despre planurile lui Chris. Amenda primită pentru faptul că făcuse autostopul n-avea însă nicio noimă. Îşi iubea Datsunul atât de mult, încât nu puteam crede că ar fi fost în stare să-l abandoneze şi s-o ia pe jos. Deşi, privind în urmă, n-ar fi trebuit să fiu surprins. Chris era dintre aceia care cred că nu e bine să posezi decât ce poţi duce în spinare atunci când o iei la goană.”

În timp ce Kalitka încerca să-i dea de urmă lui Chris prin California, acesta era deja departe, făcând autostopul spre est, de-a lungul lanţului muntos Cascade, printre pelinii ţinuturilor stâncoase şi albiile de lavă ale bazinului râului Columbia, dincolo de fâşia strâmtă de pământ a statului

Idaho, spre Montana. Acolo, lângă Cut Bank, s-a întâlnit cu Wayne Westerberg, iar la sfârşitul lui septembrie lucra deja pentru el în Carthage. Când Westerberg a intrat la închisoare şi nu a mai avut de lucru, dar şi pentru că venise iarna, McCandless a plecat spre zări mai calde.

Pe 28 octombrie a parcurs o bucată mai lungă de drum alături de un camionagiu, până în Needles, California. „Sunt nemaipomenit de încântat că am ajuns la fluviul Colorado", scria McCandless în jurnalul lui. Apoi a părăsit autostrada şi a luat-o spre sud, prin deşert, de-a lungul malului. După 19 kilometri străbătuţi pe jos a ajuns la Topock, Arizona, un popas prăfuit unde autostrada interstatală 40 se încrucişează cu graniţa statului California. În oraş a văzut o canoe de aluminiu la mâna a doua şi, urmându-şi primul impuls, a decis s-o cumpere şi să vâslească pe Colorado către Golful California (aproape 640 de kilometri spre sud), de-a lungul graniţei cu Mexicul.

Porţiunea aceasta îngustă a fluviului, de la barajul Hoover până la golf, are prea puţine în comun cu torentul dezlănţuit care explodează prin Marele Canion, la vreo 400 de kilometri în aval de Topock. Slăbit de diguri şi de diverse canale, fluviul curge nepăsător în siaj, dintr-un lac într-altul, străbătând cel mai fierbinte şi mai sterp ţinut de pe continent. Pe McCandless îl încântau austeritatea acestui peisaj şi frumuseţea lui salină. Deşertul îi înteţea dorul, îl amplifica, îi dădea formă prin geologia lui uscată şi razele tăioase de lumină.

Din Topock, McCandless a vâslit spre sud, către lacul Havasu, sub cupola unui cer decolorat, uriaş şi gol. A făcut o mică excursie în susul râului Bill Williams, afluent al fluviului Colorado, apoi a continuat pe cursul fluviului, spre Rezervaţia Indiană a Fluviului Colorado, Parcul Natural Naţional Cibola şi Parcul Natural Naţional Imperial. S-a lăsat în voia curentului, depăşind cactuşii Saguaros şi întinderile alcaline, campând sub coasta golaşei stânci precambriene. În depărtare, munţii ascuţiţi de culoare brună pluteau peste misterioase bazine de miraje. Părăsind fluviul pentru o zi ca să urmărească o turmă de cai sălbatici, a dat peste un

indicator care îl atenţiona că pătrunde în poligonul de demonstraţii Yuma al forţelor armate americane. McCandless era de neoprit.

La sfârşitul lui noiembrie vâslea prin Yuma, unde s-a oprit atât cât să-şi refacă proviziile şi să-i trimită o vedere lui Westerberg, aflat la Glory House, un centru de muncă în folosul comunităţii din Sioux Falls. „Salut, Wayne!” spune cartea poştală,

> *Cum merge? Sper că, de când am vorbit ultima oară, situaţia ta s-a îmbunătăţit. E aproape o lună de când mă plimb prin California. E un stat foarte frumos! Sunt aici tot felul de peisaje fantastice, iar clima e minunată. Dar nu vreau doar să-ţi trimit salutări, ci şi să-ţi mulţumesc din nou pentru felul în care m-ai întâmpinat. Întâlneşti rar un om atât de generos şi cu o fire atât de frumoasă ca a ta. Totuşi, uneori îmi doresc să nu te fi cunoscut. E mult prea uşor să vagabondezi cu toţi banii ăştia. Zilele mele erau mult mai captivante când n-aveam un ban şi trebuia să lupt pentru fiecare masă. Nu m-aş fi descurcat totuşi fără bani, pentru că pe vremea asta nu prea găseşti plante care să facă rod.*
>
> *Te rog, mulţumeşte-i din nou lui Kevin pentru toate hainele pe care mi le-a dăruit; aş fi murit de frig fără ele. Sper că ţi-a dat cartea aia. Wayne, chiar ar trebui să citeşti* Război şi pace. *Am vorbit serios când ţi-am spus că te numeri printre bărbaţii cu cele mai frumoase caractere pe care i-am cunoscut. E o carte plină de forţă şi de simboluri. Sunt în ea lucruri pe care cred că le vei înţelege. Lucruri care multora le scapă. Cât despre mine, m-am hotărât să trăiesc aşa o vreme. Libertatea şi frumuseţile ei simple sunt mult prea valoroase ca să renunţ la ele. Într-o bună zi o să mă întorc, Wayne, şi o să răsplătesc măcar o parte din bunătatea ta. Poate printr-o sticlă de Jack Daniels? Până atunci, o să mă gândesc mereu la tine ca la un prieten. DUMNEZEU SĂ TE BINECUVÂNTEZE,*

ALEXANDER.

Pe 2 decembrie a ajuns la barajul Morelos şi la graniţa mexicană. Temându-se că nu va fi lăsat să intre deoarece nu avea nici un fel de act de identitate asupra lui, s-a strecurat în Mexic vâslind prin porţile ecluzei şi traversând canalul deversor. „Alex priveşte iute în jur, căutând semnale de avertisment”, scrie în jurnalul lui. „Dar intrarea lui în Mexic trece neobservată. Alex jubilează!”

Jubilaţia a fost totuşi de scurtă durată. Înainte de barajul Morelos, fluviul se transformă într-un labirint de canale de irigaţie, mlaştini şi jgheaburi înfundate, în care McCandless se rătăceşte de mai multe ori:

Canalele se sparg într-o multitudine de direcţii. Alex e consternat. Întâlneşte nişte oficiali care nu prea vorbesc engleză. Îi spun că n-a luat-o spre sud, ci spre vest, şi că se îndreaptă spre centrul Peninsulei Baja. Alex e dărâmat. Insistă că trebuie să existe un canal navigabil spre Golful California. Îl privesc pe Alex şi îl cred nebun. Dar o conversaţie intensă se porneşte apoi între ei, alimentată de hărţi şi de fluturarea creioanelor. După zece minute, îi prezintă lui Alex o rută care s-ar părea că duce la ocean. E cuprins de bucurie, şi speranţa îi renaşte în suflet. Urmând harta, înaintează pe cursul fluviului până ajunge la canalul Independencia, care coteşte spre est. Potrivit hărţii, acesta ar trebui să taie în două canalul Wellteco, care coteşte spre sud şi se varsă direct în ocean. Dar speranţele lui sunt repede spulberate, când canalul se înfundă în mijlocul deşertului. O misiune de recunoaştere arată, totuşi, că Alex s-a întors în albia acum uscată a fluviului Colorado. Descoperă un alt canal la circa 800 de metri depărtare de malul opus. Decide să treacă dincolo.

Mai mult de trei zile i-au trebuit lui McCandless să-şi transporte canoea şi echipamentul până la celălalt canal.

Pe 5 decembrie, scrie:

În sfârşit! Alex descoperă ceea ce crede că e canalul Wellteco şi o ia spre sud. Îngrijorarea şi teama revin pe măsură ce canalul se îngustează... Localnicii îl ajută să depăşească un baraj... Alex descoperă că mexicanii sunt oameni calzi şi prietenoşi. Mult mai ospitalieri decât americanii...

6/12 Cascade mici, dar periculoase împânzesc canalul.

9/12 Toate speranţele sunt năruite! Canalul nu se varsă în ocean, ci mai degrabă se scurge într-o mlaştină. Alex este extrem de încurcat. Crede că se află în apropierea oceanului şi decide să pătrundă prin mlaştină către mare. Alex se simte tot mai debusolat până în punctul în care trebuie să împingă canoea prin stuf târâind-o prin noroi. Disperare mare. La apus, găseşte o palmă de pământ uscat pe care ar putea să campeze. Ziua următoare, 10/12, Alex îşi reia căutarea locului de vărsare în mare, dar devine şi mai derutat, pentru că se învârte în cerc. Complet demoralizat şi frustrat, seara se întinde în canoe şi plânge. Dar apoi, printr-un noroc fantastic, dă peste nişte ghizi mexicani pentru vânătorii de raţe, care vorbesc engleza. Le povesteşte peripeţiile lui şi cum a încercat să ajungă la mare. Ei îi spun că nu există niciun canal spre mare. Dar, în cele din urmă, unul dintre ei acceptă să-l remorcheze până la tabăra lui (în spatele unei bărci uşoare cu motor) şi să-l ducă apoi cu maşina (canoea în portbagajul autocamionului) până la ocean. E un miracol.

Vânătorii de raţe l-au lăsat în El Golfo de Santa Clara, un sat de pescari din Golful California. De acolo, McCandless a pornit-o către mare, călătorind spre sud pe marginea estică a golfului. Pentru că ajunsese la destinaţie, şi-a încetinit pasul, iar starea lui de spirit a devenit mai contemplativă. A

făcut fotografii cu o tarantulă, a imortalizat apusuri blânde, dune răvăşite de vânt, curba prelungă a coastei nelocuite. Rândurile din jurnal devin scurte şi superficiale. În luna care a urmat a scris mai puţin de o sută de cuvinte.

Pe 14 decembrie, epuizat de vâslit, a târât canoea în susul plajei, s-a căţărat pe o faleză din piatră şi a campat la marginea unui platou izolat. A rămas acolo zece zile, până când vânturile puternice l-au obligat să se refugieze într-o peşteră aflată la jumătatea falezei abrupte, unde a rămas vreme de alte zece zile. A salutat noul an privind luna ridicându-se deasupra lui Gran Desierto – Marele Deşert: 4250 de kilometri pătraţi de dune schimbătoare, cea mai mare întindere de deşert cu nisip veritabil din America de Nord. Ziua următoare a continuat să vâslească de-a lungul ţărmului sterp.

Pe 11 ianuarie 1991 scrie în jurnal: „O zi decisivă”. După ce a călătorit o vreme spre sud, a tras canoea la mal, pe un banc de nisip aflat mai departe de albie, să urmărească valurile mari. O oră mai târziu, rafale puternice s-au pornit dinspre deşert, iar vântul şi curenţii nimicitori veniţi de pe ţărm au început să-l tragă spre mare. Apa devenise acum o aglomerare de pete albe înspumate care ameninţa să umple şi să răstoarne mica lui ambarcaţiune. Vântul s-a intensificat. Petele albe de spumă s-au transformat în valuri înalte şi distrugătoare. „Enervat”, consemnează jurnalul,

> *începe să strige şi să lovească pereţii canoei cu padela. Padela se rupe. Alex rămâne cu o singură vâslă. Dacă o pierde şi pe asta, e terminat. Până la urmă, după un efort extrem şi multe înjurături, la apusul soarelui reuşeşte să ajungă la chei, prăbuşindu-se epuizat pe nisip. Acest incident îl face pe Alexander să decidă abandonarea canoei şi reîntoarcerea în nord.*

Pe 16 ianuarie, McCandless părăseşte ambarcaţiunea bondoacă de metal pe ridicătura înverzită a unei dune, la sud-est de El Golfo de Santa Clara, şi o porneşte spre nord. Nu văzuse şi nu vorbise cu nimeni timp de treizeci şi şase

de zile. În toată această perioadă supravieţuise doar cu 2,2 kilograme de orez şi cu ce i-a dat oceanul, experienţă care mai târziu l-a făcut să creadă că poate supravieţui în condiţii similare şi în Alaska.

A ajuns la graniţa Statelor Unite pe 18 ianuarie. Reţinut de autorităţi în timp ce încerca să se strecoare în ţară fără acte de identitate, a petrecut o noapte în custodia poliţiei, înainte de a născoci o poveste care să-l scape de închisoare, dar care nu l-a ajutat totuşi să-şi păstreze şi arma de calibrul 38, „un frumos Colt Python de care era foarte ataşat”.

McCandless şi-a petrecut următoarele şase săptămâni colindând coasta de sud-vest, călătorind spre est până la Houston, iar spre vest, până la coasta Pacificului. Pentru a nu fi jefuit de personajele dubioase care bântuiau străzile şi pasarelele autostrăzilor, unde îşi petrecea nopţile, învăţase să-şi îngroape banii înainte de a intra în oraş, recuperându-i la ieşire. Potrivit jurnalului său, pe 3 februarie, McCandless s-a dus la Los Angeles să „facă rost de un act de identitate şi de o slujbă, dar nu s-a simţit în largul lui în mijlocul oamenilor, reluându-şi repede viaţa de vagabond”.

Şase zile mai târziu, campând în Marele Canion alături de Thomas şi Karin, un cuplu de tineri nemţi care-l luaseră cu maşina, scrie: „Să fie acesta acelaşi Alex care a pornit la drum în iulie 1990? Alimentaţia deficitară şi călătoria şi-au pus amprenta pe trupul lui. A pierdut peste 11 kilograme, dar spiritul lui se avântă în zbor”.

Pe 24 februarie, la şapte luni şi jumătate după ce-şi abandonase Datsunul, McCandless se întoarce la Detrital Wash. Administraţia parcului îi luase maşina, dar el dezgroapă vechile plăcuţe de înmatriculare, SJF-421, şi cele câteva obiecte personale pe care le ascunsese. Apoi face autostopul spre Las Vegas, unde îşi găseşte de lucru într-un restaurant italian. „Alexander şi-a îngropat rucsacul în deşert pe 27/2 şi a intrat în Las Vegas fără bani sau acte de identitate”, ne spune jurnalul.

Timp de mai multe săptămâni a trăit pe străzi, alături

de vagabonzi, prostituate şi beţivi. Totuşi, Las Vegasul nu putea fi sfârşitul poveştii. Pe 10 mai au reînceput să-l mănânce tălpile, astfel încât a renunţat la slujba din Vegas, şi-a recuperat rucsacul şi a pornit-o din nou la drum, deşi a descoperit că, dacă eşti suficient de tont încât să îngropi un aparat foto, nu îl vei mai putea folosi niciodată după aceea. Ăsta e motivul pentru care nu există fotografii din perioada 10 mai 1991 – 7 ianuarie 1992. Dar asta nu-i atât de important. Fiindcă în experienţe, în amintiri şi în imensa bucurie de a trăi la cote maxime rezidă adevăratul sens al lucrurilor. Doamne, ce bine e să trăieşti! Îţi mulţumesc. Îţi mulţumesc.

CAPITOLUL CINCI

Bullhead City

Dominaţia fiarei primitive se manifesta puternic la Buck şi se intensifica în condiţiile dure de trai oferite de mersul pe pistă. Dar creşterea era secretă. Noua lui viclenie îl făcea să o controleze.

JACK LONDON

CHEMAREA STRĂBUNILOR[13]

Totul salută Fiara Dominantă Primordială!
Şi pe căpitanul Ahab!
Alexander Supertramp
Mai 1992

INSCRIPŢIE DESCOPERITĂ ÎN INTERIORUL AUTOBUZULUI DE PE DRUMUL STAMPEDE

După ce aparatul de fotografiat i s-a stricat şi n-a mai putut face poze, McCandless n-a mai scris nici în jurnal, obicei la care n-a revenit decât anul următor, când a plecat în Alaska. De aceea nu se ştiu prea multe despre locurile pe care le-a colindat după ce a părăsit Las Vegasul, în mai 1991.

Ştim dintr-o scrisoare pe care i-a trimis-o lui Jan Burres că a petrecut lunile iulie şi august pe coasta statului Oregon, probabil în apropiere de Astoria, unde, s-a plâns el, „ceaţa şi ploaia erau adesea insuportabile”. În septembrie a făcut autostopul pe autostrada 101, spre California, apoi a pornit-o spre est, din nou către deşert. Iar la începutul lui octombrie a aterizat în Bullhead City, Arizona.

Bullhead City este o comunitate în accepţiunea oximoronică a sfârşitului de secol XX. Lipsit de un centru clar, oraşul se prezintă ca o lăbărţare de subdiviziuni şi

[13] *Chemarea străbunilor,* trad. de Dan Starcu, Editura Minerva, 2008, p. 30.

mini-malluri[14] întinse pe treisprezece, paisprezece kilometri de-a lungul malurilor râului Colorado, chiar în dreptul hotelurilor înalte şi al cazinourilor din Laughlin, Nevada, aflate de partea cealaltă a fluviului. Elementul caracteristic al oraşului este autostrada Mohave Valley – patru benzi de asfalt bordate de benzinării şi fast-fooduri, chiromanţi şi centre de închiriere de casete video, magazine de piese auto şi suvenire pentru turişti.

La prima vedere, Bullhead City nu e genul de loc menit să tenteze un adept al lui Thoreau sau Tolstoi, care nu simte decât dispreţ pentru capcanele burgheze ale conformistei Americi. Cu toate acestea, lui McCandless i-a plăcut foarte mult Bullhead. Poate din pricina simpatiei pentru cei din clasele inferioare, care erau bine reprezentaţi în parcurile de camioane, în campinguri şi în spălătoriile publice. Sau poate că pur şi simplu s-a îndrăgostit de deşertul pustiu care înconjoară oraşul.

În orice caz, McCandless a rămas în Bullhead City mai mult de două luni, petrecând probabil aici cea mai lungă perioadă de timp de când părăsise Atlanta şi până se va muta în autobuzul abandonat din Alaska. Pe o carte poştală trimisă lui Westerberg în octombrie, el spunea despre Bullhead că „este un loc numai bun în care să-ţi petreci iarna; aş putea chiar să mă stabilesc aici şi să abandonez viaţa de vagabond pentru totdeauna. O să văd ce se mai întâmplă la primăvară, pentru că atunci încep să mă mănânce tălpile”.

În momentul când scria aceste cuvinte, avea o slujbă cu normă întreagă, pregătind hamburgeri McRoyal la un McDonald’s de pe strada principală, pentru ca mai târziu să facă livrări la domiciliu folosindu-se de o bicicletă. În aparenţă, ducea o viaţă surprinzător de convenţională, mergând până la a-şi deschide un cont la o bancă locală.

Nu se ştie de ce, când McCandless s-a prezentat pentru slujba de la McDonald’s, a spus că-l cheamă Chris

---

[14] În engl., în orig., *strip mall.* Numit şi *shoppingplaza* sau *mini-mall, strip mall-ul* este un centru comercial unde magazinele sunt aşezate în şir, mărginite de un trotuar şi, de obicei, de spaţii largi de parcare.

McCandless, nu Alex, şi le-a dat angajatorilor numărul adevărat al asigurării sociale. A fost o greşeală, ce ar fi putut să-i alerteze părinţii şi să-i pună pe urmele lui. Dar s-a dovedit că eroarea lui a rămas fără urmări, pentru că detectivul particular angajat de Walt şi Billie nu a dat de capătul acestui fir.

La doi ani după ce a transpirat deasupra grătarului în Bullhead, foştii lui colegi nu-şi amintesc prea multe despre Chris McCandless. „Un lucru îmi aduc aminte, avea o chestie cu şosetele”, spune asistentul managerului, un bărbat guraliv şi mătăhălos pe nume George Dreeszen. „Purta întotdeauna încălţăminte fără ciorapi, pur şi simplu nu-i putea *suporta.* Dar regula McDonald’s e ca angajaţii să poarte tot timpul încălţăminte adecvată. Asta înseamnă pantofi *şi* ciorapi. Chris se supunea regulii dar, de îndată ce ieşea din tură, hâţ! – primul lucru pe care-l făcea era să-şi dea jos şosetele. Chiar primul lucru. Ca un fel de declaraţie de independenţă, cred eu, să ne arate că este un om liber. Dar era un copil bun şi muncea mult. Un băiat de nădejde.”

Lori Zarza, al doilea asistent al managerului, are o părere un pic diferită despre McCandless. „Sincer, m-a mirat până şi faptul că a fost angajat”, spune ea. „Îşi făcea treaba – muncea în spate –, dar lucra întotdeauna foarte încet, chiar şi în timpul agitaţiei de la ora prânzului. Nu conta cât de mult stăteai cu gura pe el. Clienţii puteau să facă o coadă de zece metri în faţa casei, el tot nu înţelegea de ce îl zoresc. Pur şi simplu nu făcea legătura. Era ca şi cum ar fi trăit în propriul lui univers.

Dar era de încredere şi venea în fiecare zi. Nu-l puteai da afară. La noi se plătea doar 4,25 dolari ora şi, cu toate cazinourile de peste fluviu care plăteau de la 6,25 în sus, era greu să păstrezi angajaţii.

Nu cred că îşi petrecea timpul liber cu vreunul dintre colegi. Nu vorbea decât despre copaci şi natură şi chestii ciudate, de genul ăsta. Credeam cu toţii că are o doagă sărită.

Când a plecat, în cele din urmă”, recunoaşte Zarza, „cred că a făcut-o din cauza mea. În clipa în care a început să

lucreze la noi, nu avea o locuinţă şi mirosea urât. Să miroşi cum mirosea el nu intra în standardele McDonald's. Până la urmă, m-au delegat pe mine să-i spun că trebuie să se spele mai des. Dar, din momentul în care am făcut-o, am intrat în conflict cu el. Şi apoi ceilalţi angajaţi – care doar încercau să fie drăguţi – au început să-l întrebe dacă are nevoie de săpun şi aşa mai departe. Asta l-a enervat, era evident. Dar n-a arătat-o niciodată făţiş. Trei săptămâni mai târziu, pur şi simplu a ieşit pe uşă şi dus a fost."

McCandless a încercat să ascundă faptul că era un vagabond care nu poseda decât un rucsac. Le spusese colegilor că locuieşte pe malul celălalt al râului, în Laughlin. De câte ori se ofereau să-l ducă acasă cu maşina, după program, găsea tot felul de scuze şi mulţumea politicos. De fapt, în timpul primelor săptămâni petrecute în Bullhead, McCandless campase în deşert, la marginea oraşului. Apoi s-a stabilit ilegal într-o casă mobilă[15]. Cu cel de-al doilea spaţiu de locuit, i-a explicat într-o scrisoare lui Jan Burres, „s-a întâmplat cam aşa":

Într-o dimineaţă mă bărbieream în toaletă, când un bărbat în vârstă a intrat şi, văzându-mă, m-a întrebat dacă „dorm pe-afară". I-am răspuns că da şi aşa am aflat că are o rulotă în care aş putea locui gratis. Singura problemă era că aceasta nu îi aparţinea. Nişte proprietari absenţi îi permiseseră să locuiască într-o altă rulotă de pe terenul lor. Deci trebuia să păstrez discreţia şi să nu mă fâţâi prea mult, deoarece nu avea voie să lase şi pe altcineva să stea acolo. E o afacere foarte bună, fiindcă interiorul e drăguţ, rulota e frumoasă, mobilată, are câteva prelungitoare electrice funcţionale şi este spaţioasă. Singura problemă ar fi că bătrânul, pe nume Charlie, e puţin cam dus cu pluta, şi uneori te înţelegi foarte greu cu el.

---

[15] În engl., în orig., *mobile home,* casă din materiale prefabricate, de cele mai multe ori asamblată în fabrică şi transportată la locul respectiv cu ajutorul unui trailer.

Charlie încă locuieşte acolo, într-o rulotă în formă de lacrimă, acoperită cu un strat de cositor ruginit, fără apă ori electricitate, vârâtă în fundul unei case mobile alb cu albastru, mult mai mari, în care a dormit McCandless. Crestele golaşe ale munţilor se întrezăresc spre vest, înălţându-se grave deasupra acoperişurilor caselor mari dimprejur. Un Ford Torino albastru-deschis stă pe butuci într-o curte neîngrijită, cu buruieni iţindu-i-se din motor. O duhoare de urină se ridică din gardul viu de oleandru.

— Chris? Chris? latră Charlie, scotocind prin memoria lui găurită. A, da, el. Da, îmi amintesc de el, sigur.

Îmbrăcat în bluză de trening şi pantaloni kaki de lucru, Charlie e un om subţirel şi agitat, cu ochi urduroşi şi fire de păr alb crescute pe obraji. Din câte îşi aduce aminte, McCandless a locuit în rulotă aproape o lună.

— Simpatic băiat, da, un băiat foarte simpatic, spune Charlie. Da’ nu-i plăcea să stea cu lume multă. Temperamental. Era băiat bun, dar cred că avea multe complexe – înţelegeţi ce zic? Îi plăcea să citească romanele tipului ăluia din Alaska, Jack London. Nu vorbea niciodată mult. Avea toane, nu-i plăcea să fie bătut la cap. Părea un puşti care căuta ceva, căuta *ceva,* doar că nu ştia ce anume. Şi eu am fost aşa pe vremuri, dar apoi mi-am dat seama ce căutam: Bani! Ha! Ha, da, da, măiculiţă!

Dar, cum ziceam, Alaska – da, spunea că vrea să meargă în Alaska. Probabil ca să descopere ce căuta. Drăguţ băiat, cel puţin aşa părea. Dar avea o grămadă de complexe. La greu. Când a plecat, cred că pe la Crăciun, mi-a dat 50 de dolari şi un pachet de ţigări pentru că l-am lăsat să stea aici. Foarte frumos din partea lui.

La sfârşitul lui noiembrie, McCandless i-a trimis lui Jan Burres, prin post-restant, o vedere în Niland, un orăşel din Imperial Valley, California. „Cartea poştală pe care am primit-o în Niland era prima, după mult timp, care avea trecută şi adresa expeditorului”, îşi aminteşte Burres. „Aşa că i-am răspuns imediat, spunându-i că ne vom duce să-l vizităm săptămâna următoare, Bullhead nefiind atât de departe de locul unde eram.”

McCandless s-a emoţionat când a citit răspunsul. „Sunt aşa de fericit că sunteţi bine amândoi”, a exclamat într-o scrisoare datată 9 decembrie 1991.

Mulţumesc foarte mult pentru felicitarea de Crăciun. E plăcut să ştii că cineva se gândeşte la tine în această perioadă a anului... Sunt aşa de bucuros că veniţi să mă vedeţi, vă aştept cu drag oricând. E nemaipomenit că după aproape un an şi jumătate o să ne întâlnim din nou.

A încheiat scrisoarea desenându-le o hartă şi dându-le indicaţii detaliate despre cum puteau găsi rulota aflată pe drumul principal din Bullhead City.

Însă la patru zile după ce a primit scrisoarea, în timp ce se pregătea împreună cu prietenul ei, Bob, să plece în vizită, Jan a descoperit, întorcându-se într-o seară la locul unde campaseră, „un rucsac mare, sprijinit de camionul nostru. Mi-am dat imediat seama că e al lui Alex. Căţeluşa noastră, Sunni, îl mirosise înaintea mea. Îl plăcea pe Alex, dar am fost surprinsă că-l şi recunoscuse. Când l-a găsit, a înnebunit de bucurie”. McCandless i-a explicat lui Burres că se săturase de Bullhead, că era sătul să muncească în fiecare zi, sătul de „oamenii de plastic” cu care lucra şi că se hotărâse să plece naibii din oraş.

Jan şi Bob stăteau la aproape cinci kilometri depărtare de Niland, într-un loc numit de localnici Slabs[16], o veche bază aeriană a armatei, care fusese abandonată şi demolată, lăsând în urmă un caroiaj de fundaţii de beton risipite prin deşert. În noiembrie, când în restul ţării se face frig, în jur de 5.000 de cocainomani, pierde-vară şi diverşi vagabonzi se adună în această aşezare din altă lume, să trăiască ieftin sub cerul liber. Slabs funcţionează ca o capitală sezonieră a aglomeratei societăţi itinerante, o societate a pneurilor, formată din singuratici, exilaţi, săraci şi şomeri. Membrii ei sunt bărbaţi, femei, copii de toate vârstele, oameni care fug de recuperatori sau de relaţii nefericite, de lege sau de Fisc,

---

[16] În engl., în orig., *slab* înseamnă lespede, placă, dală.

de iernile din Ohio sau de standardele clasei de mijloc.

Când McCandless a ajuns la Slabs, un mare târg de vechituri şi schimburi în natură era în plină desfăşurare. În calitate de vânzător, Burres aranjase nişte mese rabatabile, prezentând mărfuri ieftine, majoritatea la mâna a doua, iar McCandless s-a oferit să supravegheze inventarul cărţilor uzate.

— M-a ajutat foarte mult, recunoaşte Burres. Păzea taraba când trebuia să plec, aranja cărţile; a vândut mult. Părea să se descurce de minune. Alex era tare la clasici: Dickens, H.G. Wells, Mark Twain, Jack London. London era preferatul lui. Încerca să convingă orice cocainoman care trecea pe acolo că trebuie să citească romanul *Chemarea sălbăticiei.*

McCandless avusese de mic o pasiune pentru Jack London. Condamnarea aprigă a societăţii capitaliste, glorificarea lumii primordiale, apărarea celor simpli – toate acestea reflectau pasiunile lui. Vrăjit de portretul emfatic pe care Jack London îl făcuse Alaskăi şi Yukonului, McCandless citea şi recitea *Chemarea sălbăticiei, Colţ Alb, To Build a Fire, An Odyssey of the North, The Wit of Porportuk.* Era atât de subjugat de aceste poveşti, încât părea să uite că sunt opere de ficţiune, construcţii ale imaginaţiei, care au mai mult de-a face cu sensibilitatea romantică a lui London decât cu realităţile vieţii din sălbăticia subarctică. McCandless prefera să omită faptul că London a petrecut doar o singură iarnă în Nord şi că şi-a pus capăt zilelor cu mâna lui în reşedinţa sa din California, la vârsta de patruzeci de ani, alcoolic, obez şi ridicol, după ce se complăcuse într-o existenţă sedentară care avea prea puţin de-a face cu idealurile îmbrăţişate pe hârtie.

Printre rezidenţii din Slabs se număra şi o fată de 17 ani, pe nume Tracy, care s-a îndrăgostit de McCandless în timpul vizitei lui de un weekend. „Era foarte drăguţă”, spune Burres, „fiica unui cuplu de vagabonzi care parcaseră patru rulote mai încolo. Biata Tracy s-a îndrăgostit până peste cap de Alex. Tot timpul cât a stat la Niland, se învârtea de colo-colo, făcându-i ochi dulci, bătându-mă la

cap să-l conving să meargă cu ea la o plimbare. Alex se purta frumos cu Tracy, dar era prea tânără pentru el. N-o putea lua în serios. Probabil că i-a frânt inima pentru cel puţin o săptămână”.

Deşi McCandless respinsese avansurile fetei, Burres susţine sus şi tare că nu era un izolat: „Se simţea *bine* când se afla în compania oamenilor, *foarte bine.* La târg vorbea, vorbea, vorbea cu oricine apărea. Să tot fi cunoscut şaizeci, şaptezeci de oameni în Niland, şi era prietenos cu fiecare dintre ei. Din când în când simţea nevoia să fie singur, dar nu era un pustnic. Socializa foarte mult. Uneori am impresia că făcea asta vrând parcă să stocheze compania oamenilor, pentru vremurile când ştia că n-o să-i mai fie nimeni prin preajmă.”

McCandless îi acorda o atenţie specială lui Burres, cochetând cu ea şi făcând pe bufonul cu orice ocazie. „Îi plăcea să mă tachineze şi să mă necăjească”, îşi aminteşte ea. „Mă duceam să întind rufele pe frânghia din spatele rulotei, iar el agăţa cârligele de mine. Era jucăuş, ca un copil. Aveam căţeluşi, pe care îi punea mereu sub coşul de rufe, privindu-i cum sar şi scheaună. O făcea până mă enervam şi strigam la el să se oprească. Dar, de fapt, ştia să se poarte cu câinii. Îl urmau peste tot, plângeau după el, voiau să doarmă cu el. Pur şi simplu ştia să se poarte cu animalele.”

Într-o după-amiază, când McCandless păzea taraba la târgul din Niland, cineva le-a lăsat spre vânzare o orgă electrică portabilă. „Alex a luat-o şi ne-a distrat o zi întreagă cântând la ea”, spune. „Avea o voce uimitoare. A strâns ceva lume. Până atunci, habar n-am avut că era atât de talentat.”

McCandless vorbea des cu locuitorii din Slabs despre planurile sale legate de Alaska. Făcea antrenamente în fiecare dimineaţă, să capete forma fizică necesară, şi discuta îndelung cu Bob, un pretins expert în domeniu, despre strategiile de supravieţuire într-un teritoriu izolat.

„Eu”, spune Burres, „am crezut că Alex îşi pierduse minţile când ne-a pomenit de ceea ce numea *marea odisee*

din Alaska. Dar era foarte entuziasmat. Nu se putea opri din vorbit."

În ciuda îndemnurilor lui Burres, McCandles n-a povestit mai nimic despre familia lui. „Îl întrebam: *Le-ai spus alor tăi ce ai de gând să faci? Mama ta ştie că vrei să pleci în Alaska? Dar tatăl tău?* Nu răspundea niciodată. Dădea ochii peste cap, se necăjea şi îmi spunea să nu-l mai dădăcesc. Iar Bob zicea: *Lasă-l în pace! E bărbat în toată firea!* Mă ţineam de capul lui până schimba subiectul – din pricina celor întâmplate între mine şi fiul meu. Rătăceşte pe undeva prin lumea asta, şi aş vrea ca cineva să aibă grijă de el aşa cum am vrut eu să am grijă de Alex."

În sâmbăta de dinaintea plecării, Alex privea la televizor un meci de fotbal american, când Burres a remarcat că-i încuraja pe cei de la Washington Redskins. „Aşa că l-am întrebat dacă e din D.C.", spune ea. „Şi a răspuns: *Da, de fapt sunt.* Asta e tot ce ne-a spus despre locul de unde venea."

Miercurea următoare, McCandless a anunţat că a sosit timpul s-o ia din loc. Trebuia să treacă pe la oficiul poştal din Salton City, la 80 de kilometri de Niland, fiindcă îi ceruse şefului restaurantului McDonald's din Bullhead să-i trimită la post-restant ultimul cec. A acceptat oferta lui Burres de a-l duce cu maşina până acolo, dar când ea a încercat să-i dea nişte bani pentru că a ajutat-o cu taraba de la târg, „s-a arătat foarte jignit. I-am spus: *Băiete, ai nevoie de bani să te descurci pe lumea asta,* dar n-a vrut să-i ia. Până la urmă l-am convins să ia nişte bricege elveţiene şi câteva cuţite care se prind la brâu. I-am zis că i-ar prinde bine în Alaska sau că le-ar putea schimba pe drum pe alte lucruri".

După o lungă discuţie în contradictoriu, Burres l-a convins pe McCandless să accepte şi nişte indispensabili, precum şi alte haine groase, care i-ar fi fost de folos, credea ea, în Alaska. „Le-a luat până la urmă de gura mea", râde, „dar a doua zi după ce a plecat le-am găsit pe majoritatea în maşină. Le scosese din bagaj când nu eram atenţi şi le ascunsese sub scaun. Alex era un copil

nemaipomenit, dar uneori mă scotea din minţi.” Deşi Burres era îngrijorată din pricina lui McCandless, îşi imagina că o să se descurce. „M-am gândit că totul se va sfârşi cu bine”, spune. „Era deştept. S-a descurcat să vâslească până în Mexic, să sară în trenuri de marfa, să facă rost de un pat oferit de misiunile caritabile. Se descurcase până acum de unul singur, eram sigură că se va descurca şi în Alaska.”

CAPITOLUL ŞASE

Anza-Borrego

Niciun om nu şi-a urmat geniul decât în clipa în care acesta l-a trădat. Deşi rezultatul acestui lucru este epuizarea fizică, nimeni nu poate spune, probabil, că regretă consecinţele faptelor sale, de vreme ce ele au fost duse la îndeplinire în conformitate cu o serie de principii superioare. Dacă întâmpini ivirea zorilor şi căderea nopţii cu veselie şi dacă viaţa emană parfum de flori şi iarbă proaspătă, totul devine relativ, mai înstelat, peren – iar asta este victoria ta. Natura întreagă reprezintă răsplata şi binecuvântarea ta. Cele mai importante izbânzi şi cele mai înalte valori sunt departe de a fi apreciate aşa cum se cuvine. Le punem cu uşurinţă sub semnul întrebării. Le uităm imediat. Ele reprezintă realitatea supremă... Adevărata însemnătate a vieţii mele de zi cu zi este, într-o oarecare măsură, la fel de intangibilă şi imposibil de descris în cuvinte precum nuanţele apusului şi ale răsăritului. Este un fir de pulbere de stele, o frântură de curcubeu prinsă în pumnul meu.

HENRY DAVID THOREAU,
WALDEN, OR LIFE IN THE WOODS
FRAGMENT SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRŢILE GĂSITE ALĂTURI DE RĂMĂŞIŢELE LUI CHRIS MCCANDLESS.

În ziua de 4 ianuarie 1993, autorul acestei cărţi a primit o scrisoare neobişnuită, cu un scris tremurător şi demodat, care trăda faptul că fusese concepută de o persoană în vârstă. „Către toţi cei interesaţi”, începea ea.

Aş dori să primesc un număr al revistei care conţine povestea tânărului (Alex McCandless) mort în Alaska. Aş vrea să-i scriu celui care a investigat incidentul. L-am dus cu maşina din Salton City, Calif... în martie 1992... până la Grandjunction Co... L-am lăsat-o acolo

pe Alex, să facă autostopul spre S.D. Spunea că o să păstrăm legătura. Ultima veste pe care am primit-o de la el a fost o scrisoare sosită în prima săptămână a lui aprilie 1992. În timpul drumului parcurs împreună am făcut poze, eu cu camera digitală, Alex cu aparatul lui de fotografiat.

Dacă aveţi un exemplar al acestei reviste, vă rog să-mi spuneţi şi cât costă...

Am înţeles că a fost rănit. Dacă e aşa, aş vrea să ştiu cum s-a întâmplat, pentru că purta mereu suficient orez în rucsac haine groase + mulţi bani.

CU RESPECT,
RONALD A. FRANZ

Vă rog să nu comunicaţi nimănui aceste lucruri, până când nu aflu mai multe despre felul în care a murit, pentru că nu era un hoinar oarecare. Vă rog să mă credeţi.

Revista pe care o ceruse Franz era numărul pe ianuarie 1993 din *Outside,* care conţinea un articol de fond despre moartea lui Chris McCandless. Scrisoarea fusese trimisă la biroul din Chicago al publicaţiei, dar, pentru că eu eram autorul materialului despre McCandless, a ajuns la mine.

McCandless le lăsase o impresie de neşters multor oameni întâlniţi în cursul *hegirei*[17] sale, cu majoritatea dintre ei nepetrecând mai mult de câteva zile, cel mult o săptămână. Dar niciunul n-a fost atât de afectat de scurta întâlnire cu băiatul acesta precum Ronald Franz, care, în ianuarie 1992, atunci când drumurile li s-au intersectat, avea optzeci de ani.

După ce McCandless şi-a luat la revedere de la Jan Burres, la oficiul poştal din Salton City, a făcut autostopul

[17] Termenul provine din arabul *hijra* şi desemnează plecarea profetului Mahomed din Mecca, în anul 622 d.Ch, spre Yathrib (Medina de azi). Ca termen generic, *hegira* înseamnă exod sau evadare dintr-o situaţie periculoasă.

prin deşert şi a campat într-un desiş de *Larrea tridentate*[18] la marginea Rezervaţiei deşertului Anza-Borrego. În partea de est se află Salton Sea, un liniştit ocean în miniatură, cu o suprafaţă de peste 60 de metri sub nivelul mării, creat în 1905 ca urmare a unei grave erori inginereşti. Nu la multă vreme după săparea unui canal pornind din Colorado, pentru irigarea câmpurilor rodnice din Imperial Valley, fluviul şi-a ieşit din matcă în mai multe rânduri, tăind un nou canal şi începând să se reverse către cel din Imperial Valley. Timp de mai bine de doi ani, canalul a deviat neglijent tot debitul fluviului spre bazinul de scurgere Salton. Apa s-a revărsat peste pământul odinioară uscat al canalului de scurgere, inundând ferme şi aşezări şi, până la urmă, înecând 1036 de kilometri pătraţi de deşert, dând astfel naştere unui ocean înconjurat din toate părţile de uscat.

Aflat la doar 80 de kilometri de terenurile de tenis şi luxuriantele şenale de navigaţie din Palm Springs, malul vestic al lacului Salton Sea a fost odinioară scena unor intense speculaţii imobiliare. Fuseseră proiectate staţiuni luxoase. Dar prea puţine dintre aceste planuri s-au şi realizat. Astăzi, multe dintre parcele au rămas nefolosite şi sunt recucerite treptat de deşert. Plantele erbacee au năpădit bulevardele largi şi dezolante din Salton City. Anunţuri decolorate cu textul „De vânzare” străjuiesc drumul, iar vopseaua se decojeşte de pe clădirile nelocuite. Pe un afiş din vitrina Companiei de Dezvoltare Imobiliară Salton City scrie „Închis/Cerrado”. Doar foşnetul vântului mai întrerupe liniştea spectrală.

Departe de mal, pământul se înalţă lin, apoi abrupt, formând *badland*[19]-ul arid şi fantasmagoric din Anza-

---

[18] *Larrea tridentatae* este o plantă care creşte în tufişuri în deşerturile Mojave şi Sonora şi care poate supravieţui până la doi ani fără apă. Este cea mai folosită plantă medicinală din deşertul Sonora, azi cercetându-se şi posibilele ei efecte anticancerigene.

[19] Tip de sol arid, bogat în argilă, erodat de apă şi vânt. Canioanele, ravinele, virogile sunt formaţiuni geologice specifice acestui gen de teren, dificil uneori de străbătut.

Borrego. *Bajada*[20] de sub ele este o porţiune goală, tăiată de albii cu pereţi abrupţi. Aici, pe o movilă joasă, arsă de soare şi presărată cu cactuşi Cholla[21] şi tulpini de trei metri şi jumătate de *Fouquieria splendens*[22]*,* McCandless a dormit pe nisip, sub o prelată agăţată de creanga unui *Larrea tridentata.*

Când avea nevoie de provizii, făcea autostopul sau mergea pe jos 6,5 kilometri, până în oraş, de unde cumpăra orez şi unde îşi umplea bidonul de plastic cu apă, în piaţa-magazin de băuturi-oficiu poştal, o clădire de stuc nisipiu, ce servea drept centru cultural al marelui Salton City. La mijlocul lunii ianuarie, într-o joi, McCandless făcea autostopul înapoi la *bajada,* după ce luase apă, când un bătrân pe nume Ron Franz a oprit să-l ia cu maşina.

— Unde stai? a întrebat Franz.

— Dincolo de Oh-My-God Hot Springs, a răspuns McCandless.

— Locuiesc prin părţile astea de şase ani, dar n-am auzit niciodată de locul ăsta. Arată-mi cum să ajung acolo.

Au înaintat preţ de câteva minute pe drumul Borrego-Salton Sea, după care McCandless i-a spus să cotească la stânga prin deşert, unde camionul de teren s-a răsucit, urmând cursul îngust al albiei. După aproximativ un kilometru şi jumătate au ajuns la o tabără ciudată, unde două sute de oameni se adunaseră să-şi petreacă iarna în maşini. Comunitatea ieşită din comun era o viziune a Americii postapocaliptice. Găseai acolo familii adăpostite în camioane ieftine cu prelată, hipioţi bătrâni în camioane vopsite în culori aprinse, bărbaţi semănând cu Charles Manson şi dormind în maşini Studebaker cu vopseaua scorojită, care nu mai porniseră de pe vremea lui

[20] Termenul denumeşte conul aluvial format din convergenţa mai multor depuneri în evantai, depuneri aduse de revărsările unui curs de apă.

[21] *Indigobush,* tufiş care creşte în zonele deşertice din America de Nord. Poate ajunge la şase metri înălţime, iar frunzele sale au un miros pătrunzător.

[22] *Ocotillo,* plantă care creşte până la şase metri înălţime, în zonele deşertice. Primăvara, face flori portocalii şi roşii.

Eisenhower. Cei mai mulţi dintre cei de acolo se plimbau pe acolo în pielea goală. În mijlocul taberei, apa dintr-un izvor termal fusese transportată, printr-o conductă, într-o pereche de bazine de mică adâncime, mărginite de pietre şi de palmieri umbroşi: Oh-My-God Hot Springs.

Totuşi, McCandless nu locuia chiar acolo, campase de unul singur la 800 de metri depărtare de locul acela, în *bajada.* Franz l-a condus pe Alex şi restul drumului, povestind o vreme, iar apoi s-a reîntors în oraş, unde locuia singur, fără să plătească un sfanţ, într-un apartament părăginit pe care îl amenajase fără ajutorul nimănui.

Creştin evlavios, Franz îşi petrecuse o mare parte a vieţii de adult în armată, staţionat în Shanghai şi Okinawa. În 1957, în seara de Anul Nou, în timp ce el se afla departe de ţară, un şofer beat i-a omorât soţia şi unicul fiu într-un accident de maşină. Băiatul lui Franz ar fi trebuit să termine în luna iunie şcoala sanitară. Din clipa aceea a început să bea whisky fără măsură.

Şase luni mai târziu a reuşit să se adune şi să se lase de băut, urmând un tratament de dezalcoolizare, dar n-a reuşit niciodată să depăşească pierderea suferită. În anii care au urmat accidentului a încercat să-şi aline singurătatea „adoptând” băieţi şi fete din Okinawa, luându-i în cele din urmă pe paisprezece dintre ei sub aripa sa, plătind pentru cel mai mare cursurile şcolii sanitare din Philadelphia, iar pentru altul facultatea de medicină în Japonia.

Când Franz l-a întâlnit pe McCandless, impulsurile sale paterne, adormite multă vreme, s-au trezit la viaţă. Nu-şi putea lua mintea de la băiat. Zisese că-l cheamă Alex – a refuzat să spună şi numele de familie – şi că vine din West Virginia. Era politicos, prietenos, binecrescut.

„Părea extrem de inteligent”, spune Franz cu un accent exotic, ce pare a fi o combinaţie de scoţiană, Pennsylvania Dutch[23] şi vorbirea tărăgănată a locuitorilor Carolinei. „Mi-

---

[23] Pennsylvania Dutch sau Pennsylvania German este dialectul vorbit de 150.000-200.000 de locuitori din America de Nord, mai ales din statele americane Pennsylvania, Ohio şi Indiana, precum şi din regiunea canadiană Ontario. Aceştia sunt descendenţi ai imigranţilor germani

am zis că e un băiat mult prea drăguţ ca să locuiască lângă izvoare, cu toţi nudiştii, beţivii şi drogaţii.” După ce s-a dus la slujba de duminică, Franz s-a hotărât să discute cu Alex „despre felul în care trăia. Cineva trebuia să-l convingă că e nevoie să urmeze o şcoală, să-şi caute o slujbă şi să facă ceva cu viaţa lui”.

Dar când s-a dus la locul unde campase McCandless şi şi-a început discursul moralizator, băiatul i-a tăiat-o scurt. „Domnule Franz, uite ce e”, a spus, „nu trebuie să-ţi faci griji pentru mine. Am terminat colegiul. Nu sunt sărac. E alegerea mea să trăiesc aşa.” Pe urmă, deşi îl repezise, tânărul l-a înveselit pe bătrân, amândoi angajându-se într-o lungă conversaţie. Până la sfârşitul zilei, se duseseră în Palm Springs cu maşina lui Franz, mâncaseră la un restaurant drăguţ şi luaseră tramvaiul până pe culmea San Jacinto, la poalele căreia McCandless s-a oprit să dezgroape o pătură mexicană şi alte lucruri pe care le îngropase, pentru mai multă siguranţă, cu un an în urmă.

În săptămânile care au urmat, McCandless şi Franz au petrecut mult timp împreună. Tânărul făcea regulat autostopul în Salton City, să-şi spele hainele şi să facă grătare acasă la Franz. Mărturisise că aştepta primăvara pentru a pleca în Alaska, într-o „ultimă aventură”. Schimbase de asemenea raportul de forţe, cicălindu-l pe Franz în privinţa neajunsurilor vieţii lui sedentare şi implorându-l pe bărbatul de optzeci de ani să-şi vândă aproape toate lucrurile, să se mute din apartament şi să trăiască pe drumuri. Franz nu a luat în serios aceste predici, fiind încântat de compania băiatului.

Maestru în prelucrarea pieilor, Franz i-a împărtăşit lui Alex secretele acestui meşteşug. Primul obiect confecţionat de McCandless a fost o curea ornamentată din piele, pe care a redat cu îndemânare mărturia vizuală a hoinărelilor sale. La capătul din stânga al curelei scria ALEX, apoi iniţialele C.J.M. (Christopher Johnson McCandless) încadrau un craniu şi două oase încrucişate. Pe întreaga lungime a bucăţii de piele se mai puteau vedea o reproducere a unei

---

sosiţi înainte de anul 1800.

şosele cu două benzi, un semn ce reprezenta „întoarcerea interzisă”, o furtună care provoacă un torent ce înghite o maşină, degetul unui autostopist, un vultur, Sierra Nevada, un somon înălţându-se din apele Oceanului Pacific, Autostrada Pacific Coast din Oregon spre Washington, Munţii Stâncoşi, lanurile de grâu din Montana, un şarpe cu clopoţei din South Dakota, casa lui Westerberg din Carthage, fluviul Colorado, o vijelie în Golful California, o canoe trasă la ţărm lângă un cort, Las Vegas, iniţialele *T.C.D.,* Golful Morro, Astoria, iar înspre cataramă, în fine, litera *N* (reprezentând probabil nordul). Executată cu o remarcabilă măiestrie şi creativitate, această curea este la fel de uimitoare ca orice alt obiect realizat de Chris McCandless.

Franz se ataşa tot mai mult de McCandless. „Doamne, era un băiat tare isteţ”, şopteşte bătrânul cu o voce abia auzită. Când spune asta, îşi îndreaptă privirea spre peticul de nisip dintre picioarele lui, apoi tace. Aplecându-se ţeapăn din mijloc, şterge de pe cracul pantalonului un fir imaginar de praf. Încheieturile lui bătrâne pocnesc sonor în liniştea apăsătoare.

Trece mai mult de un minut până când Franz vorbeşte din nou. Privind cu ochii întredeschişi către soare, începe să-şi amintească mai multe din perioada petrecută în compania tânărului. Nu de puţine ori, îşi aminteşte el, figura lui McCandless se întuneca de mânie, iar el începea să tune şi să fulgere împotriva părinţilor săi, a politicienilor sau a idioţeniei modului de viaţă american. Nedorind să şi-l îndepărteze pe băiat, Franz nu prea vorbea în timpul acestor izbucniri şi îl lăsa să-şi verse năduful.

La începutul lui februarie, McCandless l-a anunţat că va pleca la San Diego, să câştige mai mulţi bani pentru călătoria în Alaska.

— Nu e nevoie să pleci la San Diego, a protestat Franz. Îţi dau eu bani dacă ai nevoie.

— Nu. Nu înţelegi. *Plec* la San Diego. Şi asta o să se întâmple luni.

— O.K. Te duc cu maşina.

— Nu fi ridicol, a replicat McCandless.

— Oricum trebuie să merg, a minţit Franz, să mai iau nişte piele.

McCandless s-a lăsat înduplecat. Şi-a strâns lucrurile, lăsând majoritatea bagajului în apartamentul lui Franz – băiatul nu dorea să-şi târâie sacul de dormit sau rucsacul prin oraş – şi a plecat apoi împreună cu bătrânul de-a lungul munţilor, către coastă. Ploua când bătrânul l-a lăsat pe McCandless pe faleza din San Diego. „Mi-a fost foarte greu”, spune Franz. „Îmi părea rău să-l las acolo.”

Pe 19 februarie, McCandless i-a telefonat lui Franz, cu taxă inversă, să-i ureze la mulţi ani cu ocazia împlinirii vârstei de optzeci şi unu de ani. McCandless ţinea minte data pentru că propria lui zi de naştere fusese cu o săptămână mai devreme, împlinise 24 de ani pe 12 februarie. În timpul acestei convorbiri i-a mărturisit lui Franz că îi e greu să-şi găsească loc de muncă.

Pe 28 februarie, i-a trimis o carte poştală lui Jan Burres. „Salut!”, scria,

În ultima săptămână am trăit pe străzile din San Diego. În ziua în care am ajuns ploua ca dracu. Misiunile caritabile de aici sunt naşpa şi mi se ţin predici în disperare. Nu prea merge cu joburile, aşa că mâine o iau spre nord.

M-am hotărât să nu plec în Alaska mai târziu de 1 mai, dar trebuie să strâng nişte bani ca să mă echipez. Aş putea să mă întorc şi să muncesc pentru un prieten de-al meu din South Dakota, dacă are nevoie de mine. Nu ştiu încotro mă îndrept acum, dar vă scriu când ajung acolo. Sper că sunteţi bine. AVEŢI GRIJĂ, ALEX.

Pe 5 martie, McCandless i-a trimis o nouă carte poştală lui Burres şi o alta lui Franz. În mesajul către Burres scria:

Salutări din Seattle! Sunt un vagabond acum! Aşa e, călăresc şinele. Ce haios e, îmi pare rău că n-am sărit în trenuri mai devreme. Totuşi, calea ferată are şi nişte

inconveniente. Primul e că te murdăreşti din cap până-n picioare. Al doilea e că trebuie să ai de-a face cu poliţaii ăştia demenţi. Stăteam într-un tren de marfă, în LA, când unul m-a descoperit cu o lanternă pe la 10 seara. „Dă-te jos până nu TE OMOR!”, a urlat copoiul. M-am dat şi am văzut că-şi scosese revolverul. M-a interogat cu arma îndreptată spre mine şi a mârâit: „Dacă te mai prind pe lângă trenul ăsta, te omor! Cară-te!” Ce nebun! Dar tot eu am râs la urmă când, cinci minute mai târziu, m-am urcat în acelaşi tren şi m-am dus întins până în Oakland. Ţinem legătura,

ALEX

O săptămână mai târziu, telefonul lui Franz a sunat. „Era operatoarea”, spune, „întrebându-mă dacă accept o convorbire cu taxă inversă cu cineva pe nume Alex. Când i-am auzit vocea a fost ca şi cum aş fi văzut soarele răsărind după o lună de ploaie”.

— Vii să mă iei? a întrebat McCandless.

— Da. Unde anume în Seattle eşti?

— Ron, a râs McCandless. Nu sunt în Seattle. Sunt în California, la Coachella. Pentru că nu reuşise să găsească de lucru în ploiosul nord-vest, McCandless ajunsese cu mai multe trenuri de marfă înapoi în deşert. În Colton, California, fusese descoperit de un alt copoi şi aruncat în închisoare. După ce ieşise, făcuse autostopul spre Coachella, la sud-est de Palm Springs, de unde îl sunase pe Franz. De cum a închis telefonul, acesta din urmă s-a grăbit să-l ia pe McCandless.

„Am mers la un Sizzler, unde l-am îndopat cu friptură şi homari”, îşi aminteşte Franz, „şi apoi ne-am întors în Salton City”.

McCandless a spus că va rămâne o zi, să-şi spele rufele şi să-şi facă bagajul. Auzise de la Wayne Westerberg de o slujbă la silozul din Carthage şi era nerăbdător să ajungă acolo. Era 11 martie, într-o miercuri. Franz s-a oferit să-l ducă până la Grand Junction, Colorado, cel mai îndepărtat loc în care putea ajunge fără să piardă întâlnirea pe care şi-

o programase pentru lunea următoare, în Salton City. Spre surprinderea şi uşurarea lui Franz, McCandless a acceptat fără împotrivire.

Înainte de plecare, Franz i-a dat tânărului o macetă, un hanorac gros, o undiţă şi alte lucruri folositoare într-un loc precum Alaska. Joi, când s-a crăpat de ziuă, au ieşit din Salton City. S-au oprit în Bullhead City ca să închidă contul bancar al lui McCandless şi să treacă pe la rulota lui Charlie, unde acesta lăsase nişte cărţi şi alte câteva obiecte, printre care jurnalul-album foto din expediţia lui în canoe pe Colorado. McCandless a insistat apoi să-i facă lui Franz cinste la Golden Nugget Casino, dincolo de râu, în Laughlin. Recunoscându-l, o chelneriţă de la Nugget a izbucnit: „Alex! Alex! Te-ai întors!”

Franz cumpărase o cameră video înainte de excursie şi se oprea când şi când să filmeze peisajele. Deşi de regulă îşi ferea capul ori de câte ori Franz îndrepta aparatul spre el, există totuşi puţin material filmat, înfăţişându-l pe McCandless nerăbdător, în zăpada aşternută deasupra canionului Bryce. „OK, hai s-o luăm din loc”, spune el către cameră după câteva secunde. „Mai e mult de mers, Ron.” Îmbrăcat cu jeanşi şi pulover de lână, McCandless pare bronzat, puternic şi sănătos.

Franz spune că, deşi pe fugă, excursia a fost plăcută. „Uneori mergeam cu maşina ore întregi, fără să ne spunem un cuvânt”, îşi aminteşte. „Chiar şi când dormea, eram fericit doar să-l ştiu acolo.” La un moment dat, Franz i-a făcut lui McCandless o propunere ieşită din comun. „Mama era singură la părinţi. La fel şi tatăl meu. Iar eu am fost unicul lor copil. Acum, cu băiatul meu mort, sunt la capătul drumului. Când o să mor, familia mea va fi dusă pe vecie. Aşa că l-am întrebat pe Alex dacă n-aş putea să-l adopt, dacă n-ar vrea să-mi devină nepot.”

Stingherit de propunere, acesta din urmă a evitat să răspundă. „Ron, vorbim despre asta când mă întorc din Alaska.”

Pe 14 martie, Franz l-a lăsat pe McCandless în refugiul autostrăzii interstatale 70, în apropiere de Grand Junction,

şi s-a întors spre sudul Californiei. McCandless era excitat de ideea plecării spre nord; şi uşurat – pentru că scăpase încă o dată de ameninţarea intimităţii omeneşti şi a prieteniei şi de tot bagajul complicat pe care îl aduceau cu ele. Fugise o dată de limitele claustrofobice ale familiei sale. Reuşise să-i ţină pe Jan Burres şi Wayne Westerberg la distanţă, luându-şi zborul din vieţile lor înainte ca aceştia să aştepte ceva de la el. Şi acum ieşea lin şi din viaţa lui Ron Franz.

Lin din punctul lui de vedere, dar nu şi din cel al bătrânului. Poţi face doar speculaţii privind motivul pentru care Franz s-a ataşat de McCandless atât de rapid, dar afecţiunea pe care o nutrea pentru el era sinceră, intensă şi nemărginită. Franz dusese mulţi ani o existenţă solitară. Nu avea familie, ci doar câţiva prieteni. Era un om disciplinat şi independent, care se descurca remarcabil de bine, în ciuda vârstei şi a singurătăţii. Când a intrat în lumea lui, McCandless a aruncat în aer meticulosul său sistem de autoapărare. Franz savura compania tânărului, dar, în acelaşi timp, prietenia lor de-abia înmugurită îi amintea cât de singur fusese până atunci. Băiatul îl făcuse să vadă golul din viaţa lui, în acelaşi mod în care îl ajutase să-l umple. Când McCandless a plecat la fel de brusc precum venise, Franz s-a trezit pe neaşteptate profund rănit.

La începutul lui aprilie, a găsit în cutia poştală o scrisoare cu timbru de South Dakota. „Salut, Ron”, scria,

> *Sunt Alex. Lucrez în Carthage, South Dakota, de două săptămâni. Am ajuns aici la trei zile după ce ne-am despărţit în Grand Junction, Colorado. Sper că te-ai întors la Salton City fără prea mari probleme. Îmi place să muncesc aici, iar lucrurile merg bine. Vremea nu-i prea rea, adesea fiind surprinzător de blândă. Unii fermieri au ieşit deja pe câmp. Cred că s-a făcut foarte cald în sudul Californiei. Mă întreb dacă ai apucat să vezi câtă lume s-a strâns pe 20 martie la întrunirea*

Curcubeului[24]*, de la izvoare. Se pare că s-au distrat nemaipomenit, dar nu cred că tu îi poţi înţelege pe aceşti oameni.*

Nu mai stau mult în South Dakota. Prietenul meu, Wayne, vrea să lucrez la siloz şi în luna mai, după care să merg cu el la treierat toată vara, dar sufletul meu e numai la Odiseea din Alaska, spre care sper s-o pornesc nu mai târziu de 15 aprilie. Asta înseamnă că voi fi plecat pentru multă vreme, de aceea te rog să trimiţi corespondenţa pe care o primesc la adresa de mai jos.

Ron, m-am bucurat foarte mult de ajutorul pe care mi l-ai dat şi de momentele petrecute împreună. Sper că despărţirea noastră nu te va întrista prea tare. S-ar putea să treacă foarte multă vreme până când o să ne întâlnim din nou. Dar, presupunând că scap nevătămat din această afacere, o să primeşti veşti de la mine şi în viitor. Vreau să repet sfatul pe care ţi l-am mai dat, deoarece cred că trebuie să faci o schimbare radicală în modul tău de viaţă şi să începi, curajos, să faci lucrurile pe care nu credeai că le poţi face sau pe care ai ezitat să le faci. Atâţia oameni trăiesc în nefericire şi, cu toate astea, nu iau iniţiativa de a schimba situaţia în care se află, pentru că sunt condiţionaţi de o viaţă sigură, confortabilă şi conservatoare, care ar trebui să le aducă linişte interioară, dar în realitate nimic nu e mai dăunător spiritului aventuros al omului decât un viitor sigur. Esenţa spiritului omenesc este pasiunea pentru aventură. Bucuria de a trăi este dată de întâlnirile cu experienţe noi, şi de aceea nu-i bucurie mai mare decât să ai un orizont care se schimbă neîncetat, pentru fiecare zi un soare nou şi diferit. Ron, dacă vrei mai mult de la viaţă, va trebui să renunţi la siguranţa monotonă şi să adopţi o existenţă dezordonată, care la început o să ţi se pară aiurea.

[24] *Raimbow Gathering,* întâlniri temporare desfăşurate în spaţii deschise şi puse sub semnul păcii, iubirii, libertăţii şi comuniunii. Prima întâlnire de acest gen a avut loc în 1972, desfăşurându-se de atunci an de an.

Dar, odată ce te obişnuieşti, o să-i descoperi sensul şi incredibila frumuseţe. Deci, Ron, pe scurt: pleacă din Salton City şi porneşte la Drum. Îţi garantez că asta te va face foarte bucuros. Însă mi-e teamă că n-o să-mi asculţi sfatul. Crezi că sunt căpos, dar tu eşti mai căpos decât mine. Ai şansa nemaipomenită să vezi, chiar în spatele tău, unul dintre cele mai minunate locuri de pe pământ, Marele Canion, un loc pe care fiecare american ar trebui să-l vadă cel puţin o dată în viaţă. Dar, din motive care îmi scapă, tu nu vrei decât să goneşti acasă cât mai repede posibil şi să revii la monotonia de zi cu zi. Mi-e teamă că în viitor vei rămâne fidel aceleiaşi tendinţe şi că nu vei putea descoperi toate lucrurile minunate pe care Dumnezeu le-a aşezat în jurul nostru pentru a ne bucura de ele. Nu sta într-un singur loc. Mişcă-te, fii nomad, fă din fiecare zi un nou orizont. Ron, o să mai trăieşti mulţi ani, ar fi păcat să nu profiţi de ocazie pentru a-ţi schimba viaţa şi pentru a experimenta lucruri noi.

Te înşeli dacă îţi închipui că Bucuria emană numai sau mai ales din relaţiile interumane. Dumnezeu a presărat-o peste tot în jurul nostru. Ea se află în tot ceea ce ni se întâmplă. Ne trebuie doar curajul de a ne întoarce împotriva stilului nostru obişnuit de viaţă şi de a ne angaja într-o existenţă neconvenţională.

Ce vreau să spun e că nu ai nevoie de nimeni pentru a aduce acest soi de lumină în viaţa ta. Ea aşteaptă pur şi simplu ca tu să o culegi, şi tot ce trebuie să faci e să întinzi mâna. Singura persoană cu care te lupţi eşti tu, cu încăpăţânarea ta de a refuza să profiţi de ocaziile noi.

Ron, sper din toată inima că vei pleca din Salton City cât de curând, că vei pune câteva lucruri în remorcă şi te vei duce să vezi câteva dintre minunile pe care Dumnezeu le-a făcut în vestul american. O să vezi lucruri şi o să cunoşti oameni, şi din amândouă o să ai multe de învăţat. Trebuie s-o faci economicos, fără moteluri, gătindu-ţi singur, cheltuind cât mai puţin,

putând în schimb să te bucuri imens. Sper ca data viitoare când te voi întâlni să fii un om nou, cu o mulţime de aventuri şi de experienţe inedite. Nu sta pe gânduri şi nu-ţi căuta scuze. Pur şi simplu, ridică-te şi fă-o. Ridică-te şi fă-o. O să fii foarte, foarte bucuros.

AI GRIJĂ, RON,
ALEX

Te rog, răspunde-mi la adresa:
Alex McCandless
Madison, SD 57042

În mod surprinzător, bărbatul de optzeci şi unu de ani l-a ascultat pe vagabondul de douăzeci şi patru de ani. Franz şi-a dus mobila şi majoritatea lucrurilor într-o magazie, a cumpărat un GMC Duravan pe care l-a încărcat cu un pat rabatabil şi cu echipament pentru campare. Apoi şi-a părăsit apartamentul şi s-a stabilit în *bajada.*

Franz ocupa locul pe care stătuse McCandless, puţin mai departe de izvoarele termale. A aranjat nişte pietre, improvizând o parcare pentru camion şi a sădit nişte cactuşi *Opuntia* şi *Amorpha fruticosa* pentru „peisaj”. Apoi a rămas în deşert, zi după zi după zi, aşteptându-şi prietenul să se întoarcă.

Ronald Franz (acesta nu e numele său adevărat, i-am dat un pseudonim pentru că aşa a dorit) este într-o formă fizică foarte bună pentru un bărbat de nouăzeci de ani care a avut deja două infarcturi. Are 1,82 metri înălţime, braţe vânjoase, pieptul bombat, o postură dreaptă, iar umerii nu i s-au gârbovit. Are urechile mari, la fel ca mâinile, noduroase şi cărnoase. Când m-am dus să-l vizitez în deşert, purta jeanşi vechi şi un tricou alb imaculat, o curea decorată, făcută de el, şosete albe şi mocasini negri uzaţi. Nu-şi trăda vârsta decât prin cutele dintre sprâncene şi prin nasul brăzdat de vinişoare.

Ca să-i înlătur orice urmă de suspiciune, îi întind mai multe fotografii pe care le-am făcut într-o excursie în Alaska astă-vară, în care am retrasat ultimele momente ale

călătoriei lui McCandless pe drumul Stampede. Primele imagini reprezintă peisaje din sălbăticie, drumul năpădit de buruieni, munţii din depărtare, râul Sushana. Franz le studiază în tăcere şi dă din cap când îi explic ce reprezintă. Pare bucuros să le vadă.

Dar, când ajunge la fotografiile cu autobuzul în care a murit băiatul, împietreşte brusc. Câteva conţin imagini cu lucrurile lui McCandless, găsite în vehiculul părăsit. În clipa în care îşi dă seama la ce se uită, ochii i se împăienjenesc, îmi împinge fotografiile fără să se mai uite şi la celelalte şi, în timp ce eu bălmăjesc scuze neconvingătoare, se îndepărtează, încercând să se reculeagă.

Franz nu mai locuieşte pe locul unde campase McCandless. Un torent a distrus drumul improvizat, aşa că s-a mutat treizeci şi doi de kilometri mai încolo, spre Borrego, unde s-a stabilit lângă un pâlc de plopi. S-a terminat şi cu Oh-My-God Hot Springs, nivelat de buldozere şi astupat cu beton din ordinul Comisiei de Sănătate din Imperial Valley. Oficialii din regiune spun că au eliminat băile de teamă că oamenii s-ar fi putut îmbolnăvi grav din pricina microbilor care se înmulţesc cu repeziciune în bazinele termale.

„Tot ce se poate”, spune vânzătorul de la magazinul din Salton City, „dar lumea crede că au venit cu buldozeru pentru că băile atrăgeau prea mulţi hipioţi, vagabonzi şi toate scursurile societăţii. E o uşurare, dacă mă întrebaţi pe mine.”

Mai bine de opt luni, după ce şi-a luat la revedere de la McCandless, Franz a rămas pe locul lui de tabără, scrutând drumul în aşteptarea unui tânăr cu rucsac mare, sperând răbdător să-l revadă pe Alex. În ultima săptămână a lui 1992, la o zi după Crăciun, a luat doi autostopişti în timp ce se întorcea din Salton City, unde fusese să-şi verifice corespondenţa. „Unul dintre ei cred că era din Mississippi, celălalt era indian”, îşi aminteşte Franz. „Ieşind din Hot Springs, am început să le povestesc despre prietenul meu, Alex, şi despre aventura din Alaska pentru care se pregătise.”

Brusc, tânărul indian l-a întrerupt:

— Îl chema Alex McCandless?

— Da. Înseamnă că l-aţi întâlnit…

— Îmi pare rău să vă spun, domnule, dar prietenul dumneavoastră este mort. A îngheţat în tundră. Tocmai am citit despre asta în revista *Outdoor*[25].

Şocat, Franz a vrut să afle întreaga poveste. Detaliile păreau veridice. Povestea se lega. Ceva mersese teribil de prost. McCandless n-avea să se mai întoarcă niciodată.

„Când Alex a plecat în Alaska”, îşi aminteşte Franz, „m-am rugat. I-am cerut lui Dumnezeu să-şi ţină palma pe creştetul lui. I-am spus că băiatul ăsta e deosebit. Dar l-a lăsat să moară. Aşa că, pe 26 decembrie, când am aflat ce s-a întâmplat, m-am lepădat de Dumnezeu. M-am retras din comunitatea bisericească şi am devenit ateu. Mi-am dat seama că nu mai puteam crede într-un Dumnezeu care lăsase să i se întâmple un lucru atât de îngrozitor unui băiat ca Alex.

După ce autostopiştii au coborât”, continuă Franz, „am întors maşina, am revenit la magazin şi am cumpărat o sticlă de whisky. Apoi am venit în deşert şi am băut-o. Nu mai eram obişnuit cu băutura, aşa că mi s-a făcut rău. Am sperat că voi muri, dar n-am murit. Mi-a făcut doar foarte, foarte rău.”

---

[25] Tânărul confundă revista *Outside* cu *Outdoor.*

CAPITOLUL ŞAPTE

Carthage

Mai erau şi nişte cărţi, rânduite frumos în fiecare colţ al mesei. Una dintre ele era o Biblie mare, de familie, plină cu poze. Alta era Calea pelerinului, *o carte despre unul care-şi părăsise familia, naiba ştie de ce. Din când în când, citeam şi eu puţin din cartea asta. Era interesantă, dar cam greoaie*.[26]

E adevărat că multe persoane creative nu reuşesc să construiască relaţii personale mature, iar unele dintre ele sunt extrem de izolate. E de asemenea adevărat că, uneori, o traumă cum ar fi o separare timpurie sau o pierdere dirijează potenţialul creativ al acelei persoane spre dezvoltarea unor aspecte ale personalităţii care pot fi împlinite doar printr-o izolare comparativă. Dar acest lucru nu înseamnă că preocupările creative solitare în sine sunt patologice…
Evitarea[27] este un răspuns menit să protejeze copilul de o dezordine comportamentală. Dacă aplicăm acest concept vieţii de adult, putem observa că un asemenea copil ar putea foarte bine deveni o persoană a cărei principală nevoie să fie aceea de a găsi un sens şi o ordine a existenţei, ce nu depind în întregime sau în mare măsură de relaţiile interpersonale.

ANTHONY STORR,
SOLITUDE: A RETURN TO THE SELF

Masiva combină John Deere 8020 se odihneşte tăcută în lumina piezişă a înserării, departe, înconjurată de un lan pe jumătate secerat de sorg, în South Dakota. Bascheţii plini de noroi ai lui Wayne Westerberg se iţesc din burdihanul

[26] Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn,* trad. de Petre Solomon, Ed. Ion Creangă, 1988.
[27] În engl., în orig., *(a)voidance,* joc de cuvinte care desemnează atât evitarea, cât şi eliminarea.

combinei, ca şi cum maşina s-ar pregăti să-l înghită cu totul, o imensă reptilă metalică digerându-şi prada.

— Dă-mi naibii cheia aia! se aude o voce înăbuşită venind din măruntaiele maşinii. Sau sunteţi prea obosiţi de atâta stat cu mâinile în buzunare ca să mai fiţi de vreun ajutor?

Combina s-a stricat pentru a treia oară în tot atâtea zile, iar Westerberg se chinuie să înlocuiască o bucşă plasată într-un loc greu accesibil înainte de a se înnopta.

Reapare o oră mai târziu, mânjit de ulei şi paie, dar victorios.

— Scuze că m-am răţoit aşa, spune. Lucrăm de prea multe zile câte optsprezece ore pe zi. Cred că devin cam nervos, suntem în întârziere şi n-avem destulă mână de lucru. Contam pe Alex, să se întoarcă la treabă.

Au trecut cincizeci de zile de când cadavrul lui McCandless a fost descoperit în Alaska, pe drumul Stampede.

Cu şapte luni în urmă, într-o după-amiază îngheţată de martie, McCandless a păşit agale în biroul silozului şi a anunţat că e gata să se întoarcă la muncă. „Eram acolo, pregătindu-ne de treabă”, îşi aminteşte Westerberg, „şi deodată intră Alex, cu un uriaş rucsac vechi proptit pe umăr”. I-a spus lui Westerberg că plănuieşte să stea până în 15 aprilie, cât să strângă bani de echipament. Avea nevoie de unul nou, a explicat, pentru că mergea în Alaska. McCandless a promis să se întoarcă la timp în South Dakota, să ajute la strânsul recoltei de toamnă, dar voia să fie deja în Fairbanks la sfârşitul lui aprilie, să petreacă mai mult timp în nord.

Pe întreg parcursul celor patru săptămâni petrecute în Carthage, McCandless a lucrat din greu, făcând muncile dificile şi incomode cu care nimeni nu voia să aibă de-a face: curăţa depozitele de bălegar, omora animalele dăunătoare, vopsea, plivea. La un moment dat, vrând să-l răsplătească dându-i o sarcină care cerea mai multă îndemânare, Westerberg a încercat să-l înveţe cum să conducă un excavator. „Alex nu prea avusese de-a face cu

maşinile”, spune Westerberg dând din cap, „şi era foarte comic să-l vezi căznindu-se să apese ambreiajul şi să mânuiască levierele. În orice caz, nu avea ceea ce se cheamă o minte mecanică.”

Pe McCandless nu-l dădea afară din casă nici simţul practic. Mulţi dintre cei care l-au cunoscut au spus, fără să fie întrebaţi, că avea o mare dificultate în a vedea pădurea de copaci. „Alex nu era complet rupt de realitate”, spune Westerberg, „să nu mă înţelegeţi greşit. Dar avea scăpări. Mi-aduc aminte că odată m-am dus pe la el pe acasă, iar când am intrat în bucătărie m-a izbit un miros oribil. Ceva puţea îngrozitor. Am deschis cuptorul cu microunde şi am văzut că era plin de grăsime. Alex fripsese pui în el, dar nu i-a trecut prin cap că grăsimea trebuia să se scurgă undeva. Nu că i-ar fi fost lene să cureţe – tot timpul păstra lucrurile ordonate şi curate –, doar că nu observase grăsimea.”

În primăvara aceea, la puţină vreme după ce McCandless s-a întors în Carthage, Westerberg i-a prezentat-o pe eterna lui iubită (cu care ba se certa, ba se împăca), Gail Borah, o femeie cu ochi trişti, mică şi subţire ca un bâtlan, cu trăsături delicate şi păr lung, blond. În vârstă de treizeci şi cinci de ani, divorţată, mamă a doi adolescenţi, ea s-a ataşat rapid de McCandless. „La început era un pic timid”, spune Borah. „Se purta ca şi cum i-ar fi fost greu să stea în compania oamenilor. Probabil din cauză că a petrecut prea mult timp singur, mă gândeam eu.

Alex venea la mine la cină aproape în fiecare seară”, continuă Borah. „Era un mâncău. Nu lăsa niciodată nimic în farfurie. Niciodată. Se şi pricepea să gătească. Uneori mă invita acasă la Wayne şi ne făcea de mâncare. Mai ales orez. Credeai că o să se sature la un moment dat de atâta orez, dar nici gând. Spunea că poate trăi o lună întreagă cu numai 11 kilograme de orez.

Când eram împreună, Alex vorbea mult”, îşi aminteşte Borah. „Chestii serioase, de parcă şi-ar fi golit sufletul. Spunea că mie îmi poate povesti lucruri pe care nu le putea spune celorlalţi. Se vedea că îl macină ceva. Era destul de

clar că nu se înţelegea cu ai lui, dar n-a spus niciodată prea multe despre ei, cu excepţia lui Carine, sora lui mai mică. Zicea că erau foarte apropiaţi. Că e frumoasă şi că atunci când trece pe stradă, băieţii întorc capetele şi se holbează la ea.”

Westerberg nu se amesteca în treburile de familie ale lui McCandless. „Indiferent ce motiv ar fi avut să fie supărat pe ai lui, m-am gândit că o fi unul serios. Acum, că e mort, nici nu mai ştiu. Dacă Alex s-ar afla acum aici, aş fi tentat să intru în el bine de tot: *Ce-a fost în capul tău? Să nu vorbeşti cu ai tăi atâta vreme, să îi tratezi ca pe nişte nimicuri!* Unul dintre puştii care lucrează pentru mine nici nu-şi cunoaşte părinţii, da nu-l auzi vorbindu-i de rău. Oricare ar fi fost treaba cu familia lui Alex, vă garantez că am văzut altele şi mai grave. Cunoscându-l pe Alex, sunt sigur că s-a petrecut ceva între el şi tatăl lui, după care s-a încăpăţânat să se cramponeze de asta.”

Presupunerea lui Westerberg era, aşa cum s-a dovedit, o analiză foarte perspicace a relaţiei dintre Chris şi Walt McCandless. Şi tatăl, şi fiul erau la fel de încăpăţânaţi şi de hipersensibili. Date fiind nevoia lui Walt de a controla totul şi natura independentă şi extravagantă a lui Chris, antagonismul era inevitabil. Chris se supusese surprinzător de bine autorităţii lui Walt în timpul liceului şi al colegiului, dar în tot acest timp clocotea de furie lăuntrică. Pritocise mult ceea ce considera că sunt defectele morale ale tatălui său, ipocrizia modului de viaţă al părinţilor, tirania iubirii lor condiţionate. În cele din urmă, Chris s-a răzvrătit – şi a făcut-o în mod cu totul disproporţionat, cum de altfel îi stătea în fire.

Cu puţin timp înainte să dispară, Chris i s-a plâns lui Carine că părinţii aveau un comportament „atât de iraţional, de opresiv, de lipsit de respect şi de insultător, încât mi-am depăşit limita de rezistenţă”. Şi continua:

> *Dacă tot nu mă iau niciodată în serios, timp de câteva luni după absolvire o să-i las să creadă că au dreptate, o să-i las să creadă că „am ajuns să le împărtăşesc*

punctul de vedere” şi că relaţia noastră se stabilizează. Şi apoi, la momentul potrivit, o să-i azvârl din viaţa mea. O să divorţez de ei o dată pentru totdeauna şi n-o să mai vorbesc cu idioţii ăştia cât zile oi avea. O s-o termin cu ei, o dată pentru totdeauna.

Răceala pe care Westerberg o intuise între Alex şi părinţii lui era într-un contrast evident cu căldura pe care McCandless le-o arăta celor din Carthage. Prietenos şi extrem de sociabil când se însufleţea, fermecase multă lume. Când s-a întors în South Dakota, îl aştepta o corespondenţă bogată, scrisori de la oameni pe care-i întâlnise pe drum, inclusiv ceea ce Westerberg îşi aminteşte ca fiind „scrisori de la o fată care se îndrăgostise lulea de el şi pe care o cunoscuse în cine ştie ce loc îndepărtat, în vreo tabără cred”. Dar McCandless nu pomenise niciodată, nici în prezenţa lui Westerberg, nici a lui Borah, de vreo complicaţie sentimentală.

„Nu-mi aduc aminte ca Alex să fi vorbit vreodată de vreo iubită”, spune Westerberg. „Totuşi, a menţionat de vreo două ori că vrea să se însoare într-o bună zi şi să-şi întemeieze o familie. Se vedea că nu tratează superficial relaţiile. Nu era genul de tip care să agaţe fete doar ca să se culce cu ele.”

Şi pentru Borah era la fel de clar că McCandless nu-şi petrecea timpul prin baruri pentru persoane singure.

„Într-o seară ne-am dus mai mulţi într-un bar din Madison”, spune ea, „şi l-am convins cu greu să ne însoţească pe ringul de dans. Dar, îndată ce s-a trezit acolo, n-a mai putut să se întoarcă la masă. Ne-am distrat teribil. După ce Alex a murit, Carine mi-a spus că, din câte ştia, fusesem una dintre foarte puţinele fete cu care dansase vreodată.”

În liceu, McCandless avusese relaţii mai apropiate cu două sau trei reprezentante ale sexului opus, iar Carine îşi aduce aminte cum odată s-a îmbătat şi a încercat să convingă o fată să urce la el în cameră, în mijlocul nopţii. (Au făcut atâta zgomot împleticindu-se pe scări, încât Billie

s-a trezit şi a trimis fata acasă.) Dar există puţine indicii că ar fi fost activ sexual în timpul adolescenţei şi chiar şi mai puţine care să sugereze că s-ar fi culcat cu vreo femeie după absolvirea liceului (neexistând, la fel, niciun indiciu că ar fi întreţinut relaţii sexuale cu vreun bărbat). Se pare că McCandless era atras de femei, dar rămăsese în mare măsură sau în întregime celibatar, cast asemenea unui călugăr.

Castitatea şi puritatea morală erau virtuţi la care McCandless cugetase îndelung. Într-adevăr, una dintre cărţile descoperite în autobuz, alături de rămăşiţele lui, era o culegere de povestiri ce includea *Sonata Kreutzer* de Tolstoi, în care nobilul devenit ascet denunţă „tentaţiile cărnii”. Mai multe asemenea pasaje sunt însemnate cu asteriscuri şi subliniate pe pagini cu colţuri îndoite şi marginile umplute de note ininteligibile, scrise de mâna lui McCandless. Iar în capitolul despre „Legile superioare” din *Walden* de Thoreau, volum care a fost, de asemenea, descoperit în autobuz, McCandless a încercuit următoarea frază: „Castitatea este floarea bărbatului; şi cele ce sunt numite Geniu, Eroism, Sfinţenie şi aşa mai departe nu sunt decât feluritele ei roade“.

Noi, americanii, nu suntem indiferenţi faţă de sex, ci obsedaţi sau oripilaţi de el. Când o persoană în putere, mai ales un tânăr sănătos, alege să renunţe la ispitele cărnii, suntem şocaţi şi ne uităm strâmb. Apar bănuielile.

Aparenta inocenţă sexuală a lui McCandless este, totuşi, corolarul unui tip de personalitate pe care cultura noastră pretinde că îl admiră, cel puţin în cazul celor mai faimoşi dintre adepţii ei. Ambivalenţa acestuia faţă de sex este ecoul ambivalenţei celor care au îmbrăţişat sălbăticia cu o pasiune de neclintit – mai ales Thoreau (care a rămas virgin toată viaţa) şi naturalistul John Muir –, ca să nu mai vorbim de nenumăraţii şi mult mai puţin cunoscuţii pelerini, căutători, inadaptaţi şi aventurieri. Asemenea multora dintre cei seduşi de sălbăticie, McCandless pare să fi fost condus de o senzualitate diferită, care sublima dorinţa sexuală. Dorul lui mistuitor era, într-un fel, prea puternic

pentru a putea fi potolit de contactul uman. Este posibil ca McCandless să fi fost tentat de satisfacţia oferită de o femeie, dar aceasta pălea pe lângă perspectiva unirii fruste cu natura, cu însuşi cosmosul. Şi asta l-a atras spre nord, spre Alaska.

McCandless i-a asigurat pe Westerberg şi pe Borah că, atunci când expediţia lui nordică va lua sfârşit, se va întoarce în South Dakota, şi va sta acolo cel puţin toată toamnă. După aceea, rămâne de văzut.

„Mi-a lăsat impresia că această escapadă în Alaska urma să fie ultima lui aventură”, spune Westerberg, „şi că voia să se stabilească undeva. Spunea că vrea să scrie o carte despre călătoriile lui. Îi plăcea Carthage. Fiind un om educat, nimeni nu-şi imagina că o să lucreze la afurisitul de siloz tot restul zilelor. Dar cu siguranţă voia să se întoarcă aici pentru o perioadă, să ne ajute cu silozul, să se gândească la ce are de făcut mai încolo.”

Însă în primăvara aceea, privirile lui McCandless erau aţintite spre Alaska. Vorbea despre această călătorie ori de câte ori avea ocazia. Căuta vânători cu experienţă din afara oraşului şi le cerea ponturi despre urmărirea vânatului, tranşarea animalului, conservarea cărnii. Borah l-a dus cu maşina la Kmartul din Mitchell, să-şi cumpere restul de echipament.

La jumătatea lui aprilie, Westerberg ducea lipsă de muncitori şi era foarte obosit, aşa că l-a rugat pe McCandless să-şi amâne plecarea şi să mai rămână o săptămână sau două. Acesta din urmă nici n-a vrut să audă. „Odată ce Alex îşi băga ceva-n cap, nu-l mai puteai face să se răzgândească”, spune Westerberg. „M-am oferit chiar şi să-i cumpăr un bilet de avion până la Fairbanks, ceea ce i-ar fi permis să mai stea zece zile şi să ajungă în Alaska la sfârşitul lui aprilie, dar a refuzat: *Nu, vreau să fac autostopul. Să iau avionul ar însemna să trişez. Asta ar strica tot farmecul călătoriei.”*

Cu două seri înainte de programata plecare a lui McCandless, Mary Westerberg, mama lui Wayne, l-a invitat la cină. „Mamei nu-i prea plac oamenii pe care-i angajez”,

spune Westerberg, „şi nici nu era prea entuziasmată de întâlnirea cu Alex. Dar atâta am tot bătut-o la cap şi i-am spus: *Trebuie să-l cunoşti pe băiatul ăsta*, încât până la urmă l-a chemat la masă. S-au înţeles de minune. Au discutat fără întrerupere timp de cinci ore.”

„Avea ceva fascinant”, explică doamna Westerberg, aşezată la masa de alun lăcuit la care a cinat McCandless în seara aceea. „Ce m-a impresionat a fost faptul că părea să aibă mai mult de 24 de ani. Indiferent ce vorbeam, voia să ştie mai multe, la ce mă refeream sau de ce gândeam asta ori ailaltă. Era interesat să afle lucruri noi. Spre deosebire de mulţi dintre noi, era genul de persoană care se străduia să-şi urmeze până la capăt principiile.

Am vorbit ore în şir despre cărţi; nu sunt mulţi oameni în Carthage cărora să le placă să discute despre cărţi. O tot ţinea una şi bună cu Mark Twain. Doamne, ce bine era să-l ai în casă; nu voiam ca seara să se termine. Abia aşteptam să-l revăd în toamnă. Nu mi-l pot scoate din cap. Îmi tot amintesc faţa lui – stătea în acelaşi scaun în care staţi dumneavoastră acum. Socotind că am petrecut doar câteva ore în compania lui Alex, mă mir şi eu cât de afectată sunt de moartea lui.”

În ultima noapte pe care a petrecut-o în Carthage, McCandless a sărbătorit la Cabaret cu echipa lui Westerberg. A curs Jack Daniels în valuri. Spre surpriza tuturor, McCandless s-a aşezat la pian şi, deşi nu spusese niciodată că ştia să cânte la acest instrument, a început să toace melodii populare de dans, ragtime şi, în încheiere, cântece din repertoriul lui Tony Bennett. Nu era genul alcoolicului care-şi proiectează asupra publicului iluzia că ar avea talent. „Alex chiar ştia să cânte”, spune Borah. „Vreau să spun că era *bun.* Am rămas cu toţii ca trăsniţi.”

În dimineaţa zilei de 15 aprilie, toată lumea s-a strâns la siloz să-l conducă pe McCandless. Căra un bagaj greu. Avea aproximativ o mie de dolari vârâţi într-o gheată. Şi-a lăsat jurnalul şi albumul foto în grija lui Westerberg şi i-a dăruit cureaua pe care o făcuse în deşert.

„Alex avea obiceiul să stea la bar, la Cabaret, şi să

privească imaginile încrustate în pielea ei de la un capăt la altul, ore în şir”, spune Westerberg, „ca şi cum ar fi descifrat hieroglife. Fiecare figură pe care o scrijelise acolo avea în spate o poveste lungă.”

Când McCandless a îmbrăţişat-o pe Borah de rămas-bun, spune ea, „mi-am dat seama că plângea. Asta m-a speriat. Nu avea de gând să plece pentru atât de mult timp. Mi-am imaginat că n-ar fi plâns dacă nu şi-ar fi pus în cap să rişte foarte mult şi dacă n-ar fi fost conştient că era posibil să nu se mai întoarcă. Atunci am avut sentimentul că n-o să-l mai vedem pe Alex niciodată.”

Un imens camion-remorcă era pornit în faţa silozului; Rod Wolf, unul dintre angajaţii lui Westerberg, trebuia să ducă un transport de floarea-soarelui la Enderlin, North Dakota, şi acceptase să-l însoţească pe McCandless până la autostrada Interstate 94.

„Când a coborât, avea drăcia aia de macetă spânzurată pe umăr”, spune Wolf. „M-am gândit: *Doamne, nimeni n-o să-l ia când o să-l vadă aşa.* Dar n-am spus nimic. I-am strâns doar mâna, i-am urat baftă şi i-am zis să nu uite să ne scrie.”

Şi McCandless a făcut-o. O săptămână mai târziu, Westerberg a primit o carte poştală succintă, cu ştampilă de Montana:

> *18 aprilie. Am ajuns de dimineaţă în Whitefish, cu un tren de marfa. Mă distrez. Azi o să trec graniţa şi o s-o iau spre Alaska. Salutări tuturor.*
>
> *AVEŢI GRIJĂ, ALEX*

Apoi, la începutul lunii mai, Westerberg a mai primit o carte poştală, de data aceasta din Alaska, cu o fotografie reprezentând un urs polar. Ştampila era din 27 aprilie 1992. „Salutări din Fairbanks”, scria,

> *Wayne, e ultima oară când îţi scriu. Am ajuns aici acum două zile. A fost foarte greu să găsesc maşini în Yukon. Până la urmă, am ajuns.*

Te rog să returnezi destinatarului toate scrisorile pe care le primesc. S-ar putea să treacă multă vreme până mă întorc. Dacă această aventură se dovedeşte fatală şi nu vei mai primi nicio veste de la mine, vreau să ştii că eşti un om extraordinar. Păşesc acum în sălbăticie.

ALEX

În aceeaşi zi, McCandless le-a trimis o carte poştală cu un mesaj asemănător şi lui Jan Burres şi lui Bob:

Salut, oameni buni!

Acesta este ultimul semn pe care îl primiţi de la mine. Plec în sălbăticie. Aveţi grijă. A fost nemaipomenit să vă cunosc.

ALEXANDER

CAPITOLUL OPT

Alaska

Se prea poate ca talentele creative să recurgă la extreme patologice care aduc o însemnată recompensă interioară, dar nu şi un mod de viaţă stabil celor care nu-şi pot transfera traumele psihice în opere de artă sau filosofice semnificative.

THEODORE ROSZAK,
IN SEARCH OF THE MIRACULOUS

În America există acea tradiţie numită „Marele râu cu două inimi”[28]: să-ţi încredinţezi rănile sălbăticiei pentru a te vindeca, a te schimba, a te linişti. Şi, ca în povestea lui Hemingway, dacă rănile nu sunt prea adânci, merge. Dar nu suntem în Michigan (sau Big Woods, Mississippi, ca la Faulkner). Suntem în Alaska.

EDWARD HOAGLAND,
UP THE BLACK TO CHALKYITSIK

Când McCandless a fost descoperit mort în Alaska şi circumstanţele neclare ale decesului său au fost făcute publice prin intermediul mass-mediei, mulţi oameni au ajuns la concluzia că băiatul avea cu siguranţă probleme psihice. Articolul publicat în *Outside* a generat un mare număr de scrisori şi nu puţini au fost aceia care l-au dezaprobat pe McCandless, ca şi pe mine, autorul articolului, deoarece glorificasem ceea ce unii considerau a fi fost o moarte prostească şi lipsită de sens.

Majoritatea scrisorilor de acest gen au venit de la locuitori din Alaska. „În opinia mea, Alex e un nebun”, scria un bărbat din Healy, sătucul de la capătul Drumului Stampede. „Autorul descrie un om care a renunţat la o mică avere, s-a lepădat de familia care-l iubea, şi-a abandonat maşina, ceasul şi harta şi şi-a ars ultimii bani

[28] În orig., *The Big Two-Hearted River.*

înainte de a porni să vagabondeze în «sălbăticia» de la vest de Healy.”

„Personal, nu văd nimic bun în modul de viaţă sau în doctrina sălbăticiei lui Chris McCandless”, ne certa un alt corespondent. „Să pătrunzi în sălbăticie total nepregătit şi să supravieţuieşti unei experienţe la limita morţii nu te face un om mai bun, ci doar unul al naibii de norocos.”

Un alt cititor al articolului din *Outside* se întreba: „De ce un om care vrea «să trăiască în sălbăticie pentru câteva luni» uită regula numărul unu a cercetaşilor: Fii pregătit? De ce le-ar provoca un fiu atâta durere de nealinat şi de neînţeles părinţilor şi familiei?”

„Krakauer este un ţăcănit dacă nu crede că şi Chris «Alexander Supertramp» McCandless era un ţăcănit”, opina un bărbat din oraşul North Pole, Alaska. „McCandless sărise oricum calul şi din întâmplare i s-a înfundat în Alaska.”

Cea mai virulentă critică a venit sub forma unei ample epistole din Ambler, un sătuc inuit de lângă râul Kobuk, aflat la nord de Cercul Polar. Autorul ei, un scriitor şi profesor american născut în Washington, D.C., se numea Nick Jans. Avertizându-mă că e ora 1 noaptea şi că tocmai goleşte o sticlă de Seagram’s, Jans scrie:

> *În ultimii 15 ani, am întâlnit călătorind prin ţară mai multe tipuri de McCandless. Aceeaşi poveste: tineri idealişti şi entuziaşti care se supraestimează, subestimând natura, şi care dau de bucluc. McCandless nu a fost nici pe departe unic; în realitate sunt foarte mulţi ca el, care hoinăresc pe aici, atât de asemănători între ei, încât aproape că alcătuiesc un clişeu colectiv. Singura diferenţă e că McCandless a murit, cu povestea prostiei lui răspândită în toată presa... (Jack London a nimerit-o în* To Build a Fire. *McCandless e, în fond, doar o palidă satiră de secol XX a protagonistului lui London, care îngheaţă pentru că ignoră sfaturile, dând dovadă de o aroganţă demnă de toată jena...)*
>
> *Ignoranţa lui, care putea fi tratată cu o hartă*

topografică şi un manual de cercetaşi, e cea care l-a ucis. Şi, în timp ce mi-e milă de părinţii lui, n-am niciun pic de simpatie pentru el. Atâta ignoranţă îndărătnică… e egală cu lipsa de respect pentru natură şi demonstrează, în mod paradoxal, acelaşi tip de aroganţă ca în cazul scurgerilor de la Exxon Valdez[29] *– un alt exemplu de oameni nepregătiţi şi cu prea multă încredere în ei, moşmondindu-se şi dând chix pentru că le lipsea cuvenita umilinţă. Păstrând proporţiile, desigur.*

Planul ascetic al lui McCandless şi componenta lui pseudoliterară mai mult au întregit decât au redus vina… Cărţile lui poştale, notele şi jurnalul… par creaţia cuiva peste medie, un fel de licean histrionic – sau îmi scapă ceva?

Majoritatea locuitorilor Alaskăi credeau că McCandless nu fusese decât un alt novice inconştient aflat în căutarea unor răspunsuri la toate întrebările sale, dând în schimb peste ţânţari şi peste o moarte solitară. Zeci de personaje marginale au pornit-o de-a lungul anilor spre sălbatica Alaskă şi nu s-au mai întors niciodată. Câţiva au rămas întipăriţi în memoria colectivă a statului.

Printre ei şi idealistul protestatar care, la începutul anilor ’70, a trecut prin satul Tanana, anunţând că intenţionează să-şi petreacă restul zilelor „în comuniune cu Natura”. La mijlocul iernii, un biolog i-a descoperit toate lucrurile – două puşti, echipamentul de campare, un jurnal plin de fraze incoerente despre adevăr, frumuseţe şi teoria ecologiei profunde – într-o cabană goală de lângă Tofty, năpădită de zăpadă. Nu s-a dat niciodată de urma tânărului.

Câţiva ani mai târziu a venit rândul veterinarului vietnamez care şi-a ridicat o cabană lângă Black River, la est de Chalkyitsik, să „scape de oameni”. În februarie şi-a epuizat proviziile de mâncare şi a rămas acolo răbdând de

[29] În 24 martie 1989, petrolierul Exxon Valdez a provocat, în urma unui accident petrecut în Alaska, unul dintre cele mai mari dezastre ecologice mondiale, deversând în ocean 40,9 milioane de litri de ţiţei.

foame, nefăcând, după toate aparenţele, niciun efort să se salveze, deşi la circa patru kilometri în josul râului se afla o altă cabană, plină cu alimente. Scriind despre moartea acestuia, Edward Hoagland a observat că Alaska „nu este cel mai indicat loc din lume pentru experimente ascetice sau pentru scenete hippy.”

A mai fost apoi geniul rebel peste care am dat în Golful Prince William Sound, în 1981. Campasem în pădurea de lângă Cordova, Alaska, încercând fără succes să mă angajez ca pescar pe o ambarcaţiune cu năvod, un fel de a-mi omorî timpul până când Departamentul Pescuitului şi Vânatului ar fi anunţat primul „deschizător” – startul sezonului la pescuitul comercial al somonului. Într-o după-amiază ploioasă, în timp ce mă plimbam prin oraş, drumul mi s-a încrucişat cu cel al unui bărbat agitat şi neîngrijit, care părea să aibă vreo patruzeci de ani. Purta o barbă neagră lungă şi părul până la umeri, pe care-l ţinea legat cu o bentiţă improvizată dintr-un cordon de nailon. Păşea spre mine cu mers vioi, cocoşat sub o bârnă de aproape doi metri pe care o căra pe umăr.

Am salutat, a mormăit un răspuns şi ne-am oprit de vorbă în ploaia mocănească. N-am întrebat de ce ducea o bârnă udă în pădure, unde putea găsi destule. După vreo câteva minute de schimbat banalităţi pe un ton serios, am luat-o fiecare pe drumul lui.

Din scurta noastră conversaţie am dedus că-l întâlnisem pe faimosul excentric numit de localnici Primarul Golfului Hipioţilor – referire la un golf din nordul oraşului, care-i atrăgea ca un magnet pe pletoşii în trecere şi în apropierea căruia Primarul locuia de câţiva ani. Majoritatea locuitorilor din Golful Hipioţilor erau, ca şi mine, muncitori ilegali care sperau să găsească slujbe bine plătite ca pescari şi care, fără alte perspective, lucrau la fabrica de conserve de somon. Dar cu Primarul era altceva.

Numele lui adevărat era Gene Rosellini. Era cel mai vârstnic fiu vitreg al lui Victor Rosellini, un înstărit patron de restaurant din Seattle, văr cu Albert Rosellini, popularul guvernator al statului Washington între 1957 şi 1965. În

tinereţe, Gene fusese un sportiv bun şi un student excepţional. Citea mult, făcea yoga, devenise expert în artele marţiale. Şi-a menţinut o perfectă medie 4.0 de-a lungul liceului şi facultăţii. La Universitatea din Washington şi, mai târziu, la cea din Seattle, a studiat antropologia, istoria, filosofia şi lingvistica, fără să obţină nicio diplomă de licenţă. Nu vedea rostul acestui lucru. Susţinea că drumul cunoaşterii e un obiectiv în sine şi că nu are nevoie de validări venite din exterior.

Curând după aceea, Rosellini a părăsit mediul academic şi a plecat din Seattle, pornind-o de-a lungul coastei spre nord, prin British Columbia şi Alaska. În 1977 a ajuns în Cordova. Acolo, în pădurea de la marginea oraşului, a hotărât să-şi dedice viaţa unui ambiţios experiment antropologic.

„Mă interesa în mod deosebit să aflu dacă e posibil să trăieşti în afara tehnologiei moderne”, i-a spus el reporterului Debra McKinney de la *Anchorage Daily News,* la zece ani după sosirea în Cordova. Se întreba dacă oamenii pot trăi cum trăiau strămoşii lor, când mamuţii şi tigrii cu dinţi de sabie cutreierau pământul, sau dacă specia noastră se îndepărtase prea mult de rădăcinile ei pentru a mai putea supravieţui fără praf de puşcă, oţel şi alte artefacte ale civilizaţiei. Cu o atenţie obsesivă pentru detalii, caracteristică geniului său perseverent, Rosellini s-a înconjurat de cele mai primitive unelte, pe care le-a confecţionat cu propriile-i mâini, din materiale naturale.

„Era convins că oamenii decăzuseră la stadiul unor fiinţe inferioare”, explică McKinney, „şi ţelul său era să regăsească acea stare naturală. Experimenta mereu diverse perioade – epoca romană, epoca fierului, epoca bronzului. Către sfârşit, stilul său de viaţă căpătase elemente de neolitic.”

Mânca rădăcini, fructe şi spanac, vâna cu ajutorul săgeţilor şi capcanelor, îmbrăcat în cârpe, supus iernilor celor mai dure. Părea să se bucure când întâmpina greutăţi. Locuinţa lui din apropierea Golfului Hipioţilor era o cocioabă fără ferestre, pe care o construise cu mâinile goale, fără

fierăstrău sau topor: „Petrecea zile în şir”, spune McKinney, „şlefuind o grindă cu ajutorul unei pietre ascuţite”.

Apoi, ca şi cum supravieţuirea după propriile reguli n-ar fi fost şi-aşa destul de dură, Rosellini mai făcea şi sport ori de câte ori nu era ocupat cu obţinerea hranei. Îşi umplea timpul cu exerciţii[30], ridicând greutăţi şi alergând, adesea cu pietroaie în spinare. În timpul unei veri obişnuite alerga – după propriile-i mărturisiri – în medie 28 de kilometri pe zi.

„Experimentul” lui Rosellini s-a întins pe o perioadă de peste zece ani, iar în cele din urmă a simţit că a primit un răspuns la întrebarea sa. Într-o scrisoare adresată unui prieten, spunea:

> *Mi-am început viaţa de adult pornind de la ipoteza că ar fi posibil să devin un adevărat om al epocii de piatră. M-am pregătit ţi m-am antrenat pentru asta mai bine de treizeci de ani. În ultimii zece ani pot spune că am experimentat din punct de vedere fizic, mental ţi emoţional realităţile epocii de piatră. Dar, ca să citez o zicală budistă, până la urmă trebuie să te confrunţi cu realitatea pură. Am înţeles astfel că nu e posibil pentru fiinţa umană, aşa cum o cunoaştem noi astăzi, să trăiască în sălbăticie.*

Rosellini părea să accepte cu seninătate eşecul ipotezei sale. Când a împlinit patruzeci şi nouă de ani a anunţat cu bucurie că şi-a „refăcut” idealurile, intenţionând „să mă plimb prin lume, doar cu rucsacul în spinare. Vreau să parcurg între 28 şi 43 de kilometri pe zi, şapte zile pe săptămână, 365 de zile pe an.”

Călătoria n-a mai avut niciodată loc. În noiembrie 1991, Rosellini a fost descoperit zăcând cu faţa pe podeaua colibei sale, cu un cuţit înfipt în inimă. Legistul a ajuns la concluzia că îşi luase singur viaţa. Nu s-a găsit nicio scrisoare de adio. Rosellini n-a lăsat niciun indiciu despre

---

[30] În engl., în orig., *calisthenics* – exerciţii care se fac de regulă fără greutăţi sau echipament, al căror scop e să sporească forţa şi elasticitatea corpului, învăţându-l să se bazeze pe propria-i rezistenţă.

motivul pentru care a hotărât să-şi ia viaţa în acel moment şi în acel mod. Cel mai probabil, nimeni n-o să-l ştie vreodată.

Moartea lui Rosellini şi povestea experienţei sale bizare au ţinut prima pagină din *Anchorage Daily News.* În schimb, chinurile lui John Mallon Waterman s-au bucurat de mai puţină atenţie. Născut în 1952, Waterman a crescut în aceeaşi suburbie a Washingtonului care l-a format şi pe Chris McCandless. Tatăl său, Guy Waterman, este muzician şi scriitor liber-profesionist care, printre alte pretenţii de faimă limitată, a scris discursuri pentru preşedinţi, foşti preşedinţi şi alţi politicieni cunoscuţi de la Washington. Tatăl lui Waterman este însă şi un alpinist cu experienţă, care şi-a învăţat cei trei fii să se caţere încă de la o vârstă fragedă. John, mijlociul, a început să facă escaladări de la vârsta de treisprezece ani.

Era înzestrat. Se avânta spre piscuri ori de câte ori avea ocazia şi se antrena atunci când nu reuşea să urce. Făcea 400 de flotări pe zi şi mergea patru kilometri în pas vioi spre şcoală. Când ajungea după-amiaza acasă, atingea uşa din faţă şi-o lua înapoi spre şcoală, pentru încă o tură.

În 1969, când avea 16 ani, John s-a căţărat pe McKinley (căruia îi spunea Denali, ca majoritatea celor din Alaska, folosind numele athapaskan[31], devenind a treia cea mai tânără persoană ajunsă vreodată pe cea mai înaltă formă de relief a continentului. În anii următori a făcut ascensiuni tot mai impresionante în Canada, Alaska şi Europa. Până în 1973, când a fost admis la Universitatea Alaska din Fairbanks, Waterman îşi clădise reputaţia unuia dintre cei mai promiţători tineri alpinişti din America de Nord.

Era scund, avea aproape 1,60 metri înălţime şi o faţă de spiriduş, dar fizicul viguros şi rezistent al unui gimnast. Cunoscuţii şi-l aduc aminte ca pe un bărbat-copil stângaci, cu un simţ al umorului îndrăzneţ şi o personalitate excentrică, aproape maniaco-depresivă.

[31] Athapaskan (sau Athabaskan) denumeşte un grup larg de dialecte ale indigenilor din America de Nord.

„Când l-am întâlnit prima oară pe John”, spune James Brady, un coleg de alpinism şi de colegiu, „făcea pe grozavul prin campus, purtând o capă lungă şi neagră şi o pereche de ochelari albaştri ca ai lui Elton John. Avea o chitară ieftină lipită cu bandă adezivă şi cânta oricui voia să-l asculte melodii pe tonuri false despre aventurile sale. Oraşul acesta atrăsese dintotdeauna tot felul de ciudaţi, dar ţăcăneala lui depăşea chiar şi standardele impuse de Fairbanks. Da, era deosebit. Multă lume nu ştia cum să se poarte cu el.”

Nu sunt greu de imaginat cauze plauzibile pentru instabilitatea lui Waterman. Părinţii săi, Guy şi Emily Waterman, divorţaseră când el avea zece ani, iar Guy, potrivit unei surse apropiate familiei, „pur şi simplu şi-a abandonat copiii după divorţ. N-a mai păstrat nicio legătură cu băieţii, lucru care l-a rănit foarte tare pe John. La scurtă vreme după despărţirea părinţilor, John şi fratele său mai mare, Bill, s-au dus să-şi vadă tatăl, dar Guy a refuzat să-i primească. Puţin mai târziu, John şi Bill s-au mutat la Fairbanks, pentru a locui cu un unchi. La un moment dat, John s-a entuziasmat foarte tare, auzind că tatăl său urma să vină în Alaska pentru o escaladă. Dar când Guy a ajuns în stat, nu şi-a dat osteneala să-şi vadă fiii; a venit şi a plecat fără să-i viziteze măcar o dată. Asta i-a frânt inima lui John.”

Bill, cu care John avusese o relaţie foarte strânsă, îşi pierduse un picior în adolescenţă, încercând să urce într-un tren de marfa. În 1973, acesta a pus la poştă o scrisoare enigmatică, în care făcea aluzii vagi la o excursie îndelungată, pentru ca apoi să dispară fără urmă. Nici până azi nu se ştie ce s-a întâmplat cu el. După ce John a învăţat să se caţere, opt dintre apropiaţii şi colegii săi de alpinism au murit în accidente ori s-au sinucis. Nu e prea greu să-ţi imaginezi că o asemenea avalanşă de nenorociri putea arunca în aer psihicul fragil al lui Waterman.

În martie 1978, Waterman a pornit în cea mai remarcabilă expediţie a sa, o ascensiune solitară a pintenului sud-estic al Muntelui Hunter, un drum

nefrecventat care dejucase în trecut planurile a trei echipe de alpinişti de elită. Scriind despre această ispravă în revista *Climbing,* jurnalistul Glenn Randall spunea că Waterman considera drept tovarăşi de ascensiune „vântul, zăpada şi moartea”:

> *Cornişele aerate ca o spumă se proiectau peste abisuri de un kilometru şi jumătate adâncime. Pereţii verticali de gheaţă erau la fel de sfărâmicioşi ca ţurţurii topiţi şi reîngheţaţi. Duceau spre creste atât de înguste şi de abrupte pe ambele laturi, încât era mai simplu să le încaleci. La răstimpuri, durerea şi singurătatea îl copleşeau, iar atunci îşi pierdea cumpătul şi izbucnea în lacrimi.*

După optzeci şi una de zile de urcuş epuizant şi extrem de riscant, Waterman a atins vârful de 4372 de metri al Muntelui Hunter, parte a lanţului muntos al Alaskăi, aflat imediat la sud de Denali. Alte nouă săptămâni i-au fost apoi necesare pentru coborârea nu mai puţin periculoasă. În total, Waterman a petrecut 143 de zile singur pe munte. Când s-a reîntors în sânul civilizaţiei, complet falit, a împrumutat 20 de dolari de la Cliffhudson, pilotul care îl adusese din munţi, şi a revenit în Fairbanks, unde singura slujbă pe care a găsit-o a fost cea de spălător de vase.

A fost salutat ca un erou de către plăpânda comunitate de alpinişti din Fairbanks. A susţinut o conferinţă cu diapozitive despre ascensiunea pe Hunter, pe care Brady o numeşte „de neuitat. A fost o performanţă incredibilă, complet dezinhibată. Şi-a vărsat acolo toate gândurile şi sentimentele, frica de eşec, frica de moarte. A fost ca şi cum l-ai fi însoţit pas cu pas în această experienţă”. În lunile care au urmat aventurii sale eroice, Waterman a descoperit că, în loc să-i domolească demonii, succesul mai degrabă îi agita.

Mintea lui a început să se descâlcească. „John era foarte autocritic, se analiza mereu”, îşi aminteşte Brady. „Şi tot timpul părea că-l zoreşte ceva de la spate. Căra după el

clipboard-uri şi hârtii. Scria în prostie, crea dosare complete cu orice făcea în cursul fiecărei zile. Îmi aduc aminte că într-o zi ne-am întâlnit întâmplător în zona comercială a oraşului Fairbanks. Când am ajuns în apartamentul lui, a scos un *clipboard,* a trecut pe ea ora la care am intrat şi toată conversaţia noastră – care era cât se poate de banală. Notele despre întâlnirea aceasta se întindeau pe trei sau patru pagini, dedesubtul altor note pe care le mâzgălise în aceeaşi zi. Probabil că păstra undeva stive întregi cu astfel de însemnări, care sunt convins că n-ar fi avut vreo noimă pentru nimeni altcineva în afară de el.”

La puţină vreme după aceea, Waterman a candidat pentru un loc în comitetul şcolii locale cu o platformă ce promova sexul nerestrictiv pentru elevi şi legalizarea drogurilor halucinogene. A pierdut alegerile, spre surprinderea lui, dar s-a lansat imediat într-o altă campanie politică, de astă dată pentru preşedinţia Statelor Unite. A candidat sub drapelul Partidului Hrăniţi-i pe Flămânzi, a cărui prioritate era să se asigure că niciun om de pe această planetă nu moare de foame.

Ca să-şi asigure publicitatea, a plănuit o ascensiune solitară pe latura de sud a masivului Denali, zona lui cea mai abruptă, în toiul iernii şi cu un minimum de provizii. Dorea să scoată în relief risipa şi imoralitatea dietei americane standard. Ca parte a antrenamentului, se scufunda în cada plină cu gheaţă.

În decembrie 1979, Waterman a zburat spre gheţarul Kahiltna, dar a anulat ascensiunea după doar 14 zile. „Dumă acasă”, se spune că i-ar fi zis pilotului. „Nu vreau să mor”. Dar două luni mai târziu, s-a pregătit pentru o a doua ascensiune. Însă în Talkeetna, un sat aflat la sud de Denali, punctul de plecare al majorităţii expediţiilor spre lanţul muntos din Alaska, adăpostul în care locuia a fost mistuit de foc, la fel şi echipamentul, şi voluminoasele note, poeme şi jurnale pe care le numea munca lui de-o viaţă.

Waterman a fost distrus. A doua zi după incendiu s-a internat la Institutul Psihiatric din Anchorage, dar a ieşit după două săptămâni, convins că fusese pusă la cale o

conspiraţie prin care se încerca închiderea lui pentru totdeauna. Apoi, în iarna lui 1981, s-a lansat în cea de-a doua tentativă solitară pe Denali.

Ca şi cum escaladarea vârfului pe timp de iarnă n-ar fi fost de ajuns, a hotărât să mărească potul, începând ascensiunea de la nivelul mării, ceea ce înseamnă 256 de kilometri dificili şi sinuoşi, de la ţărmul estuarului Cook Inlet, până la poalele muntelui. A început să înainteze dinspre ţărm către nord în februarie, dar entuziasmul i s-a risipit pe culmile joase ale gheţarului Ruth, la 30 de kilometri depărtare de vârf, aşa că s-a dat bătut şi s-a întors la Talkeetna. Totuşi, în luna martie şi-a făcut curaj şi a reluat călătoria. Înainte de a părăsi oraşul, i-a spus pilotului Cliff Hudson, pe care îl considera prietenul său: „N-o să te mai văd niciodată."

Era un martie extrem de friguros. Către sfârşitul lunii, paşii lui Mugs Stump s-au încrucişat cu cei ai lui Waterman pe latura superioară a gheţarului Ruth. Stump, alpinist de renume mondial, care a murit pe Denali în 1992, tocmai terminase un traseu nou pe un pisc alăturat, Mooses Tooth. La puţină vreme după întâlnirea întâmplătoare cu Waterman, Stump m-a vizitat în Seattle şi mi-a spus că „John nu părea să fie în toate minţile. Se purta ciudat şi spunea numai prostii. Dacă intenţiona să facă în acea iarnă ascensiunea pe Denali, atunci n-avea cu el destul echipament. Purta o salopetă ieftină şi nu avea nici măcar sac de dormit. Proviziile lui erau formate dintr-o mână de mălai, nişte zahăr şi o cutie mare de margarină."

În cartea sa, *Breaking Point,* Glenn Randall scrie:

> *Timp de mai multe săptămâni, Waterman a stat în zona Sheldon Mountain House, o cabană mică, spânzurată de marginea gheţarului Ruth, în inima lanţului muntos. Kate Bull, o prietenă de-a lui Waterman care făcea o escaladă în zonă la data aceea, a spus că era extenuat şi mai puţin atent ca de obicei. El a folosit radioemiţătorul împrumutat de la Cliff (Hudson) pentru a-l contacta şi a-l chema cu mai multe*

provizii. Pe urmă i-a înapoiat radioemiţătorul.

„N-o să mai am nevoie de el”, a spus. Acesta era unicul mijloc prin care putea cere ajutor.

Ultima oară, Waterman a fost localizat pe bifurcaţia din nord-vest a gheţarului Ruth la data de 1 aprilie. Urmele lui duc spre contraforţii din partea estică a lui Denali, printr-un labirint de crevase gigantice, semn că n-a făcut niciun efort de a evita pericolele evidente. N-a mai fost văzut de atunci; se presupune că a căzut printr-un pod subţire de zăpadă şi că şi-a găsit moartea pe fundul uneia dintre fisurile adânci. Serviciul Parcului Naţional a cercetat din elicopter, timp de o săptămână, traseul plănuit de Waterman, dar nu i-a dat de urmă. Mai târziu, câţiva alpinişti au găsit un bilet pe o cutie din bagajul lui Waterman, aflat la Sheldon Mountain House. „13-3-81”, scria, „sărutul meu cel de pe urmă 1:42 p. m.”

Inevitabil, poate, s-a făcut o paralelă între John Waterman şi Chris McCandless. Comparaţii s-au trasat şi între McCandless şi Carl McCunn, un texan prietenos şi distrat care s-a mutat la Fairbanks în timpul boomului exploatării petroliere din anii ’70, punând umărul la realizarea proiectului de construcţie a Conductei Trans-Alaska. La începutul lui martie 1981, când Waterman făcea ultima sa expediţie în munţii din Alaska, McCunn a plătit un pilot să-l ducă într-un loc izolat de lângă râul Coleen, situat la aproximativ 120 de kilometri nord-est de Fort Yukon, pe latura sudică a Munţilor Brooks.

Fotograf amator, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, McCunn le-a spus prietenilor că motivul principal al călătoriei sale este să fotografieze natura în sălbăticia ei. Avea la el 500 de role de film, arme de calibrele 22 şi 30-30, o armă automată şi 634 de kilograme de provizii. Intenţiona să rămână în sălbăticie toată luna august. Însă a uitat să discute în prealabil cu pilotul să-l readucă în mijlocul civilizaţiei la sfârşitul verii, şi asta l-a costat viaţa.

Această uimitoare scăpare nu reprezintă o mare surpriză pentru Mark Stoppel, un tânăr rezident din Fairbanks ce

ajunsese să-l cunoască bine pe McCunn la capătul celor nouă luni în care munciseră împreună la conductă, înainte ca deşiratul texan să plece spre Brooks.

„Carl era un tip prietenos, extrem de popular şi de nepretenţios”, îşi aminteşte Stoppel. „Şi părea un tip deştept. Dar avea o latură visătoare, puţin cam ruptă de realitate. Era bombastic. Îi plăceau petrecerile. Putea fi extrem de responsabil, dar uneori avea tendinţa s-o ia pe arătură, să reacţioneze impulsiv şi să facă pe grozavul. Nu, nu prea m-a surprins faptul că a plecat acolo uitând să-şi planifice întoarcerea. Dar nici eu nu sunt uşor impresionabil. Am avut mai mulţi prieteni care ori s-au înecat, ori au fost omorâţi, ori au pierit în accidente ciudate. În Alaska te obişnuieşti cu tot felul de chestii bizare”. La sfârşitul lui august, cum zilele se scurtau, iar în Munţii Brooks aerul devenise tăios şi autumnal, McCunn a început să se îngrijoreze văzând că nimeni nu venea după el. „Cred că ar fi trebuit să fiu mai atent în legătură cu planificarea plecării”, a scris el în jurnalul din care fragmente semnificative au fost publicate postum de Kris Capps, în cinci numere ale *Fairbanks Daily News-Miner.* „O să aflu asta în curând.”

Cu fiecare săptămână simţea tot mai acut venirea iernii. Cum rezerva de mâncare se împuţina, McCunn regreta profund că aruncase în lac toate cartuşele armei automate, cu excepţia unei duzini. „Mă tot gândesc la cartuşele pe care le-am aruncat acum două luni”, scria. „Aveam cinci cutii şi, când le vedeam acolo, mă tot enervam că am luat aşa multe. (Mă simţeam ca un traficant de arme.) …foarte tare. Cine ar fi crezut că voi avea nevoie de ele ca să nu mor de foame?”

Apoi, într-o dimineaţă proaspătă de septembrie, salvarea a părut atât de aproape. McCunn vâna raţe cu ce-i mai rămăsese din muniţie, când liniştea a fost spartă de zgomotul unui avion care curând şi-a şi făcut apariţia deasupra capului său. Cercetând zona, pilotul s-a învârtit de două ori la mică altitudine, să poată arunca o privire mai îndeaproape. McCunn a fluturat energic învelitoarea

portocaliu-fluorescentă a sacului de dormit. Avionul era echipat cu roţi în loc de flotoare şi nu putea ateriza, dar McCunn era sigur că fusese văzut şi nu avea nicio îndoială că pilotul urma să se întoarcă după el. Era atât de sigur, încât a scris în jurnal: „Am încetat să mai fac semne după prima lui tură. Apoi am început să-mi strâng repede lucrurile şi să mă pregătesc pentru părăsirea taberei."

Dar niciun avion nu s-a întors în ziua aceea, în ziua următoare sau în vreo altă zi. Până la urmă, McCann a aruncat o privire peste permisul său de vânătoare şi a înţeles şi de ce. Pe un pătrăţel erau desenate semnalele de comunicare cu avioanele în caz de urgenţă. „Mi-am adus aminte că la a doua trecere a avionului am înălţat mâna dreaptă, cu umărul ridicat cât mai sus, şi că am scuturat pumnul", scria McCunn. „Era ca un salut de bucurie când echipa ta marchează." Din păcate, a aflat prea târziu: semnalul ridicării unei singure mâini e universal recunoscut ca însemnând „totul e OK; nu e nevoie de asistenţă". Semnalul pentru „SOS; trimiteţi ajutor de urgenţă" se face cu amândouă mâinile ridicate.

„Probabil de aceea, după ce s-a îndepărtat puţin, s-a întors pentru încă o tură, şi atunci n-am mai făcut niciun semn (de fapt, chiar m-am întors cu spatele la avion)", filosofa McCunn. „O fi crezut că sunt vreun ciudat."

Către sfârşitul lui septembrie, zăpada începuse să se strângă în troiene, iar lacul îngheţase. Pentru că proviziile pe care le adusese cu el se epuizaseră, McCunn a încercat să adune măceşe şi să prindă iepuri în capcană. La un moment dat a reuşit să cureţe nişte carne de pe un karibu care se înecase în lac. În octombrie, deja îşi metabolizase toată grăsimea şi îşi menţinea cu greu temperatura corpului de-a lungul nopţilor lungi şi friguroase. „Cu siguranţă cineva din oraş şi-a dat seama că, dacă nu m-am întors, ceva nu-i în regulă", scria. Dar tot n-a apărut niciun avion.

„Era tipic pentru Carl să-şi imagineze că cineva ar putea apărea ca prin minune să-l salveze", spune Stoppel. „Era şofer de camion, deci avea timp berechet să stea în fund şi

să viseze cu ochii deschişi, că numai aşa i-a venit ideea cu excursia din Munţii Brooks. Pentru el era o expediţie serioasă: şi-a petrecut cea mai parte a anului gândindu-se la ea, planificând-o, imaginându-şi, povestindu-mi în timpul pauzelor ce bagaj are de gând să ia cu el. Dar, deşi se pregătise atent, tot nu şi-a putut refuza câteva fantezii sălbatice.”

„De exemplu”, continuă Stoppel, „Carl nu voia să plece acolo singur. Marele lui vis, la început, era să trăiască în pădure alături de o femeie frumoasă. Se aprinsese de cel puţin două ori după nişte fete care lucrau cu noi şi a cheltuit mult timp şi energie pentru a le convinge pe Sue ori Barbara, sau cum le chema, să-l însoţească – ceea ce era o aiureală în sine. Aşa ceva nu avea cum să se întâmple. La pompa la care lucram, Pump Station 7, erau probabil patruzeci de bărbaţi la o femeie. Dar Carl era un tip visător şi, până în ziua plecării la Brooks Range, a tot sperat şi-a sperat şi-a sperat că una dintre fetele astea se va răzgândi şi va merge cu el.”

„De asemenea”, explică Stoppel, „Carl era genul de om cu aşteptări nerealiste, care putea spera că cineva îşi va da până la urmă seama că i se întâmplase ceva. Chiar dacă era pe punctul de a muri de foame, probabil că tot şi-o imagina pe Sue zburând spre el în ultima clipă, încărcată cu coşuri de mâncare şi pregătită pentru o aventură sălbatică. Dar lumea lui imaginară era atât de sărită de pe fix, încât nimeni nu se putea conecta la ea. Era din ce în ce mai înfometat. Când, în cele din urmă, şi-a dat seama că nimeni n-o să-l salveze, era deja mult prea vlăguit pentru a mai putea face ceva.”

Când proviziile de hrană îi erau pe sfârşite, McCunn scria în jurnal: „Sunt mai mult decât îngrijorat. Ca să fiu sincer, începe să mi se facă un pic frică”. Mercurul din termometru a scăzut apoi la minus 20 de grade Celsius. Degerături pline de puroi i-au apărut pe degete şi călcâie.

În noiembrie i s-a terminat mâncarea. Se simţea slăbit şi ameţit; frigul îi tortura trupul numai piele şi os. Jurnalul consemnează că „mâinile şi nasul arată tot mai rău, la fel şi

picioarele. Vârful nasului e foarte umflat, plin de băşici şi coji… E, cu siguranţă, o moarte agonizantă şi lentă”. McCunn s-a gândit că ar putea părăsi siguranţa adăpostului său, pornind-o pe jos spre Fort Yukon, dar şi-a spus apoi că nu e suficient de puternic şi că ar putea muri de oboseală pe drum.

„Zona în care a fost Carl e foarte retrasă şi pustie”, spune Stoppel. „Iarna e frig ca naiba. Alţii, într-o situaţie similară, ar fi găsit o cale de a pleca de-acolo sau de a trece cu bine iarna. Dar pentru asta trebuie să fii foarte descurcăreţ. Trebuie să fii stăpân pe tine. Să fii un tigru, un ucigaş, un animal. Iar Carl era prea mototol. El era un tip căruia îi plăcea să se distreze.”

„Nu pot continua aşa. Mi-e frică”, scria McCunn către sfârşitul lui noiembrie, spre finalul jurnalului din care umpluse deja vreo sută de pagini detaşabile, cu linii orizontale. „Dumnezeule din ceruri, iartă-mi, Te rog, slăbiciunea şi păcatele. Te rog, ai grijă de familia mea”. Apoi s-a întins în cortul său, şi-a rezemat ţeava armei de calibru 30-30 de cap şi a apăsat pe trăgaci. Două luni mai târziu, pe 2 februarie 1982, poliţiştii au ajuns la adăpostul lui, s-au uitat în cort şi i-au descoperit corpul emaciat şi îngheţat bocnă.

Există asemănări între Rosellini, Waterman, McCunn şi McCandless. La fel ca Rosellini şi Waterman, McCandless era un căutător cu o fascinaţie lipsită de simţ practic pentru latura aspră a naturii. La fel ca Waterman şi McCunn, avea o uluitoare lipsă de simţ al realităţii. Dar, spre deosebire de Waterman, McCandless nu avea probleme psihice. Şi, spre deosebire de McCunn, nu s-a dus în pădure cu gândul că cineva o să-i salveze pielea înainte de a fi prea târziu.

De fapt, McCandless nu se potriveşte prea bine stereotipului de victimă a pădurii. Deşi repezit, nepregătit pentru viaţa în pustietate şi neatent până la limita nesăbuinţei, nu era un incompetent. N-ar fi rezistat 113 zile dacă ar fi fost incompetent. Şi nu era un găgăuţă, nu era sociopat, nu era un paria. McCandless era altceva, deşi e greu de spus ce anume. Un pelerin, probabil.

Tragedia lui Chris McCandless poate fi înţeleasă studiindu-i pe adevăraţii lui predecesori. Şi, pentru a face asta, va trebui să trecem de Alaska şi să pătrundem în canioanele pleşuve din sudul statului Utah. Acolo, în 1934, un băiat ciudat de 20 de ani a plecat în deşert şi nu s-a mai întors niciodată. Numele lui era Everett Ruess.

UTAH

Escalante

Râul Escalante

Davis Gulch

Hole-in-the-Rock

Lacul Powell

Rainbow Bridge

Barajul Glen Canyon

ARIZONA

Râul Colorado

Parcul Național Marele Canion

REZERVAT
NAVAJO

0 5 10 15 25 MI

CAPITOLUL NOUĂ

Davis Gulch[32]

Cât despre reîntoarcerea la civilizaţie, cred că n-o să se întâmple prea curând. Nu m-am săturat de sălbăticie – din contră, mă bucur tot mai mult de frumuseţea ei şi savurez viaţa rătăcitoare pe care o duc. Prefer şaua tramvaiului cu cai şi un cer stropit cu stele unui tavan, cărarea întunecată şi dificilă care duce spre necunoscut oricărei şosele pavate şi adânca pace a sălbăticiei nemulţumirii hrănite de oraşe. Mă poţi acuza pentru faptul că stau într-un loc în care simt că sunt una cu lumea dimprejurul meu? Este adevărat că îmi lipseşte o companie inteligentă, dar sunt atât de puţini cei cu care aş putea împărţi lucrurile cu adevărat importante pentru mine, încât am învăţat să mă înfrânez. E suficient că sunt înconjurat de atâta frumuseţe...

Judecând chiar şi după descrierea ta sumară, ştiu că n-aş putea îndura rutina şi monotonia vieţii pe care tu eşti obligat să o trăieşti. Nu cred că mă voi putea stabili vreodată într-un singur loc. Am cunoscut deja prea multe profunzimi ale vieţii şi aş prefera orice în schimbul unei existenţe banale.

ULTIMA SCRISOARE TRIMISĂ DE EVERETT RUESS FRATELUI SĂU, WALDO, DATATĂ 11 NOIEMBRIE 1934

Ceea ce căuta Everett Ruess era frumuseţea, iar el concepea frumuseţea în termeni foarte romantici. Am putea fi înclinaţi să râdem de extravaganţa adoraţiei lui, dacă n-ar fi ceva aproape magnific în dăruirea sa necondiţionată. Estetica privită ca o afectare de salon e ridicolă şi adesea obscenă; ca mod de viaţă, ea atinge uneori demnitatea.

Dacă râdem de Everett Ruess, va trebui să râdem şi de

[32] În engl., în orig., *gulch* – viroagă.

John Muir, pentru că au existat prea puţine diferenţe între ei, cu excepţia vârstei.

WALLACE STEGNER, *MORMON COUNTRY*

Pârâul Davis e în cea mai mare parte a anului doar un fir de apă, iar uneori nici măcar atât. Izvorând de la poalele unui parapet de stâncă numit Fiftymile Point, el străbate doar 6,5 kilometri de-a lungul blocurilor gresie roz din sudul statului Utah, înainte de a capitula în faţa uriaşului lac de acumulare Powell, care se întinde pe 304 kilometri deasupra stăvilarului Glen Canyon. Oricum ai lua-o, Davis Gulch este o măruntă cumpănă a apelor, dar una adorabilă, iar cei care au trecut prin acest ţinut dificil şi arid s-au bazat întotdeauna pe oaza care stă ca o despicătură la baza defileului. Semne şi desene misterioase, vechi de nouă sute de ani, împodobesc pereţii verticali. Unghere protectoare adăpostesc locuinţele de piatră ale de mult dispăruţilor anasazi Kayenta[33], creatorii acestei arte a cioplirii în piatră. Cioburi de pe vremea vechilor anasazi se amestecă în nisip cu rămăşiţele cutiilor de conserve lăsate de păstorii de la începutul secolului, care şi-au adus în canion animalele la păşunat şi adăpat.

În cea mai mare parte, Davis Gulch este ca o spintecătură adâncă şi răsucită în piatra alunecoasă, îngustă cât să scuipi peste ea şi străjuită de pereţi suspendaţi din gresie, care închid drumul spre baza canionului. Totuşi, la capătul inferior al viroagei există un drum ascuns. Chiar mai sus de locul unde pârâul se varsă în lacul Powell, o rampă naturală coboară în zigzag spre bordura vestică a canionului. Nu departe, deasupra fundului pârâului, rampa se opreşte şi, ca din senin, apare o scară dăltuită de ciobanii mormoni în gresia moale, acum aproape un secol.

Ţinutul care înconjoară Davis Gulch este o întindere de

---

[33] Anasazii sunt consideraţi strămoşii populaţiei pueblo de azi. Potrivit estimărilor, ei au trăit în New Mexico şi Arizona încă din anul 1500 î.Ch. Anasazii din regiunea Black Mesa au fost numiţi de arheologi Kayenta Anasazi.

piatră golaşă şi de nisip cărămiziu. Vegetaţia e săracă. Nu ai unde să te adăposteşti în faţa soarelui pârjolitor. Dar să cobori în răcoarea canionului înseamnă să pătrunzi într-o altă lume. Plopii se apleacă graţios peste pâlcuri de cactuşi în floare. Tulpini înalte de iarbă se leagănă în vânt. Floarea efemeră a unui *Calochortus nuttalli*[34] priveşte de pe vârful unei arcade de piatră înalte de douăzeci şi şapte de metri, iar pitulicile de canion cântă cu voci plângăreţe de pe acoperişul de frunze al unui stejar pitic. Sus, de deasupra pârâului, un izvor se prelinge pe stâncă, hrănind o pătură de muşchi, iar feriga părul-fetei atârnă peste piatră în covoraşe luxuriante.

Acum şaizeci de ani, în această încântătoare ascunzătoare aflată la mai puţin de un kilometru şi jumătate de locul unde treptele mormonilor ating fundul viroagei, tânărul de douăzeci de ani Everett Ruess şi-a scrijelit porecla pe peretele canionului, dedesubtul pictografiilor anasazilor, făcând acelaşi lucru şi pe pragul unei structuri de zidărie ridicate de anasazi pentru păstrarea cerealelor. „NEMO 1934”, a mâzgălit el, supus fără îndoială aceluiaşi imbold care l-a făcut pe Chris McCandless să scrijelească „Alexander Supertramp/Mai 1992” pe peretele autobuzului de lângă râul Sushana, un imbold poate nu foarte diferit de cel care i-a inspirat şi pe anasazi să decoreze piatra cu simbolurile lor acum indescifrabile. Oricum, la puţină vreme după ce Ruess şi-a lăsat urma în piatră, a plecat din Davis Gulch, dispărând în mod misterios şi aparent intenţionat. Nicio cercetare amănunţită nu a reuşit să descopere locurile pe care le-a străbătut. Pur şi simplu s-a evaporat, înghiţit cu totul de deşert. Nici acum, după şaizeci de ani, nu ştim aproape nimic despre ce s-a întâmplat cu el.

Everett s-a născut în Oakland, California, în 1914, fiind cel mai tânăr dintre cei doi fii ai lui Christopher şi ai Stellei Ruess. Absolvent al Harvard Divinity School, Christopher

[34] Numită în engleză *Sego Lily,* plantă din familia Liliaceelor, ale cărei flori sunt de culoare roz, violet, alb sau purpuriu.

era poet, filosof şi preot unitarian, deşi îşi câştiga existenţa ca funcţionar în slujba sistemului judiciar din California. Stella era o femeie încăpăţânată, cu aplecări boeme şi ambiţii artistice, atât pentru sine, cât şi pentru ai săi. Editase o revistă literară, *Ruess Quartette,* a cărei copertă era împodobită cu mottoul familiei: „Slăveşte clipa”. Extrem de unită, familia Ruess era şi nomadă, mutându-se din Oakland în Fresno, Los Angeles, Boston, Brooklyn, New Jersey şi Indiana, înainte de a se stabili în sudul Californiei, când Everett avea 14 ani.

În Los Angeles, Everett a urmat Otis Art School şi Hollywood High. La 16 ani a pornit în prima lui călătorie solitară, petrecându-şi vara anului 1930 făcând autostopul şi mergând pe jos prin Yosemite şi Big Sur, ajungând în cele din urmă în Carmel. Două zile mai târziu, a bătut cu îndrăzneală la uşa lui Edward Weston, care a fost suficient de sedus de tânărul epuizat încât să-i facă pe plac. În cele două luni care au urmat, eminentul fotograf a încurajat talentele inegale, dar promiţătoare ale băiatului la pictură şi gravură, dându-i voie să-şi petreacă timpul în atelier, alături de fiii săi, Neil şi Cole.

La sfârşitul verii, Everett s-a întors acasă şi a rămas cât să-şi obţină diploma de absolvire a liceului, în ianuarie 1931. La mai puţin de o lună după aceea, era din nou pe drum, hoinărind de unul singur prin canioanele din Utah, Arizona şi New Mexico, pe atunci o regiune aproape la fel de depopulată şi învăluită în mister cum este azi Alaska. Cu excepţia unei opriri scurte şi nefericite la UCLA (a părăsit facultatea după un singur semestru, spre exasperarea tatălui său), a două vizite mai lungi la părinţii lui şi a unei ierni petrecute în San Francisco (unde a ajuns în compania Dorotheei Lange, a lui Ansel Adams şi a pictorului Maynard Dixon[35]) Ruess şi-a trăit restul existenţei sale meteorice în

---

[35] Dorothea Lange (1895-1965), celebru fotograf american, una dintre personalităţile care au contribuit la dezvoltarea fotografiei documentare. Ansel Adams (1902-1984), fotograf de renume, celebru mai ales pentru instantaneele alb-negru din Vestul american şi pentru cele din Parcul Naţional Yosemite. Pictorul Maynard Dixon (1875-1946)

mişcare, cu foarte puţini bani, dormind în praf şi înfometându-se de bunăvoie zile în şir.

Ruess era, în opinia lui Wallace Stegner, „un romantic, un adolescent estet, un hoinar atavist al întinderilor pustii”:

> *La optsprezece ani, într-un vis, s-a văzut înaintând cu greu prin junglă, căţărându-se pe marginea stâncilor, cutreierând întinderi neumblate ale lumii. Niciun om cu asemenea idealuri juvenile nu poate uita astfel de vise. Ciudăţenia în cazul lui Everett Ruess este că el chiar a făcut lucrurile pe care le-a visat, şi nu într-o vacanţă de două săptămâni în ţara minunilor, civilizată şi dichisită, ci în decursul a luni întregi petrecute în chiar miezul minunii...*
>
> *Şi-a pedepsit corpul cu bună ştiinţă, şi-a încercat rezistenţa, şi-a testat capacitatea de a face faţă efortului. A luat-o intenţionat pe cărări pe care indienii şi cunoscătorii l-au sfătuit să nu meargă. A atacat culmi care nu o singură dată l-au lăsat spânzurat între cer şi pământ... Din adăposturile pe care le-a ridicat lângă mici lacuri ori canioane, sau sus, pe culmile împădurite ale munţilor Navajo, le-a scris familiei şi prietenilor epistole entuziaste, blestemând stereotipurile civilizaţiei şi psalmodiindu-şi barbarul strigăt adolescentin deasupra creştetului lumii.*

Ruess a produs multe scrisori, care au purtat ştampilele aşezărilor izolate prin care a trecut: Kayenta, Chinle, Lukachukai; Zion Canyon, Mesa Verde; Escalante, Raimbow Bridge, Canyon de Chelly. Citindu-i corespondenţa (adunată în foarte bine documentata biografie *Everett Ruess: A Vagabond for Beauty,* de W.L. Rusho), eşti frapat de nevoia lui Ruess de a se conecta la natură şi de aproape incendiara lui pasiune pentru ţinuturile prin care călătorea. „De când ţi-am scris ultima dată, am trăit nişte experienţe extraordinare în sălbăticie – atotputernice, copleşitoare”,

---

a surprins în peisajele sale Vestul american de la începutul secolului XX, mai ales deşertul, indienii, cowboy-i şi pe primii locuitori.

mărturisea el într-o scrisoare către prietenul său, Cornel Tengel. „Mă simt în permanenţă covârşit. Am nevoie de asta pentru a rămâne în viaţă.”

Corespondenţa lui Everett Ruess scoate la iveală asemănări stranii între Ruess şi Chris McCandless. Iată câteva fragmente din trei scrisori expediate de Ruess:

Sunt din ce în ce mai convins că voi fi mereu un hoinar prin sălbăticie. Doamne, cât mă atrage drumul. Nu poţi înţelege această fascinaţie irezistibilă. Până la urmă, tot drumul e cel mai bun… Niciodată n-o să mă opresc din mers. Şi, când îmi va sosi ceasul, voi găsi cel mai sălbatic, mai singuratic şi mai izolat loc posibil.

Frumuseţea acestui ţinut a devenit o parte din mine. Mă simt mult mai detaşat de viaţă şi cumva mai uman… Am câţiva prieteni buni pe-aici, dar pe nimeni capabil să înţeleagă motivul pentru care mă aflu în acest loc şi de ce fac ceea ce fac. Nu cunosc pe nimeni care să posede mai mult decât o înţelegere parţială. Am ajuns prea departe de unul singur.

Am fost dintotdeauna nesatisfăcut de viaţa pe care o duce majoritatea oamenilor. Vreau să trăiesc mereu mai intens şi mai puternic.

În timpul călătoriilor din acest an am riscat mai mult şi am trăit mai multe aventuri sălbatice decât până acum. Şi ce ţinuturi magnifice am cunoscut – sălbatice, fantastice întinderi pustii, terase de stâncă, munţi albaştri ridicându-se deasupra nisipurilor împurpurate ale deşertului, canioane late de opt kilometri la bază şi adânci de sute de kilometri, nori de furtună urlând în josul canioanelor fără nume şi sute de case săpate în stâncă, abandonate acum o mie de ani.

O jumătate de secol mai târziu, McCandless pare a semăna teribil de mult cu Ruess, când scrie într-o carte poştală adresată lui Wayne Westerberg: „M-am hotărât să

trăiesc aşa o vreme. Libertatea şi frumuseţile ei simple sunt mult prea importante ca să renunţ la ele”. Ecouri ale cuvintelor lui Ruess pot fi regăsite şi în ultima scrisoare a lui McCandless către Ronald Franz.

Ruess era cel puţin la fel de romantic şi de nepăsător faţă de siguranţa personală. Clayborn Lockett, un arheolog care, în 1934, l-a angajat pe Ruess pentru o scurtă perioadă pe post de bucătar, în timp ce făcea săpături la o locuinţă anasazi, i-a mărturisit lui Rusho că „a fost îngrozit de felul nesăbuit în care Everett se deplasa pe lângă stâncile periculoase.”

Într-adevăr, Ruess se laudă singur într-una dintre scrisori: „De sute de ori mi-am încredinţat viaţa sfărâmicioasei gresii şi stâncilor aproape verticale, căutând apă sau locuinţe săpate în piatră. De două ori am fost la un pas de moarte, luat în coarne de un taur sălbatic. Dar, până acum, de fiecare dată am scăpat viu şi nevătămat şi am pornit-o în căutarea altor aventuri.”

Iar în ultima lui scrisoare, Ruess i se confesează nonşalant fratelui său:

> *Şerpii cu clopoţei ţi stâncile fărâmicioase mi-au pus de mai multe ori viaţa în pericol. Ultimul incident grav s-a petrecut când Chocolatero [măgarul său] a enervat un roi de albine sălbatice. Puţin a lipsit să nu mor. Mi-au trebuit vreo trei sau patru zile pentru a putea deschide ochii şi pentru a-mi folosi mâinile.*

Asemenea lui McCandless, Ruess era inflexibil în faţa disconfortului fizic; uneori părea să se bucure de el. „Timp de şase zile am zăcut răpus de bianuala intoxicaţie cu iederă; suferinţele mele sunt departe de a se fi terminat”, îi scrie prietenului său, Bill Jacobs. Şi continuă:

> *Două zile n-am ştiut dacă sunt mort sau viu. M-am zvârcolit şi m-am răsucit în arşiţă, cu o grămadă de furnici şi de insecte târându-se pe mine, în timp ce otrava mi se prelingea şi prindea crustă pe faţă, pe*

braţe şi pe spate. N-am mâncat nimic, nu aveam ce face decât să suport cu stoicism…

De fiecare dată o păţesc, dar refuz să ies din pădure.

Şi, tot asemenea lui McCandless, înainte de a pleca în ultima sa călătorie, Ruess şi-a luat un nou nume sau, mai bine zis, o serie de nume noi. Într-o scrisoare datată 1 martie 1931, îşi anunţa familia că s-a decis să-şi spună Lan Rameau, cerând: „Vă rog să-mi respectaţi numele de hoinar… Cum se spune în franceză? *Nomme de broushe* sau cum?”[36] Dar două luni mai târziu explica în altă scrisoare că „mi-am schimbat din nou numele, în Evert Rulan. Cei care mă ştiau dinainte au considerat că numele suna pretenţios şi că era prea franţuzit”. Dar în luna august a aceluiaşi an, fără nicio explicaţie, revine la numele de Everett Ruess şi continuă să-l folosească în următorii trei ani, până când ajunge la Davis Gulch. Acolo, dintr-un motiv necunoscut, gravează de două ori numele Nemo – latinescul pentru „nimeni” – în gresie, după care dispare. Avea douăzeci de ani.

Ultimele scrisori primite de la Ruess au fost trimise pe 11 noiembrie 1934 din aşezarea mormonă Escalante, aflată la optzeci de kilometri nord de Davis Gulch. Adresate părinţilor şi fratelui său, ele anunţă că Everett nu va mai putea lua legătura cu ei timp de „o lună sau două”. La opt zile după ce le-a trimis, Everett s-a întâlnit la circa un kilometru şi jumătate de viroagă cu doi păstori şi a petrecut două nopţi în tabăra lor. Aceşti bărbaţi au fost ultimii oameni despre care se ştie că l-au văzut în viaţă.

La aproximativ trei luni după ce Ruess a părăsit Escalante, părinţii lui au primit un pacheţel cu scrisori nedesfăcute, trimis de dirigintele poştei din Marble Canyon, Arizona, unde fusese depăşit cu mult termenul de păstrare. Îngrijoraţi, Christopher şi Stella Ruess au contactat autorităţile din Escalante, care au organizat o expediţie de căutare la începutul lui martie 1935. Pornind de la stâna

[36] Joc de cuvinte care combină engleza cu franceza. *Brush* înseamnă în engleză *desiş.*

unde tânărul fusese văzut ultima oară, au început să pieptene zona dimprejur şi curând i-au descoperit pe cei doi măgari ai lui Everett în Davis Gulch, păscând fericiţi în spatele unui ţarc improvizat din tufişuri şi crengi.

Măgarii se aflau în partea de sus a canionului, deasupra locului unde treptele mormone se intersectează cu plafonul viroagei; la mică distanţă, mai jos, căutătorii au descoperit indicii clare ale faptului că Ruess îşi construise acolo un adăpost, iar pe pragul unui grânar al anasazilor, dedesubtul unei arcade naturale magnifice, au dat peste inscripţia „NEMO 1934”, încrustată într-o lespede de piatră. Patru vase anasazi fuseseră aşezate cu grijă pe o piatră din apropiere. Trei luni mai târziu, căutătorii au găsit o altă inscripţie cu „Nemo”, puţin mai jos în viroagă (apele lacului Powell, care au început să crească până la umplerea barajului de la Glen Canyon, în 1963, au şters de mult aceste inscripţii), dar, cu excepţia măgarilor şi a hranei lor, niciunul dintre lucrurile lui Ruess – obiecte personale, ziare şi picturi – n-a fost găsit vreodată.

Se crede că tânărul ar fi murit în timp ce se căţăra pe unul dintre pereţii canionului. Dată fiind topografia înşelătoare a zonei (majoritatea stâncilor din regiune sunt alcătuite din gresie care se erodează, producând mici râpe proeminente), precum şi preferinţa lui Ruess pentru căţărări primejdioase, acesta este un scenariu credibil. Cercetarea atentă a stâncilor din regiune nu s-a soldat însă cu descoperirea nici unor rămăşiţe omeneşti.

Dar cum se explică faptul că Ruess a părăsit viroaga cu un bagaj foarte greu, fără ajutorul animalelor sale? Aceste circumstanţe tulburi i-au făcut pe câţiva investigatori să tragă concluzia că Ruess ar fi fost ucis de nişte hoţi de vite despre care se ştie că au traversat zona, hoţi care apoi i-au furat lucrurile şi i-au îngropat rămăşiţele ori le-au aruncat în Colorado. Este o teorie plauzibilă, dar, din nou, nu există nicio dovadă care să o certifice.

La scurt timp după dispariţia lui Everett, tatăl său a sugerat că băiatul a fost probabil inspirat în alegerea pseudonimului său de romanul lui Jules Verne *20.000 de*

leghe sub mări al cărui erou, Căpitanul Nemo cel curat la suflet, părăseşte civilizaţia şi taie „toate legăturile cu pământul”. Biograful lui Everett, W.L. Rusho, este de acord cu ceea ce susţine Christopher Ruess, fiind de părere că „retragerea lui din societatea organizată, dispreţul pentru plăcerile lumeşti şi semnăturile NEMO din Davis Gulch sugerează cu putere faptul că tânărul se identifica profund cu personajul lui Jules Verne.”

Aparenta fascinaţie a lui Ruess pentru Căpitanul Nemo a hrănit imaginaţia multor mitografi, care au susţinut ideea că acesta le-ar fi jucat o festă tuturor, părăsind Davis Gulch, şi că este – sau că era – viu şi nevătămat, trăind bine-mersi cine ştie pe unde, sub o identitate falsă. Acum un an, în timp ce-mi alimentam maşina cu benzină undeva în Kingman, Arizona, m-am trezit pornind o conversaţie despre Ruess cu omul între două vârste de la pompă, un bărbat scund şi repezit, cu pete de tutun Skoal în colţul gurii. Vorbind cu multă convingere, acesta a jurat că „ştia nişte tipi care în mod sigur s-au întâlnit cu Ruess” la sfârşitul anilor ’60, într-un adăpost izolat din Rezervaţia Indiană Navajo. Potrivit prietenilor acestui om, Ruess era căsătorit cu o femeie navajo cu care avea cel puţin un copil. Veridicitatea acestei mărturii şi a altora despre relativ recente întâlniri cu Ruess este, nu mai e nevoie s-o spun, serios pusă sub semnul întrebării.

Ken Sleight, care a petrecut vreme îndelungată investigând mai mult decât oricine altcineva misterul lui Everett Ruess, e convins că băiatul a murit în 1934 sau 1935 şi crede că ştie şi cum anume. În vârstă de şaizeci şi cinci de ani, Sleight este ghid fluvial profesionist şi un bun cunoscător al deşertului, cu educaţie mormonă, renumit pentru îndrăzneala sa. Se spune că atunci când Edward Abbey a scris *The Monkey Wrench Gang,* romanul său despre ecoterorismul din ţinutul canioanelor, l-ar fi avut drept model pentru personajul său, Seldom Seen Smith, pe Ken Sleight. Sleight a locuit aici timp de patruzeci de ani, a străbătut cu piciorul toate locurile prin care a fost Ruess, a vorbit cu mulţi oameni care l-au întâlnit pe tânăr şi l-a luat

pe fratele mai mare al lui Ruess, Waldo, la Davis Gulch, pentru a vedea locul dispariţiei lui Everett.

„Waldo crede că Everett a fost ucis”, spune Sleight. „Dar eu nu sunt de aceeaşi părere. Am locuit doi ani în Escalante. Am stat de vorbă cu oamenii care sunt acuzaţi că l-ar fi omorât şi nu cred că ei au făcut-o. Dar cine poate spune cu certitudine? Nu poţi şti niciodată ce face un om când nu este văzut de nimeni. Alţii sunt convinşi că Everett a căzut de pe o stâncă. Ei bine, da, s-ar fi putut întâmpla şi acest lucru. Ar fi uşor în zona asta. Dar e puţin probabil. Îţi spun eu ce cred: cred că s-a înecat.”

Acum mulţi ani, în timpul unei excursii pe malul lui Grand Gulch, un afluent al râului San Juan, aflat la aproximativ 72 de kilometri est de Davis Gulch, Sleight a descoperit numele Nemo scrijelit în chirpiciul unui pătul anasazi. Sleight crede că Ruess a făcut această inscripţie mult după ce plecase din Davis Gulch.

„După ce şi-a lăsat măgarii în ţarcul din Davis”, spune Sleight, „Ruess şi-a ascuns toate lucrurile într-o peşteră, undeva, şi a plecat s-o facă pe Căpitanul Nemo. Avea prieteni indieni în Rezervaţia Navajo, şi într-acolo cred eu că a luat-o”. Un traseu logic spre regiunea Navajo l-ar fi purtat de-a lungul fluviului Colorado, pe lângă Hole-in-the-Rock, apoi de-a lungul unui drum aspru, tăiat în 1880 de mormoni prin Wilson Mesa şi Clay Hills şi, în fine, prin Grand Gulch, până la râul San Juan, lângă care se află rezervaţia. „Everett a dăltuit numele Nemo pe ruinele din Grand Gulch, la aproximativ un kilometru şi jumătate de locul unde se varsă pârâul Collins, apoi şi-a continuat călătoria în aval, spre San Juan. Şi, când a încercat să traverseze râul înot, s-a înecat. Asta cred eu.”

Sleight crede că, dacă Ruess ar fi reuşit să treacă râul şi să ajungă în rezervaţie, ar fi fost imposibil să nu fie observat de cineva, „chiar dacă se juca de-a Nemo. Everett era un singuratic, dar prea îi plăceau oamenii pentru a putea rămâne acolo şi trăi în secret o viaţă întreagă”. Mulţi suntem aşa – eu sunt aşa, Ed Abby era aşa, se pare că şi Chris McCandless tot aşa era; ne place compania

oamenilor, dar vezi, nu putem sta lângă ei prea multă vreme. Trebuie să o ştergem o perioadă, apoi să ne întoarcem şi iar să plecăm naibii. Şi asta făcea Everett.”

„Era un tip ciudat”, încuviinţează Sleight. „Diferit de ceilalţi. Dar el şi McCandless au încercat cel puţin să-şi îndeplinească visul. Asta a fost extraordinar la ei. Au încercat. Nu mulţi o fac.”

Pentru a-i înţelege pe Everett Ruess şi Chris McCandless ar fi de ajutor o plasare a faptelor într-un context mai larg. E de folos să cercetăm şi alte corespondenţe, aflate într-un loc mai îndepărtat şi la un secol distanţă.

Lângă coasta sud-estică a Islandei se află o mică insulă aluvionară numită Papós. Lipsită de copaci şi stâncoasă, permanent biciuită de vânturile puternice dinspre Atlanticul de Nord, ea şi-a primit numele de la primii săi locuitori, dispăruţi de mult, preoţii irlandezi cunoscuţi sub numele de *papar.* Plimbându-mă într-o după-amiază de vară pe faleza ei sinuoasă, am dat peste conturul unor dreptunghiuri tocite din piatră, îngropate în tundră. Vestigii ale vechilor locuinţe ale preoţilor, cu sute de ani mai vechi decât ruinele anasazilor din Davis Gulch.

Preoţii au ajuns aici în secolul al V-lea sau al VI-lea d.Ch., navigând dinspre coasta de vest a Irlandei. Au plecat cu mici bărci deschise numite *curraghs,* construite din piei de bou întinse peste rame subţiri de răchită. Au traversat una dintre cele mai dificile întinderi de ocean din lume, fără să ştie ce vor găsi, dacă vor găsi, de partea cealaltă.

Papar-ii şi-au riscat viaţa – mulţi dintre ei au şi pierit –, nu în căutarea bunăstării ori a gloriei personale sau pentru a cuceri pământuri pentru vreun nou despot. După cum spunea marele explorator şi laureat al Premiului Nobel Fridjof Nansen, „aceşti călători remarcabili erau… mânaţi mai ales de dorinţa de a găsi locuri singuratice unde puteau duce în linişte o viaţă de anahoreţi, feriţi de zgomotul şi tentaţiile lumii”. Când primii norvegieni au apărut pe ţărmul Islandei, în secolul al IX-lea, *papar*-ii au decis că regiunea a devenit prea populată – deşi era în întregime nelocuită.

Reacţia preoţilor a fost să se urce în *curraghs* şi să plece spre Groenlanda. Au fost abătuţi din drumul lor de distrugătoarele furtuni ale oceanului, atraşi spre vest – dincolo de graniţa lumii cunoscute – doar de foamea spiritului, de un dor atât de puternic, încât întrece imaginaţia modernă.

Citind despre aceşti asceţi, eşti impresionat de curajul, de inocenţa lor neliniştită, de impetuozitatea dorinţei lor. Şi nu poţi să nu te gândeşti în mod automat la Everett Ruess şi la Chris McCandless.

CAPITOLUL ZECE

Fairbanks

UN EXCURSIONIST ŞI-A ÎNREGISTRAT TEROAREA PROPRIEI MORŢI ÎN SĂLBĂTICIE

ANCHORAGE, 12 septembrie – Duminica trecută, un tânăr excursionist a fost găsit mort într-o zonă izolată din Alaska. Nimeni nu ştie cu siguranţă cine este, dar jurnalul său şi două bilete găsite în adăpostul pe care şi-l improvizase spun povestea impresionantă a disperatelor şi până la urmă inutilelor lui eforturi de a se salva.

Jurnalul arată că bărbatul, probabil un american între 20 şi 30 de ani, s-ar fi putut răni căzând, fiind obligat astfel să rămână în acel loc mai bine de trei luni. Povesteşte cum a încercat să supravieţuiască vânând şi consumând plante sălbatice, deşi era tot mai slăbit.

Unul dintre cele două bilete este o cerere de ajutor adresată oricui ar fi putut ajunge în tabără în timp ce el căuta hrană prin împrejurimi, în cel de-al doilea îţi ia adio de la lume…

Autopsia efectuată la morga spitalului din Fairbanks a demonstrat că bărbatul murise de inaniţie, probabil la sfârşitul lunii iulie. Printre obiectele personale, autorităţile au descoperit un nume, posibil a fi chiar al său, dar nu au putut confirma până în prezent identitatea bărbatului şi, până când o vor face, au refuzat să dezvăluie această informaţie.

THE NEW YORK TIMES,
13 SEPTEMBRIE 1992

În momentul în care *The New York Times* descoperea ştirea despre excursionist, poliţiştii încercau deja de o săptămână să îi afle identitatea. Când a murit, McCandless purta un tricou albastru inscripţionat cu logoul unei companii de remorcare din Santa Barbara. Firma pretindea

că nu ştie nimic despre el sau despre modul în care intrase în posesia tricoului. Multe notiţe din lapidarul şi surprinzătorul jurnal descoperit alături de cadavru erau scurte observaţii referitoare la floră şi faună, fapt ce a hrănit speculaţiile că McCandless ar fi fost biolog. Dar acest lucru nu i-a condus la nicio concluzie.

Pe 10 septembrie, cu trei zile înainte ca vestea morţii excursionistului să apară în *The Times,* povestea a fost publicată pe prima pagină a cotidianului *Anchorage Daily News.* Când Jim Gallien a văzut titlul şi harta care indica locul unde fusese găsit cadavrul, la patruzeci de kilometri vest de Healy, pe Drumul Stampede, s-a îngrozit: Alex. Gallien avea încă în minte imaginea simpaticului şi straniului tânăr călcând cu paşi apăsaţi pe cărare, în cizme cu două numere mai mari – vechile încălţări Xtratufs maron, pe care Gallien insistase să i le dea. „Judecând după cele scrise în ziar, chiar dacă era puţină informaţie, părea să fie vorba despre aceeaşi persoană”, spune Galben, „aşa că am sunat la poliţie şi am spus, «Cred că l-am dus pe băiatul ăla cu maşina».”

„OK, sigur”, a răspuns poliţistul Roger Ellis de la celălalt capăt al firului. „Ce te face să crezi asta? Eşti a şasea persoană în ultima oră care sună şi spune că ştie cine este excursionistul.” Dar Gallien a insistat şi, cu cât vorbea mai mult, cu atât scădea scepticismul lui Ellis. Gallien a enumerat câteva elemente ale echipamentului tânărului nemenţionate în materialul din ziar şi care se potriveau cu cele descoperite lângă cadavru. Iar apoi Ellis a observat că prima notă din jurnalul excursionistului era „Ieşit din Fairbanks. *Sitting Galliean.* Ziua Iepurelui.”

Între timp, poliţiştii au developat rola de film din aparatul Minolta găsit lângă trupul tânărului excursionist, care conţinea mai multe autoportrete. „Când mi-au adus fotografiile”, spune Gallien, „n-a mai existat niciun dubiu. Tipul din poze era Alex.”

Deoarece McCandless îi spusese lui Gallien că este din South Dakota, poliţiştii şi-au mutat căutările acolo, pentru a-i găsi familia. O notă oficială emisă în atenţia tuturor

unităţilor de poliţie informa că exista o persoană pe nume McCandless dată dispărută în estul statului South Dakota, dintr-un orăşel aflat la numai treizeci şi doi de kilometri distanţă de casa lui Wayne Westerberg din Carthage, iar poliţiştii au crezut pentru scurtă vreme că-şi găsiseră omul. Dar şi aceasta s-a dovedit a fi o pistă falsă.

Westerberg nu mai primise nicio veste de la prietenul pe care îl cunoştea sub numele de Alex McCandless, de când acesta îi trimisese, în primăvară, cartea poştală din Fairbanks. Pe 13 septembrie, rula pe o şosea goală de lângă Jamestone, North Dakota, ducându-şi echipa înapoi în Carthage la sfârşitul celor patru luni ale sezonului de recoltat din Montana, când staţia de emisie-recepţie s-a însufleţit. „Wayne!” a izbucnit vocea anxioasă a unui membru al echipei, aflat în alt camion.

— Sunt Bob. Ai radioul deschis?

— Da, Bobby. Wayne sunt. Care-i treaba?

— Repede, pune-l pe AM şi ascultă-l pe Paul Harvey. Vorbeşte despre un puşti care a murit înfometat prin Alaska. Poliţia nu ştie cine e. Pare a fi vorba despre Alex.

Westerberg a prins doar sfârşitul emisiunii lui Paul Harvey, dar a fost nevoit să recunoască: puţinele detalii sugerau, în mod dureros, că excursionistul anonim ar fi putut fi prietenul său.

Când a ajuns în Carthage, Westerberg a sunat demoralizat la poliţie pentru a spune ce ştia despre McCandless. Până la ora aceea, ziarele din toată ţara publicaseră materiale ample despre tânărul mort, incluzând chiar şi fragmente din jurnal. Prin urmare, poliţiştii erau asaltaţi de oameni care telefonau să spună că ştiau cine este excursionistul, aşa că au fost şi mai puţin receptivi la telefonul lui Westerberg decât la cel al lui Gallien. „Poliţistul mi-a zis că primiseră mai mult de o sută cincizeci de apeluri de la oameni care credeau că Alex e copilul, prietenul sau fratele lor”, spune Westerberg. „M-a enervat faptul că mă luau pe ocolite, aşa că i-am zis: «Uite ce, nu sunt un nebun care sună aiurea. Eu chiar *ştiu* cine e. A lucrat pentru mine. Cred că am până şi numărul asigurării lui sociale pe

undeva, pe aici».”

Westerberg a scotocit prin dosarele silozului până a găsit două formulare W-4 completate de McCandless. Pe primul, care data de pe vremea primei lui vizite în Carthage, din 1990, mâzgălise „SCUTIT SCUTIT SCUTIT SCUTIT” şi-şi trecuse numele de Iris Fucyu. Adresa: „Nu-i treaba ta”. Număr de asigurare socială: „L-am uitat.”

Dar pe al doilea formular, datat 30 martie 1992, completat cu două săptămâni înainte să plece în Alaska, îşi trecuse numele adevărat: „Chris J. McCandless”. Iar în căsuţa pentru numărul de asigurare socială scrisese „228-31-6704”. Westerberg a sunat din nou în Alaska. De data asta, poliţiştii l-au luat în serios.

Numărul de asigurare socială s-a dovedit a fi corect şi a indicat ca domiciliu stabil al lui McCandless nordul Virginiei. Autorităţile din Alaska au anunţat unităţile de poliţie din acel stat, care, la rândul lor, au început să caute în cărţile de telefon numele McCandless. Walt şi Billie McCandless se mutaseră deja în Maryland, dar fiul cel mare, din prima căsătorie a lui Walt, locuia în Annandale şi figura în cartea de telefon. În după-amiaza zilei de 17 septembrie, Sam McCandless a primit un telefon din partea unui criminalist din districtul Fairfax.

Sam, care este cu nouă ani mai mare decât Chris, citise cu câteva zile în urmă în *The Washington Post* un scurt articol despre excursionist, dar, spune el, „nu mi-a trecut prin minte că ar putea fi vorba despre Chris. Nu m-am gândit deloc. Culmea, când citeam articolul, mă gândeam, «Doamne, ce tragedie îngrozitoare! Îmi pare foarte rău pentru familia acestui tip. Ce poveste tristă!».”

Sam a locuit cu mama sa în California şi Colorado şi nu s-a mutat în Virginia decât în 1987, după ce Chris plecase deja la colegiu în Atlanta, aşa că nu-l ştia prea bine pe fratele său vitreg. Dar când poliţistul l-a întrebat dacă excursionistul semăna cu cineva cunoscut, spune Sam, „am fost foarte sigur că era Chris. Faptul că plecase în Alaska şi că plecase de unul singur – totul se lega.”

La cererea poliţistului, Sam s-a dus la unitatea de poliţie

a districtului Fairfax, unde un ofiţer i-a arătat o fotografie a tânărului excursionist, primită prin fax din Fairbanks. „Era mărită la 20 de centimetri pe 25”, îşi aminteşte el, „doar capul. Părul îi era lung şi avea barbă. Chris purta aproape întotdeauna părul scurt şi era mai mereu bărbierit. Iar faţa din fotografie părea extrem de slăbită. Dar am ştiut imediat. Nu aveam nicio îndoială. Era Chris. M-am dus acasă, am luat-o pe soţia mea, Michele, şi am plecat spre Maryland, să-i anunţăm pe tata şi pe Billie. Nu ştiam cum să le spun. Cum le spui unor oameni că le-a murit copilul?”

CAPITOLUL UNSPREZECE

Chesapeake Beach

Deodată totul se schimbase: tonul, aerul, nimeni nu mai ştia cum să gândească şi de cine să asculte. Parcă toată viaţa Lara ar fi fost dusă de mână, ca o fetiţă, şi deodată fusese lăsată în voia ei, să înveţe singură. Şi nu mai exista nimic, nici prieteni, nici autorităţi. În asemenea situaţii vrei să te încrezi în ceva important, în forţa vieţii, în frumuseţe sau adevăr, pentru ca acestea, şi nu legile omeneşti, răsturnate, să te dirijeze, deplin şi fără milă, mai deplin decât în viaţa obişnuită, pe care războiul a alungat-o în trecut şi a desfiinţat-o.[37]

BORIS PASTERNAK, *DOCTOR JIVAGO,*
PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRŢILE DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI CHRI MCCANDLESS.
„NECESITATEA UNUI ŢEL”, SCRISESE MCCANDLESS LÂNGĂ ACEST FRAGMENT.

Samuel Walter McCandless, Jr., în vârstă de 56 de ani, este un bărbat taciturn şi bărbos, cu părul grizonant pieptănat pe spate. Înalt şi bine proporţionat, poartă ochelari cu rame metalice, care-i dau un aer profesoral. La şapte săptămâni după ce cadavrul fiului său a fost găsit în Alaska înfăşurat în sacul de dormit albastru pe care i-l cususe Billie, Walt priveşte spre un iaht care pluteşte dedesubtul ferestrei vilei sale de pe chei. „Cum este posibil”, se întreabă, uitându-se cu o privire goală către Chesapeake Bay, „ca un copil capabil de atât de multă compasiune să le provoace părinţilor săi atâta suferinţă?”

Reşedinţa familiei McCandless din Cheasapeake Beach, Maryland, este decorată cu gust, ordonată şi foarte curată. Ferestre mari, de la parchet până în tavan, se deschid

[37] Boris Pasternak, *Doctor Jivago,* trad. de Emil Iordache, Polirom, Iaşi, 2004, p. 148.

înspre panorama înceţoşată a golfului. Un Chevy Suburban masiv şi un Cadillac alb sunt parcate afară, un Corvettte din 1969, recondiţionat minuţios, stă în garaj, un catamaran de croazieră, lung de nouă metri, e andocat pe chei. Patru panouri mari de placaj, acoperite cu zeci de fotografii din scurta existenţă a lui Chris, ocupă de mai multe zile masa din sufragerie.

Mişcându-se în jurul lor, Billie mi-l arată pe Chris copil, călare pe un căluţ de lemn, Chris la opt ani, într-o haină de ploaie galbenă, absorbit de prima lui excursie, Chris în prima lui zi de liceu. „Cel mai greu e”, spune Walt, oprindu-se să-l privească pe fiul său într-o fotografie în care face pe bufonul, în timpul uneia dintre vacanţele petrecute în familie, vocea lui schimbându-şi tonalitatea în mod aproape imperceptibil, „cel mai greu este pur şi simplu faptul că nu mai e aici. Am petrecut mult timp cu el, poate mai mult decât cu ceilalţi copii. Chiar îmi plăcea compania lui, deşi ne zădărnicea de atâtea ori planurile.”

Walt poartă pantaloni de trening gri, pantofi de tenis şi o haină de baseball din atlaz împodobită cu logoul Jet Propulsion Laboratory. În ciuda îmbrăcămintii sport, răspândeşte un aer de autoritate. În domeniul său ezoteric de activitate – o tehnologie avansată numită radar cu deschidere sintetică sau SAR – este o somitate. SAR a devenit o componentă a tuturor misiunilor spaţiale importante începând din 1978, când primul satelit echipat cu SAR, *Seasat,* a fost plasat pe orbita Pământului. Coordonatorul de proiect al NASA pentru acea lansare în premieră a satelitului *Seasat* a fost Walt McCandless.

Primul rând din CV-ul lui Walt este: „În prezent: Departamentul Apărării, Strict Secret”. Puţin mai jos, o prezentare a experienţei sale profesionale începe cu: „Execut lucrări de consultanţă, inclusiv pentru proiecte de sisteme de satelit şi senzor de comandă, precum şi sarcini de procesare a semnalului asociat, reduceri ale datelor, precum şi extrageri de informaţii”. Colegii spun despre el că are o minte sclipitoare.

Walt e obişnuit să aibă autoritate. Preia controlul în mod

inconştient. Deşi vorbeşte calm, în cadenţa molcomă a Vestului american, vocea îi e tăioasă, iar conformaţia mandibulei trădează circulaţia nevăzută a unei energii nervoase. Chiar şi din cealaltă parte a camerei poţi simţi curentul de intensitate mare pocnindu-i prin filamente. Nu încape îndoială de unde îl moştenise şi Chris.

Când Walt vorbeşte, oamenii ascultă. Dacă cineva sau ceva nu îi este pe plac, ochii i se îngustează, iar discursul îi devine lapidar. Potrivit membrilor familiei sale, toanele lui pot fi necruţătoare şi nestatornice, deşi tot ei spun că în ultimii ani temperamentul său şi-a pierdut mult din energia de altădată. Când Chris a evadat în 1990, ceva s-a schimbat înăuntrul lui Walt. Dispariţia fiului său l-a speriat şi l-a calmat. A devenit mult mai blând şi mai tolerant.

Walt a crescut în Greeley, Colorado, un oraş agricol de pe platourile înalte şi bătute de vânturi de lângă Wyoming. Copil deştept şi ambiţios, a obţinut o bursă academică la Colorado State University, în Fort Collins. Ca să se descurce cu banii, şi-a găsit mai multe slujbe cu jumătate de normă, inclusiv la pompe funebre, dar grosul banilor îi venea de pe urma acompanierii lui Charlie Novak, liderul unui popular cvartet de jazz. Cu Walt la pian, trupa lui Novak făcea turnee prin tot statul, cântând în localuri ieftine, de-a lungul şi de-a latul Munţilor Front. Înzestrat cu un talent considerabil, Walt încă evoluează ocazional ca muzician profesionist.

În 1957, sovieticii au lansat satelitul *Sputnik I,* aruncând o perdea de teamă asupra Americii. În isteria naţională care a urmat, Congresul a pompat milioane şi milioane de dolari în industria aerospaţială, a cărei bază se afla în California, şi aşa a explodat totul. Pentru tânărul Walt McCandless, proaspăt absolvent de facultate, însurat şi cu un copil pe drum, *Sputnik* a deschis poarta ocaziilor. După ce a primit diploma, Walt s-a angajat la Hughes Aircraft, care l-a trimis pentru trei ani la Tucson, unde, la Universitatea Arizona, şi-a luat diploma cu o lucrare despre teoria antenei. Odată ce şi-a terminat teza, „O analiză a elicelor conice”, s-a transferat acolo unde era bătaia peştelui, în California,

nerăbdător să pună umărul la cucerirea spaţiului.

A cumpărat un mic bungalow în Torrance şi a muncit din greu, înaintând rapid pe scara ierarhică. Sam s-a născut în 1959, iar alţi patru copii, Stacy, Shawna, Shelly şi Shannon, au urmat într-o succesiune rapidă. Walt a fost numit director al Departamentului de testare şi şef de compartiment pentru misiunea *Surveyor 1,* primul vehicul spaţial care a ajuns pe Lună. Steaua lui strălucea şi se afla în plină expansiune.

Către 1965 însă, mariajul lui era în pericol. Walt se despărţise de soţia lui, Marcia. A început o relaţie cu Wilhelmina Johnson, căreia toată lumea îi spunea Billie, o secretară de la Hughes în vârstă de 22 de ani, care l-a vrăjit cu ochii ei negri. S-au îndrăgostit şi s-au mutat împreună. Billie a rămas însărcinată. Având o constituţie plăpândă, în nouă luni n-a luat decât trei kilograme şi jumătate, drept care n-a purtat deloc haine de gravidă. Pe 12 februarie 1968, Billie a născut un băiat. Avea sub greutatea normală, dar era sănătos şi vioi. Walt i-a cumpărat soţiei lui o chitară Gianini, la care ea a început să zdrăngăne cântece de leagăn ca să-l potolească pe agitatul nou-născut. Douăzeci şi doi de ani mai târziu, paznicii de la Naţional Park Service au descoperit aceeaşi chitară pe bancheta din spate a unui Datsun galben abandonat lângă Lacul Mead.

E imposibil de ştiut ce convergenţe întunecate de cromozomi, ce dinamică părinte-copil şi ce aliniere a planetelor au fost responsabile pentru asta, însă Christopher Johnson McCandless a venit pe lume înzestrat cu talente neobişnuite şi cu o voinţă puternică. La vârsta de doi ani s-a trezit într-un miez de noapte, a reuşit să iasă din locuinţă fără să-şi trezească părinţii şi a intrat într-o casă de pe aceeaşi stradă, să jefuiască sertarul cu dulciuri.

În clasa a treia, după ce a primit o notă mare la testul de evaluare, Chris a fost plasat într-un program intensiv, pentru elevi supradotaţi. „Nu era bucuros”, îşi aduce aminte Billie, „pentru că trebuia să muncească mai mult în timpul liber. S-a străduit o săptămână întreagă să iasă din program. A reuşit să-i convingă pe profesoară, pe diriginte

şi pe oricine îl asculta că rezultatele testelor fuseseră greşite şi că locul lui nu era acolo. Am aflat asta la prima şedinţă cu părinţii. Profesoara lui ne-a tras deoparte şi ne-a spus: «Chris e altfel decât ceilalţi copii». Şi a clătinat din cap.”

„Chiar şi când eram mici”, povesteşte Carine, care s-a născut la trei ani după Chris, „era foarte retras. Nu era antisocial, avea mulţi prieteni şi toată lumea îl plăcea, dar se putea simţi bine de unul singur ore în şir. Nu părea să aibă nevoie de jucării sau de prieteni. Putea sta singur fără să-i fie urât.”

Când fiul său a împlinit şase ani, lui Walt i s-a oferit o slujbă la NASA, care l-a adus în capitală. Au cumpărat o casă pe Willet Drive, la periferia oraşului Annandale. Avea obloane verzi, bovindou, o grădină drăguţă. La patru ani după ce a ajuns în Virgina, Walt a părăsit NASA şi şi-a întemeiat propria firmă de consultanţă – User Systems, Incorporated, pe care el şi Billie o conduceau de-acasă.

Banii erau puţini. Pe lângă efortul financiar provocat de renunţarea la o slujbă sigură în favoarea nesiguranţei propriei afaceri, divorţul îl lăsase pe Walt cu două familii de întreţinut. „Ca să se descurce”, spune Carine, „tata şi mama munceau incredibil de mult. Când eu şi Chris ne trezeam dimineaţa să mergem la şcoală, ei erau deja în birou. Când ne întorceam după-amiaza, ei erau tot acolo. Când ne duceam seara la culcare, îi lăsam în acelaşi loc. Făceau o treabă foarte bună împreună şi, până la urmă, au început să câştige foarte mulţi bani, dar munceau tot timpul.”

Era o viaţă stresantă. Şi Walt, şi Billie sunt sensibili, emoţionali, nefiind dispuşi să lase de la ei. Din când în când, tensiunea izbucnea în certuri. La mânie, unul sau altul din ei ameninţa adesea cu divorţul. „Ranchiuna era mai mult fum decât foc”, spune Carine, „dar cred că acesta a fost unul dintre motivele pentru care Chris şi cu mine eram atât de apropiaţi. Am învăţat să ne bazăm unul pe celălalt când mama şi tata nu se înţelegeau”.

Însă au fost şi momente frumoase. În weekenduri şi în

vacanţe, familia o pornea la drum. Plecau cu maşina spre Virginia Beach şi spre ţărmul Carolinei, către Colorado, să-i viziteze pe copiii lui Walt din prima căsătorie, spre Marile Lacuri sau spre Munţii Blue Ridge. „Dormeam pe banchetele din spate ale rulotei noastre Chevy Suburban”, explică Walt. „Mai târziu, am cumpărat o rulotă Airstream şi mergeam cu ea. Lui Chris îi plăceau călătoriile şi, cu cât erau mai lungi, cu atât era mai bine. Existase dintotdeauna o tendinţă spre hoinăreală în familia noastră şi era evident că băiatul o moştenise.”

În timpul acestor călătorii, familia a vizitat Iron Mountain, din statul Michigan, un orăşel minier înconjurat de pădurile din Upper Peninsula, locul de baştină al lui Billie. Aceasta mai avea cinci fraţi. Loren Johnson, tatăl ei, fusese şofer de camion de ochii lumii, „dar, de fapt, nu se ţinuse prea mult de nicio slujbă”, spune femeia.

„Tatăl lui Billie nu se prea integra în societate”, explică Walt. „El şi Chris semănau în multe privinţe.”

Loren Johnson era mândru, încăpăţânat şi visător, un om al pădurii, muzician autodidact şi poet. Legătura lui cu vietăţile pădurii era celebră în zonă. „Avea mereu grijă de animalele sălbatice”, povesteşte Billie. „Dacă găsea un animal prins în capcană, îl aducea acasă, îi amputa membrul rănit, îi vindeca rana şi-i dădea drumul. Odată, tata a lovit cu maşina o cerboaică, lăsându-i puiul orfan. A fost devastat. Dar a luat puiul acasă şi l-a crescut în spatele sobei cu lemne, ca pe propriul copil”. Ca să-şi întreţină familia, Loren a încercat mai multe speculaţii antreprenoriale, dar niciuna n-a avut prea mult succes. A crescut o vreme pui de găină, apoi nurci şi şinşila. A deschis un grajd cu cai şi scotea bani de pe urma turiştilor care veneau să călărească. Cea mai mare parte a hranei pe care o punea pe masă provenea din vânat, în ciuda faptului că nu-i plăcea să omoare animale. „Tata plângea ori de câte ori împuşca un cerb”, spune Billie, „dar trebuia să mâncăm, aşa că n-avea încotro.”

Fusese o vreme ghid pentru vânători, lucru care îl făcea şi mai mult să sufere. „Orăşenii veneau în Cadillacurile lor

mari, iar tata îi ducea pentru o săptămână la cabana lui de vânătoare, să obţină un trofeu. Le garanta un căprior înainte de plecare, dar majoritatea erau atât de beţi şi ţinteau atât de prost, încât nu puteau nimeri nimic, aşa că tot el trebuia să împuşte cerbul. Doamne, cât mai ura chestia asta.”

Nu-i de mirare că Loren era fermecat de Chris. Iar Chris îşi adora bunicul. Felul în care bătrânul înţelegea pădurea şi dragostea lui pentru sălbăticie i-au lăsat băiatului o impresie profundă.

Când Chris avea opt ani, Walt l-a dus cu rucsacul în spinare într-o primă excursie mai lungă, trei zile în Shenandoah, să escaladeze Old Rag. Au atins piscul, iar Chris şi-a dus singur rucsacul tot drumul. Escaladarea acelui munte a devenit o tradiţie în relaţia lor tată-fiu. De atunci s-au căţărat aproape în fiecare an pe Old Rag.

Când Chris s-a făcut puţin mai mare, Walt i-a luat pe Billie şi pe copiii din ambele căsătorii şi au plecat să escaladeze Longs Peak din Colorado, un munte de 4276 de metri, cel mai înalt din Parcul Naţional al Munţilor Stâncoşi. Walt, Chris şi cel mai tânăr fiu al lui Walt din prima căsătorie au ajuns la 3900 de metri. Acolo, într-o trecătoare mai mare, cunoscută sub numele de Keyhole, Walt a hotărât să se întoarcă. Era obosit şi se resimţea din cauza altitudinii. Drumul de deasupra părea anevoios şi periculos. „Mie îmi fusese de ajuns”, povesteşte Walt, „dar Chris dorea să meargă până în vârf. I-am spus să-şi ia gândul. Avea doar doisprezece ani, deci nu avea ce face. Dacă ar fi avut paisprezece sau cincisprezece ani, pur şi simplu ar fi plecat fără mine.”

Walt tace, privind absent în zare. „A fost curajos încă de mic”, spune după o pauză lungă. „Nu se gândea nicio clipă la pericole. Mereu încercam să-l protejăm.”

Chris reuşise aproape în tot ceea ce îşi propusese. La facultate obţinea note mari fără prea mult efort. O singură dată a luat o notă mai mică de B: un F la fizică, în timpul liceului. Când a văzut carnetul de note, Walt şi-a dat întâlnire cu profesorul de fizică pentru a vedea ce se

întâmplase. „Era un colonel de aviaţie ieşit la pensie”, îşi aminteşte Walt, „un tip în vârstă, tradiţionalist şi destul de rigid. Explicase la începutul semestrului că, deoarece avea vreo două sute de elevi, rapoartele de laborator trebuiau scrise într-un format anume, să poată fi evaluate mai uşor. Chris a considerat că regula e idioată şi s-a hotărât s-o ignore. Şi-a scris rapoartele de laborator, dar nu în formatul corect, aşa că profesorul i-a dat un F. După ce am stat de vorbă cu tipul, m-am întors acasă şi i-am spus lui Chris că a primit nota pe care o merita.”

Şi Chris, şi Carine moşteniseră talentele muzicale ale lui Walt. Chris învăţase să cânte la chitară, la pian şi la corn franţuzesc. „Era ciudat să vezi la un copil de vârsta lui”, spune Walt, „cu o pasiune pentru Tony Bennett. Cânta melodii ca *Tender Is the Night,* în timp ce-l acompaniam la pian. Era bun”. Într-adevăr, într-un film trăsnit realizat de el în liceu, Chris poate fi auzit interpretând *Summers by the sea/Sailboats in Capri,* la fel de sentimental ca soliştii profesionişti din holurile hotelurilor.

În calitate de interpret la tubă, în adolescenţă fusese membru al American University Symphony, dar renunţase, potrivit lui Walt, după ce obiectase împotriva regulilor impuse de un alt licean, liderul orchestrei. Carine îşi aminteşte că fuseseră mai multe cauze: „A renunţat şi pentru că nu-i plăcea să i se spună ce să facă, şi din cauza mea. Voiam să fiu ca el, aşa că am început şi eu să cânt la tubă. S-a dovedit a fi singurul lucru la care eram mai bună decât el. Când eu eram boboacă, iar el era în ultimul an, ajunsesem solistă în trupa seniorilor, şi Chris nu putea concepe să fie întrecut de sora lui.”

Rivalitatea muzicală nu a afectat însă relaţia dintre cei doi. Au fost încă de mici cei mai buni prieteni, petrecând ore întregi construind forturi din perne şi pături, în camera de zi a locuinţei din Annandale. „S-a purtat întotdeauna frumos cu mine”, spune Carine, „şi a fost extrem de protector. Mă ţinea de mână când mergeam pe stradă. Când el era în primii ani de liceu, iar eu încă în gimnaziu, termina orele mai devreme decât mine, dar stătea la

prietenul lui, Brian Paskowitz, astfel încât să ne putem întoarce împreună acasă.”

Chris a moştenit trăsăturile angelice ale lui Billie, mai ales ochii, profunzimi întunecate ce trădau orice emoţie. Deşi mic de statură – în fotografiile de la şcoală era mereu în primul rând, piticul clasei –, Chris era puternic şi bine clădit. Îşi încercase puterile în mai multe sporturi, dar nu avusese răbdare să le înveţe fineţurile. Când mergea la ski cu familia, în Colorado, rareori se obosea să facă slalom. Se ghemuia ca o gorilă, cu picioarele desfăcute pentru a-şi menţine echilibrul, şi-şi îndrepta schiurile spre baza pârtiei. „De asemenea”, spune Walt, „când am încercat să-l învăţ să joace golf, a refuzat să accepte că forma e totul. Chris avea cel mai puternic swing pe care l-ai văzut vreodată. Uneori trimitea mingea la 270 de metri, dar cel mai adesea ajungea pe *fairway*[38].”

„Chris era înzestrat cu atât de multe talente”, continuă Walt, „dar, dacă încercai să-l antrenezi, să-i cizelezi îndemânarea, să scoţi la lumină cele zece procente finale, totul se termina. Se opunea instrucţiei de orice fel. Eu sunt un jucător pasionat de racquetball şi l-am învăţat şi pe Chris să joace încă de la unsprezece ani. Când avea cincisprezece sau şaisprezece ani, deja mă întrecea. Era foarte, foarte rapid şi avea multă forţă; dar când i-am sugerat că ar trebui să-şi corecteze lacunele din joc, a refuzat să mă asculte. Odată, într-o întrecere, a jucat împotriva unui bărbat de patruzeci şi cinci de ani care avea multă experienţă. Chris a câştigat o mulţime de puncte încă de la început, dar tipul îl testa în permanenţă, căutându-i punctul slab. Când şi-a dat seama care lovitură îi crea cele mai mari probleme, s-a folosit numai de ea, şi aşa s-a dus totul de râpă.”

Nuanţele, strategiile şi nimic din ceea ce era dincolo de tehnicile elementare nu se lipeau de Chris. Singura modalitate prin care aborda o întrecere era să se arunce cu

---

[38] Cea mai apropiată porţiune de iarbă de pe terenul de golf, situată între semnul pe care e pusă mingea înainte de a fi lovită *(tee)* şi porţiunea de teren unde se află gaura *(green).*

capul înainte, pe loc, folosindu-şi extraordinara energie într-un atac frontal. Prin urmare, era adesea învins. Totul până când s-a apucat de alergat, activitate ce răsplăteşte mai mult voinţa şi hotărârea decât viclenia şi fineţea, descoperindu-şi astfel chemarea pentru atletism. La vârsta de zece ani a participat la prima lui competiţie, o cursă de zece kilometri pe şosea. A terminat pe locul şaizeci şi nouă, învingând mai mult de o mie de adulţi, fiind definitiv cucerit de acest sport. În adolescenţă era deja unul dintre cei mai buni alergători de fond din regiune.

Când Chris avea doisprezece ani, Walt şi Billie i-au cumpărat lui Carine un căţeluş, un ciobănesc Shetland pe nume Buckley, iar Chris a început să-l ia cu el în timpul antrenamentelor zilnice. „Buckley ar fi trebuit să fie câinele meu”, spune Carine, „dar el şi Chris au devenit de nedespărţit. Buck era iute şi îl întrecea întotdeauna pe Chris. Îmi amintesc ce fericit a fost fratele meu atunci când a reuşit să-l depăşească pe Buck, ajungând primul acasă. A alergat prin toată casa strigând: «L-am bătut pe Buck! L-am bătut pe Buck!»”

La liceul W.T. Woodson – o mare instituţie publică din Fairfax, Virginia, cu reputaţia unei pregătiri temeinice pentru facultate şi o echipă foarte valoroasă de atletism – Chris era căpitanul echipei de cros. Îşi savura rolul şi inventa exerciţii istovitoare de antrenament, pe care foştii lui colegi de echipă încă şi le amintesc bine.

„Milita, în mod evident, pentru depăşirea limitelor”, explică Gordy Cucullu, un membru mai tânăr al echipei. „Chris inventase un exerciţiu pe care-l numise Road Warriors[39]. Ne conducea în curse criminale peste câmpuri sau şantiere de construcţii, locuri în care trebuia să ajungem tocmai în ideea de a ne rătăci. Alergam cât de departe şi cât de repede puteam, de-a lungul unor drumuri neştiute, prin păduri, pe oriunde. Scopul era să ne pierdem obişnuinţele şi să ne forţăm intrarea în teritorii necunoscute. Apoi continuam cu o alergare uşoară până găseam un drum pe care-l recunoşteam, şi străbăteam

---

[39] Războinicii drumului.

întreaga distanţă de acolo până acasă la viteză maximă. Într-un fel, aşa şi-a trăit Chris întreaga viaţă.”

McCandless vedea alergarea ca pe un exerciţiu spiritual intens, care se apropia de trăirea religioasă. „Chris se folosea de diverse aspecte spirituale ca să ne motiveze”, îşi aminteşte Eric Hathaway, un alt prieten din echipă. „Ne spunea să ne gândim la tot răul din lume, la toată ura, şi să ne imaginăm alergând împotriva forţelor întunericului, împotriva zidului răului care încerca să ne împiedice să înaintăm cât mai repede. Credea că starea de bine este o experienţă pur mentală şi că ţine de exploatarea tuturor energiilor disponibile. Pe noi, care eram nişte ţânci impresionabili de liceu, aceste discursuri ne lăsau cu gura căscată.”

Dar alergarea nu era doar o chestiune de spirit, ci şi de competiţie. Când McCandless alerga, alerga ca să câştige. „Chris nu glumea cu alergatul”, spune Kris Maxie Gillmer, o coechipieră care a fost, probabil, cel mai apropiat prieten pe care l-a avut McCandless la Woodson. „Îmi aduc aminte că stăteam pe linia de sosire, privindu-l cum aleargă, şi ştiam cât de mult îşi doreşte să termine primul şi cât de dezamăgit ar fi fost de nu s-ar fi întâmplat aşa. După o cursă proastă sau chiar după un timp slab la antrenamente, se supăra pe el însuşi. Şi nu voia să vorbească despre asta. Dacă încercam să-l consolez, se enerva şi mă repezea. Nu-şi exterioriza dezamăgirea. Se retrăgea undeva ca să se pedepsească.”

„Chris nu lua în serios doar alergatul”, adaugă Gillmer. „Trata totul cu multă conştiinciozitate. Nu trebuia să rumegăm chestii serioase în liceu. Dar eu o făceam, la fel şi el, de-asta ne-am şi împrietenit. Stăteam împreună în timpul pauzelor de masă, lângă vestiarul lui, şi povesteam despre viaţă, despre starea în care se află omenirea – chestii importante. Eu sunt de culoare şi nu înţeleg de ce toată lumea acordă atâta importanţă rasei. Chris vorbea cu mine despre astfel de lucruri. Înţelegea. Îşi punea mereu întrebări. Îmi plăcea mult de el. Chiar că era un băiat bun.”

McCandless era afectat de nedreptăţile vieţii. În timpul

ultimului an petrecut la Woodson devenise obsedat de oprimarea rasială din Africa de Sud. Le spunea cât se poate de serios prietenilor săi că trebuie să ducă ilegal arme în această ţară şi să se alăture astfel luptei împotriva apartheidului. „Din când în când ne certam pe tema asta”, îşi aminteşte Hathaway. „Lui Chris nu-i plăcea s-o ia prin subterane, să se infiltreze în măruntaiele sistemului şi să aştepte momentul. Spunea: «Haide, măi, Eric, putem strânge destui bani ca să mergem în Africa de Sud pe cheltuiala noastră, chiar acum. Totul e să vrem». I-am explicat că suntem doar nişte copii, că nu vom reuşi să schimbăm noi lucrurile. Dar nu te puteai certa cu el. Îţi răspundea ceva de genul: «Aha, deci să înţeleg că nu-ţi pasă de ce e rău şi ce e bine».”

În weekenduri, când colegii lui de liceu mergeau la concursuri de băut bere sau încercau să pătrundă în barurile din Georgetown, McCandless hoinărea prin cartierele rău famate ale Washingtonului, stând la taclale cu prostituatele şi oamenii străzii, cumpărându-le de mâncare, spunându-le pe un ton serios că trebuie să-şi schimbe viaţa.

„Chris nu înţelegea cum de li se permite oamenilor să flămânzească, mai ales în ţara asta”, spune Billie. „Critica aceste lucruri ore în şir.”

Odată, Chris a luat un vagabond de pe străzile din D.C., l-a dus acasă, în îmbelşugatul şi înfrunzitul Annandale, cazându-l în secret în rulota Airstream, pe care ai lui o parcaseră în spatele garajului. Walt şi Billie n-au ştiut niciodată că au găzduit un om al străzii.

Altădată, Chris a condus până la locuinţa lui Hathaway şi l-a anunţat că vor merge în oraş. „Mişto!”, se gândea la început Hathaway. „Era vineri seara şi bănuiam că mergem în Georgetown, să ne distrăm. În schimb, Chris a parcat pe Fourteenth Street, care pe atunci se afla în partea rău famată a oraşului. Şi a spus: «Ştii Eric, poţi să citeşti despre lucrurile astea, dar nu le poţi înţelege până nu le trăieşti. Asta vom face noi acum». Ne-am petrecut următoarele câteva ore prin locuri care-ţi dau fiori, discutând cu peştii,

curvele şi alţii ca ei. Am fost, cum să zic, *speriat.*

Către sfârşitul serii, Chris m-a întrebat câţi bani am la mine. Am spus că cinci dolari. El avea zece. «OK, tu pui benzina», mi-a spus, «iar eu mă duc să iau ceva de mâncare». Şi-a dat cei zece dolari pe o pungă mare cu hamburgeri, după care ne-am întors cu maşina şi am împărţit mâncare indivizilor care dormeau pe gurile de canal. A fost cea mai ciudată seară de vineri din viaţa mea. Dar Chris făcea des astfel de lucruri."

La începutul ultimului său an la Woodson, Chris şi-a anunţat părinţii că nu are de gând să meargă la facultate. Când Walt şi Billie i-au sugerat că are nevoie de o diplomă pentru a-şi clădi o carieră, Chris a spus că ideea de carieră era o nedemnă „invenţie a secolului XX", mai mult un dezavantaj decât un câştig, şi că el se va descurca foarte bine fără aşa ceva, mulţumesc foarte mult.

„Asta ne-a cam pus pe jar", admite Walt. „Şi Billie, şi eu provenim din familii de muncitori. O diplomă de facultate nu e un lucru lipsit de importanţă, şi am muncit din greu să ne putem trimite copiii la şcoli bune. Aşa că Billie s-a aşezat şi a spus: «Chris, dacă vrei să schimbi ceva în lume, dacă îţi doreşti să-i ajuţi pe cei mai puţin norocoşi, fă-ţi mai întâi o pregătire. Du-te la facultate, ia-ţi o diplomă în Drept, şi pe urmă vei fi în stare să faci într-adevăr ceva»."

„Chris avea note bune", spune Hathaway. „Nu intra în belele, era foarte silitor, împlinea toate aşteptările celor din jur. Părinţii lui n-aveau de ce se plânge. Însă le intrase în cap chestia cu studiile şi nu ştiu ce i-au spus, dar a funcţionat. A sfârşit prin a se duce la Emory, deşi credea că e lipsit de sens, că e o pierdere de timp şi de bani."

E pe undeva surprinzătoare cedarea lui Chris în faţa presiunii exercitate de Walt şi Billie, după ce refuzase să-i asculte în atât de multe alte privinţe. Dar n-a fost vorba de o criză în relaţia tânărului cu părinţii săi. Când stătea de vorbă cu Kris Gillmer, se înfuria adesea pe Walt şi Billie, descriindu-i ca pe nişte tirani lipsiţi de raţiune. Însă în faţa prietenilor săi băieţi – Hathaway, Cucullu, şi altei vedete a alergărilor, Andy Horowitz – aproape că nu se lamenta

deloc. „Impresia mea este că părinţii lui erau nişte oameni foarte de treabă”, spune Hathaway, „deloc diferiţi de părinţii mei sau ai altuia. Doar că lui Chris nu-i plăcea să i se spună ce are de făcut. Cred că ar fi fost la fel de nefericit cu orice alţi părinţi. Avea o problemă cu *ideea* de părinţi.”

Personalitatea lui McCandless era complexă şi dificilă. Era foarte interiorizat, dar, în aceeaşi măsură, putea fi sociabil şi gregar. Şi, în ciuda conştiinţei lui sociale supradezvoltate, nu era un taciturn, un idealist care să se încrunte în permanenţă în faţa distracţiei. Dimpotrivă, îi plăcea să radă un pahar din când în când şi era un imitator incorigibil.

Probabil că cel mai mare paradox în această poveste a fost legat de sentimentele lui faţă de bani. Walt şi Billie au cunoscut amândoi sărăcia în tinereţe şi, după ce s-au luptat să se ridice, n-au văzut nimic rău în a se bucura de roadele trudei lor. „Am muncit foarte, foarte mult”, subliniază Billie. „Când copiii erau mici, am făcut în aşa fel încât am pus deoparte bani pe care i-am investit cu gândul la viitor”. Când, în cele din urmă, viitorul a venit, n-au făcut paradă cu modestul lor avut, dar şi-au cumpărat haine frumoase, nişte bijuterii pentru Billie, un Cadillac. Apoi o casă în golf şi un iaht. I-au dus pe copii în Europa, la ski în Breckenridge, într-o croazieră în Caraibe. Iar Chris, după cum recunoaşte Billie, „era jenat de toate astea.”

Fiul său, adolescentul care-l citea pe Tolstoi, credea că bogăţia e ruşinoasă, corupătoare, rea în mod intrinsec – lucru ironic, deoarece era un capitalist înnăscut, cu o pricepere nefirească de a face bani. „Chris a fost tot timpul un întreprinzător”, spune Billie râzând. „Tot timpul.”

La opt ani cultiva legume în spatele casei din Annandale, pe care le vindea pe urmă bătând la uşile vecinilor. „Era un băieţel frumuşel, care împingea un cărucior plin cu fasole proaspătă, roşii şi ardei”, spune Carine. „Cum puteai să-i rezişti? Iar Chris o ştia. Expresia pe faţa lui parcă spunea: «Sunt al naibii de drăguţ! Nu vrei nişte fasole?» Când ajungea acasă, căruciorul era deja gol, iar el avea o grămadă de bani în mână.”

La doisprezece ani a tipărit nişte pliante şi a demarat o afacere, Chris's Fast Copies, oferind colectare şi livrare gratuită. Folosind copiatorul din biroul lui Walt şi Billie, le plătea părinţilor câţiva cenţi pe copie, încasa de la clienţi o taxă cu doi cenţi mai mică decât percepea magazinul din colţ şi scotea un profit bunicel.

În 1985, după primul an la Woodson, Chris a fost angajat de un antreprenor local să străbată împrejurimile şi să caute eventuale proiecte de izolare a caselor şi reamenajări de bucătării. Şi a avut mare succes, a fost un agent de vânzări fără pereche. În doar câteva luni îşi depusese în cont 7000 de dolari. O parte din bani a folosit-o ca să-şi cumpere Datsunul galben B210 la mâna a doua.

Chris avea un asemenea talent ca agent de vânzări, încât în primăvara lui 1986, apropiindu-se momentul absolvirii liceului, proprietarul companiei de construcţii a telefonat, oferindu-se să-i acopere cheltuielile de şcolarizare dacă Walt l-ar fi convins să rămână în Annandale şi să lucreze în paralel, în loc să-şi părăsească slujba şi să se mute la Emory.

„Când i-am zis lui Chris de ofertă”, spune Walt, „nici n-a vrut să o ia în considerare. I-a spus şefului său că are alte planuri”. Cum va termina liceul, spunea Chris, se va urca la volan şi-şi va petrece vara conducând prin ţară. Nimeni nu s-a gândit că acea călătorie avea să fie prima dintr-o serie de îndelungate aventuri transcontinentale. Nimeni din familia lui n-ar fi putut prevedea că o descoperire întâmplătoare din timpul primei sale călătorii îl va transforma într-un om din ce în ce mai introvertit, îndepărtându-l de ai lui şi aruncându-i până la urmă pe toţi într-o mlaştină de mânie, neînţelegere şi tristeţe.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Annandale

În loc de dragoste, bani sau faimă, daţi-mi adevăr. Am stat la o masă unde mâncarea scumpă şi vinul curgeau din belşug, servirea era impecabilă, dar sinceritatea şi adevărul lipseau; şi am plecat flămând de la masa aceea neprimitoare. Ospitalitatea era la fel de rece ca gheţurile.

HENRY DAVID THOREAU,
WALDEN, OR LIFE IN THE WOODS, PASAJ SUBLINIAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRŢILE DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI CHRIS MCCANDLESS.
ÎN PARTEA DE SUS A PAGINII, CUVÂNTUL „ADEVĂR“ FUSESE SCRIS DE MCCANDLESS CU LITERE DE TIPAR.

Copiii sunt inocenţi şi iubesc dreptatea, în vreme ce noi suntem răi şi înclinaţi spre milă.

G.K. CHESTERTON

În primăvara lui 1986, în weekendul canicular care a urmat ceremoniei de absolvire a liceului Woodson, Walt şi Billie au organizat o petrecere pentru Chris. Ziua de naştere a lui Walt era pe 10 iunie, doar câteva zile mai târziu, dar, la petrecere, Chris i-a oferit tatălui său un cadou: un telescop Questar foarte scump.

„Mi-aduc aminte că eram acolo când i-a dat tatei telescopul”, spune Carine. „Chris răsese câteva pahare în seara aceea şi era destul de luat. S-a emoţionat foarte tare. Aproape că a început să plângă şi, luptându-se cu lacrimile, i-a spus tatei că, deşi au avut neînţelegeri de-a lungul anilor, îi era recunoscător pentru tot ceea ce făcuse pentru el. I-a mărturisit cât de mult îl respectă fiindcă a pornit-o de la zero, muncind în timpul facultăţii şi spetindu-se să întreţină opt copii. A fost un discurs emoţionant. Eram cu toţii înduioşaţi. Apoi a plecat în călătorie.”

Walt şi Billie nu au încercat să-l împiedice, deşi l-au

convins să ia de la Walt cardul Texaco, pentru situaţii de urgenţă, şi să promită că va suna acasă o dată la trei zile. Am stat cu sufletul la gură tot timpul cât a fost plecat", spune Walt, „dar nu aveai cum să-l opreşti."

După ce a părăsit Virginia, Chris a luat-o întâi spre sud, apoi spre vest, de-a lungul câmpiilor plate ale Texasului, prin arşiţa statelor New Mexico şi Arizona, până la coasta Pacificului. Iniţial, s-a ţinut de cuvânt şi a telefonat regulat, dar odată cu venirea verii apelurile au devenit tot mai rare. Nu s-a întors acasă decât cu două zile înainte de începerea cursurilor din toamnă de la Emory. Când a păşit în casa din Annandale, avea barba în dezordine, părul îi era lung şi încâlcit şi slăbise treisprezece kilograme şi jumătate, devenind de-a dreptul plăpând.

„De cum am auzit că e acasă", spune Carine, „am alergat în camera lui, să vorbim. L-am găsit în pat, dormind. Era *atât* de slab. Parcă ar fi fost desprins din picturile acelea cu Iisus pe cruce. Când mama a văzut cât de mult slăbise, a fost disperată. Gătea ca o nebună, ajutându-l să pună ceva carne pe el". Am aflat mai târziu că, spre sfârşitul călătoriei, Chris se rătăcise în Deşertul Mojave şi fusese la un pas de moarte din pricina deshidratării. Părinţii au intrat în panică auzind de această întâmplare care s-ar fi putut dovedi fatală, dar nu prea ştiau cum să-l convingă pe fiul lor să fie mai atent pe viitor. „Chris era bun în aproape tot ce făcea", crede Walt, „ceea ce-i dădea extrem de multă încredere în el. Dacă ai fi încercat să discuţi cu el despre ceva, nu te-ar fi contrazis. Ar fi dat politicos din cap şi ar fi făcut exact cum ar fi vrut.

Aşa că la început n-am pomenit nimic despre aspectul siguranţei. Am jucat tenis, am povestit despre alte lucruri, iar pe urmă am început să vorbim cu el despre riscurile pe care şi le asumase. Învăţasem până atunci că o abordare directă de genul «Pentru Dumnezeu, să nu mai încerci o cascadorie ca asta!» nu funcţiona. În schimb, am încercat să-l fac să înţeleagă că nu ne opunem dorinţei lui de a călători; vrem doar să fie un pic mai atent şi să ne spună mai des pe unde se află."

Spre disperarea lui Walt, Chris s-a zbârlit la această mostră de sfat părintesc. Singurul efect pe care se pare că l-a avut asupra lui a fost acela de a-l face şi mai puţin dispus să-şi împărtăşească planurile.

„Chris”, spune Billie, „credea că suntem nişte idioţi din cauză că ne făceam griji pentru el.”

In timpul călătoriei sale, tânărul făcuse rost de o macetă şi de o armă de calibrul 30-06, iar când Walt şi Billie l-au condus la Atlanta pentru a se înscrie la facultate, a insistat să ia cu el cuţitul acela mare şi arma. „Când ne-am dus cu Chris sus, în dormitorul lui”, râde Walt, „mă gândeam că părinţii colegului său de cameră o să facă un atac cerebral. Era un puşti din Connecticut aflat în anul pregătitor, îmbrăcat ca Joe College[40], în timp ce Chris avea barba răvăşită şi hainele uzate, arătând ca Jeremiah Johnson, cărând pe umăr o macetă şi o armă folosită la vânarea cerbilor. Şi ştiţi ceva? După trei luni, colegul din anul pregătitor părăsise deja şcoala, în vreme ce Chris ajunsese pe Lista decanului[41]”. Spre marea surpriză a părinţilor, pe măsură ce studiile deveneau mai aprofundate, Chris părea tot mai încântat de Emory. Se bărbierise, se pieptănase şi revenise la înfăţişarea îngrijită pe care o avusese în liceu. Notele lui erau aproape perfecte. A început să publice în ziarul şcolii. Vorbea chiar cu entuziasm despre ideea de a studia Dreptul. „Hei”, i s-a lăudat el odată lui Walt, „cred că notele mele vor fi îndeajuns de bune ca să mă ducă la Şcoala de Drept de la Harvard”. În prima vacanţă de vară, Chris s-a întors la Annandale şi a lucrat la firma părinţilor săi, dezvoltând programe pentru computer. „Programul pe care l-a creat pentru noi în vara aceea a fost fără cusur”, spune Walt. „Îl folosim şi azi, ba chiar l-am vândut şi multor clienţi. Dar când l-am rugat pe Chris să-mi arate cum a făcut, să-mi explice de ce a optat pentru cutare şi cutare lucru, a refuzat. «Tot ce trebuie să te intereseze pe tine e că funcţionează», a spus. «N-ai nevoie să ştii cum sau de

---

[40] Personificare a studentului american al anilor ’30.

[41] *Dean’s list* – listă ce recunoaşte performanţa academică, nominalizând studenţii cu cele mai bune rezultate.

ce.» Deşi eram obişnuit cu acest tip de comportament, răspunsul lui m-a înfuriat. Ar fi fost un agent CIA grozav, vorbesc serios; ştiu tipi care lucrează pentru CIA. Ne-a spus ce credea că trebuie să ştim şi nimic mai mult. Făcea la fel în orice altă privinţă”. Multe aspecte ale personalităţii lui Chris îi zăpăceau pe părinţii lui. Putea fi din cale afară de generos şi de grijuliu, dar avea şi o latură întunecată, caracterizată prin manii, nerăbdare şi egocentrism, defecte care, de-a lungul anilor de colegiu, au devenit tot mai pronunţate.

„L-am văzut pe Chris la o petrecere după anul doi”, îşi aminteşte Eric Hathaway, „şi era evident că se schimbase. Părea foarte introvertit, aproape rece. Când am spus: «Salut Chris, ce bine îmi pare să te văd», replica lui a fost aproape cinică: «Da, sigur, aşa spun toţi». Era greu să-l faci să comunice. Nu vorbea decât despre studiile lui. Viaţa socială de la Emory se desfăşura în jurul frăţiilor, din care Chris nu voia să facă parte. Cred că atunci când toată lumea a dat-o pe greceşte[42], s-a îndepărtat de vechii lui prieteni, retrăgându-se tot mai mult în sine.”

În vara dintre anul doi şi anul trei, Chris s-a reîntors în Annandale şi s-a angajat la Domino’s, livrând pizza la domiciliu. „Nu-i păsa că nu era o slujbă mişto”, spune Carine. „A făcut o grămadă de bani. Îmi amintesc că în fiecare seară îşi făcea contabilitatea pe masa din bucătărie. Nu conta cât de obosit era; socotea câţi kilometri condusese, cât îi plătise Domino’s pentru benzină, cât costa de fapt benzina, profitul net pentru seara respectivă, diferenţa faţă de aceeaşi seară din săptămâna de dinainte. Era atent la fiecare detaliu şi-mi arăta şi mie cum se face, cum faci să funcţioneze o afacere. Nu părea interesat de bani, cât mai ales de faptul că ştia cum să-i obţină. Era ca un joc, iar banii erau o modalitate de a ţine scorul.”

Relaţiile lui Chris cu părinţii, care fuseseră neobişnuit de cordiale de la absolvirea liceului, s-au deteriorat serios în

---

[42] Frăţiile sunt asociaţii studenţeşti prezente mai ales în SUA. În text, autorul face referire la faptul că majoritatea au în titulatură litere greceşti.

vara aceea, iar Walt şi Billie n-aveau nici cea mai vagă idee de ce. Potrivit lui Billie, „părea să se enerveze pe noi tot mai des şi devenise mult mai retras – nu, nu e cuvântul potrivit. Chris nu fusese niciodată *retras.* Dar nu ne spunea ce îl preocupă şi petrecea din ce în ce mai mult timp singur."

S-a dovedit apoi că furia mocnită a lui Chris fusese alimentată de o descoperire pe care o făcuse cu două veri în urmă, în timpul călătoriei sale prin ţară. Când a ajuns în California, a vizitat El Segundo, cartierul în care îşi petrecuse primii şase ani din viaţă. Le-a telefonat unor vechi prieteni de familie care încă locuiau acolo şi, din răspunsurile lor, a pus cap la cap numeroase informaţii despre precedentul mariaj al tatălui său şi despre divorţul acestuia.

Despărţirea lui Walt de prima lui soţie, Marcia, nu a fost lipsită de probleme. Multă vreme după ce se îndrăgostise de Billie, chiar şi multă vreme după ce aceasta l-a născut pe Chris, Walt continuase în secret relaţia cu Marcia, împărţindu-şi timpul între două cămine şi între două familii. Minciunile spuse fuseseră date în vileag, dând naştere altor minciuni, menite să acopere minciunile iniţiale. La doi ani după naşterea lui Chris, lui Walt i s-a mai născut un fiu – Quinn McCandless –, a cărui mamă era Marcia. Când viaţa dublă a lui Walt a ieşit la iveală, dezvăluirile au provocat răni adânci. Toată lumea a suferit îngrozitor.

Walt, Billie, Chris şi Carine s-au mutat pe Coasta de Est. Divorţul de Marcia a fost în cele din urmă pronunţat, permiţându-le lui Walt şi lui Billie să-şi legalizeze relaţia. Au dat totul uitării, pe cât posibil, şi şi-au continuat viaţa. S-au scurs de atunci două decenii. Cu toţii au devenit mai înţelepţi. Vina, suferinţa şi gelozia s-au retras în trecutul îndepărtat. Părea că furtuna se potolise. Dar în 1986, Chris a ajuns în El Segundo, a vizitat vechile locuri şi a aflat acest episod până în cele mai dureroase detalii.

„Chris era genul de om care pritocea lucrurile", spune Carine. „Dacă ceva îl deranja, nu venea imediat să-ţi spună. Ţinea totul în el, ascunzându-şi resentimentele, lăsându-şi

gândurile negre să dospească”. Asta pare să se fi întâmplat după descoperirea pe care a făcut-o în El Segundo.

Copiii pot fi judecători severi atunci când vine vorba de părinţii lor, nedispuşi să acorde clemenţă, iar asta era cât se poate de adevărat în cazul lui Chris. Spre deosebire de majoritatea adolescenţilor, el înclina să vadă lucrurile în alb şi negru. Se judeca pe el şi îi judeca şi pe cei din jur după principii mult prea stricte.

Totuşi, Chris nu le impunea tuturor aceleaşi standarde. Unul dintre cei pe care a ajuns să-i admire foarte mult în ultimii săi doi ani de viaţă era un beţiv şi un fustangiu incorigibil care-şi altoia cu regularitate iubitele. Chris era conştient de defectele omului, dar reuşise să le ignore. Era de asemenea capabil să ierte ori să treacă uşor cu vederea defectele scriitorilor pe care îi admira: Jack London era un alcoolic notoriu; Tolstoi, în ciuda faptului că propovăduia celibatul, fusese în tinereţe un entuziast aventurier sexual, tată a cel puţin treisprezece copii, unii dintre ei fiind concepuţi în timp ce necruţătorul conte tuna şi fulgera împotriva păcatelor cărnii.

Ca mulţi alţi oameni, Chris îi judeca pe artişti şi pe prietenii apropiaţi după munca lor, nu după viaţa pe care o duceau, dar era incapabil să extindă această indulgenţă şi asupra tatălui său. Ori de câte ori Walt, în maniera lui neînduplecată, îi admonesta pe el, pe Carine sau pe fraţii lor, Chris îşi aducea aminte de purtarea josnică a acestuia din trecut şi, în sinea lui, îl considera un ipocrit care face pe sfântul. Chris ţinea atent scorul. Şi, după un timp, a adunat în el atât de multă supărare, încât i-a fost imposibil să se mai abţină.

După doi ani de la momentul în care a aflat amănuntele divorţului lui Walt, mânia lui a început să iasă la iveală. Băiatul nu putea ierta greşelile pe care tatăl său le făcuse în tinereţe şi era şi mai puţin dispus să-i ierte încercarea de tăinuire a adevărului. Le-a mărturisit mai târziu lui Carine şi celorlalţi că decepţia provocată de Walt şi de Billie a făcut ca „întreaga lui copilărie să semene a ficţiune”. Dar nu le-a cerut socoteală părinţilor pentru lucrurile pe care le aflase –

nici atunci, nici mai târziu. A preferat, în schimb, să păstreze pentru el întunecatul adevăr şi să-şi exprime furia în mod pieziş, prin tăceri şi închistare ursuză.

În 1988, cum resentimentele lui Chris faţă de părinţii săi deveniseră tot mai puternice, revolta lui vizavi de nedreptatea lumii a crescut şi ea. În vara aceea, îşi aminteşte Billie, „Chris a început să se plângă de toţi copiii bogaţi de la Emory”. Tot mai multe dintre cursurile pe care le urmase puneau problemele sociale stăruitoare – rasismul, înfometarea sau inechitatea – pe seama proastei distribuţii a bogăţiei. Dar, în ciuda aversiunii sale faţă de bani şi faţă de consumul ostentativ, înclinaţiile politice ale lui Chris nu ar putea fi descrise drept liberale.

Într-adevăr, îi făcea plăcere să ridiculizeze politica Partidului Democrat şi era un admirator fervent al lui Ronald Reagan. La Emory a mers atât de departe, încât a cofinanţat un Club Republican al Colegiului. Vederile politice evident contradictorii ale lui Chris pot fi rezumate probabil cel mai bine prin declaraţia lui Thoreau din Civil Disobedience: „Accept cu dragă inimă mottoul – «Cel mai bun guvern e acela care guvernează cel mai puţin»”.[43] Ţinând cont de acest lucru, vederile lui politice sunt greu de definit.

Ca redactor asistent al paginii editoriale a ziarului *The Emory Wheel,* a fost autorul a zeci de comentarii. Citindu-le cinci ani mai târziu, îţi dai seama ce fel de tânăr a fost McCandless şi cât de pasionat era. Opiniile pe care le exprima în scris, argumentate cu o logică particulară, se refereau la tot felul de subiecte. Îi satiriza pe Jimmy Carter şi pe Joe Biden, cerea demisia procurorului general Edwin Messe, îi făcea praf pe propovăduitorii Bibliei care aparţineau dreptei creştine, implora vigilenţă cu privire la ameninţarea sovietică, îi critica aspru pe japonezi pentru că vânau balene şi-l apăra pe Jesse Jackson, socotindu-l un candidat viabil la preşedinţie. Printr-o exprimare la fel de lipsită de moderaţie, fraza principală din editorialul publicat

---

[43] *That government is best which governs least,* aforism atribuit lui Thomas Jefferson şi lui Thomas Paine, deşi este creaţia lui Thoreau.

de McCandless pe 1 martie 1988 spune că „Intrăm acum în cea de-a treia lună a anului 1988, care deja se anunţă a fi unul dintre cei mai corupţi din punct de vedere politic şi mai scandaloşi ani ai istoriei moderne…”. Chris Morris, editorul ziarului, şi-l aminteşte pe McCandless ca pe un tip „intens”.

Pentru cercul său restrâns de apropiaţi, McCandless părea să devină tot mai intens cu fiecare lună care trecea. După terminarea cursurilor, în primăvara lui 1989, Chris s-a urcat în Datsunul său şi a plecat într-altă călătorie lungă. „Toată vara n-am primit decât două cărţi poştale de la el”, spune Walt. „În prima scria: «Am luat-o spre Guatemala». Când am citit, mi-am spus: «Doamne, se duce să lupte de partea insurgenţilor. O să-l pună la zid şi o să-l împuşte». Dar apoi, către sfârşitul verii, a sosit o a doua carte poştală, pe care scrisese: «Mâine plec din Fairbanks. Ne vedem în două săptămâni». Se răzgândise şi, în loc să coboare spre sud, o luase spre Alaska.”

Traseul zgrunţuros şi prăfuit pe Alaska Highway a fost primul contact al lui Chris cu nordul îndepărtat. A fost o excursie scurtă – a petrecut ceva timp în jurul oraşului Fairbanks, apoi s-a grăbit spre sud, să ajungă la Atlanta înainte de începerea cursurilor –, suficient cât să se îndrăgostească pe loc de imensitatea peisajului, de culoarea fantomatică a gheţarilor şi de străveziul cer subarctic. Nu s-a pus însă niciodată problema reîntoarcerii.

În timpul anului trei, Chris a locuit în afara campusului, într-o cameră goală, spartană, mobilată cu lăzi de lapte şi cu o saltea întinsă pe jos. Puţini prieteni l-au văzut în afara sălilor de curs. Un profesor îi dăduse o cheie să poată intra după ore în bibliotecă, şi acolo îşi petrecea mare parte a timpului liber. Andy Horowitz, bunul său prieten din timpul liceului şi tovarăş de alergări, a dat peste el acolo într-o dimineaţă devreme, chiar înainte de absolvire. Deşi Horowitz şi McCandless erau colegi la Emory, nu se întâlniseră deloc până atunci. Au înfiripat o conversaţie stângace de câteva minute, după care McCandless a dispărut într-o cameră de studiu.

Chris şi-a contactat rareori părinţii în timpul acelui an, şi, pentru că nu avea telefon, ei nu-l puteau suna. Walt şi Billie erau foarte îngrijoraţi din pricina distanţei emoţionale impuse de fiul lor. Billie îl implora într-o scrisoare: „Te-ai rupt complet de toţi cei care te iubesc. Orice ar fi – cu oricine ai fi –, crezi că e bine ce faci?” Chris a interpretat aceste cuvinte ca pe o intruziune, spunându-i lui Carine că scrisoarea era „prostească”.

„Ce vrea să spună prin «cu oricine aş fi»?” se enerva el în faţa surorii sale. „Înseamnă că e nebună de legat. Pun pariu că se tem să nu fiu homosexual. Cum au ajuns la concluzia asta? Ce imbecili.”

În primăvara lui 1990, când Walt, Billie şi Carine au asistat la ceremonia de absolvire a lui Chris, îşi închipuiau că e fericit, îl priviseră traversând cu paşi mari scena ca să-şi ia diploma, râzând cu gura până la urechi. Le spusese că plănuieşte o altă excursie, mai lungă, dar a lăsat să se înţeleagă că va trece întâi prin Annandale, să-i vadă. La scurtă vreme după ceremonie, şi-a donat către OXFAM restul de bani din cont, şi-a încărcat maşina şi a dispărut din vieţile lor. Din acel moment s-a ferit să-i contacteze pe părinţii săi sau pe Carine, sora pe care pretindea că o iubea la nebunie.

„Ne-am îngrijorat cu toţii când n-am mai primit nicio veste de la el”, spune Carine, „şi cred că neliniştea părinţilor era amestecată cu durere şi mânie. Eu nu mă simţeam rănită de faptul că nu ne scrisese. Ştiam că e fericit şi că făcea exact ceea ce-şi dorea; înţelesesem că era important pentru el să vadă până unde poate împinge limitele independenţei. Iar el ştia că, dacă mi-ar fi scris ori mi-ar fi telefonat, mama şi tata ar fi aflat unde se află, ar fi zburat într-acolo şi ar fi încercat să-l aducă înapoi acasă.”

Walt nu neagă. „Nu încape îndoială”, mărturiseşte. „Dacă aş fi avut chiar şi cea mai vagă idee unde era, OK, aş fi ajuns acolo într-o secundă, l-aş fi luat pe sus şi l-aş fi adus înapoi.” Cum lunile au trecut – şi apoi anii – fără vreun cuvânt de la Chris, disperarea creştea. Billie nu pleca nicăieri de-acasă fără să lase pe uşă un bilet pentru el. „De

câte ori eram cu maşina şi vedeam un tânăr făcând autostopul”, spune ea, „dacă semăna puţin cu Chris, ne întorceam. A fost o perioadă teribilă. Cel mai rău era noaptea, mai ales pe frig şi furtună. Mă întrebam: «Unde *e?* Îi e cald? E rănit? E singur? Îi e bine?»”

În iulie 1992, la doi ani după ce Chris a părăsit Atlanta, Billie dormea în Chesapeake Bay, când s-a trezit brusc în toiul nopţii, trezindu-l apoi şi pe Walt. „Am fost sigură că l-am auzit pe Chris strigându-mă”, spune, cu lacrimile curgându-i pe obraji. „Nu ştiu dacă o să-mi mai revin vreodată. Nu dormeam. Nu mi-am imaginat. I-am auzit vocea! Mă implora: «Mama! Ajută-mă!» Dar nu-l puteam ajuta, pentru că nu ştiam unde se află. Iar el spunea doar atât: «Mama! Ajută-mă!»”

CAPITOLUL TREISPREZECE

Virginia Beach

Geografia acelui loc îşi găsea echilibrul în mine. Urmele pe care le lăsasem duceau peste dealuri şi prin mlaştini, dar şi înăuntru. Şi, din studierea lucrurilor de sub talpa piciorului şi din ce citeşti şi cugeţi, vine un anume soi de explorare – a mea şi a pământului.
În timp, cele două devin în mintea mea una. Odată cu puterea unui lucru esenţial format de timpuriu, am descoperit în mine un dor plin de pasiune şi de tenacitate, de a da la o parte gândurile şi toate problemele pe care le car cu mine, cu excepţia celei mai apropiate dorinţe, directe şi cercetătoare. Să plec la drum fără să mă uit în urmă. Că o fi pe jos, pe schiuri sau pe sanie, înspre dealurile văratice sau înspre umbrele lor îngheţate – vreo tăietură de secure, vreo urmă în zăpadă vor arăta încotro am luat-o. Să lăsăm restul omenirii să-mi dea de urmă, de-o putea.

JOHN HAINES,
THE STARS, THE SNOW, THE FIRE:
TWENTY-FIVE YEARS IN THE NORTHERN WILDERNESS

Pe poliţa căminului lui Carine McCandless din Virginia Beach se află două fotografii înrămate: una îl reprezintă pe Chris în liceu, cealaltă pe Chris la vârsta de şapte ani, într-un costum de prichindel, cu cravata strâmbă, stând în picioare alături de sora lui, care poartă o rochiţă cu volănaşe şi o pălărioară nouă de Paşte. „Ceea ce e uimitor”, spune Carine privind fotografiile, „este că, deşi sunt făcute la zece ani distanţă, expresia feţei lui este aceeaşi.”

Are dreptate. În amândouă pozele, Chris fixează aparatul cu aceeaşi căutătură gânditoare şi nesupusă, ca şi cum, întrerupt în mijlocul unor gânduri importante, l-ar fi enervat pierderea de vreme cerută de statul în faţa aparatului. Expresia lui e mai grăitoare în fotografia de Paşte, deoarece contrastează atât de puternic cu zâmbetul exuberant al lui

Carine. „Aşa era Chris”, spune ea cu un zâmbet afectuos, trecându-şi degetele peste imagine. „Aceasta era expresia lui obişnuită.”

Pe duşumea, la picioarele lui Carine, se află Buckley, ciobănescul Shetland de care Chris fusese atât de legat. La treisprezece ani, firele din bot i-au albit şi merge şontâc-şontâc, din pricina artritei. Când Max, Rottweilerul de optsprezece luni al lui Carine, intră pe gazonul lui Buckley, bietul căţeluş suferind nici nu se gândeşte să nu-l întâmpine pe mult mai masivul animal cu un lătrat sonor şi cu o rafală de invective bine plasate, făcând fiara de 59 de kilograme s-o ia la goană spre un loc mai sigur.

„Chris era înnebunit după Buck”, spune Carine. „În vara în care a dispărut voia să-l ia pe Buck cu el. După absolvire, i-a întrebat pe mama şi pe tata dacă poate veni să-l ia, dar ei au spus nu, pentru că Buckley tocmai fusese lovit de o maşină şi încă nu se refăcuse. Acum, bineînţeles că le pare rău, chiar dacă Buck era rănit serios; veterinarul spusese că n-o să mai poată merge din nou. Părinţii mei se gândesc tot timpul – şi eu, trebuie să recunosc – că lucrurile ar fi stat altfel dacă fratele meu l-ar fi avut pe Buck alături. Chris nu stătea pe gânduri dacă era nevoie să-şi rişte viaţa, dar nu l-ar fi pus niciodată pe Buckley în pericol. În niciun caz n-ar fi riscat atât de mult dacă Buck ar fi fost cu el.”

La cei 1,72 metri ai săi, Carine McCandless are aproape aceeaşi înălţime cu fratele său, şi îi seamănă atât de bine, încât oamenii întrebau adesea dacă nu cumva erau gemeni. Vorbind cu însufleţire, îşi scutură părul lung până la brâu şi, ca să sublinieze ceea ce spune, taie aerul cu mâini mici, expresive. E desculţă. O cruciuliţă de aur îi tremură la gât.

Ca şi Chris, este plină de energie şi sigură pe ea, o luptătoare, o persoană care-şi spune imediat părerea. Asemenea lui Chris, a avut conflicte dure cu părinţii în adolescenţă. Dar diferenţele dintre fraţi erau mai mari decât asemănările.

Carine a făcut pace cu părinţii la scurt timp după dispariţia fratelui ei, iar acum, la vârsta de douăzeci şi doi de ani, declară că relaţia lor este „foarte bună”. Este mult

mai sociabilă decât Chris şi nu se poate imagina plecând în sălbăticie – sau oriunde altundeva – singură. Şi, în ciuda faptului că împărtăşeşte dispreţul lui Chris faţă de nedreptatea rasială, nu are nimic de obiectat, din punct de vedere moral sau din altul, la adresa bunăstării. Şi-a cumpărat recent o locuinţă scumpă şi munceşte de regulă paisprezece ore pe zi la C.A.R. Services, Incorporated, magazinul de piese auto pe care îl deţine împreună cu soţul ei, Chris Fish, sperând ca în curând să ajungă la primul milion de dolari.

„Eram mereu supărată pe mama şi pe tata fiindcă munceau tot timpul şi nu aveau vreme pentru noi”, spune ea cu un surâs autoironic, „şi uită-te acum la mine: Fac acelaşi lucru”. Chris, mărturiseşte ea, avea obiceiul să-i ia peste picior zelul capitalist, numind-o ducesa de York, Ivana Trump McCandless, „un viitor succesor al Leonei Helmsley[44]”. Însă remarcile lui nu depăşeau tachinarea prietenoasă. Chris şi Carine erau neobişnuit de apropiaţi. Într-o scrisoare în care vorbea despre certurile lui cu Walt şi Billie, Chris i-a spus la un moment dat: „Oricum, îmi place să vorbesc cu tine despre asta pentru că eşti *singura* persoană din lume care poate înţelege.”

La zece luni după moartea lui Chris, Carine încă suferă profund. „Nu trece o zi fără să plâng”, spune cu o privire pierdută. „Nu ştiu de ce, dar cel mai rău este când sunt singură în maşină. Nu reuşesc niciodată să parcurg cele douăzeci şi cinci de minute de acasă până la magazin fără să-mi aduc aminte de Chris şi să plâng. Încep să mă obişnuiesc cu gândul, dar e foarte greu.”

În seara zilei de 17 septembrie 1992, Carine era afară în curte şi spăla rottweilerul, când a apărut Chris Fish. S-a mirat văzându-l că vine acasă atât de devreme; de obicei lucra până seara târziu.

„Se purta ciudat”, îşi aminteşte Carine. „Avea o expresie înfricoşătoare. A intrat în casă, apoi a ieşit din nou şi a

---

[44] Leona Helmsley, miliardară americană care, după decesul său, survenit în 2008, i-a lăsat o moştenire de 12 milioane de dolari căţelului ei, Trouble.

început să mă ajute să-l spăl pe Max. Mi-am dat seama că se întâmplase ceva rău, pentru că Fish nu spală niciodată câinele.”

„Trebuie să vorbim”, a spus el. Carine l-a urmat în casă, a înmuiat zgărzile lui Max în chiuveta din bucătărie şi s-a dus în sufragerie. „Fish stătea pe canapea, în întuneric, cu capul plecat. Părea complet devastat. Am încercat să-l scot din starea aceea şi l-am întrebat: «Ce e cu tine?» Am crezut că prietenii i-au făcut o glumă la serviciu şi i-au spus că m-au văzut cu altul sau ceva de genul ăsta. Am râs şi l-am întrebat: «Te chinuie băieţii?» Dar el n-a râs. Când s-a uitat la mine, i-am văzut ochii roşii”. „E vorba de fratele tău”, a spus Fish. „L-au găsit. E mort”. Sam, fiul cel mare al lui Walt, îl sunase pe Fish la muncă şi-l anunţase.

Carine a văzut negru în faţa ochilor şi a început să plângă. A început să clatine din cap. „Nu”, l-a corectat ea, „Chris nu e mort”. Apoi a început să urle. Tânguiala ei era atât de puternică şi neîntreruptă, încât Fish s-a gândit că vecinii ar putea crede că o bate şi că vor chema poliţia.

Carine s-a chircit pe canapea, continuând să jelească. În clipa în care Fish a încercat s-o liniştească, l-a împins şi a urlat s-o lase în pace. S-a comportat isteric şi în următoarele cinci ore, dar aproape de miezul nopţii s-a calmat suficient cât să arunce nişte haine într-o geantă, să urce în maşină alături de soţul ei şi să parcurgă cele patru ore spre nord, până la casa lui Walt şi Billie din Chesapeake Bay.

Înainte să iasă din Virginia Beach, Carine i-a spus lui Fish să oprească la biserică. „Am intrat şi am stat în faţa altarului o oră, în timp ce Fish mă aştepta în maşină”, îşi aminteşte Carine. „Voiam nişte răspunsuri de la Dumnezeu. Dar n-am primit niciunul.”

La începutul acelei seri, Sam confirmase că cel din fotografia găsită asupra excursionistului necunoscut, trimisă prin fax din Alaska, era într-adevăr Chris, dar legistul din Fairbanks ceruse fişele dentare pentru a face o identificare definitivă. A fost nevoie de mai multe zile pentru a compara radiografiile, iar Billie a refuzat să se uite

la fotografia de pe fax până când identificarea dentară n-a fost terminată şi până când nu a mai rămas nicio îndoială că băiatul înfometat din autobuzul de pe râul Sushana era copilul ei.

A doua zi, Carine şi Sam au zburat la Fairbanks, să ia acasă rămăşiţele lui Chris. În biroul medicului legist au primit o mână de lucruri descoperite alături de cadavru: arma lui Chris, o pereche de ochelari, undiţa pe care i-o dăduse Ronald Franz, unul dintre bricegele elveţiene pe care i le dăruise Jan Burres, manualul despre plante pe care-l transformase în jurnal, un aparat de fotografiat Minolta şi cinci role de film – nimic mai mult. Legistul a întins nişte hârtii peste birou. Sam le-a semnat şi i le-a întins înapoi.

La mai puţin de douăzeci şi patru de ore de când aterizaseră în Fairbanks, Carine şi Sam au zburat la Anchorage, unde cadavrul lui Chris fusese incinerat după autopsia făcută la Institutul de Medicină Legală. Cei de la camera mortuară le trimiseseră cenuşa la hotel, într-o cutie de plastic. „M-a surprins cât de mare era cutia”, spune Carine. „Numele lui era scris greşit. Pe etichetă scria CHRISTOPHER R. MCCANDLESS. Iniţiala celui de-al doilea prenume era de fapt J. M-a enervat că nu înţeleseseră. M-am înfuriat. Apoi mi-am spus: «Lui Chris nu i-ar fi păsat. S-ar fi amuzat».”

A doua zi au luat avionul spre Maryland. Carine purta în rucsac cenuşa fratelui ei.

În timpul zborului spre casă, Carine a înfulecat tot ce i-a pus stewardesa în faţă, „deşi”, spune ea, „era mâncarea aia oribilă care ţi se dă în avion. Dar pur şi simplu nu puteam suporta ideea de a arunca hrana când Chris murise de foame”. În săptămânile care au urmat, şi-a pierdut însă pofta de mâncare, slăbind patru kilograme şi jumătate şi făcându-i pe prieteni să creadă că devenise anorexică.

În Chesapeake Bay, Billie încetase şi ea să mănânce. Femeia mărunţică de 48 de ani, cu trăsături de fetiţă, a slăbit trei kilograme şi jumătate înainte să-i revină pofta de mâncare. Walt a reacţionat invers, mâncând necontrolat, şi

s-a îngrăşat trei kilograme şi jumătate.

O lună mai târziu, Billie stă la masa din sufragerie, studiind înregistrarea în imagini a ultimelor zile ale lui Chris. Din când în când izbucneşte în plâns, aşa cum numai o mamă care i-a supravieţuit copilului ei o poate face, trădând o pierdere atât de uriaşă şi de ireparabilă, încât mintea refuză până şi să încerce s-o măsoare. O astfel de pierdere, văzută de aproape, face până şi cea mai elocventă apologie a aventurilor pline de risc inutilă şi superficială.

„Pur şi simplu nu înţeleg de ce a trebuit să rişte atât”, protestează Billie printre lacrimi. „Pur şi simplu nu pot să înţeleg.”

CAPITOLUL PAISPREZECE

Calota de gheaţă Stikine

Am crescut armonios, dar cu o minte îndrăzneaţă şi însetată. Cerea ceva mai mult, ceva tangibil. Ceva la care tânjea intens, neîncetat, ca şi cum n-ar fi fost acolo...

Dar îţi dai seama imediat ce fac. Mă caţăr.

JOHN MENLOVE EDWARDS,
LETTER FROM A MAN

A fost aşa demult, nu pot spune acum exact în ce condiţii s-a petrecut prima mea ascensiune, doar că fremătam, urcând singur (îmi amintesc neclar că am înnoptat singur afară), m-am căţărat hotărât de-a lungul unei creste pietroase, pe jumătate înveşmântate într-o haină rară de copaci, acolo unde bântuiau fiarele sălbatice, până ce aproape m-am pierdut în aerul tare şi în nori, şi am părut să trec o graniţă imaginară ce separa un deal, mai degrabă o movilă de pământ, de un munte, într-o grandoare supraterestră şi sublimă. Deosebirea dintre acest vârf şi pământul de dedesubt îl reprezenta faptul că era neatins, teribil, imens. Nu putea deveni niciodată familiar; erai pierdut din momentul în care păşeai acolo. Ştiai drumul, dar te rătăceai tremurând de-a lungul stâncii golaşe şi neumblate, ce părea formată doar din aer şi nori solidificaţi. Acel vârf pietros şi pâclos, ascuns printre nori, era cu mult mai cutremurător, mai teribil şi mai sublim decât craterul unui vulcan care scuipă foc.

HENRY DAVID THOREAU
JOURNAL

În ultima carte poştală pe care i-a trimis-o lui Wayne Westerberg, McCandless scrisese: „Dacă această aventură se dovedeşte fatală şi n-o să mai primeşti nicio veste de la

mine, vreau să ştii că eşti un om extraordinar. Păşesc acum în sălbăticie”. Când aventura s-a dovedit într-adevăr fatală, această declaraţie melodramatică a hrănit destule speculaţii legate de faptul că băiatul s-ar fi gândit la sinucidere de la bun început şi că, atunci când a intrat în sălbăticie, n-ar fi avut de gând să se mai întoarcă. Eu nu sunt totuşi atât de sigur.

Presupunerea mea că moartea lui McCandless a fost nepremeditată, că a fost un accident îngrozitor, a venit după ce am citit puţinele lucruri pe care le-a scris şi după ce i-am ascultat pe oamenii care au petrecut ceva timp cu el în ultimul an al vieţii sale. Dar înţelegerea intenţiilor lui McCandless vine şi dintr-o perspectivă personală.

Mi se spune că în tinereţe eram încăpăţânat, egocentric, impulsiv şi nestatornic. Mi-am dezamăgit tatăl, aşa cum se întâmplă de obicei. Ca şi în cazul lui McCandless, figurile masculine autoritare trezeau în mine un amestec neclar de furie înăbuşită şi nevoia de a face pe plac. Dacă ceva îmi stimula imaginaţia, eram în stare să urmăresc acel lucru cu un zel aflat la limita obsesiei, iar de la vârsta de şaptesprezece ani până spre treizeci de ani acel ceva a fost alpinismul.

Mi-am petrecut multe nopţi albe imaginând, şi apoi iniţiind ascensiuni ale unor munţi retraşi din Alaska şi Canada – piscuri întunecate, prăpăstioase şi înfricoşătoare, de care nimeni în afară de o mână de ciudaţi n-a auzit vreodată. A ieşit şi ceva bun, în cele din urmă, de aici. Fixându-mi privirile de pe un vârf pe altul, am reuşit să nu mă rătăcesc prin pâcla postadolescenţei. Căţărarea *conta.* Pericolul scălda lumea într-o strălucire halogenă, care făcea totul – forma unei stânci, portocaliul şi galbenul lichenilor, textura norilor – să iasă în relief. Viaţa clocotea în sfere mai înalte. Lumea devenise reală.

În 1977, în timp ce pierdeam vremea într-un bar din Colorado, pradă nefericirii şi furiilor existenţiale, mi-a intrat în cap ideea de a escalada vârful Devils Thumb[45]. O intruziune de diorit sculptat de vechii gheţari într-un vârf de

[45] Degetul mare al diavolului.

proporţii imense şi spectaculoase, Thumb e mai impunător pe latura nordică. Puternicul său peretele nordic, niciodată escaladat, se ridică vertical şi curat la 1800 de metri deasupra bazei gheţarului, având de două ori înălţimea lui El Capitan din Valea Yosemite. O să merg în Alaska, o să schiez de-a lungul celor 48 de kilometri acoperiţi de gheaţă şi voi escalada acest puternic perete, mi-am spus. Mai mult, am decis s-o fac de unul singur.

Aveam douăzeci şi trei de ani, cu un an mai puţin decât Chris McCandless când a intrat în sălbăticie. Raţiunea mea, dacă se poate spune aşa, fusese înceţoşată de pasiunile tinereţii şi de dieta literară extrem de bogată în Nietzsche, Kerouac şi John Menlove Edwards, ultimul dintre ei un scriitor şi psihiatru extrem de tulburat, care, înainte de a se sinucide în 1958 cu o capsulă de cianură, se numărase printre cei mai cunoscuţi alpinişti britanici ai vremii. Edwards vorbea despre alpinism ca despre o „tendinţă psihonevrotică"; el nu practica alpinismul ca pe un sport, ci pentru a găsi un refugiu din calea furtunii interioare care îi marca existenţa.

Punând la punct planul escaladării vârfului Thumb, mi-am dat vag seama că putea fi prea mult pentru mine. Dar acest lucru n-a făcut decât să-i sporească farmecul. Toată chestia consta în faptul că n-avea să fie uşor.

Aveam o carte ce conţinea o fotografie cu Devils Thumb, o imagine alb-negru realizată de un glaciolog pe nume Maynard Miller. În fotografia aeriană a lui Miller, muntele arăta deosebit de sinistru: o muchie uriaşă de piatră decojită şi întunecată, mânjită cu gheaţă. Fotografia exercita asupra mea o fascinaţie aproape pornografică. Oare cum o fi, mă gândeam, să te balansezi pe creasta asta ca o lamă, privind îngrijorat norii de furtună care se formează în depărtare, cocoşat de vânt şi de frigul necruţător şi contemplând distanţa până la pământ de pe fiecare parte? Ar putea cineva să-şi ţină în frâu teroarea până când ajunge în vârf şi pe urmă din nou, în timp ce coboară?

Şi dacă aş face-o… mi-era teamă să-mi imaginez

urmarea, că să nu cobesc. Dar n-am avut nicio îndoială că escaladarea lui Devils Thumb mi-ar transforma viaţa. Cum altfel?

Munceam pe atunci ca tâmplar, asamblând în Boulder schelăria caselor pentru 3,50 dolari pe oră. Într-o după-amiază, după nouă ore de stat cocoşat peste bârnele de 5 pe 25 de centimetri[46] şi de bătut cuie de 16 penny, i-am spus şefului că-mi dau demisia: „Nu, nu peste două săptămâni, Steve. Numai asta am în minte acum”. Mi-a luat câteva ore să-mi scot sculele şi celelalte lucruri din rulota mizerabilă în care locuisem. Apoi m-am urcat în maşină şi am plecat în Alaska. Eram, ca întotdeauna, surprins de cât de uşor îmi era să plec şi de cât de bine mă simţeam. Lumea devenise dintr-odată plină de posibilităţi.

Devils Thumb separă graniţa dintre Alaska şi Columbia Britanică la est de Petersburg, un sat de pescari în care poţi ajunge doar cu barca sau avionul. Exista o cursă regulată de avion spre Petersburg, dar toată averea mea erau un Pontiac Star Chief din 1960 şi două sute de dolari bani gheaţă, care nu mi-ar fi ajuns nici pentru dus. Aşa că mi-am continuat drumul până la Gig Harbour, Washington, mi-am abandonat maşina şi m-am urcat la bordul unui vas cu năvoade care pleca spre nord, la pescuit de somon.

Ocean Queen era un vas solid, construit din scânduri groase de cedru galben, cu velatură de cursă lungă şi năvoade. În schimbul călătoriei spre nord nu trebuia decât să trec regulat la cârmă – o timonă pe care aveam datoria s-o supraveghez timp de câte patru ore o dată la fiecare douăsprezece ore – şi să ajut la legarea nesfârşitelor „patine” ce alcătuiesc plasele pentru prinderea halibutului.[47] Călătoria lentă înspre Inside Passage s-a dovedit a fi o diafană reverie anticipativă. Îmi dădusem

---

[46] În engl., în orig., *two-by-tens;* termenul se referă la dimensiunile în inchi ale lemnului schelăriei.

[47] Halibut – specie de peşte plat care populează zona Atlanticului şi Pacificului de Nord. Halibutul se prinde şi cu nişte plase speciale, numite *patine,* care au ataşate o sută de cârlige şi o lungime de 183 de metri fiecare.

drumul, eram condus de o necesitate imperioasă care îmi depăşea capacitatea de control sau de înţelegere.

Soarele licărea pe suprafaţa apei în timp ce ne îndreptam spre Strâmtoarea Georgia. Pe maluri începeau să se înalţe pante ameninţătoare, tivite cu întunecimi de cucută, cedru şi *Oplopanax horridus.* Pe deasupra dădeau ocol pescăruşii. După Insula Malcolm, vasul a trecut prin mijlocul unui grup de şapte orci. Aripile lor dorsale, unele mari cât un om, tăiau suprafaţa sticloasă a apei la o distanţă foarte mică de parapet.

Într-a doua noapte, cu două ore înaintea răsăritului, stăteam la cârmă afară[48], când capul unui cerb a apărut în lumina orbitoare a reflectorului. Animalul se afla în strâmtoarea Fitz Hugh şi înotase de pe coasta canadiană, prin apa rece, mai mult de un kilometru şi jumătate. Irisul ochilor săi a lucit roşiatic în lumina puternică. Părea extenuat şi înnebunit de frică. Am cârmit spre tribord, iar vasul a alunecat pe lângă cerbul care a mai apărut de două ori în siaj înainte de a dispărea în întuneric.

Inside Passage e format în mare parte din canaluri înguste, asemănătoare fiordurilor. Dar, imediat ce am trecut de Insula Dundas, priveliştea s-a deschis dintr-odată. Înspre vest se vedea acum oceanul, uriaşa întindere a Pacificului, iar vasul a intrat în tangaj în faţa unei hule dinspre vest, de trei metri şi jumătate. Valurile se spărgeau peste parapet. Departe, dincolo de prova tribord, a apărut un amestec confuz de culmi stâncoase, iar inima mea a început să bată mai tare. Munţii anunţau apropierea de ţelul meu. Ajunsesem în Alaska.

La capătul a cinci zile de drum, *Ocean Queen* a andocat în Petersburg, să se alimenteze cu apă şi combustibil. Am sărit peste bord, mi-am pus în spate rucsacul greu şi am luat-o pe chei, prin ploaie. Neştiind ce urma să fac în continuare, m-am refugiat sub streaşina bibliotecii locale,

---

[48] În engl., în orig., *the flying bridge,* porţiune de obicei neacoperită, aflată peste sau în laterala cabinei de comandă, folosită pe vreme bună sau pentru manevrele din port. Uneori, termenul desemnează o a doua cabină de comandă, aflată la înălţime pe vasele mai mici.

aşezându-mă pe bagaj.

Petersburg e un oraş mic, dar de categoria întâi după standardele din Alaska. O femeie înaltă şi deşirată a trecut pe lângă mine şi am intrat în vorbă. Se numea Kai, Kai Sandburn. Era veselă, deschisă, sociabilă. I-am mărturisit planurile mele despre căţărat şi, spre surpriza mea, nici n-a râs, nici n-a reacţionat ca şi cum i-aş fi spus ceva ciudat. „Când vremea e bună”, a zis, „poţi vedea Devils Thumb din oraş. E drăguţ. E chiar acolo, îndărătul lui Frederick Sound”. I-am urmărit braţul întins, care arăta spre est, către un zid scund de nori.

Kai m-a invitat la cină. Mai târziu, mi-am aşezat sacul de dormit pe duşumeaua casei ei. Multă vreme după ce a adormit, am rămas treaz în cealaltă cameră, ascultând-o cum respiră liniştit. Mă convinsesem singur, cu câteva luni în urmă, că nu mă deranja lipsa intimităţii, lipsa unor legături umane adevărate, dar plăcerea resimţită în compania femeii – clopoţeii hohotiţi ai râsului ei, atingerea inocentă a mâinii sale pe braţul meu – mi-au arătat că mă înşelasem, făcându-mă să sufăr şi să mă simt superficial.

Petersburg e construit pe o insulă. Devils Thumb se află pe continent, ridicându-se peste un platou îngheţat, cunoscut sub numele de Calota Stikine. Vastă şi labirintică, această calotă acoperă lanţul muntos Boundary ca o carapace, iar de acolo, limbile lungi şi albastre ale numeroşilor gheţari înaintează lent spre mare. Ca să ajung la piciorul muntelui, a trebuit să găsesc o modalitate de a traversa cei patruzeci de kilometri de apă sărată, pentru a schia apoi patruzeci şi opt de kilometri în sus, pe unul dintre aceşti gheţari, Baird, o vale care, eram aproape sigur, nu părea să fi văzut picior de om de mulţi, mulţi ani.

Am călătorit împreună cu trei agricultori spre Golful Thomas, unde am fost depus pe o plajă acoperită de pietriş. La un kilometru distanţă se vedea marginea largă, acoperită cu prundiş a gheţarului. O jumătate de oră mai târziu m-am căţărat pe silueta lui încremenită şi am început să mă târăsc spre Thumb. Gheaţa era cristalină şi încrustată cu pietriş negru, mare, care pocnea sub

crampoanele mele de oţel.

După cinci-şase kilometri, am dat de zăpadă şi am schimbat crampoanele cu schiurile. Asta mi-a uşurat îngrozitorul bagaj pe care îl căram în spate cu aproape şapte kilograme şi mi-a permis să înaintez mai repede. Dar zăpada ascundea multe dintre crevasele gheţarului, sporind pericolul.

Anticipând riscul, mă oprisem în Seattle la un magazin de fierărie şi cumpărasem o pereche de stinghii solide pentru perdele, fiecare lungă de trei metri. Legasem stinghiile sub formă de cruce şi ataşasem instalaţia la cureaua rucsacului, astfel încât laturile să cadă orizontal pe suprafaţa zăpezii. Căţărându-mă şi clătinându-mă încet pe gheţar, în spatele bagajului supraîncărcat, şi cărând acea cruce ridicolă de metal, mă simţeam ca un penitent ciudat. Dacă ar fi fost să cad într-o crevasă ascunsă de zăpadă, era posibil – speram din tot sufletul – ca stinghiile de perdele să acopere fanta şi să nu îmi permită să mă prăbuşesc în adâncul îngheţat al lui Baird.

Timp de două zile am înaintat cu greu, dar constant prin valea încremenită. Vremea era bună, drumul vizibil şi lipsit de obstacole majore. Dar, pentru că eram singur, lumea pământeană părea încărcată de sensuri. Gheaţa părea mai rece şi mai misterioasă, cerul era de un albastru limpede. Piscurile fără nume care străjuiau gheţarul păreau mai mari, mai atrăgătoare şi infinit mai ameninţătoare decât mi-ar fi părut dacă aş fi fost în compania unei persoane. Şi emoţiile mele erau amplificate: totul era potenţat; disperarea era mai profundă şi mai întunecată. Pentru un tânăr stăpân pe sine şi excitat de spectacolul în curs al propriei sale vieţi, toate acestea exercitau o atracţie enormă.

La trei zile după ce părăsisem Petersburgul, am ajuns cu bine dedesubtul Calotei Stikine, acolo unde braţul lung al lui Baird întâlneşte corpul central al gheţarului. Aici, gheţarul se revarsă abrupt peste marginea unui platou înalt, împrăştiindu-se către mare printr-o trecătoare dintre doi munţi, într-o nălucire de gheaţă sfărâmată. În timp ce mă

uitam încremenit la tumultul care se desfăşura la un kilometru şi jumătate în faţa mea, pentru prima oară de când părăsisem statul Colorado, mi s-a făcut cu adevărat frică.

Puntea de gheaţă era traversată de crevase şi seracuri[49] nesigure. De departe te făcea să te gândeşti la epava unui tren stricat, cu fiecare vagon alb şi fantomatic deraiat de pe buza calotei şi dat de voie, de nevoie de-a berbeleacul pe pârtie în jos. Cu cât mă apropiam mai mult, cu atât mai neplăcut devenea peisajul. Stinghiile mele de trei metri păreau o apărare palidă împotriva crevaselor lungi de şaizeci şi patru de metri şi adânci de sute de metri. Înainte de a apuca să-mi fac un plan de înaintare, s-a pornit vântul şi zăpada a început să cadă pieziş, biciuindu-mi faţa şi reducând vizibilitatea aproape la zero.

Mare parte din zi am orbecăit prin labirintul alb, revenind mereu pe aceleaşi urme, nimerind dintr-o fundătură într-alta. Din când în când aveam impresia că am găsit ieşirea, doar ca să descopăr că mă învârtisem în cerc sau că eşuasem pe culmea unui stâlp de gheaţă. Eforturile mele erau susţinute de un sentiment al iminenţei născut din zgomotele de dedesubtul propriilor picioare. Un cor de scârţâituri şi semnale tăioase – genul de proteste pe care le face o creangă de brad înainte de a se rupe – îmi amintea că e în natura gheţarilor să se deplaseze, că e normal ca seracurile să se rostogolească.

Am păşit pe o punte de zăpadă care acoperea o fantă atât de adâncă, încât n-am fost în stare să-i văd fundul. Puţin mai târziu am căzut până la brâu într-o altă asemenea punte; stinghiile m-au salvat din crevasa adâncă de sute de metri, dar după ce am ieşit m-am închinat de două ori, gândindu-mă cum ar fi fost să zac pachet pe fundul crevasei, aşteptându-mi moartea fără ca nimeni să ştie unde sau cum mi-am găsit sfârşitul.

Mai avea puţin şi se întuneca atunci când am păşit pe întinderea pustie şi bătută de vânt a înaltului platou glacial.

---

[49] Seracul este un bloc de gheaţă format din intersectarea crevaselor pe un gheţar.

Speriat şi îngheţat până în măduva oaselor, am schiat suficient de departe încât să nu-i mai aud zgomotele, să-mi ridic cortul, să alunec în sacul de dormit şi să mă cufund într-un somn agitat.

Plănuisem să petrec între trei săptămâni şi o lună pe Calota Stikine. Fiindcă nu-mi ardea să car în spate până la Baird hrană pentru patru săptămâni, echipament greu de iarnă şi instrumente de căţărare, îi dădusem 150 de dolari unui pilot din Petersburg – ultimii mei bani –, ca să-mi paraşuteze şase cutii de carton când aveam să ajung la picioarele lui Devils Thumb. Îi indicasem pe hartă locul exact unde voi fi, spunându-i să-mi lase trei zile ca să ajung acolo. Mi-a promis că va survola locul cu pricina şi că va arunca proviziile imediat ce vremea i-o va permite.

La data de 6 mai am campat pe calotă, la nord-est de Thumb, şi am aşteptat transportul. A nins patru zile la rând, anulând orice şansă de zbor. Prea înspăimântat de crevase pentru a mă aventura în afara taberei, mi-am petrecut mare parte a timpului întins în cort – tavanul era prea jos, nepermiţându-mi să stau în picioare –, luptându-mă cu un concert de îndoieli.

Pe măsură ce zilele treceau, eram tot mai speriat. Nu aveam niciun aparat de emisie-recepţie, nici vreun alt mijloc de comunicare cu lumea din afară. Trecuseră mulţi ani de când cineva se aventurase pe această latură a Calotei Stikine şi ar mai fi putut să treacă mulţi ani până când cineva ar fi făcut-o din nou. Aproape că epuizasem rezerva de combustibil pentru sobă şi mai aveam doar o bucată de brânză, un singur pachet de tăiţei şi jumătate de cutie de Cocoa Puffs. Mi-ar fi putut ajunge pentru încă trei sau patru zile, şi pe urmă ce-aş fi făcut? Mi-ar fi luat doar două zile ca să schiez înapoi spre Golful Thomas, dar ar fi putut trece o săptămână sau chiar mai mult până când ar fi apărut vreun pescar care să mă ducă la Petersburg (cei trei agricultori cu care călătorisem până aici campaseră la douăzeci şi patru de kilometri în josul coastei presărate de promontorii şi nu puteai ajunge la ei decât cu barca sau cu avionul).

Când m-am dus la culcare, în seara zilei de 10 mai, încă ningea şi vântul sufla cu putere. Câteva ore mai târziu am auzit un tânguit slab şi intermitent, puţin mai sonor decât bâzâitul unui ţânţar. Am deschis uşa cortului. Mare parte a norilor se împrăştiase, dar nu se vedea niciun avion. Tânguitul a revenit, de astă dată mai intens. Şi apoi l-am zărit: un punct alb cu roşu agăţat în partea de vest a cerului, bâzâind în direcţia mea.

Câteva minute mai târziu, avionul a trecut exact deasupra capului meu. Totuşi, pilotul nu era obişnuit să zboare peste gheţar, aşa că a calculat greşit scala terenului. Îngrijorat ca nu cumva să zboare prea jos şi să întâmpine turbulenţe neaşteptate, pilotul a rămas la cel puţin trei sute de metri deasupra mea – crezând în tot acest timp că nu se află unde trebuie – şi n-a reuşit să-mi vadă cortul în lumina slabă a apusului. Am dat din mâini şi am strigat fără succes; de la înălţimea lui, nu puteam fi deosebit de o grămăjoară de roci. În următoarea oră avionul a tot survolat calota, scrutându-i contururile golaşe. Dar pilotul, cinste lui, a înţeles gravitatea situaţiei în care mă aflam şi nu s-a dat bătut. Înnebunit, îmi legasem sacul de dormit de capătul uneia dintre stinghii şi-l balansam în aer cât de tare puteam. Avionul s-a înclinat brusc şi a pornit-o direct spre mine.

Pilotul a bâzâit pe deasupra cortului meu de trei ori într-o succesiune rapidă, aruncând de fiecare dată câte două cutii. Apoi avionul a dispărut dincolo de o culme, lăsându-mă din nou singur. Liniştea se aşternea iar peste gheţar, şi eu mă simţeam abandonat, vulnerabil, pierdut. Mi-am dat seama că plângeam. Jenat, am pus capăt smiorcăielii, urlând obscenităţi până am răguşit.

Pe 11 mai m-am trezit devreme şi am descoperit un cer degajat şi o temperatură relativ ridicată, de -6 grade Celsius. Surprins de vremea bună, nepregătit psihic pentru începerea ascensiunii, mi-am pus totuşi lucrurile în rucsac şi am început să schiez spre baza lui Thumb. Două expediţii precedente în Alaska mă învăţaseră că nu-mi puteam permite să pierd o zi de vreme bună.

Un mic gheţar suspendat se întinde peste buza calotei, în susul şi de-a lungul părţii nordice a lui Thumb, ca un podium pentru o defilare de modă. Planul meu era să urmăresc acest podium până la o stâncă proeminentă care se înălţa ca o prova în mijlocul peretelui şi să execut apoi o manevră de ocolire a urâtei jumătăţi inferioare a acestui parapet măturat de avalanşe.

Podiumul s-a dovedit a fi o serie de câmpuri de gheaţă înclinate la 50 de grade, acoperite de troiene albe, adânci până la genunchi şi ciuruite de crevase. Stratul gros de zăpadă făcea înaintarea lentă şi istovitoare. Când am atins cu fruntea peretele suspendat al celui mai înalt *bergschrund,*[50] după trei sau patru ore de la părăsirea taberei, eram frânt de oboseală. Şi nici nu începusem încă adevărata ascensiune. Asta s-ar fi întâmplat puţin mai sus, acolo unde gheţarul suspendat face loc stâncii verticale.

Lipsită de protuberanţe de care să te poţi agăţa şi acoperită de cincisprezece centimetri de rocă sfărâmicioasă, stânca nu oferea o perspectivă promiţătoare, dar chiar în stânga provei principale exista un colţ smălţuit de gheaţă topită şi recristalizată. Acest cordon de gheaţă se înălţa pe o distanţă de nouăzeci şi unu de metri şi, dacă se dovedea suficient de solid încât să suporte loviturile pe care le dădeam cu vârful pioletului, drumul putea fi parcurs. M-am târât înspre capătul lui şi am rotit precaut una dintre ustensile în gheaţa de cinci centimetri. Solidă şi maleabilă, era mai subţire decât mi-aş fi dorit, dar promitea.

Ascensiunea a fost abruptă şi atât de expusă, încât mi-a dat ameţeli. Dedesubtul ghetelor mele Vibram, peretele se prăbuşea nouă sute de metri spre circul gheţarului Witches Cauldron, acoperit de urme de avalanşe. Deasupra, muchia verticală se avânta autoritar spre culmea crestei, opt sute

[50] *Bergschrund* (termen preluat din limba germană, unde înseamnă *crăpătură în munte)* este o crevasă formată în locul unde partea mobilă a unui gheţar se separă de partea fixă de deasupra. Dacă deasupra nu există gheaţă, ci numai stâncă, acea crevasă se numeşte *randkluft.* Adesea, *bergschrund* e folosit şi în forma prescurtată de *schrund.*

de metri mai sus. La fiecare fixare a unui piolet, distanţa scădea cu alţi 50 de centimetri.

Tot ce mă susţinea pe acel perete al muntelui, tot ce mă ţinea pe această lume erau două ţepuşe subţiri de crom-molibden înfipte aproximativ un centimetru într-o pată de apă îngheţată, dar, cu cât ajungeam mai sus, cu atât mă simţeam mai bine. Încă de la începutul unei ascensiuni dificile, mai ales într-o ascensiune solitară, simţi în mod constant abisul împingându-te din urmă. Ca să rezişti, ai nevoie de un extraordinar efort conştient; nu-ţi permiţi să laşi garda jos nici măcar o secundă. Cântecul de sirenă al vidului te ţine pe linia de plutire; îţi face mişcările nesigure, stângace, neprevăzute. Dar, pe măsură ce ascensiunea continuă, devii conştient de expunere, te obişnuieşti cu ideea că stai umăr la umăr cu sfârşitul, începi să ai încredere în siguranţa mâinilor, a picioarelor şi a minţii tale. Înveţi să capeţi încredere în stăpânirea ta de sine.

Încet-încet, atenţia ta devine atât de intens focalizată, încât nu mai iei în seamă degetele jupuite, crampele musculare din coapse, efortul de a-ţi menţine concentrarea. O stare asemenea transei îţi domină eforturile; ascensiunea devine un vis cu ochii deschişi. Orele se scurg ca minutele. Talmeş-balmeşul existenţei de zi cu zi – crizele de conştiinţă, facturile neplătite, ocaziile ratate, praful de sub canapea, închisoarea ermetică a propriilor noastre gene –, totul e uitat pentru o clipă, înlăturat de claritatea atotputernică a scopului şi de seriozitatea sarcinii pe care o ai de îndeplinit în imediat.

În asemenea momente, ceva asemănător fericirii ţi se aprinde în piept, dar nu e genul de emoţie asupra căreia îţi doreşti să stărui prea mult. În ascensiunea solitară, întreaga aventură e susţinută de ceva mai presus decât curajul, care nu e cel mai de încredere adeziv. La sfârşitul zilei, pe partea nordică a lui Thumb, am simţit cleiul dezintegrându-se la o simplă balansare a pioletului.

Urcasem aproape două sute zece metri de când părăsisem gheţarul suspendat, pe fiecare în parte cu vârful colţarilor şi cu lovituri de piolet. Panglica de apă cristalizată

se terminase nouăzeci de metri mai sus şi fusese înlocuită de o armură sfărâmicioasă de negară[51] îngheţată. Deşi abia avea suficientă consistenţă cât să-mi susţină greutatea corpului, crusta era fixată pe stâncă la o grosime de 0,6-0,9 metri, aşa încât mi-am continuat urcuşul anevoios. Totuşi, peretele devenea tot mai abrupt, în consecinţă stratul de negară îngheţată era din ce în ce mai subţire. Intrasem într-un ritm lent şi hipnotic – rotit, rotit; lovit, lovit; rotit, rotit; lovit, lovit –, până când pioletul stâng a lovit o placă de diorit aflată la câţiva centimetri dedesubtul crustei.

Am încercat cu stânga, pe urmă cu dreapta, dar continuam să izbesc stânca. Devenea tot mai clar că negara îngheţată care mă susţinea avea o grosime de 12,5 centimetri şi consistenţa unei turte vechi de mălai. Dedesubt erau o mie o sută zece metri de hău, iar eu mă balansam pe o casă din cărţi de joc. Gustul acru al panicii mi-a strepezit gâtlejul. Vederea mi s-a împăienjenit, am început să hiperventilez, genunchii îmi tremurau. M-am mişcat puţin spre dreapta, sperând să găsesc gheaţă mai groasă, dar n-am reuşit decât să îndoi pioletul în stâncă.

Înlemnit de frică, am hotărât să-mi pregătesc coborârea. Crusta a început să se îngroaşe progresiv. După ce am coborât douăzeci şi patru de metri, am reuşit să ajung pe un teren cât de cât stabil. Am făcut o oprire lungă să-mi las nervii să se odihnească, apoi m-am lăsat pe spate şi am privit în sus, căutând un indiciu de gheaţă solidă, vreo variaţie în straturile de piatră, orice mi-ar fi permis să trec dincolo de negara îngheţată. M-am uitat până a început să mă doară gâtul, dar n-am găsit nimic. Căţărarea se terminase. Singurul loc unde mă puteam duce era în jos.

[51] *Nardus stricta,* numită popular negară sau părul-porcului, este o specie perenă foarte răspândită pe pajiştile montane şi subalpine. Are frunze scurte şi ţepoase.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Calota de gheaţă Stikine

Până nu încercăm, ştim prea puţine despre latura incontrolabilă care există în noi, implorând pe deasupra gheţarilor şi torentelor, şi sus, spre ameninţătoarele înălţimi, să lăsăm judecata să ierte atât cât poate.

JOHN MUIR,
THE MOUNTAINS OF CALIFORNIA

Dar ai observat uşoara grimasă din colţul gurii lui Sam al II-lea când te priveşte? Înseamnă, o dată, că nu vrea să-i spui Sam al II-lea şi, pe urmă, că are un puşcoci cu ţeava tăiată în cracul stâng şi un cârlig în cracul drept şi că e gata să să te ucidă cu oricare din ele dacă se iveşte ocazia. Tatăl este luat prin surprindere. Ceea ce spune de obicei în discuţiile de genul ăsta e „Te-am şters la fund, mucosule."
Nu e cel mai potrivit lucru. În primul rând, nu e adevărat (mama schimbă nouă scutece din zece), iar în al doilea rând, îi aduce aminte lui Sam al II-lea motivul pentru care s-a enervat. S-a enervat pentru că e mic, pe când tu eşti mare, dar nu, nu e asta, s-a enervat pentru că el e neputincios, pe când tu eşti puternic, dar nu, nu e nici asta, s-a săturat să fie omul de care te poţi dispensa când tu eşti necesar, nici asta, e înnebunit pentru că el te iubeşte, iar tu nici măcar nu-ţi dai seama.

DONALD BARTHELME,
THE DEAD FATHER

După ce am coborât de pe Devils Thumb, zăpada grea şi vântul puternic m-au ţinut în cort mai bine de trei zile. Orele treceau încet. Încercând să le zoresc, am fumat ţigară după ţigară până când mi-am terminat rezerva şi am citit. Când n-am mai avut nimic de citit, m-am apucat să studiez

modelul de ripstop ţesut pe tavanul cortului. Am făcut asta ore în şir, culcat pe spate, în toiul unei dezbateri încinse cu mine însumi: S-o iau spre coastă imediat ce se îmbunătăţeşte vremea, sau să rămân locului şi să fac o nouă încercare de a escalada muntele?

Adevărul este că escapada pe peretele de nord mă cam zăpăcise şi nu doream deloc să urc din nou pe Thumb. Dar nici ideea de a mă întoarce învins la Boulder nu mă prea atrăgea. Parcă vedeam deja regretele prefăcute ale celor care fuseseră convinşi de la bun început că aveam să dau greş.

În cea de-a treia după-amiază de furtună, deja nu mai suportam: bulgării de zăpadă îngheţată lovindu-mă în spate, nailonul rece şi umed ştergându-mi faţa, mirosul incredibil care se ridica din profunzimile sacului meu de dormit. Am bâjbâit printre lucrurile de la picioarele mele, până când am dat peste un săculeţ verde, în care am descoperit o cutie metalică de film, conţinând ingredientele a ceea ce speram că va fi trabucul victoriei. Intenţionam să-l păstrez pentru întoarcerea de pe vârf, dar ce mai conta, din câte se părea, nu aveam să-l escaladez prea curând. Am turnat aproape tot ce era în cutie într-o foiţă de ţigară, am rulat-o într-un joint strâmb şi am fumat-o cu sete până la capăt.

Bineînţeles, marijuana a făcut cortul să pară şi mai înghesuit, şi mai sufocant, şi mai insuportabil. Mi-a provocat şi o foame teribilă. Am decis că puţin terci de ovăz ar rezolva lucrurile. Dar prepararea lui a fost un proces lung şi ridicol de complicat. Trebuia să aduc de afară, pe furtună, un vas plin cu zăpadă, soba trebuia asamblată şi aprinsă, terciul şi zahărul căutate, rămăşiţele cinei de ieri răzuite din farfurie. Am montat soba şi tocmai topeam zăpada, când mi-a mirosit a ars. O cercetare fugară a sobei şi a obiectelor din jurul ei n-a avut niciun rezultat. Indus în eroare, eram gata să pun totul pe seama imaginaţiei mele exacerbate de iarbă, dar am auzit ceva trosnind în spatele meu.

M-am răsucit la timp cât să văd o pungă de gunoi, în care înghesuisem chibrituri folosite la aprinderea focului, arzând

mocnit. Bătând focul cu mâinile, l-am stins în câteva secunde, dar nu înainte ca o bucată mare din peretele interior al cortului să se vaporizeze sub ochii mei. Foiţa interioară a scăpat ca prin minune, fiind încă, într-o oarecare măsură, rezistentă la apă. Acum era aproximativ minus 1 grad Celsius înăuntru.

Palma stângă a început să mă înţepe. Examinând-o, am observat semnul roz al unei arsuri. Dar lucrul care mă îngrijora cel mai mult era că nici măcar nu eram eu proprietarul cortului: împrumutasem acel adăpost costisitor de la tatăl meu. Era nou înainte de a porni în expediţie – încă mai avea etichetele – şi fusese împrumutat fără tragere de inimă. Timp de câteva minute am stat ca lovit de trăsnet, holbându-mă la ruina formei sale odinioară graţioase, în mirosul înţepător de păr pârlit şi nailon topit. Trebuia să mi-l dai, m-am gândit; eram foarte bun în confirmarea celor mai rele aşteptări ale bătrânului.

Tatăl meu era o persoană schimbătoare şi extrem de complicată, cu un fel tăios de a fi, care masca nesiguranţe profunde. Dacă a admis vreodată în viaţă că a greşit, n-am fost de faţă. Dar era tatăl meu, un alpinist de weekend care mă învăţase şi pe mine să mă caţăr. Mi-a cumpărat prima funie şi primul piolet când aveam opt ani şi m-a dus în Munţii Cascade să ne căţărăm pe South Sister, un vulcan domol de 3000 de metri, aflat nu departe de casa noastră din Oregon. Niciodată nu i-a trecut prin cap că într-o zi aş putea să-mi construiesc viaţa în jurul escaladei.

Om bun şi generos, Lewis Krakauer şi-a iubit profund cei cinci copii, în felul autocratic al taţilor, dar modul lui de a vedea lumea era colorat de o neobosită natură competitivă. Viaţa, aşa cum o percepea el, era o întrecere. Citea şi recitea lucrările lui Stephen Potter, scriitorul englez care născocise termenii de *one-upmanship* şi *gamesmanship*[52] – nu ca satiră socială, ci ca manual de strategii practice. Era ambiţios până la extrem şi, ca în cazul lui Chris McCandless, aspiraţiile lui li s-au transmis şi urmaşilor.

[52] *One-upmanship* şi *gamesmanship*, termeni inediţi desemnând calităţi legate de ambiţie şi de spiritul de competiţie.

Încă înainte de a mă trimite la grădiniţă, a început să mă pregătească pentru o strălucită carieră în medicină, dar, această perspectivă picând, alternativa a fost dreptul, ca o slabă consolare. De Crăciun şi de zilele mele de naştere primeam cadou câte un microscop, un set de chimist, *Encyclopaedia Britannica* etc. Din şcoala elementară până în liceu, fraţii mei şi cu mine am fost terorizaţi de ideea de a excela la toate materiile, de a cuceri medalii la olimpiade, de a fi aleşi prinţii promoţiei, de a fi numiţi în consiliile elevilor. În acest chip, şi numai aşa, am fost învăţaţi, ne puteam aştepta să fim acceptaţi la colegiul potrivit, care, la rândul lui, ne-ar fi dus direct la Harvard Medical School: cărarea cea mai sigură spre succes şi spre o fericire îndelungată.

Credinţa tatălui meu în acest proiect era de neclintit. Fusese, până la urmă, drumul care-l dusese pe el spre prosperitate. Dar eu nu eram clona tatălui meu. În anii adolescenţei, când mi-am dat seama de acest lucru, am virat treptat iar mai apoi brusc de la cursul stabilit. Revolta mea s-a lăsat cu o grămadă de vociferări. Ferestrele casei noastre au vibrat de tunetul ultimatumurilor. Când am părăsit Corvallis, Oregon, ca să mă înscriu la un colegiu oarecare, unde nu creştea nicio iederă[53], vorbeam cu tata scrâşnind din dinţi sau nu vorbeam deloc. Patru ani mai târziu, când am absolvit şi nu am intrat la Harvard sau la oricare altă şcoală de medicină, ci am devenit tâmplar şi alpinist începător, prăpastia dintre noi s-a lărgit şi mai mult.

Mi se dăduse neobişnuit de multă libertate şi fusesem responsabilizat de la o vârstă fragedă, şi ar fi trebuit să fiu extrem de recunoscător pentru ele, dar nu eram. În schimb, mă simţeam asuprit de aşteptările bătrânului. Îmi fusese inoculată ideea că tot ce nu era victorie era eşec. În modul impresionabil de a fi al copiilor, nu luam acest lucru ca pe o figură de stil; îl interpretam ca atare. Aşa se face că mai

---

[53] Folosind cuvântul *iederă* (*ivy),* autorul face aluzie la *Ivy League,* care numără universităţile: Brown, Columbia, Cornell, Dartmouth, Harvard, Pensylvannia, Princeton şi Yale. Cele opt universităţi sunt cunoscute atât pentru nivelul ridicat al studiilor, cât şi pentru rezultatele sportive.

târziu, când vechi secrete de familie au ieşit la iveală, când mi-am dat seama că acest zeu care cerea numai perfecţiune nu era nici pe departe perfect, că de fapt nu era un zeu, n-am fost în stare să trec cu vederea. Am fost sfâşiat pe dinăuntru de o furie orbitoare. Revelaţia că era un simplu om, că era teribil de uman a fost peste puterea mea de-a ierta.

Două decenii mai târziu am descoperit că furia mea dispăruse şi că, de fapt, nu o mai simţeam de foarte mulţi ani. Locul ei fusese luat de o simpatie melancolică şi de ceva nu foarte diferit de afecţiune. Ajunsesem să înţeleg că-mi dezamăgisem şi îmi înfuriasem tatăl cel puţin la fel de mult cât mă dezamăgise şi mă înfuriase el pe mine. Mi-am dat seama că fusesem egoist, încăpăţânat şi peste măsură de dificil. Mi-ar fi uşurat drumul, ar fi ridicat cu mâna lui un pod de lemn spre o viaţă bună, iar eu l-am răsplătit tăind puntea şi făcându-mi nevoile peste ruinele ei.

Dar această epifanie s-a petrecut numai după eroziunea timpului şi a adversităţilor, când existenţa sigură a tatălui meu a început să se sfărâme sub el. Primul semn a fost trădarea cărnii: la treizeci de ani după o criză de poliomielită, simptomele au reapărut în chip misterios. Muşchii schilodiţi s-au ofilit şi mai mult, sinapsele n-au mai cuplat, picioarele obosite au refuzat să mai umble. Din revistele medicale a dedus că suferea de o afecţiune nou identificată, pe nume sindrom post-poliomielitic. Durerea, chinuitoare la răstimpuri, îi umplea zilele asemenea unui zgomot strident şi constant.

Într-o încercare nefericită de a stopa declinul, a început să se trateze singur. Nu pleca nicăieri fără o valiză din imitaţie de piele, ticsită cu zeci de cutiuţe din plastic portocaliu. Oră de oră sau o dată la două ore scotocea în punga cu medicamente, uitându-se cruciş la etichete, deşertând tablete de Dexedrină şi Prozac şi Deprenyl. Înghiţea medicamentele cu pumnul, strâmbându-se, fără să bea apă. Seringi folosite şi fiole goale apăreau în cada de baie. Din ce în ce mai mult, existenţa a început să i se

învârtă în jurul unei farmacopei şi al unui tratament autoadministrat, alcătuit din steroizi, amfetamine, antidepresive şi analgezice, iar medicamentele i-au zăpăcit mintea odinioară formidabilă.

Pe măsură ce comportamentul lui devenea tot mai iraţional, mai delirant, şi ultimii lui prieteni s-au îndepărtat. Mama, care era şi ea bolnavă de mult, a sfârşit prin a-l părăsi. Tata depăşise granița nebuniei şi aproape că a reuşit să-şi ia viaţa – gest la care a avut grijă să fiu martor.

După tentativa de sinucidere a fost internat într-un spital psihiatric de lângă Portland. Când l-am vizitat acolo, era legat de pat. Perora incoerent şi făcuse pe el. Avea o privire sălbatică. Lucind sfidător, într-o teroare de neînţeles în secunda următoare, ochii i se roteau în adâncul găvanelor, oferind priveliştea clară şi dezolantă a minţii lui torturate. Când asistentele au încercat să-i schimbe lenjeria, a tunat şi a fulgerat împotriva constrângerilor şi le-a înjurat, m-a înjurat şi pe mine, a înjurat şi destinul. Că planul lui sigur de viaţă îl adusese într-un final în acest punct, în această gară de coşmar, era o ironie care nu-mi dădea nicio satisfacţie şi care scăpa în întregime judecăţii lui.

Mai exista o ironie pe care nu o putea percepe: lupta lui de a mă modela după chipul şi asemănarea sa dăduse în cele din urmă rezultate. Bătrâna morsă reuşise să-mi inspire o ambiţie puternică şi imperioasă, doar că ea îşi găsise expresia într-un ţel imposibil de prevăzut. N-a putut înţelege niciodată că Devils Thumb era acelaşi lucru cu facultatea de medicină, doar că într-un mod puţin diferit.

Probabil că numai excentrica ambiţie moştenită de la el mi-a interzis să-mi recunosc înfrângerea de pe Calota Stikine, după ce tentativa iniţială de a ajunge pe Thumb eşuase, chiar şi după ce aproape arsesem cortul. La trei zile de la prima încercare, am pornit-o din nou spre peretele nordic. De astă dată m-am căţărat doar la treizeci şi şase de metri deasupra *bergschrund*-ului, până când lipsa de consistenţă a stratului de gheaţă şi apariţia unei vijelii m-au forţat să fac cale întoarsă.

În loc să cobor la tabăra de pe calotă, am hotărât să-mi

petrec noaptea pe versantul abrupt al muntelui, chiar la baza celui mai înalt punct pe care-l atinsesem. S-a dovedit a fi o greşeală. Către sfârşitul după-amiezii, vijelia s-a transformat într-o furtună serioasă. Stratul de zăpadă creştea cu 2,5 centimetri pe oră. Şi, în timp ce mă ghemuiam în sacul bivuac, dedesubtul buzei *bergschrund*-ului, fuioare de zăpadă se înălţau de pe peretele superior, trecând deasupra capului meu şi înzăpezindu-mi treptat rampa.

A fost nevoie de numai douăzeci de minute ca vârtejul să-mi inunde sacul – un plic de nailon subţire, construit după modelul pungilor de sendvişuri Baggie, doar că mai mare – până la nivelul crăpăturii prin care respiram. De patru ori s-a întâmplat şi de patru ori am reuşit să ies. După a cincea îngropare mă săturasem, aşa că mi-am aruncat tot echipamentul în rucsac şi mi-am croit drum către tabără.

Coborârea a fost terifiantă. Din pricina norilor, a viscolului şi a luminii slabe, tot mai şterse, nu puteam deosebi pârtia de cer. Îmi era teamă că aş putea călca orbeşte şi aş putea cădea de pe culmea seracului, sfârşind într-un hău de opt sute de metri. Când am ajuns în cele din urmă la platoul îngheţat al calotei, am descoperit că urmele mele fuseseră de multă vreme acoperite. Nu aveam niciun indiciu pentru a putea localiza cortul pe platoul glacial. Sperând că norocul îmi va surâde şi că voi da peste tabără, am schiat în cerc timp de o oră, până când am dat cu piciorul de o crevasă mică şi am înţeles că mă port ca un idiot, că mă puteam ghemui exact unde eram, aşteptând să treacă furtuna.

Am săpat o gaură, m-am învelit în sacul de dormit şi m-am aşezat pe bagaj, în zăpada învolburată. Vârtejurile se încâlceau în jurul meu. Picioarele mi-au amorţit. O răceală jilavă a început să mi se prelingă înspre piept pornind de la baza gâtului, unde zăpada pătrunsese prin hanorac şi-mi udase tricoul. Dacă aş avea o ţigară, îmi spuneam, o singură ţigară, mi-aş aduna voinţa şi aş putea înfrunta această situaţie de căcat şi toată expediţia asta de doi bani. Mi-am tras sacul mai bine peste umeri. Vântul îmi

rupea spatele. Dincolo de orice sentiment de ruşine, mi-am luat capul în mâini şi mi-am plâns de milă.

Ştiam că uneori oamenii mor atunci când se caţără pe munţi. Dar, la vârsta de douăzeci şi trei de ani, ideea propriei mele morţi îmi era de neconceput. Când plecasem din Boulder spre Alaska, mintea îmi era invadată de viziuni despre glorie şi renaştere pe Devils Thumb, şi nu mi-a trecut prin minte că aş putea fi victima aceleiaşi relaţii cauză-efect care guvernase acţiunile celorlalţi. Pentru că voiam atât de mult să mă caţăr, pentru că mă gândeam la Thumb atât de intens şi de atât de multă vreme, mi se părea imposibil ca vreun obstacol minor precum vremea sau crevasele sau stânca acoperită cu crustă să se pună de-a curmezişul voinţei mele.

La apus vântul s-a oprit, iar plafonul de nori s-a ridicat la patruzeci şi cinci de metri deasupra gheţarului, permiţându-mi să-mi localizez tabăra. Am ajuns teafăr la cort, dar nu mai puteam ignora faptul că Thumb îmi făcuse praf planurile. Eram forţat să accept că voinţa singură, oricât de puternică, nu avea cum să mă ducă pe peretele nordic. Am înţeles, în fine, că nimic nu era suficient de puternic.

Exista totuşi o posibilitate de a salva expediţia. Cu o săptămână în urmă schiasem spre partea sud-estică a muntelui, ca să arunc o privire la traseul pe care intenţionam să cobor din vârf după ce aveam să escaladez peretele nordic, un traseu pe care legendarul alpinist Fred Beckey îl urmase în 1946, când a făcut prima ascensiune pe Thumb. În timpul recunoaşterii observasem o porţiune care în mod evident nu putea fi escaladată, la stânga traseului lui Beckey – o reţea neuniformă de gheaţă, formând un unghi cu partea sud-estică –, care mi s-a părut o cale relativ uşoară de a ajunge în vârf. La momentul respectiv am considerat că nu merita să-i dau atenţie. Acum, în momentul de slăbiciune survenit în urma confruntării mele dezastruoase cu peretele de nord, eram pregătit să mai reduc din pretenţii.

În după-amiaza zilei de 15 mai, când furtuna în sfârşit s-a domolit, m-am reîntors spre latura sud-estică şi m-am

căţărat până în vârful unei culmi mai ascuţite, care se învecina cu vârful de sus asemenea unui contrafort cu o catedrală gotică. Am decis să-mi petrec noaptea acolo, pe creasta îngustă, la 480 de metri sub vârf. Cerul înserării era rece şi lipsit de nori. Puteam zări hăt departe, până la ţărmul mării şi chiar dincolo de el. La asfinţit am privit, pironit locului, cum luminile din Petersburg clipeau înspre vest. Deoarece reprezentau cel mai apropiat contact uman pe care-l avusesem de la paraşutarea alimentelor până atunci, îndepărtatele luminiţe au declanşat un şuvoi de emoţii care m-a prins cu garda jos. Mi-am imaginat oameni urmărind meciuri de baseball la televizor, mâncând pui fript în bucătării inundate de lumină, bând bere, făcând dragoste. Când m-am dus la culcare, am fost năpădit de o singurătate profundă. Niciodată nu mă mai simţisem atât de singur. Niciodată.

Am avut un somn agitat, cu vise tulburi, cu o percheziţie a poliţiei, vampiri şi o execuţie în stil mafiot. Am auzit pe cineva şoptind „Cred că e aici…”. Am sărit ca ars în picioare şi am deschis ochii. Soarele stătea să răsară. Întreg cerul bătea în stacojiu. Încă era senin, dar o spumă subţire de nori cirus se desfăşurase în sus, în vreme ce fulgere întunecate erau vizibile chiar deasupra liniei sud-vestice a orizontului. Mi-am tras ghetele şi mi-am legat colţarii. Deja mă căţăram, la cinci minute după ce mă trezisem.

Nu aveam cu mine nici frânghie, nici cort, nici echipament de campare, nici vreun alt instrument în afară de picon. Planul meu era să merg uşor şi repede, să ating vârful şi să mă întorc înainte ca vremea să se schimbe. Forţându-mă încontinuu, cu sufletul la gură, am gonit în sus şi spre stânga, de-a lungul unor mici porţiuni acoperite de zăpadă şi legate prin crăpături de gheaţă şi trepte înguste de stâncă. Căţărarea a fost aproape distractivă – piatra era presărată cu prize mari, netăiate, iar gheaţa, deşi subţire, nu forma niciodată pante mai abrupte de şaptezeci de grade. Eram însă îngrijorat din cauza norului de furtună care gonea dinspre Pacific, întunecând cerul.

Nu aveam ceas, dar în foarte puţin timp am reuşit să

ajung pe calota principală. Însă acum întreg văzduhul era pătat de nori. Părea mai uşor dacă aş fi continuat să merg spre stânga, dar aş fi ajuns mai repede dacă aş fi luat-o direct spre vârf. Speriat de ideea că voi fi prins de furtună sus pe munte, fără adăpost, am optat pentru traseul direct. Gheaţa a devenit mai abruptă şi mai subţire. Mi-am învârtit pioletul stâng şi am lovit piatra. Am căutat alt punct, iar dioritul a pocnit neînduplecat, cu un sunet bont. Şi povestea s-a repetat. Era o reluare a primei mele tentative pe peretele nordic. Privind printre picioare, am aruncat un ochi la gheţarul care se desfăşura şase sute de metri mai jos. Mi s-a strâns stomacul.

La treisprezece metri şi jumătate deasupra mea, peretele se arcuia în coama unui versant. M-am apucat strâns de pioleţi, nemişcat, cuprins de spaimă şi nesiguranţă. M-am uitat din nou în jos, la prăpastia gheţarului, apoi iarăşi în sus, apoi mi-am şters urmele de gheaţă de deasupra creştetului. Am agăţat vârful pioletului stâng de o margine de stâncă groasă cât o monedă şi i-am încercat rezistenţa. Ţinea. Am scos pioletul drept din gheaţă, am întins braţul şi l-am răsucit cu vârful într-o fisură de 1,25 centimetri, până s-a înţepenit. Abia respirând, mi-am ridicat picioarele, zgâriind cu colţarii peretele de sticlă. Întinzând cât de mult posibil braţul stâng, am învârtit cu grijă pitonul în suprafaţa opacă şi netedă, neştiind ce se poate ascunde sub ea. Pitonul a intrat cu un zgomot puternic. Câteva minute mai târziu, stăteam pe o terasă largă. Frumosul pisc, o nervură subţire de piatră înconjurată de o bezea grotescă de gheaţă atmosferică, se înălţa şase metri chiar deasupra mea.

Stratul inconsistent de negară îngheţată a făcut ca aceşti ultimi şase metri să fie dificili, înfricoşători şi periculoşi. Dar apoi, deodată, nu mai aveai unde să urci. Mi-am simţit buzele crăpate arcuite într-o strâmbătură dureroasă. Ajunsesem pe vârful lui Devils Thumb.

După cum îi spune şi numele, piscul era un loc ireal şi malefic, o pană nesigură şi subţire de stâncă, nu mai largă decât o cartotecă. Nu te încuraja să zăboveşti. În timp ce mă târâm spre cel mai înalt punct, vedeam cum peretele

de sud cade sub bocancul meu drept pe o distanţă de şapte sute cincizeci de metri; dedesubtul ghetei stângi, peretele nordic se desfăşura pe o pantă de două ori mai întinsă. Am făcut câteva fotografii ca să am dovada că fusesem acolo şi am pierdut câteva minute încercând să ascut vârful tocit unui piolet. Apoi m-am ridicat, m-am răsucit cu grijă şi am pornit-o spre casă.

O săptămână mai târziu eram campat în plină ploaie, pe malul mării, minunându-mă la vederea muşchiului, a sălciilor şi a ţânţarilor. Aerul sărat aducea cu sine mirosul puternic al mareei. În curând, o barcă uşoară cu motor a ajuns în Golful Thomas şi a tras la ţărm, nu departe de cortul meu. Bărbatul care conducea barca s-a prezentat drept Jim Freeman, tăietor de lemne din Petersburg. Era ziua lui liberă, spunea; mergea să-i arate familiei lui gheţarul şi să caute urşi. M-a întrebat:

— Vânaşi ceva, sau ce faci pe-aici?

— Nu, am răspuns eu sfios. De fapt, tocmai am escaladat Devils Thumb. Sunt aici de douăzeci de zile.

Freeman învârtea între degete o pană de navigaţie şi nu spunea nimic. Era evident că nu mă credea. Şi nici că părea să aprecieze laţele mele lungi până la umeri sau felul cum miroseam după trei săptămâni în care nu mă spălasem şi nu-mi schimbasem hainele. Dar când l-am întrebat dacă nu poate să mă ducă în oraş, a răspuns mormăind:

— Nu văd de ce n-aş putea.

Marea era agitată, iar călătoria de-a lungul lui Frederick Sound a durat două ore. Freeman s-a mai dat pe brazdă pe măsură ce vorbeam. Nu îl convinsesem că mă căţărasem pe Thumb, dar când intram în Wrangell Narrows era dispus să pretindă că e. După ce am andocat, a insistat să-mi facă cinste cu un cheeseburger. M-a invitat să-mi petrec noaptea într-o furgonetă veche parcată în curtea casei lui.

Am stat întins o vreme în partea din spate a maşinii, dar n-am putut adormi, aşa că m-am ridicat şi m-am dus la un bar numit Kito’s Kave. Euforia şi atotputernicul sentiment de uşurare care mă însoţiseră iniţial pe drumul de întoarcere spre Petersburg se estompaseră, iar locul lor

fusese luat de o melancolie neaşteptată. Oamenii cu care am discutat în Kitos nu păreau să pună la îndoială faptul că ajunsesem în vârful lui Thumb, doar că nu le prea păsa. Pe măsură ce noaptea se adâncea, locul s-a golit. Am rămas doar eu şi un tlingit[54] bătrân şi ştirb, aflat la o masă din spate. Beam singur, băgând monezi de un sfert de dolar în tonomat şi punând aceleaşi cinci piese, până când barmanul a strigat nervos:

— Hei! Mai potoleşte-te, băiete!

Am mormăit o scuză, m-am îndreptat spre uşă şi m-am târât spre furgoneta lui Freeman. Acolo, înconjurat de mirosul dulceag al uleiului de motor, m-am aşezat pe jos, lângă transmisia distrusă, şi am adormit.

La mai puţin de o lună de când ajunsesem pe vârful lui Thumb, eram deja înapoi în Boulder, bătând cuie în pereţii caselor de pe Spruce Street, aceleaşi pe care le asamblasem înainte de plecarea în Alaska. Mi s-a mărit salariul la patru dolari pe oră, iar la sfârşitul verii m-am mutat din rulotă într-un apartament ieftin, la vest de mallul din centru.

Când eşti tânăr, e uşor să crezi că ceea ce doreşti e exact ceea ce meriţi şi să îţi asumi faptul că, dacă vrei ceva cu disperare, e dreptul tău de la Dumnezeu să ai acel lucru. Când am hotărât să plec în Alaska, în acel aprilie, ca şi Chris McCandless, eram un tânăr necopt care confundase pasiunea cu autocunoaşterea şi care s-a comportat potrivit unei logici obscure şi găunoase. Credeam că ascensiunea pe Devils Thumb va corecta tot ce era greşit în viaţa mea. La final, bineînţeles, s-a dovedit că nu schimbase aproape nimic. Dar învăţasem că munţii sunt receptaculi neîndestulători pentru vise. Şi am trăit ca să-mi pot spune povestea.

În tinereţe am fost diferit de McCandless în multe privinţe. Mai ales, n-am avut intelectul lui şi ideile lui nobile. Dar cred că am fost afectaţi la fel de mult de relaţiile complicate pe care le-am avut cu taţii noştri. Şi bănuiesc că am simţit aceeaşi intensitate, aceeaşi inconştienţă, aceeaşi

[54] Populaţie indigenă din nord-vestul Americii.

fremătare a inimii.

Faptul că eu am supravieţuit aventurii în Alaska, iar McCandless nu, a fost mai ales o chestiune de noroc. Dacă nu m-aş fi întors de pe Calota Stikine în 1977, oamenii ar fi spus despre mine – cum spun acum despre el – că am avut moartea pe care mi-am dorit-o. Acum, la optsprezece ani după eveniment, recunosc că am suferit probabil de prea multă încredere în mine şi, în mod cert, de o naivitate şocantă. Dar nu eram un sinucigaş.

La vârsta acea, moartea era un concept la fel de abstract ca geometria neeuclidiană ori ca ideea căsătoriei. Nu evaluasem până atunci finalitatea ei teribilă sau devastarea pe care o trăiau cei ai căror apropiaţi mureau. Eram excitat de misterul întunecat al morţii. Nu mă puteam abţine să nu mă caţăr pe marginea hăului şi să nu arunc o privire. Bănuiala a ceea ce se putea ascunde în acele întunecimi mă îngrozea, dar reuşisem să descopăr ceva interzis şi încifrat, care nu era mai puţin irezistibil decât ascunsele, dulcile petale ale sexului unei femei.

În cazul meu – şi cred că şi în cazul lui Chris McCandless – era vorba de cu totul altceva decât de dorinţa de a muri.

CAPITOLUL ŞAISPREZECE

În interiorul Alaskăi

Mi-am dorit să dobândesc simplitatea, sentimentele naturale şi virtuţile vieţii în sălbăticie; să mă eliberez de obişnuinţele artificiale, de prejudecăţile şi imperfecţiunile civilizaţiei... şi să descopăr în solitudinea şi măreţia sălbaticelor ţinuturi din Vest viziuni mai corecte asupra naturii umane şi adevăratelor avantaje ale omului. Preferam anotimpul zăpezilor, pentru a putea experimenta plăcerea suferinţei, a noutăţii şi a pericolului.

ESTWICK EVANS

A PEDESTRIOUS TOUR, OF FOUR THOUSAND MILES, THROUGH THE WESTERN STATES AND TERRITORIES, DURING THE WINTER AND SPRING OF 1818

Sălbăticia i-a atras dintotdeauna pe cei plictisiţi sau dezgustaţi de om şi de lucrurile făcute de el. Ea nu oferea numai o evadare din societate, dar constituia şi un test ideal pentru individul din perioada romantică, de practicare a unui cult din care adesea el îşi modela propriul suflet. Singurătatea şi libertatea totală a sălbăticiei creau cadrul perfect pentru melancolie sau exaltare.

RODERICK NASH

WILDERNESS AND THE AMERICAN MIND

Pe 15 aprilie 1992, Chris McCandless a părăsit Carthage, South Dakota, în cabina unui camion Mack ce transporta seminţe de floarea-soarelui. Marea sa „odisee din Alaska” stătea să înceapă. Trei zile mai târziu a traversat frontiera canadiană pe la Roosville, British Columbia, şi a făcut autostopul spre nord prin Skookumehuck şi Radium Junction, Lake Louise şi Jasper, Prince George şi Dawson Creek – unde, în centru, a făcut o poză indicatorului ce arăta intrarea oficială pe Autostrada Alaska. MILA „0”, scrie

pe indicator, FAIRBANKS 1,523 MILE.

Autostopul era însă dificil pe Autostrada Alaska. Nu e nimic neobişnuit să vezi, la marginea lui Dawson Creek, vreo duzină sau mai bine de bărbaţi şi femei cu aer trist stând cu degetul ridicat. Unii dintre ei pot aştepta între două curse chiar şi o săptămână sau mai bine. Dar McCandless a fost norocos. Pe 21 aprilie, la doar şase zile de când plecase din Carthage, a ajuns la Liard River Hotsprings, la graniţa cu Teritoriul Yukon.

Lângă râul Liard există un spaţiu public de campare, de la care pleacă o alee ce merge aproape un kilometru prin mlaştină, până la o serie de bazine termale naturale. Acesta e cel mai popular loc de popas de pe Autostrada Alaska, iar McCandless s-a hotărât să se oprească pentru a face o baie în apa liniştitoare. După ce a terminat cu scăldatul, a încercat să prindă o altă maşină care să-l ducă spre nord, dar nu a mai fost la fel de norocos. Nimeni n-a oprit. Două zile mai târziu era tot acolo, nerăbdător să plece.

La ora 6:30, în dimineaţa înviorătoare a unei zile de joi, Gaylord Stuckey a ieşit de pe alee îndreptându-se spre cel mai mare bazin şi aşteptând să se bucure singur de plăcerea de a se scălda. Spre surprinderea lui, cineva era deja în apa aburindă, un tânăr care s-a recomandat drept Alex.

Stuckey – un tip de 63 de ani din Statul Indiana, chel, vesel şi bucălat – era în drum spre Alaska pentru a duce o rulotă unui comerciant din Fairbanks, ca parte a slujbei cu jumătate de normă pe care şi-o luase după ce ieşise la pensie, la capătul a patruzeci de ani petrecuţi în afacerile cu restaurante. Când i-a spus lui McCandless care îi era destinaţia, băiatul a exclamat:

— Ah, şi eu merg într-acolo! Dar de două zile am rămas împotmolit aici, încercând să fac autostopul. Vă deranjează dacă vin şi eu?

— Oh, fir-ar să fie! a răspuns Stuckey. Mi-ar plăcea, fiule, dar nu pot. Compania pentru care lucrez îmi interzice categoric să iau autostopişti. M-ar zbura dacă m-ar prinde.

Dar în timp ce povestea cu McCandless prin ceaţa sulfuroasă, Stuckey a început să se răzgândească. „Alex era proaspăt ras şi avea părul scurt. Puteam spune după cum vorbea că era isteţ. Nu era un autostopist obişnuit. De obicei sunt suspicios cu privire la autostopişti. Mă gândesc că probabil ceva e în neregulă cu ei, dacă nu-şi pot permite un bilet de autobuz. Deci, în orice caz, după vreo jumătate de oră am spus: «Alex, îţi zic eu cum facem. Liard e la 1600 de kilometri de Fairbanks. Te duc 800 de kilometri, până la Whitehorse. O să iei de acolo altă maşină».”

Dar o zi şi jumătate mai târziu, când au ajuns în Whitehorse – capitala Teritoriului Yukon, cel mai mare şi mai cosmopolit oraş de pe Autostrada Alaska –, Stuckey se simţise atât de bine în compania lui McCandless, încât se răzgândise şi se hotărâse să-l ducă pe băiat până la destinaţie. „La început, Alex nu a vorbit prea mult”, spune Stuckey. „Dar drumul era lung şi sinuos. Am petrecut în total trei zile împreună pe şoselele alea roase, iar către final a lăsat garda jos, cum s-ar spune. Îţi zic eu: era un puşti tare fain. Foarte politicos, nu înjura, nu folosea prea multe cuvinte din alea, de argou. Îţi dădeai seama că venea dintr-o familie de treabă. Cel mai mult vorbea despre sora lui. Cred că nu se înţelegea prea bine cu părinţii. Mi-a zis că tatăl lui era un geniu, că făcea rachete la NASA, dar că fusese la un moment dat bigam – şi cu asta nu s-a putut împăca el. Mai spunea că nu-şi mai văzuse părinţii de vreo doi ani, de când absolvise colegiul.”

McCandless fusese sincer cu Stuckey atunci când îi comunicase intenţia de a-şi petrece vara singur, în sălbăticie. „Spunea că şi-a dorit să facă asta de când era mic”, afirmă Stuckey. „Spunea că nu vrea să mai vadă niciun om, nici avioane, niciun semn de civilizaţie. Voia să-şi demonstreze că putea să se descurce singur, fără ajutorul nimănui.”

Stuckey şi McCandless au ajuns la Fairbanks în după-amiaza zilei de 25 aprilie. Bătrânul l-a dus pe tânăr la băcănie, unde i-a cumpărat o pungă mare cu orez, „iar după aceea Alex a spus că vrea să se ducă la universitate,

să studieze ce fel de plante ar putea mânca. Fructe de pădure şi chestii de-astea. I-am zis: «Alex, e prea devreme. Zăpada e încă de juma de metru sau chiar mai mare. N-a crescut încă nimic acolo». Dar era deja hotărât. Abia aştepta să ajungă şi să-şi înceapă aventura”. Stuckey a condus spre campusul Universităţii Alaska, la capătul vestic al oraşului Fairbanks, şi l-a lăsat pe McCandless acolo la ora 5:30 după-amiaza.

„Înainte să plece”, spune Stuckey, „i-am zis: «Alex, te-am adus 1600 de kilometri. Te-am hrănit trei zile mari şi late. Măcar trimite-mi o scrisoare când te întorci din Alaska»”. A promis că aşa va face.

L-am rugat de asemenea cu cerul şi pământul să-şi sune părinţii. Nu-mi pot imagina nimic mai rău decât să ai un băiat plecat şi să nu ştii de atâta vreme pe unde e, dacă a murit sau dacă trăieşte. «Aici e numărul cărţii mele de credit», i-am spus. «Sună-i, *te rog!*» Dar tot ce a spus a fost «Poate o să-i sun, poate n-o să-i sun». După ce a plecat, mi-am zis: De ce n-am aflat numărul de telefon al părinţilor lui, să-i fi sunat eu? Dar lucrurile s-au întâmplat prea repede.”

După ce l-a lăsat pe McCandless la universitate, Stuckey s-a întors în oraş să predea încărcătura comerciantului, dar a aflat că persoana care se ocupa cu înregistrarea noilor vehicule tocmai plecase acasă şi că nu avea să se întoarcă până luni dimineaţă, ceea ce îi oferea două zile de ars gazul prin Fairbanks, înainte de a se întoarce în Indiana. Duminică dimineaţa, având acum timp, s-a întors în campus. „Speram să-l găsesc pe Alex şi să mai petrec o zi cu el, să-l iau la o plimbare sau ceva de genul ăsta. L-am căutat vreo două ore, m-am uitat peste tot, dar nici urmă de el. Deja plecase.”

După ce se despărţise de Stuckey sâmbătă seară, McCandless petrecuse două zile şi trei nopţi la marginea oraşului Fairbanks, mai ales la universitate. În librăria campusului, ascuns în raftul de jos, cu cărţi despre Alaska, a descoperit un studiu academic exhaustiv despre plantele comestibile din regiune, *Tanaina Plantlore/Dena’ina K’et’una: An Ethnobotany of the Dena’ina Indians of*

Southcentral Alaska, de Priscilla Russell Kari. De pe un suport cu vederi de lângă casa de marcat a ales două cărţi poştale cu un urs polar, pe care şi-a scris ultimele mesaje către Wayne Westerberg şi Jan Burres, şi pe care le-a expediat de la oficiul poştal al universităţii.

Studiind anunţurile de mică publicitate, McCandless a descoperit o armă la mâna a doua, un Remington semiautomat de calibru 22, cu lunetă şi pat de plastic. Modelul, care se numea Nylon 66 şi nu se mai fabrica de mult, era favoritul vânătorilor din Alaska pentru că era uşor şi de încredere. A încheiat afacerea în parcare, plătind probabil în jur de 125 de dolari, după care a cumpărat de la un magazin de arme din apropiere patru cutii a câte o sută de gloanţe cu vârf scobit, pentru puşti lungi.

La finalul pregătirilor din Fairbanks, McCandless şi-a strâns bagajul şi a pornit-o de la universitate spre vest. Părăsind campusul, a trecut de Institutul Geofizic, o clădire înaltă din sticlă şi ciment, acoperită de o imensă antenă satelit. Antena, reprezentativă pentru cerul Fairbanksului, fusese montată în scopul culegerii de date de la sateliţii echipaţi cu deschiderea sintetică pentru radar, proiectată de Walt McCandless. De fapt, Walt vizitase Fairbanksul înainte de inaugurarea staţiei de recepţie şi elaborase partea esenţială a software-ului. Dacă Institutul Geofizic l-a făcut pe Chris să se gândească la tatăl său, asta n-o poate spune nimeni.

La şase kilometri şi jumătate în afara oraşului, în răcoarea tot mai adâncă a serii, McCandless şi-a ridicat cortul pe o fâşie de pământ bine îngheţat, înconjurată de mesteceni, nu departe de acoperişul suspendat al unei benzinării Gold Hill & Gas Liquor. La patruzeci şi cinci de metri în josul taberei sale era drumul terasat care ducea la Autostrada George Parks, şoseaua ce avea să-l poarte până la drumul Stampede. În dimineaţa zilei de 28 aprilie s-a trezit devreme, a coborât spre autostradă învăluit de îngânarea nopţii cu ziua şi a fost extrem de surprins când prima maşină care i-a ieşit în cale a oprit. Era o camionetă Ford de culoare gri, cu un autocolant în spate pe care scria

„PESCUIESC, DECI EXIST. PETERSBURG, ALASKA”. Şoferul camionetei, un electrician care se îndrepta spre Anchorage, nu era cu mult mai în vârstă decât McCandless. Numele lui, a spus, era Jim Gallien.

Trei ore mai târziu, Gallien a ieşit spre vest de pe autostradă şi a mers cât de mult a putut de-a lungul pământului nearat. Când l-a lăsat pe McCandless la drumul Stampede, temperatura era de minus 1 grad Celsius – noaptea cobora până la minus 6 – şi o crustă de zăpadă de primăvară de 45 centimetri acoperea pământul. Băiatul abia îşi putea ţine în frâu bucuria. Era, în sfârşit, pe punctul de a fi complet singur în sălbăticia din Alaska.

A pornit-o nerăbdător de-a lungul drumului, cu hanoracul lui din imitaţie de piele, cu puşca agăţată de un umăr, dar singurele alimente pe care le avea erau o pungă cu patru kilograme şi jumătate de orez cu bobul mare şi două sendvişuri, respectiv o pungă cu floricele de porumb pe care i-o dăduse Gallien. Cu un an în urmă rezistase mai bine de o lună în Golful Californiei cu doar două kilograme şi ceva de orez şi cu peşte prins cu o undiţă ieftină, o experienţă care îi dăduse încredere că poate face rost de destulă mâncare pentru a supravieţui pe termen lung şi în sălbăticia din Alaska.

Cele mai grele obiecte din bagajul lui McCandless erau cărţile: nouă sau zece volume broşate, majoritatea primite de la Jan Burres, în Niland. Printre ele se numărau cărţi scrise de Thoreau, Tolstoi şi Gogol, dar McCandless nu era un snob. Pur şi simplu ducea cu el ceea ce credea că-i va face plăcere să citească, inclusiv cărţi comerciale scrise de Michael Crichton, Robert Pirsig şi Louis L’Amour. Pentru că uitase să ia şi hârtie de scris, a început un jurnal lapidar pe nişte pagini albe din *Tanaina Plantlore.*

Porţiunea dinspre Healy a drumului Stampede e frecventată în lunile de iarnă de o mână de sănii trase de câini, schiori şi entuziaşti ai snowmobilelor, dar numai până când râurile îngheţate încep să se umfle, la sfârşitul lui martie-începutul lui aprilie. Când McCandless a intrat în sălbăticie, apa umplea majoritatea albiilor şi nimeni nu se

aventurase prea departe de două sau trei săptămâni; doar urmele aproape şterse ale unui snowmobil îi serveau drept călăuză.

McCandless a ajuns la râul Teklanika a doua zi. Deşi malurile erau acoperite de blocuri de gheaţă, nu existau punţi peste râu, aşa că a fost nevoit să intre în apă. Avusese deja loc un mare dezgheţ la începutul lui aprilie, iar gheaţa se spărsese devreme în acel an, însă vremea se răcise din nou, aşa că volumul râului era destul de mic atunci când McCandless l-a trecut – probabil până la coapse –, permiţându-i să meargă fără dificultate până la celălalt mal. Nu şi-a închipuit niciodată că, făcând asta, traversa Rubiconul. Pentru ochiul neexperimentat al tânărului McCandless, nimic nu sugera că, două luni mai târziu, odată ce gheţarii şi troienele din amonte se vor fi topit sub soarele verii, volumul de apă va spori de nouă sau de zece ori, transformând râul într-un torent adânc şi agresiv, fără niciun fel de asemănare cu gârla liniştită pe care o trecuse voios în aprilie.

Din jurnalul său ştim că pe 29 aprilie McCandless a căzut în râu, gheaţa spărgându-se sub picioarele lui. Probabil s-a întâmplat pe când traversa porţiunea ciuruită de găuri de castor, în spatele malului vestic al râului Teklanika, dar nimic nu indică faptul că ar fi fost rănit. O zi mai târziu, cum drumul urca o coamă, a văzut pentru prima oară bastionul de un alb orbitor al Muntelui McKinley, iar a doua zi, pe 1 mai, la vreo treizeci şi doi de kilometri de locul unde fusese lăsat de Gallien, a ajuns la autobuzul vechi de lângă râul Sushana. Era echipat cu un pat de cazarmă şi o sobă, iar musafirii anteriori lăsaseră rezerve de chibrituri, insecticid şi alte lucruri esenţiale. „Ziua Autobuzului Magic”, a notat în jurnal. A hotărât să zăbovească o vreme în acel vehicul şi să profite de confortul lui frust.

Perspectiva îl binedispunea. În interiorul autobuzului, pe o bucată degradată de placaj care înlocuia un geam spart, McCandless a mâzgălit o exaltată declaraţie de independenţă:

DOI ANI A COLINDAT PĂMÂNTUL FĂRĂ TELEFON FĂRĂ PISCINĂ, FĂRĂ ANIMALE DE COMPANIE, FĂRĂ ŢIGĂRI. LIBERTATEA SUPREMĂ. UN EXTREMIST UN CĂLĂTOR ESTET AL CĂRUI CĂMIN ESTE DRUMUL. EVADAT DIN ATLANTA. N-AR TREBUI SĂ TE ÎNTORCI, PENTRU CĂ „VESTUL E TARE”.

IAR ACUM, DUPĂ DOI ANI DE RĂTĂCIRI, VINE AVENTURA FINALĂ, CEA MAI IMPORTANTĂ. BĂTĂLIA CULMINANTĂ ÎMPOTRIVA FALSULUI SINE, ÎNCHEIEREA VICTORIOASĂ A REVOLUŢIEI SPIRITUALE. 10 ZILE ŞI NOPŢI ÎN TRENURI MARFARE ŞI FĂCÂND AUTOSTOPUL L-AU DUS ÎN MARELE, ALBUL NORD. NEMAIPUTÂND FI OTRĂVIT DE CIVILIZAŢIA DE CARE A FUGIT, EL PĂŞEŞTE SINGUR PENTRU A DEVENI PIERDUT ÎN SĂLBĂTICIE.

ALEXANDER SUPERTRAMP
MAI 1992

Dar realitatea s-a insinuat repede în reveria lui McCandless. Vâna cu dificultate, iar notele din jurnalul primei săptămâni includ cuvinte ca „slăbiciune”, „a nins înăuntru” sau „dezastru”. A văzut, dar nu a tras într-un urs grizzly în ziua de 2 mai, a ochit, dar a ratat nişte raţe în ziua de 4 mai şi, până la urmă, a omorât şi a mâncat o găinuşă de munte pe 5 mai; dar apoi n-a mai împuşcat nimic până pe 9 mai, când a omorât doar o veveriţă, notând în jurnal „a patra zi de foame.”

Dar, curând după aceea, lucrurile s-au schimbat brusc. La mijlocul lunii mai soarele îşi făcea rondul în înaltul cerurilor, scăldând taigaua în lumină. Astrul cobora dedesubtul orizontului nordic mai puţin de patru ore din douăzeci şi patru, iar la miezul nopţii cerul era încă suficient de strălucitor cât să poţi citi afară. Peste tot, cu excepţia versanţilor nordici şi a ravinelor umbrite, stratul de zăpadă se topise, dezvelind măceşii din anotimpul trecut şi merişorul, ale căror fructe McCandless le-a cules şi mâncat în cantitate mare.

A început de asemenea să aibă mare succes şi la vânătoare, şi în următoarele şase săptămâni s-a delectat în

mod regulat cu veveriţe, găinuşe de munte, raţe, gâşte şi porci spinoşi. Pe 22 mai i-a căzut o plombă de pe unul dintre molari, dar incidentul nu l-a afectat prea mult, pentru că a doua zi s-a căţărat pe dealul abrupt şi cocoşat, înalt de nouă sute de metri, aflat exact la nord de autobuz şi care oferă priveliştea întregii întinderi îngheţate a lanţului muntos Alaska, kilometri de ţinut nelocuit. În ziua aceea a făcut o însemnare succintă în jurnal, ca de obicei, dar fără îndoială plină de entuziasm: „M-AM CĂŢĂRAT!”

McCandless îi spusese lui Galben că avea de gând ca în cursul călătoriei sale prin sălbăticie să rămână mereu în mişcare. „O s-o ţin tot spre vest”, ar fi spus. „Aş putea merge până la Marea Bering”. Pe 5 mai, după o pauză de patru zile petrecute în autobuz, şi-a reluat inspecţia. Din instantaneele găsite laolaltă cu aparatul său Minolta, se pare că McCandless s-a rătăcit (sau a părăsit intenţionat drumul Stampede), luând-o spre nord-vest, de-a lungul dealurilor de deasupra râului Sushana.

A fost o înaintare lentă. Ca să se hrănească, trebuia să-şi consacre o mare parte din zi pândei. Mai mult, cu cât pământul era mai dezgheţat, cu atât drumul devenea ca o mănuşă din muskeg mlăştinos şi anini impenetrabili, făcându-l pe McCandless să înţeleagă una dintre axiomele fundamentale (deşi greu de imaginat) ale Nordului: iarna, şi nu vara, este cel mai bun anotimp pentru a călători prin sălbăticie.

Pus fată în faţă cu nebunia evidentă a ambiţiei sale iniţiale, să parcurgă opt sute de kilometri până la ţărm, şi-a refăcut planurile. Pe 19 mai, mergând spre vest, nu mai departe de râul Toklat – la nici douăzeci şi patru de kilometri de autobuz –, a făcut cale întoarsă. O săptămână mai târziu era înapoi la vehiculul părăsit, fără niciun regret, se pare. Hotărâse că malurile râului Sushana erau suficient de sălbatice încât să-i satisfacă scopurile şi că autobuzul 142 din Fairbanks ar fi o tabără ideală pentru restul verii.

De fapt, zona din jurul autobuzului – peticul de pământ năpădit de verdeaţă unde McCandless era decis să „se piardă în sălbăticie” – abia se ridică, potrivit standardelor

din Alaska, la calificativul de „sălbăticie”. La mai puţin de patruzeci şi opt de kilometri spre est se află o magistrală importantă, Autostrada George Parks. La doar douăzeci şi cinci de kilometri şi jumătate spre sud, în spatele unui povârniş al Outer Range, sute de turişti se plimbă zilnic prin Parcul Denali, de-a lungul unui drum patrulat de cei de la Administraţia Parcului Naţional. Şi, necunoscute de Călătorul Estet, răzleţite pe o rază de nouă kilometri şi jumătate de la autobuz, se află patru cabane (deşi întâmplarea a făcut ca în vara lui 1992 niciuna să nu fie ocupată).

Dar în ciuda relativei proximităţi cu civilizaţia, McCandless era rupt de restul lumii. A petrecut în sălbăticie aproape patru luni şi, în decursul acestei perioade, n-a întâlnit nici măcar un singur om. În cele din urmă, împrejurimile râului Sushana s-au dovedit suficient de izolate încât să-l coste viaţa.

În ultima săptămână a lunii mai, după ce şi-a mutat puţinele lucruri în autobuz, McCandless a făcut, pe scoarţa jupuită a unui mesteacăn, o listă cu munci casnice: de strâns din râu şi stocat gheaţa pentru ţinut carnea la rece, de acoperit cu plastic geamurile lipsă ale maşinii, de făcut stocul de lemne pentru foc, de scos cenuşa din sobă. Şi, după titlul.. „PE TERMEN LUNG”, a trecut o listă cu sarcini mai ambiţioase: de făcut o hartă a zonei, de improvizat o cadă de baie, de colectat piei şi pene şi de făcut din ele haine, de construit un pod peste un pârâu din apropiere, de reparat trusa de voiaj, de marcat o reţea de drumuri pentru vânătoare.

După întoarcerea în autobuz, jurnalul consemnează un catalog al trofeelor vânătoreşti. 28 mai: „raţă gourmet!” 1 iunie: „5 veveriţe”. 2 iunie: „Porc spinos, cocoş polar, 4 veveriţe, pasăre sură”. 3 iunie: „Alt porc spinos! 4 veveriţe, 2 păsări sure”. 4 iunie: „AL TREILEA PORC SPINOS! Veveriţă, pasăre sură”. Pe 5 iunie a împuşcat o gâscă mare cât un curcan de Crăciun. Apoi, pe 9 iunie, a umflat cel mai mare premiu: „ELAN!” a notat în jurnal. Copleşit de fericire, mândrul vânător şi-a făcut o fotografie îngenuncheat lângă

trofeu, cu arma ridicată triumfător deasupra capului şi trăsăturile feţei distorsionate într-un rictus de extaz ori de uimire, ca un om de serviciu şomer care câştigă jackpotul de un milion de dolari la Reno.

Deşi McCandless era suficient de realist încât să-şi dea seama că vânatul era o componentă de neevitat a traiului în sălbăticie, a fost tot timpul ambivalent în legătură cu uciderea animalelor. Această ambivalenţă s-a transformat în remuşcare la puţină vreme după împuşcarea elanului. Animalul era relativ mic, cântărind probabil între 270 şi 320 de kilograme, dar avea oricum o uriaşă cantitate de carne. Socotind că era nepermis din punct de vedere moral să irosească orice mică parte dintr-un animal împuşcat pentru hrană, McCandless a petrecut şase zile străduindu-se să păstreze hrana proaspătă. A desfăcut carcasa sub un nor gros de muşte şi ţânţari, a fiert organele, făcând din ele o tocană, iar apoi a săpat cu mare greutate un adăpost în malul stâncos al râului, chiar sub autobuz, unde a încercat să conserve prin afumare imensele hălci de carne purpurie.

Vânătorii din Alaska ştiu că cea mai simplă modalitate de păstrare a cărnii în sălbăticie e să o tai în felii subţiri şi să o usuci la aer pe un grătar improvizat. Dar McCandless, în naivitatea lui, s-a încrezut în vânătorii din South Dakota, care i-au spus că trebuie afumată, treabă deloc uşoară, date fiind condiţiile. „Tranşarea extrem de dificilă”, a scris în jurnal pe 10 iunie. „Hoarde de muşte şi ţânţari. Scos intestinele, ficatul, rinichii, un plămân, cotletele. Aruncat partea din spate şi un picior în râu.”

11 iunie: „Scos inima şi celălalt plămân. Picioarele din faţă şi capul. Dus restul în râu. Tras până lângă pivniţă. Încercat să protejez cu fum.”

12 iunie: „Detaşat jumătate din cutia toracică şi cotletele. Nu merge decât noaptea. Continuat cu fumul.”

13 iunie: „Dus resturile din cutia toracică, umăr şi gât în pivniţă. Pornit fumul.”

14 iunie: „Deja viermi! Se pare că fumul e ineficient. Nu ştiu, seamănă a dezastru. Acum îmi doresc să nu fi împuşcat deloc elanul. Una dintre cele mai mari tragedii ale

vieţii mele.”

În acel stadiu, a renunţat a mai încerca să conserve grămada de carne şi a lăsat carcasa lupilor. Deşi se certa foarte sever pentru viaţa pe care o luase, o zi mai târziu McCandless părea să vadă lucrurile din alt unghi, pentru că jurnalul său spune „de acum înainte voi învăţa să-mi asum greşelile, oricât de mari ar fi.”

La puţină vreme după episodul cu elanul, McCandless a început să citească *Walden,* de Thoreau. În capitolul intitulat *Legile superioare*, în care Thoreau medita asupra moralităţii mâncatului, McCandless a subliniat „când am prins şi-am curăţat şi-am gătit şi-am mâncat peştele, el a părut să nu mă hrănească în mod esenţial. Era insignifiant şi inutil şi a costat mai mult decât rezultatul.”

„ELANUL”, a scris McCandless pe margine. Iar în acelaşi pasaj a subliniat:

> *Respingerea hranei animale nu e efectul experienţei, ci al instinctului. Părea mult mai frumos să trăieşti modest şi cu puţin în multe sensuri; şi, deşi n-am făcut niciodată aidoma, am mers suficient de departe încât să-mi satisfac imaginaţia. Cred că orice om care a fost vreodată serios în strădania de a-şi păstra talentele superioare sau poetice în cele mai bune condiţii a simţit în mod special nevoia de a se abţine de la hrana animală şi de la prea multă hrană de orice soi…*
>
> *E greu de obţinut şi de gătit simplu şi curat o dietă care să nu jignească imaginaţia; dar aceasta, cred, trebuie hrănită atunci când hrănim trupul. Amândouă ar trebui să şadă la aceeaşi masă. Probabil că acest lucru poate fi făcut. Fructele consumate cu moderaţie nu ar trebui să ne ruşineze de pofta noastră ori să întrerupă cele mai vrednice scopuri. Dar puneţi încă un condiment în farfurie, şi vă va otrăvi.*

„DA”, a scris McCandless şi, două pagini mai încolo, „Conştiinţa hranei. Mănâncă şi găteşte cu concentrare… Hrana Sfântă”. Pe versoul paginilor cărţii care i-a servit

drept jurnal, declara:

Am renăscut. Acestea sunt zorile mele. Viaţa adevărată tocmai a început.

Trăire Deliberată: Atenţie conştientă faţă de elementele esenţiale ale vieţii şi atenţie constantă faţă de ambianţa imediată şi faţă de preocupările ei, de exemplu – o slujbă, o misiune, o carte; orice lucru ce necesită concentrare eficientă. (Împrejurările n-au nicio importanţă. Important e felul în care cineva se raportează la o situaţie. Întreaga semnificaţie stă în relaţia personală cu un fenomen, ce înseamnă acesta pentru tine.)

Sfinţenia HRANEI, Căldura Vitală.
Pozitivism, Infinita Bucurie a Esteticii Vieţii.
Adevăr Absolut şi Onestitate.
Realitate.
Independenţă.
Finalitate – Stabilitate – Coerenţă.

Pe măsură ce McCandless se mustra tot mai puţin pentru uciderea elanului, satisfacţia căpătată pe la mijlocul lunii mai a revenit şi a părut să continue până la începutul lui iulie. Apoi, în sânul acestei idile au apărut două piedici esenţiale.

De bună seamă mulţumit de ceea ce învăţase în cele două luni de viaţă solitară în sălbăticie, McCandless s-a hotărât să se întoarcă la civilizaţie. Sosise timpul să pună punct „aventurii sale măreţe şi finale" şi să revină în lumea bărbaţilor şi a femeilor, unde putea sorbi o bere, discuta filosofie şi vrăji străinii cu poveşti despre lucrurile pe care le făcuse. Părea să fi depăşit nevoia de a-şi afirma atât de ferm autonomia, nevoia de a sta departe de părinţii săi. Poate că era pregătit să le ierte imperfecţiunile; poate că era chiar pregătit să le ierte şi pe unele dintre cele proprii. McCandless părea gata, probabil, să se întoarcă acasă.

Sau poate că nu; nu putem decât să speculăm pe marginea a ceea ce intenţiona să facă odată ce avea să

iasă din sălbăticie. Dar nu încape nicio îndoială că a dorit să plece.

Pe o coajă de mesteacăn a trecut o listă cu lucrurile pe care le avea de făcut înainte de plecare: „Să-mi peticesc jeanşii, să mă bărbieresc! Să-mi fac bagajul…” La puţin timp după aceea şi-a fixat aparatul de fotografiat Minolta pe un bidon gol de ulei şi a făcut un instantaneu cu el, fluturând un aparat de bărbierit galben şi strâmbându-se, proaspăt ras, cu petice noi dintr-o pătură de armată cusute pe genunchii jeanşilor săi murdari. Părea sănătos, dar alarmant de slab. Obrajii îi erau scobiţi. Tendoanele de la gât îi erau ieşite în afară asemenea unor cabluri întinse.

Pe 2 iulie, McCandless a terminat de citit *Fericirea conjugală* de Lev Tolstoi, însemnând câteva pasaje care îl impresionaseră:

> *Avea dreptate când spunea că singura fericire sigură a vieţii este aceea de a trăi pentru ceilalţi*…
>
> *Am trecut prin multe, iar acum cred că am descoperit ce îţi trebuie pentru a fi fericit. O viaţă liniştită şi izolată la ţară, cu posibilitatea de a fi de folos oamenilor cărora poţi uşor să le faci un bine şi care nu sunt obişnuiţi cu astfel de gesturi; apoi să munceşti, făcând lucrul care crezi că e util; şi odihnă, natură, cărţi, muzică, iubire pentru aproapele tău – aceasta este ideea mea de fericire. Şi apoi, mai presus de toate, să le fi dedicat trup şi suflet perechii tale şi copiilor, probabil – ce poate dori mai mult inima unui om?*

Pe 3 iulie şi-a pus rucsacul în spate şi a început marşul de treizeci şi doi de kilometri pe drumul amenajat. Două zile mai târziu, aflat la jumătatea distanţei, a ajuns pe o ploaie torenţială la gropile de castor care blocau accesul spre malul vestic al râului Teklanika. În aprilie fuseseră îngheţate şi nu reprezentaseră un obstacol. Acum, probabil că s-a alarmat să găsească 1,2 hectare de pământ acoperit

de ape. Evitând să traverseze apa întunecată care-i venea până la piept, s-a căţărat pe coama abruptă a unui deal, a ocolit găurile prin nord şi a coborât pe la gura de vărsare a defileului.

Când traversase prima oară râul, cu şaizeci şi şapte de zile în urmă, pe temperaturile joase ale îngheţatului aprilie, acesta era doar un izvor rece, dar domol şi adânc până la genunchi. Dar pe 5 iulie, Teklanika ajunsese la volum maxim, umflat de ploaie şi de zăpada topită a gheţarilor din lanţul muntos Alaska, şi curgea repede.

Dacă ar fi reuşit să treacă pe malul celălalt, i-ar fi fost pe urmă uşor să ajungă la autostradă, dar pentru a face asta trebuia să traverseze un canal larg de aproximativ treizeci de metri. Apa, tulbure şi încărcată de sediment glacial, era doar cu câteva grade mai caldă decât gheaţa şi avea culoarea cimentului. Prea adâncă pentru a fi trecută cu pasul, gonea ca un tren de marfa. Curentul puternic l-ar fi trântit într-o clipă şi l-ar fi luat pe sus.

McCandless nu era un înotător priceput, le povestise de altfel mai multor oameni că îi era frică de apă. Să încerce să înoate în torentul îngheţat sau chiar să vâslească o barcă improvizată erau lucruri mult prea riscante pentru a fi luate în calcul. Chiar în aval, unde drumul întâlneşte râul, Teklanika erupe într-un haos de apă clocotitoare, pe măsură ce goneşte prin gura îngustă de vărsare. Cu mult înainte de a apuca să înoate sau să vâslească pe malul celălalt, ar fi fost atras în aceste volburi şi s-ar fi înecat.

Notează în jurnal: „Dezastru… A plouat. Râul arată înfricoşător. Singur, speriat”. A tras concluzia, în mod corect, că, dacă ar încerca să traverseze Teklanika prin acel loc, ar fi luat pe sus şi ar muri. Ar fi fost pur şi simplu un gest sinucigaş, nu era o opţiune.

Dacă McCandless ar fi urcat aproximativ un kilometru şi jumătate în amonte, ar fi descoperit că râul se lărgea într-un labirint de canale împletite. Dacă ar fi cercetat atent, ar fi descoperit fie încercând, fie din întâmplare un loc unde aceste canale erau adânci doar până la piept. La cât de puternic era curentul, l-ar fi urnit cu siguranţă de pe loc, dar

înotând câineşte şi sărind de-a lungul fundului apei pe măsură ce era dus de apele repezi, ar fi fost posibil să traverseze înainte de a fi atras spre gura de vărsare sau înainte de a muri îngheţat.

Dar şi aceasta ar fi fost o soluţie riscantă, iar în acel moment McCandless nu avea niciun motiv să-şi asume un asemenea risc. Se descurcase foarte bine singur în sălbăticie. A înţeles probabil că, dacă avea răbdare şi aştepta, râul ar fi scăzut până la urmă la un nivel care i-ar fi permis să-l traverseze în siguranţă, în consecinţă, după ce şi-a cântărit opţiunile, s-a oprit la cea mai prudentă. A făcut cale întoarsă şi a început să meargă spre vest, înapoi la autobuz, înapoi în inima nestatornicei sălbăticii.

CAPITOLUL ŞAPTESPREZECE

Drumul Stampede

Natura era aici sălbatică şi îngrozitoare, deşi frumoasă. Mă uitam cu teamă şi uimire la pământul pe care păşeam, să văd ce înfăptuiseră Puterile acolo – forma, chipul şi plămada muncii lor. Acesta era Pământul de care auzisem, alcătuit din Haos şi Noapte Bătrână. Aici era grădina nimănui, globul virgin. Nu era nici pajişte, nici păşune, nici luncă, nici pădure, nici livadă, nici teren arabil, nici teren fără de folos. Era cel mai proaspăt şi mai natural loc de pe suprafaţa planetei Pământ, cum fusese plămădit de veacuri – să-i fie omului sălaş, spunem noi –, aşa că Natura l-a făcut, iar omul îl poate folosi dacă poate. Omul nu trebuia asociat cu el. Era Materia vastă, înspăimântătoare – nu Mama Natură pe care o ştiam, omul nu putea călca pe ea, ori să fie îngropat acolo, ar fi un gest prea intim să-şi lase oasele acolo –, căminul Necesităţii şi al Destinului. Se simţea în mod clar prezenţa unei forţe care nu era sortită să fie bună cu omul. Era un loc al lipsei de credinţă şi al ritualurilor superstiţioase, mai abitir de locuit de către cei înrudiţi cu piatra şi cu jivinele decât de noi... Ce înseamnă să intri într-un muzeu, să vezi mii de lucruri în comparaţie cu a vedea suprafaţa înstelată şi materia dură în chiar locuinţa ei! Am rămas ţintuit locului, uimit: această materie de care sunt legat devenise atât de ciudată pentru mine. Nu-mi e teamă de spirite, duhuri – sunt şi eu unul –, dar mi-e frică de trupuri, tremur când le întâlnesc. Ce este acest Titan care m-a luat în stăpânire? Vorbeşte despre aceste mistere! Gândeşte-te la viaţa noastră în natură – pe care o trăim zi de zi, venind în contact cu ea –, stânci, copaci, vântul pe obrajii noştri! Pământul solid/ *pământul* de acum/ *bunul-simţ!* Contact! Contact! Cine *suntem noi?* Unde *suntem?*

HENRY DAVID THOREAU

La un an şi o săptămână după ce Chris McCandless a hotărât să nu încerce să traverseze râul Teklanika, stau pe malul opus – cel estic, dinspre autostradă – şi privesc lung apa învolburată. Şi eu sper să pot trece râul. Vreau să văd autobuzul. Vreau să văd locul unde a murit McCandless, ca să înţeleg mai bine de ce.

Este o după-amiază umedă şi fierbinte, iar râul e plumburiu şi încărcat cu resturi de la ultimul dezgheţ al stratului de zăpadă care încă albeşte gheţarii mai înalţi ai Munţilor Alaska. Azi, nivelul râului pare mult mai scăzut decât în fotografiile pe care McCandless le-a făcut acum douăsprezece luni, dar să încerci să îl treci cu piciorul, înfruntând torentul răsunător de la mijlocul verii, e în orice caz de neconceput. Apa este prea adâncă, prea rece, prea rapidă. Privind Teklanika, aud pietrele de mărimea unor mingi de bowling rostogolindu-se de fundul, rostogolindu-se la vale mânate de puterea curentului. Aş fi fost luat pe sus dacă m-aş fi îndepărtat fie şi numai câţiva metri de mal şi împins înspre canionul aflat imediat dedesubt, care colectează apele râului într-o fierbere de vârtejuri ce continuă fără întrerupere pe următorii opt kilometri.

Spre deosebire de McCandless, eu am însă o hartă topografică pe o scală de 1:63,360 (unde un inch reprezintă o milă). Extrem de detailată, ea arată că la aproape un kilometru mai jos, în gura canionului, se află o staţie de măsurare construită de U.S. Geological Survey. De asemenea, spre deosebire de McCandless, mă aflu aici împreună cu trei tovarăşi: localnicii Roman Dial şi Dan Solie, precum şi un prieten de-al lui Roman din California, Andrew Liske. Staţia de măsurare nu poate fi văzută din locul în care drumul Stampede intersectează râul, dar după douăzeci de minute de mers printr-o încâlceală de molizi şi mesteceni pitici, Roman strigă:

— O văd! Uite-o! O sută de metri mai încolo!

Descoperim peste râu un cablu de oţel gros de 2,5 cm, prins între un turn înalt de 4,5 metri, ridicat pe malul pe

care ne aflăm noi, şi un afloriment de pe malul celălalt, aflat la o sută douăzeci de metri distanţă. Cablul a fost instalat în 1970 pentru a carta fluctuaţiile sezoniere ale Teklanikăi; hidrologii se plimbau în sus şi în jos pe deasupra apei cu ajutorul unui coş de aluminiu suspendat cu scripeţi de cablu. Din coş, aruncau un fir de plumb cu care măsurau adâncimea râului. Staţia a fost închisă în urmă cu nouă ani din lipsă de fonduri, când se presupune că acel coş fusese legat de turnul aflat pe malul pe care ne găseam noi – cel dinspre autostradă. Dar când am urcat în vârful turnului, coşul nu era acolo. Plimbându-mi privirile pe deasupra apei repezi, l-am văzut pe malul îndepărtat al canionului – cel cu autobuzul.

S-a dovedit pe urmă că nişte vânători de prin părţile locului tăiaseră lanţul, trecuseră râul folosindu-se de coş şi-l fixaseră pe partea cealaltă, să le îngreuneze situaţia străinilor care ar fi vrut să traverseze Teklanika şi să le calce teritoriul. Când McCandless a încercat să iasă din sălbăticie în urmă cu un an, coşul se afla în acelaşi loc în care e acum, pe partea lui de canion. Dacă ar fi ştiut acest lucru, traversarea Teklanikăi ar fi fost un flecuşteţ. Dar, pentru că nu avea o hartă detaliată, nu avea cum să ştie că salvarea îi era atât de la îndemână.

Andy Horowitz, unul dintre prietenii lui McCandless din echipa de cros de la Woodson High, crede că McCandless „se născuse în secolul greşit. Căuta mult mai multă aventură şi libertate decât le poate oferi societatea de azi oamenilor”. Venind în Alaska, McCandless visa să colinde un ţinut necartat, să găsească un loc nelocalizat pe nicio hartă. Dar în 1992 nu mai existau teritorii virgine – nici în Alaska, nici în altă parte. Însă Chris, cu logica lui specială, a găsit o soluţie elegantă pentru această dilemă. A renunţat pur şi simplu la hartă. Cel puţin în mintea lui, dacă nu se putea şi altundeva, *terra* avea să rămână *incognita.*

Pentru că i-a lipsit o hartă ca lumea, cablul de peste râu a rămas o necunoscută pentru el. Studiind cursul violent al Teklanikăi, McCandless a tras concluzia greşită că era imposibil să treci pe malul estic. De vreme ce drumul

fusese blocat, s-a reîntors la autobuz – o decizie rezonabilă, dată fiind lipsa de date. Dar de ce a rămas în autobuz şi a murit acolo? De ce, odată venită luna august, n-a mai încercat să traverseze Teklanika, atunci când apele nu mai erau atât de repezi şi când traversarea ar fi fost sigură?

Frământat de aceste întrebări şi preocupat, sper că scheletul ruginit al autobuzului Fairbanks 142 îmi va oferi câteva sugestii. Dar, ca să ajung la autobuz, şi eu trebuie să trec râul, iar vagonetul de aluminiu e în continuare legat de malul îndepărtat.

Stând în vârful turnului ancorat pe partea estică a râului, mă agăţ de cablu cu uneltele de căţărat pe munte şi încep să înaintez, puţin câte puţin, executând ceea ce alpiniştii numesc traversarea tiroleză. Se dovedeşte a fi mult mai greu decât anticipasem. După douăzeci de minute mă prăbuşesc pe aflorismentul de pe celălalt mal, complet epuizat. Abia reuşesc să ridic mâinile. După ce-mi trag sufletul, urc în coş – un vehicul rectangular din aluminiu, lung de 1,20 metri şi lat de jumătate de metru, desfac lanţul şi pornesc înapoi spre malul estic al canionului, ca să-mi transport prietenii.

Din cauza greutăţii, cablul se lasă destul de mult la mijlocul râului, aşa că atunci când dau drumul aflorismentului, maşinăria accelerează iute sub propria greutate, rulând tot mai repede de-a lungul firului de oţel şi căutând punctul cel mai de jos. E o cursă care-ţi dă fiori. Trecând glonţ peste vârtejuri, cu 30 sau 40 de kilometri la oră, un strigăt involuntar îmi iese din gâtlej, până să realizez că nu mai sunt în pericol şi că pot să-mi recapăt calmul.

După ce toţi patru trecem pe malul vestic al defileului, ne ia treizeci de minute să ajungem, răzbătând anevoie printre tufişuri şi crengi, la drumul Stampede. Cei şaisprezece kilometri de drum pe care i-am parcurs deja – porţiunea dintre vehiculele noastre parcate şi râu – au fost prietenoşi, bine marcaţi, deşi relativ dificili. Dar cei şaisprezece kilometri care urmează au un specific cu totul diferit.

Datorită faptului că atât de puţini oameni traversează

Teklanika în timpul lunilor de primăvară-vară, drumul e în mare parte imposibil de delimitat şi acoperit cu desişuri. Imediat dincolo de râu, drumul coteşte spre sud-vest, spre albia unui pârâu foarte rapid. Şi, deoarece castorii au construit o reţea elaborată de stăvilare de-a lungul acestui pârâu, drumul trece direct printr-o porţiune de doisprezece kilometri pătraţi de apă stătătoare. Găurile de castor nu sunt foarte adânci, apa nu ne trece niciodată mai sus de piept, dar e rece şi, pe măsură ce înaintăm, picioarele agită noroiul de pe fundul albiei, stârnind o miasmă puternică de nămol în descompunere.

Drumul urcă un deal aflat îndărătul celui mai înalt lac, apoi regăseşte contorsionata şi stâncoasa albie a pârâului, înainte de a se afunda din nou într-o junglă de vegetaţie pitică. Înaintarea nu devine niciodată peste măsură de dificilă, dar talmeş-balmeşul aninilor care se înghesuie unii în alţii din ambele părţi este sumbru, claustrofobic şi înăbuşitor. Nori de ţânţari se materializează din căldura lipicioasă. La intervale regulate, bâzâitul lor ascuţit este înlocuit de ecoul câte unui tunet îndepărtat, care se rostogoleşte peste pădure dinspre nişte nori de furtună cabraţi în orizontul întunecat.

Hăţişul de *Ceanothus Cuneatus*[55] îmi lasă răni sângerânde pe picioare. Ghemotoace din păr de urs sunt purtate de curenţi de-a lungul drumului şi, la un moment dat, mai multe urme proaspete de urs grizzly – fiecare cât o urmă şi jumătate de bocanc mărimea 42 – mă pun în mare încurcătură. Niciunul dintre noi nu e înarmat. „Hei, ursule!” strig spre lăstăriş, sperând să evit o întâlnire-surpriză. „Hei, ursule! Suntem doar în trecere! N-ai de ce să te enervezi!”

În ultimii douăzeci de ani am fost în Alaska de vreo douăzeci de ori – să mă caţăr pe munţi, să lucrez ca tâmplar, pescar de somon şi jurnalist, să evadez, să mă aflu în treabă. În cursul numeroaselor vizite am petrecut mult timp singur în ţinuturile sălbatice şi, de regulă, mi-a plăcut. Desigur, intenţionasem să fac această călătorie spre

---

[55] *Ceanothus Cuneatus* este o plantă care creşte în tufişuri ce pot ajunge la o înălţime de trei metri. Frunzele sale rămân mereu verzi.

autobuz de unul singur, iar când prietenul meu, Roman, s-a autoinvitat împreună cu alţi doi tipi, m-am enervat. Dar mă bucur acum să fiu în compania lor. E ceva neliniştitor în acest peisaj gotic, crescut peste măsură. Pare mai malefic decât alte colţuri izolate ale statului – pantele îmbrăcate în tundră ale lanţului muntos Brooks, pădurea tropicală din arhipelagul Alexander, chiar şi înălţimile bătute de vânturi ale masivului Denali. Mă bucur al naibii de mult că nu sunt singur aici.

La ora nouă seara mai cotim o dată şi acolo, la capătul unei porţiuni defrişate, vedem autobuzul. Mănunchiuri de pufuliţă se încurcă în scobiturile roţilor, înălţându-se până deasupra osiei. Autobuzul Fairbanks 142 este parcat lângă un crâng de plopi tremurători, la nouă metri în spatele unei mici costişe, la poalele unei porţiuni mai înalte care domină punctul de confluenţă al râului Sushana cu un afluent mai mic. E un loc fermecător, deschis şi plin de lumină. E uşor de înţeles de ce McCandless a hotărât să-şi instaleze tabăra aici.

Ne oprim la oarecare distanţă de autobuz şi ne uităm la el în tăcere. Vopseaua albă e decojită. Lipsesc mai multe geamuri. Sute de oase mici acoperă porţiunea defrişată din jurul autobuzului, împrăştiate printre mii de ghimpi de porc spinos – rămăşiţele micului vânat care a alcătuit grosul alimentaţiei lui McCandless. Iar la marginea acestui cimitir se află un schelet şi mai mare: cel al elanului pe care l-a împuşcat şi pe care l-a regretat atât de mult după aceea.

Când am discutat cu Gordon Samel şi Ken Thompson la puţină vreme după descoperirea cadavrului lui McCandless, amândoi au insistat – ferm şi lipsit de echivoc – asupra faptului că scheletul aparţinea unui karibu, luând în râs ignoranţa profanilor care confundaseră animalul cu un elan.

— Lupii risipiseră o parte din oase, îmi spusese Thompson, dar sigur a fost un karibu. Puştiul habar n-avea ce Dumnezeu făcea pe-aici.

— Sigur că era un karibu, a intervenit şi Samel zeflemitor. Când am citit în ziar că era sigur că împuşcase un elan,

imediat mi-am dat seama că nu era născut în Alaska. E o mare diferenţă între un elan şi un karibu. O mare diferenţă. Numai un om bătut în cap nu e în stare să-i deosebească.

Având încredere în Samel şi Thompson, care sunt vânători cu experienţă şi care au ucis mulţi elani şi karibu, am menţionat prompt greşeala lui McCandless în articolul pe care l-am scris pentru *Outside,* confirmând astfel opinia nenumăraţilor cititori că McCandless fusese nepregătit şi că n-avea de ce să se aventureze în sălbăticie, mai ales în cea de dincolo de Ultima Frontieră. McCandless n-ar fi murit doar pentru că era prost, a spus un corespondent din Alaska, dar „scopul aşa-zisei lui aventuri era pe cât de mărunt, pe atât de ridicol – să se ghemuiască într-un autobuz părăsit, la câţiva kilometri de Healy, conservând gaiţe şi veveriţe, confundând un karibu cu un e lan (ceea ce era greu de făcut...). Doar un singur cuvânt: incompetent.”

Toate scrisorile care-l blamau pe McCandless invocau confundarea animalului pentru a susţine că tânărul nu avea cunoştinţe elementare de supravieţuire în sălbăticie. Ceea ce nu ştiu furioşii autori ai scrisorilor este că acel copitat pe care l-a împuşcat McCandless a fost exact ce a spus că a împuşcat. În ciuda celor scrise de mine în *Outside,* animalul era un elan, aşa cum o arată examinarea atentă a rămăşiţelor şi după cum au confirmat-o, fără urmă de îndoială, mai multe fotografii ale lui McCandless. Băiatul a făcut câteva greşeli pe drumul Stampede, dar nu a confundat un karibu cu un elan.

Trecând pe lângă oasele elanului, mă apropii de vehicul şi păşesc înăuntru prin ieşirea de urgenţă aflată în spate. Imediat lângă uşă se află salteaua ruptă, pătată şi mucegăită pe care a murit McCandless. Îmi atrag atenţia mai multe lucruri aruncate pe ea: o gamelă de plastic verde, o cutiuţă cu pastile de purificat apa, un tub folosit de Chap Stick, o pereche de pantaloni izolanţi pentru zbor, de genul celor care se vând în magazinele cu echipament militar, un volum broşat al bestsellerului *O Jerusalem!,* cu cotorul rupt, mănuşi de lână, un flacon de spray împotriva insectelor, Muskol, o cutie plină cu chibrituri şi o pereche de

cizme de cauciuc maron închis, cu numele Gallien scris de-a lungul manşetei cu cerneală neagră, aproape ştearsă.

În ciuda faptului că lipsesc mai multe geamuri, aerul din interiorul autobuzului e stătut şi miroase a mucegai.

— Pff, face Roman. Miroase a păsări moarte.

O clipă mai târziu descopăr sursa mirosului: o pungă de plastic, plină cu penele, puful şi aripile tăiate ale mai multor păsări. Se pare că McCandless le păstrase ca să-şi izoleze hainele sau poate ca să-şi confecţioneze o pernă.

Către capătul autobuzului, oalele şi farfuriile tânărului stau stivă pe un fel de masă din placaj aflată lângă o lampă cu kerosen. O teacă lungă de piele e gravată cu literele R.F.: teaca macetei pe care Ronald Franz i-a dat-o lui McCandless când acesta a părăsit Salton City.

Periuţa albastră de dinţi a băiatului stă alături de un tub de Colgate pe jumătate gol, un pachet de aţă dentară şi coroana molarului care, potrivit jurnalului, i-a căzut în cea de-a treia săptămână a şederii lui aici. La câţiva zeci de centimetri se află un craniu de mărimea unui pepene, cu colţi de fildeş ieşind proeminent din maxilarul albit. E craniul unui urs, rămăşiţele unui grizzly împuşcat de careva care a poposit pe la autobuz cu ani înainte de venirea lui McCandless. Un mesaj scrijelit de scrisul îngrijit al lui McCandless înconjoară gaura de glonţ din craniu: SLĂVIM CU TOŢII URSUL-FANTOMĂ, FIARA DIN NOI TOŢI. ALEXANDER SUPERTRAMP. MAI 1992.

Privind în sus, observ că pereţii de metal ai autobuzului sunt acoperiţi de graffitti lăsate de vizitatori de-a lungul anilor. Roman ne arată mesajul pe care l-a scris când a campat aici în urmă cu patru ani, în cursul unei traversări a lanţului muntos Alaska: MÂNCĂTORII DE TĂIŢEI ÎN DRUM SPRE LACUL CLARK, 8/89. Asemenea lui Roman, mulţi au lăsat în urmă ceva mai mult decât numele lor şi o dată. Cel mai lung şi mai elocvent graffitti este unul dintre numeroasele scrise de McCandless, o declaraţie a bucuriei care începe cu un salut către cântecul său preferat, cel al lui Roger Miller: DOI ANI A COLINDAT PĂMÂNTUL. FĂRĂ TELEFON, FĂRĂ PISCINĂ, FĂRĂ ANIMALE DE COMPANIE,

FĂRĂ ŢIGĂRI. LIBERTATEA SUPREMĂ. UN EXTREMIST. UN CĂLĂTOR ESTET AL CĂRUI CĂMIN ESTE DRUMUL...

Imediat dedesubtul acestui manifest se înghesuie o sobă făcută dintr-o canistră ruginită. Un buştean de 3,6 metri, secţionat dintr-un trunchi de molid, e îndesat în uşa ei deschisă, şi două perechi roase de Levi's îl drapează, întinse ca şi cum ar sta la uscat. Una din perechi – măsura 30 cu 32 – e peticită grosolan cu bandă izolatoare; cealaltă pereche a fost recondiţionată cu mai multă atenţie, cu resturi de la o cuvertură cusute peste găurile din genunchi şi şezut. Această pereche are şi o curea confecţionată dintr-o fâşie de pătură. Am impresia că McCandless a fost obligat să-şi confecţioneze această curea când a slăbit atât de mult încât pantalonii alunecau de pe el.

Aşezat pe un pat de campanie din oţel, de cealaltă parte a sobei, cugetam la acest tablou bântuit şi descopeream semnele prezenţei lui McCandless oriunde mi-aş fi întors privirile. Aici e unghiera, dincolo foaia verde de cort întinsă peste unul dintre geamurile lipsă de la uşa principală. Bocancii de la Kmart stau frumos aranjaţi dedesubtul sobei, ca şi cum stăpânul lor s-ar întoarce în curând să şi-i pună şi s-o pornească la drum. Mă simt stânjenit, ca un intrus, un voyeur care a pătruns în dormitorul lui McCandless în timp ce el e undeva departe. Mi se face dintr-odată greaţă şi ies afară, să iau o gură de aer proaspăt de-a lungul râului.

O oră mai târziu facem un foc afară, în lumina stinsă a apusului. Vijelia, trecută de-acum, a limpezit ceaţa şi dealurile luminate din spatele nostru se înalţă îndepărtate, vizibile în toate detaliile lor proaspete. O bandă de cer incandescent arde dedesubtul norului dinspre nord-vest. Roman despachetează câteva bucăţi de carne dintr-un elan pe care l-a împuşcat în munţii Alaska în septembrie şi le aşază peste foc, pe un grătar înnegrit, grătarul pe care McCandless l-a folosit pentru a-şi frige vânatul. Grăsimea elanului trosneşte şi sfârâie în tăciuni. Mâncând carnea plină de zgârciuri, ne apărăm cu mâinile de ţânţari şi povestim despre această persoană ciudată pe care nici unul dintre noi n-a cunoscut-o, încercând să înţelegem cum de a

ajuns să sufere, încercând să pricepem de ce unii oameni par să o dispreţuiască atât de profund pentru faptul că a murit aici.

McCandless şi-a luat cu el, în mod intenţionat, puţine provizii, din echipamentul lui lipsind şi câteva obiecte socotite esenţiale de către locuitorii din Alaska: o puşcă de calibru mare, hartă şi busolă, o secure. Acest lucru a fost privit nu doar ca un semn de prostie, ba chiar ca un indiciu al păcatului aroganţei. Unii critici au făcut paralele între McCandless şi cea mai scandaloasă figură tragică a Nordului, Sir John Franklin, un ofiţer de marină britanic ale cărui infatuare şi aroganţă au costat viaţa a o sută patruzeci de persoane, incluzând-o aici şi pe a sa.

În 1819, amiralitatea l-a desemnat pe Franklin în fruntea unei expediţii în sălbăticia din nord-vestul Canadei. După doi ani departe de Anglia, iarna i-a ajuns din urmă pe când se târau de-a lungul unei porţiuni de tundră atât de vaste şi de goale, încât au botezat-o Barrens[56], nume pe care îl poartă şi azi. Proviziile li se terminaseră. Vânatul era puţin, forţându-i pe Franklin şi pe oamenii lui să subziste cu licheni răzuiţi de pe bolovani, piei pârlite de cerb, oase de animale curăţate de carne, pielea propriilor încălţări şi, în final, carnea tovarăşilor. Înainte de terminarea calvarului, cel puţin doi oameni fuseseră ucişi şi mâncaţi, presupusul asasin fiind executat sumar, iar alţi opt muriseră din pricina bolii şi a înfometării. Însuşi Franklin era pe punctul de a muri, când el şi ceilalţi supravieţuitori au fost salvaţi de un grup de metişi.

Se spune despre Franklin că era un gentleman victorian cordial, că făcea boacăne cu zâmbetul pe buze, că era perseverent şi ignorant, animat de idealurile naive ale unui copil şi de refuzul de a căpăta cunoştinţele necesare într-un ţinut izolat. Era teribil de nepregătit să conducă o expediţie arctică, iar la reîntoarcerea în Anglia a devenit cunoscut drept „Omul care şi-a mâncat papucii”, deşi porecla era rostită cel mai adesea cu respect şi uimire, decât în bătaie

---

[56] În engl., în orig., *barren* - loc neproductiv, viran, sterp. *Barrens,* arie relativ aridă în comparaţie cu zonele adiacente.

de joc. A fost întâmpinat ca un erou naţional, promovat la rangul de căpitan, plătit frumuşel ca să scrie o relatare a calvarului şi, în 1825, a primit comanda unei a doua expediţii.

Călătoria a fost relativ lipsită de evenimente, dar în 1845, sperând să descopere în sfârşit legendara Trecătoare de la Nord-Vest, Franklin a făcut greşeala de a se întoarce pentru a treia oară în zona arctică. Despre el şi despre cei 128 de oameni care îl însoţeau nu s-a mai aflat nimic de-atunci. Dovezile descoperite în cursul a patruzeci de expediţii trimise în căutarea lor au stabilit până la urmă că muriseră cu toţii, victime ale scorbutului, înfometării şi unor suferinţe de nedescris.

Când McCandless a fost descoperit mort, s-a creat în mod automat o paralelă cu Franklin, nu doar pentru că amândoi muriseră din pricina înfometării, ci şi pentru că amândoi erau văzuţi ca oameni prea plini de sine. Despre amândoi s-a crezut că nu au avut suficient respect pentru locul în care se aflau. La un secol după moartea lui Franklin, eminentul explorator Vilhjalmur Stefansson a scos în evidenţă faptul că britanicul nu s-a obosit să înveţe tehnicile de supravieţuire folosite de indieni şi eschimoşi – care reuşiseră să se dezvolte „timp de generaţii întregi, crescându-şi copiii şi având grijă de cei în vârstă”, în acelaşi teritoriu aspru care l-a ucis pe Franklin. (Dar Stefansson a omis, nu întâmplător, faptul că mulţi, foarte mulţi indieni şi eschimoşi au suferit de foame în latitudinile nordice.)

Aroganţa lui McCandless n-a fost, totuşi, de acelaşi soi cu cea a lui Franklin. Acesta din urmă privea natura ca pe un oponent care se va supune inevitabil forţei, rânduielii şi disciplinei victoriene. În loc să trăiască în armonie cu natura, în loc să se bizuie pe teren pentru subzistenţă, aşa cum făcuseră băştinaşii, el a încercat să se izoleze de mediu prin unelte militare şi tradiţii nepotrivite. Pe de altă parte, McCandless a mers prea departe în direcţia contrară. El a încercat să trăiască numai din roadele naturii – şi a vrut s-o facă fără a se învrednici să asimileze mai întâi repertoriul complet al deprinderilor esenţiale.

Să spui că McCandless era nepregătit nu surprinde esenţa problemei. Era tânăr şi şi-a supraestimat energia, dar a fost suficient de pregătit pentru a rezista vreme de şaisprezece săptămâni bazându-se doar pe instinctele sale şi pe patru kilograme şi jumătate de orez. Şi era perfect conştient, când a intrat în sălbăticie, că-şi lăsase o foarte mică marjă de eroare. Ştia exact ce riscă.

Nu e deloc neobişnuit ca un tânăr să fie atras de o acţiune considerată nesăbuită de către cei mai în vârstă; adoptarea unui comportament riscant este în cultura noastră, şi în majoritatea celorlalte, un rit de trecere. Pericolul a exercitat dintotdeauna o anumită atracţie. În mare parte, acesta e motivul pentru care mulţi adolescenţi conduc prea repede, beau prea mult şi iau prea multe droguri, şi tot de aceea a fost întotdeauna uşor pentru armată să recruteze tineri care să meargă la război. Se poate spune că atitudinea aventuroasă a tinerilor este de fapt una adaptativă, evolutivă, un comportament înscris în codul genetic. În felul său, McCandless a dus acest comportament riscant până la extrem.

Avea nevoie să se testeze prin modalităţi care, aşa cum îi plăcea să spună, „contau”. Avea ambiţii spirituale mari – alţii ar spune pretenţioase. Potrivit absolutismului moral care îi caracteriza credinţa, o provocare al cărei succes era sigur nu mai reprezenta o provocare.

Desigur, nu doar tinerii sunt atraşi de faptele temerare. John Muir este cunoscut în primul rând ca un militant pentru ocrotirea naturii şi ca preşedintele fondator al Clubului Sierra, dar a fost de asemenea un pioner îndrăzneţ, care a cucerit piscuri, gheţari şi cascade. Cel mai cunoscut eseu al său include o relatare fascinantă a ascensiunii pe muntele Ritter din California, în 1872, când era cât pe ce să-şi piardă viaţa. În alt eseu, Muir descrie elocvent cum a supravieţuit unei vijelii îngrozitoare în Sierra, căţărat în vârful unui pin înalt de treizeci de metri:

> *Niciodată n-am mai savurat o aşa euforie a mişcării. Vârfurile subţiri fluturau şi şuierau într-un torent*

pătimaş, îndoindu-se şi învârtejindu-se înainte şi înapoi, de mai multe ori, trasând indescriptibile combinaţii de linii verticale şi orizontale, în timp ce eu mă ţineam strâns, cu muşchii încordaţi ferm, ca un bobolinc[57] *pe-o trestie.*

Avea la acea dată treizeci şi şase de ani. Poţi lesne să-ţi imaginezi că o persoană ca Muir nu l-ar fi considerat pe McCandless ciudat şi de neînţeles.

Până şi cumpătatul, pedantul Thoreau, care a spus la un moment dat că a „călătorit destul de mult prin Concord” încât să-i fie de ajuns, s-a simţit obligat să viziteze mult mai periculoasele sălbăticii ale statului Maine, cum erau considerate în secolul al XIX-lea, şi să se caţere pe Muntele Katahdin. Ascensiunea sa pe versanţii „sălbatici şi îngrozitori, deşi frumoşi” ai muntelui l-a şocat şi l-a speriat, dar i-a şi oferit un ameţitor sentiment de admiraţie împletită cu teamă. Neliniştea pe care a resimţit-o pe înălţimile lui Katahdin i-a inspirat unele dintre cele mai însemnate scrieri şi a marcat profund felul în care a perceput mai târziu pământul în starea lui brută, nedomesticită.

Spre deosebire de Muir şi Thoreau, McCandless a plecat în sălbăticie nu ca să mediteze la natură sau la lume în ansamblul ei, ci mai degrabă pentru a explora ţinutul din interiorul sufletului său. A descoperit totuşi repede ceea ce Muir şi Thoreau ştiau deja: o şedere îndelungată în sălbăticie îţi îndreaptă inevitabil atenţia şi spre exterior, nu doar spre interior, fiind imposibil să trăieşti doar din ce-ţi oferă pământul, fără să capeţi o înţelegere a lui şi să stabileşti o legătură cu el şi cu tot ceea ce conţine.

Însemnările lui McCandless din jurnal numără puţine reflecţii despre sălbăticie sau meditaţii de orice fel. Decorul din jurul lui are parte de o descriere sumară. Într-adevăr, aşa cum a spus prietenul lui Roman, Andrew Liske, după ce a citit o copie a documentului, „aceste însemnări se referă

---

57 Bobolincul *(Dolichonyx oryzivorus)* este singura pasăre din SUA neagră pe burtă şi albă pe spate.

aproape exclusiv la ce a mâncat. N-a scris aici decât despre mâncare.”

Andrew nu exagerează: acest jurnal e foarte puţin mai mult decât un registru de inventariere a plantelor culese şi a animalelor vânate. Dar ar fi probabil greşit să credem că McCandless n-a apreciat frumuseţea locului şi că a fost insensibil la forţa peisajului. Aşa cum a observat ecologistul Paul Shepard,

> *beduinul nu iubeşte la nebunie decorul, nu pictează peisaje şi nu alcătuieşte o inutilă istorie naturală... Viaţa lui este atât de profund legată de natură, încât nu mai e loc pentru abstracţiuni şi estetică sau pentru vreo „filosofie a naturii” care ar putea fi separată de restul vieţii lui... Natura şi relaţiile lui cu ea sunt o problemă de viaţă şi de moarte, dominate de convenţie, mister şi pericol. Timpul lui liber nu are nimic în comun cu distracţia trândavă sau falsificarea proceselor naturale. Dar conştiinţa acestei prezenţe, a terenului, a vremii imprevizibile, a fâşiei înguste pe care păşeşte sunt contopite în existenţa lui.*

Cam acelaşi lucru poate fi spus şi despre McCandless pe parcursul lunilor petrecute lângă râul Sushana.

Ar fi uşor să-l consideri un tânăr hipersensibil şi nesăbuit, care a citit prea multe cărţi şi căruia îi lipsea spiritul practic. Dar caracterizarea nu i se potriveşte. McCandless nu era un pierde-vară confuz, chinuit de disperare existenţială. Dimpotrivă, viaţa lui clocotea de sens şi de idealuri. Dar sensul pe care i l-a smuls existenţei era foarte departe de cărarea sigură: McCandless n-avea încredere în valoarea lucrurilor obţinute uşor. Cerea mult de la sine – până la urmă, mai mult decât a putut da.

Încercând să explice comportamentul nonconformist al lui McCandless, unii au insistat asupra faptului că, asemenea lui John Waterman, era scund, şi probabil suferise de „complexul înălţimii”, o nesiguranţă fundamentală care l-a determinat să încerce să-şi

dovedească bărbăţia prin intermediul unor provocări extreme. Alţii au afirmat că la baza acestei odisei fatale ar fi stat un conflict oedipian nerezolvat. Deşi cele două ipoteze ar putea conţine o fărâmă de adevăr, acest soi de psihanaliză postumă e dubioasă, minimalizând subiectul absent. Nu putem reduce bizara lui căutare spirituală la o listă de tulburări psihologice.

Roman, Andrew şi cu mine stăm cu ochii în tăciuni şi vorbim până noaptea târziu despre McCandless. Roman, în vârstă de treizeci şi doi de ani, e curios şi deschis; are un doctorat în biologie la Stanford şi nu se încrede în înţelepciunea convenţională. Ca şi McCandless, şi-a petrecut adolescenţa în aceleaşi suburbii din Washington, D.C., pe care le consideră la fel de sufocante. A venit pentru prima oară în Alaska la nouă ani, vizitându-şi cei trei unchi care lucrau la mina de cărbuni de la Usibelli, o vastă exploatare de suprafaţă aflată la câţiva kilometri est de Healy. S-a îndrăgostit imediat de tot ceea ce înseamnă Nordul. De-a lungul anilor care au urmat, s-a întors adesea în cel de-al patruzeci şi nouălea stat. În 1977, după ce a absolvit liceul, la şaisprezece ani şi primul din clasă, s-a mutat la Fairbanks.

Azi, Roman predă la Alaska Pacific University, în Anchorage, şi se bucură de recunoaştere de-a lungul şi de-a latul statului pentru expediţiile lui lungi şi riscante în ţinuturile izolate. Printre altele, a parcurs toţi cei 1600 de kilometri ai lanţului muntos Brooks, pe jos sau cu canoea, a schiat 400 de kilometri de-a lungul Arctic Naţional Wildlife Refuge, la o temperatură sub zero grade, a traversat coasta de 1120 de kilometri a lanţului muntos Alaska şi a făcut peste treizeci de ascensiuni pe piscurile şi vârfurile nordice. Iar Roman nu vede o mare diferenţă între isprăvile lui respectate de toată lumea şi aventura lui McCandless, cu excepţia faptului că acesta din urmă a avut ghinionul să moară.

Ridic problema încrederii exagerate a lui McCandless şi a greşelilor prosteşti pe care le-a făcut – cele două sau trei greşeli evitabile, care până la urmă l-au costat viaţa. „Sigur,

e clar că a dat-o-n bară”, răspunde Roman, „dar eu admir ceea ce a încercat să facă. Să trăieşti din ce-ţi dă pământul, lună după lună, e incredibil de greu. Eu n-am făcut-o niciodată. Şi pun pariu că foarte puţini – dacă or exista – dintre cei care l-au numit pe McCandless incompetent au făcut şi ei acest lucru pentru mai mult de o săptămână sau două. Majoritatea oamenilor n-au habar cât de greu e să trăieşti în sălbăticie pe termen lung şi să supravieţuieşti numai cu ceea ce vânezi sau culegi. Şi McCandless aproape a reuşit.”

„Îmi e imposibil să nu mă identific cu tipul”, recunoaşte Roman împingând tăciunii cu băţul. „Mă enervează că trebuie să recunosc, dar nu cu mulţi ani în urmă puteam fi în aceeaşi situaţie. Când am venit prima oară în Alaska, cred că semănăm foarte mult cu McCandless: la fel de necopt, la fel de pasionat. Şi sunt sigur că există o grămadă de oameni care au avut multe în comun cu el atunci când au ajuns aici, incluzându-i şi pe mulţi dintre cei care-l critică. Poate de aceea şi sunt atât de duri. Probabil că McCandless le aminteşte puţin cam prea mult de ei înşişi.”

Observaţia lui Roman subliniază cât de greu ne e, odată adulţi, să ne reamintim ce puternici ne simţeam când eram alimentaţi de pasiunile şi dorurile tinereţii. Aşa cum a spus tatăl lui Everett Ruess la multă vreme după ce fiul său de douăzeci de ani a dispărut în deşert, „cei mari nu realizează cât de uşor e sufletul adolescentului. Cred că l-am înţeles cu toţii prea puţin pe Everett.”

Roman, Andrew şi cu mine am stat de vorbă până după miezul nopţii, încercând să găsim un sens vieţii şi morţii lui McCandless, dar esenţa lui a rămas alunecoasă, vagă şi evazivă. Treptat, conversaţia noastră şi-a pierdut spontaneitatea şi a început să se clatine. Când mă îndepărtez de foc în căutarea unui loc unde să-mi arunc sacul de dormit, prima pată firavă a dimineţii deja albeşte marginea nord-estică a cerului. Deşi ţânţarii sunt numeroşi şi autobuzul ar oferi fără îndoială un refugiu, hotărăsc să nu mă culc în interiorul lui Fairbanks 142. Înainte de a mă cufunda într-un somn fără vise, apuc să observ că şi ceilalţi

au făcut la fel.

CAPITOLUL OPTSPREZECE

Drumul Stampede

Este aproape imposibil pentru omul modern să-şi imagineze ce înseamnă să trăieşti vânând. Viaţa unui vânător este o călătorie dificilă şi aproape continuă de-a lungul şi de-a latul ţinutului. O viaţă plină de griji că următoarea încercare s-ar putea să nu fie încununată de succes, că urmărirea sau capcana vor da greş sau că turmele nu vor apărea în acest anotimp. Şi, mai presus de toate, viaţa unui vânător duce cu sine ameninţarea foamei şi a morţii prin înfometare.

JOHN M. CAMPBELL,
THE HUNGRY SUMMER

Dar ce este istoria? Este stabilirea muncilor seculare în succesiunea dezlegării enigmei morţii şi a depăşirii ei viitoare. Pentru aceasta se descoperă infinitul matematic şi undele electromagnetice, pentru aceasta se scriu simfoniile. Nu se poate înainte în această direcţie fără un anumit avânt. Pentru aceste descoperiri este nevoie de înzestrare spirituală. Datele acestei înzestrări sunt cuprinse în Evanghelie. Iată-le. În primul rând, iubirea de aproapele, această formă superioară de energie vie, care suprasaturează inima omului şi cere să fie eliberată din temniţă. Urmează apoi principalele părţi componente ale omului modern, fără de care acesta nu poate fi închipuit: ideea libertăţii personale şi ideea de viaţă ca sacrificiu de sine.[58]

BORIS PASTERNAK,
DOCTOR JIVAGO
PASAJ MARCAT ÎNTR-UNA DINTRE CĂRŢILE DESCOPERITE LÂNGĂ CADAVRUL LUI MCCANDLESS;

---

[58] Boris Pasternak, *Doctor Jivago,* trad, de Emil Iordache, Polirom, 2004, p. 26.

După ce încercarea de a ieşi din sălbăticie i-a fost împiedicată de râul Teklanika, McCandless s-a reîntors la autobuz în ziua de 8 iulie. E imposibil de ştiut ce era în sufletul lui, pentru că jurnalul nu trădează nimic. Se poate să fi fost preocupat de faptul că plecarea fusese scoasă din calcul. Într-adevăr, pe atunci avea încă prea puţine motive de îngrijorare. Vara era în toi, regiunea fiind o dezlănţuire fecundă de plante şi animale, şi avea suficiente rezerve de hrană. Probabil a presupus că, dacă va aştepta până în august, Teklanika se va domoli suficient de mult încât să poată fi traversată.

Reîntors în carapacea ruginită a autobuzului Fairbanks 142, McCandless a recăzut în rutina vânatului şi a culesului. A citit *Moartea lui Ivan Ilici* de Tolstoi şi *Terminal Man* de Michael Crichton. A scris în jurnal că a plouat o săptămână întreagă. Vânatul părea să fie din belşug. În ultimele trei săptămâni ale lui iulie a omorât treizeci şi cinci de veveriţe, patru gâşte, cinci gaiţe şi pupeze, precum şi două broaşte, pe care le-a mâncat cu cartofi sălbatici, rubarbă sălbatică, fructe de pădure şi o mare varietate de ciuperci. Dar, în pofida acestei aparente bogăţii, carnea pe care o consuma era prea slabă, iar el primea mai puţine calorii decât ardea. După ce supravieţuise timp de trei luni cu o alimentaţie extrem de săracă, McCandless avea un considerabil deficit caloric. Se clătina pe o muchie şubredă. Şi apoi, la sfârşitul lui iulie, a făcut greşeala care l-a doborât.

Tocmai terminase de citit *Doctor Jivago,* volum care îl inspirase să facă nişte însemnări emoţionate pe marginile paginilor şi să sublinieze mai multe pasaje:

> *Lara mergea de-a lungul terasamentului, pe poteca bătătorită de drumeţi şi pelerini şi apoi o cotea pe cărăruia care străbătea lunca şi ducea spre pădure. Aici se oprea şi, mijindu-ţi ochii, trăgea în piept aerul încărcat de aromele spaţiului aceluia vast. Acest aer îi era mai drag decât părinţii, i se părea mai dulce decât*

orice iubit şi mai înţelept decât orice carte. Pentru o clipă, Larei i se redescoperea sensul existenţei. Se afla aici, se gândea ea, pentru a se regăsi pe sine în acest farmec nebun al pământului, pentru a spune lucrurilor pe nume şi, dacă nu va fi în stare să facă aşa ceva, pentru a da naştere, din dragoste de viaţă, unor urmaşi care s-o facă în locul ei.[59]

„NATURĂ/PURITATE”, a scris el cu litere mari la începutul paginii.

O, cum dorim uneori să evadăm din mărginirea lipsită de sens a elocvenţei umane, din toate aceste fraze sublime şi să găsim refugiu în natură, aparent atât de incoerentă, sau în lipsa de cuvinte a unei munci istovitoare, sau într-un somn adânc, sau în muzica adevărată, sau în înţelegerea umană devenită mută din pricina emoţiei!

McCandless a însemnat acest pasaj cu asteriscuri şi a pus între paranteze, cu cerneală neagră, „refugiu în natură”.

În dreptul fragmentului „Şi aşa s-a dovedit că doar o viaţă asemănătoare cu existenţa celor din jurul nostru, amestecându-se cu ea fără a face vălurele, este viaţa adevărată şi că fericirea neîmpărtăşită nu este fericire… Iar acest lucru era cel mai supărător dintre toate”, a adăugat, „FERICIREA NU E REALA DECÂT DACĂ E ÎMPĂRTĂŞITĂ”.

E tentant să privim această ultimă însemnare ca pe un indiciu în plus al faptului că lunga, însingurata şi sabatica dispariţie îl schimbase pe McCandless în mod semnificativ. Poate fi interpretată şi ca un semn că era probabil pregătit să renunţe la o parte din armura pe care o purta în jurul inimii şi că, în apropierea reîntoarcerii sale în sânul civilizaţiei, plănuia să abandoneze viaţa de vagabond solitar, să nu mai fugă atât de mult de intimitate şi să devină un membru al comunităţii umane. Dar nu vom şti niciodată sigur, pentru că *Doctor Jivago* a fost ultima carte

[59] *Ibidem,* p. 95.

pe care a citit-o Chris McCandless.

La două zile după terminarea cărţii, pe 30 iulie, jurnalul notează: „EXTREM DE SLĂBIT, DIN PRICINA SEMINŢELOR DE CARTOF. DE-ABIA MĂ ŢIN PE PICIOARE. ÎNFOMETAT. MARE PERICOL”. Înaintea acestor rânduri nu apare nimic în jurnal care să sugereze că McCandless ar fi fost în pericol. Îi era foame, alimentaţia săracă îi redusese trupul la o grămăjoară de zgârciuri şi oase, dar părea să fie sănătos. Apoi, pe 30 iulie, starea lui de sănătate s-a înrăutăţit dintr-odată. Pe 19 august era deja mort.

S-au făcut multe presupuneri pe marginea cauzelor acestei deteriorări atât de rapide. În zilele care au urmat identificării rămăşiţelor lui McCandless, Wayne Westerberg şi-a adus vag aminte că tânărul ar fi cumpărat nişte seminţe din South Dakota, înainte de a pleca spre nord, inclusiv probabil nişte seminţe de cartof, cu care, odată stabilit în sălbăticie, ar fi intenţionat să încropească o grădină de legume. Potrivit uneia dintre teorii, McCandless n-a mai apucat să le planteze (n-am găsit nici urmă de grădină în apropierea autobuzului) şi, la sfârşitul lui iulie, devenise suficient de înfometat încât să mănânce seminţele care l-au otrăvit.

Seminţele de cartof, de fapt, nu mai sunt atât de periculoase după ce încep să încolţească. Ele conţin solanină, o otravă care apare la plantele din familia Solanaceelor şi care provoacă stări de vomă, diaree, dureri de cap şi letargie de scurtă durată, afectând pulsul şi tensiunea atunci când e consumată o perioadă îndelungată. Dar această teorie are o mare problemă: pentru ca McCandless să fie afectat de seminţele de cartof, ar fi trebuit să mănânce câteva kilograme. Şi, dată fiind greutatea mică a bagajului său atunci când l-a întâlnit pe Gallien, este foarte puţin probabil că avusese la el mai mult de câteva grame de seminţe, presupunând că avea.

Dar alte scenarii se referă la cu totul alt fel de seminţe de cartof, acestea fiind mult mai plauzibile. La paginile 126 şi 127 din *Tanaina Plantlore* este descrisă o plantă numită de către indienii Dena’ina cartof sălbatic şi care, atunci când e

recoltată, are o rădăcină asemănătoare morcovului. Planta, cunoscută de botanişti ca *Hedysarum alpinum,* creşte în solul nisipos din întreaga regiune.

Potrivit cărţii *Tanaina Plantlore,* „rădăcina cartofului sălbatic este, probabil, cea mai importantă sursă de hrană a indienilor Dena'ina, cu excepţia fructelor sălbatice. Aceştia îl consumă într-o varietate de forme – crud, fiert, copt sau prăjit – şi îl savurează mai ales înmuiat în ulei sau untură, în care îl şi conservă". Cel mai bun moment pentru recoltarea cartofului sălbatic „este primăvara, imediat ce pământul se dezgheaţă… În timpul verii el devine prea uscat şi tare".

Priscilla Russell Kari, autoarea cărţii *Tanaina Plantlore,* mi-a explicat că „primăvara era un anotimp foarte dificil pentru indienii Dena'ina, mai ales pe vremuri. Adesea vânatul nu apărea, acelaşi lucru întâmplându-se uneori şi cu bancurile de peşti. Deci, până la sfârşitul primăverii, când apăreau peştii, depindeau de cartoful sălbatic, acesta fiind hrana lor de bază. Cartoful are un gust foarte dulce. Era – şi este – o legumă pe care ei o consumau cu mare plăcere".

Cartoful sălbatic este o tufa stufoasă, înaltă de jumătate de metru, cu lujeri plini de firave flori roz, semănând cu sângele-voinicului[60]. Preluând sugestia cărţii lui Kari, McCandless a început să sape şi să consume rădăcini de cartof sălbatic pe 24 iunie, fără niciun efect negativ. În 14 iulie a început să mănânce şi seminţele asemănătoare cu bobul de mazăre, probabil pentru că rădăcinile deveniseră prea tari pentru a fi consumate. O fotografie pe care a făcut-o în timpul acestei perioade arată o pungă de plastic Ziploc de patru litri plină ochi cu asemenea seminţe. Şi apoi, pe 30 iulie, scrie „EXTREM DE SLĂBIT. DIN PRICINA SEMINŢELOR DE CARTOF…".

După ce *Tanaina Plantlore* aminteşte de cartoful sălbatic, ea descrie şi speciile înrudite, printre care mazărea sălbatică, *Hedysarum mackenzii.* Deşi un pic mai mică,

---

[60] *Lathyrus Odoratus – sângele-voinicului,* plantă căţărătoare ale cărei flori parfumate pot avea diferite culori – galben, mov, roz ş.a.

mazărea sălbatică arată aproape la fel cu cartoful sălbatic; până şi botaniştii experimentaţi au uneori dificultăţi în a le deosebi. Există o singură caracteristică pe care te poţi baza: partea dorsală a frunzuliţelor verzi ale cartofului sălbatic este străbătută de nişte versuri laterale vizibile; acestea nu sunt vizibile pe frunzuliţele mazării sălbatice.

Cartea lui Kari avertizează asupra faptului că, din pricina dificultăţii de a deosebi mazărea sălbatică de cartoful sălbatic şi deoarece „se ştie că prima e otrăvitoare, trebuie avută în vedere identificarea lor atentă înainte de a fi consumate”. În literatura medicală modernă nu există cazuri de oameni otrăviţi după ce au mâncat *H. mackenzii,* dar se pare că populaţiile indigene ştiu de milenii că mazărea sălbatică este toxică şi sunt foarte atenţi să nu confunde *H. alpinum* cu *H. mackenzii.*

Pentru a găsi informaţii despre un caz de otrăvire cu mazăre sălbatică, a trebuit să mă întorc la analele explorării arctice din secolul al XIX-lea. Am descoperit ceea ce căutam în jurnalele lui Sir John Richardson, faimos chirurg scoţian, naturalist şi explorator. Fusese membru al primelor două expediţii nefericite ale lui Sir John Franklin, supravieţuindu-le amândurora. Richardson a fost cel care i-a executat prin împuşcare pe cei suspectaţi de canibalism în timpul primei expediţii. A fost, de asemenea, primul botanist care a făcut o descriere ştiinţifică a *H. mackenzii,* dându-i plantei numele ei botanic. În 1848, conducând o expediţie în zona arctică a Canadei în căutarea lui Franklin, Richardson a făcut o comparaţie botanică între *H. alpinum* şi *H. mackenzii. H. alpinum,* a observat el în jurnal,

> *are rădăcini lungi şi flexibile, cu un gust asemănător lemnului-dulce, şi care sunt consumate de către nativi mai ales primăvara, devenind lemnoase şi uscate pe măsură ce se apropie vara. Rădăcina bătrânei* Hedysarum mackenzii *este otrăvitoare şi aproape că a ucis o indiancă la Fort Simpson, aceasta confundând-o cu cealaltă specie. Din fericire, s-a dovedita fi purgativă; pentru că stomacul ei a respins tot ce*

înghiţise, s-a făcut bine, deşi însănătoşirea ei a fost pusă o vreme la îndoială.

E uşor să ţi-l imaginezi pe Chris McCandless făcând aceeaşi greşeală şi îmbolnăvindu-se. Toate dovezile par să ne conducă spre concluzia că McCandless – repezit şi neatent din fire – a confundat o plantă cu alta, ceea ce s-a dovedit a-i fi fatal. În articolul din *Outside* am afirmat cu tărie că *H. mackenzii,* mazărea sălbatică, l-a ucis pe băiat. Aproape toţi jurnaliştii care au scris despre tragedia lui McCandless au tras aceeaşi concluzie.

Dar, pe măsură ce lunile treceau şi aveam posibilitatea să mă aplec cu şi mai multă atenţie asupra morţii lui McCandless, acest consens mi se părea tot mai puţin plauzibil. Timp de trei săptămâni, începând din 24 iunie, McCandless a săpat şi a mâncat în siguranţă zeci de rădăcini de cartof sălbatic, fără să confunde *H. mackenzii* cu *H. alpinum.* De ce, pe 14 iulie, când a început să recolteze seminţe în loc de rădăcini, ar fi confundat cele două specii?

Am ajuns să cred cu tot mai multă convingere că McCandless, conştient de toxicitatea lui *H. mackenzii,* nu a consumat niciodată seminţele sau alte părţi ale plantei. A murit într-adevăr otrăvit, dar planta care l-a ucis n-a fost mazărea sălbatică. Cel care i-a provocat moartea a fost cartoful sălbatic, *H. alpinum,* specie considerată netoxică în *Tanaina Plantlore.*

Cartea spune că doar rădăcinile cartofului sălbatic sunt comestibile. Deşi nu specifică dacă seminţele sunt comestibile, nici nu spune că ar fi toxice. Nici în alte texte nu se menţionează că seminţele de *H. alpinum* ar fi toxice. Dar familia leguminoase, căreia îi aparţine *H. alpinum,* este bogată în specii care produc alcaloizi – componenţi chimici cu un puternic efect farmaceutic asupra omului şi animalelor. (Morfina, cafeina, nicotină, curara, stricnina şi mescalina sunt şi ele alcaloizi.) Mai mult, la numeroase specii care produc alcaloizi toxina este localizată strict în interiorul plantei.

„Ceea ce se întâmplă cu multe legume”, explică John Bryant, chimist la Universitatea Alaska din Fairbanks, „este că îşi concentrează alcaloizii în teaca seminţelor la sfârşitul verii, pentru a descuraja animalele să le mănânce. În funcţie de anotimp, n-ar fi neobişnuit ca o plantă cu rădăcini comestibile să conţină seminţe otrăvitoare. Dacă o specie produce alcaloizi, odată cu apropierea toamnei seminţele se găsesc acolo unde e cel mai probabil să fie şi toxina.”

În cursul vizitei mele din 1993 la râul Sushana, am colectat mostre de *H. alpinum* crescut la câteva zeci de centimetri de autobuz şi i-am trimis o parte şi doctorului Thomas Clausen, un coleg de-al profesorului Bryant de la Departamentul de Chimie al Universităţii Alaska. Deşi analizele preliminare făcute de Clausen şi de un absolvent, Edward Treadwell, au indicat faptul că seminţele conţineau urme de alcaloid, teste mai amănunţite au demonstrat în cele din urmă că nu exista niciun alcaloid, toxic sau de altă natură.

Eram dezorientat. Date fiind rândurile alarmante şi fără echivoc pe care McCandless le mâzgălise în jurnal în ziua de 30 iulie, îmi era greu să cred că enorma cantitate de seminţe pe care o mâncase înaintea acestei date nu jucase niciun rol în moartea lui.

La multă vreme după ce a fost publicată prima ediţie a acestei cărţi, în 1996, am continuat să-mi storc creierii pe tema absenţei alcaloizilor din seminţele testate de Clausen şi Treadwell. Timp de mai mulţi ani am cercetat cu încăpăţânare literatura ştiinţifică, sperând să descopăr un fir care m-ar fi dus la dezlegarea acestei enigme. Într-o după-amiază am dat peste un articol intitulat „Identificarea swansoninei ca posibilă micotoxină responsabilă de micotoxicozele nutreţului vechi”. Articolul se referea la o ciupercă, *Rhizoctonia leguminicola,* care creşte de regulă pe numeroase specii de legume în timpul lunilor de vară din zonele cu climă umedă. Se pare că *R. leguminicola* este o varietate de mucegai care produce un alcaloid puternic numit swansonină – binecunoscut de fermieri şi veterinari.

Literatura de medicină veterinară abundă în cazuri de animale otrăvite cu swansonină după ce au mâncat nutreţ contaminat cu *R. leguminicola.*

Înainte să citesc mai departe despre legăturile dintre *R. leguminicola* şi swansonină am avut o revelaţie: nu seminţele cartofului sălbatic l-au omorât pe McCandless; el a fost mai degrabă ucis de mucegaiul de pe aceste seminţe. Seminţele uscate pe care i le trimisesem lui Clausen şi lui Treadwell fuseseră testate negativ pentru că nu erau mucegăite. Dar aveam un motiv puternic să cred că seminţele pe care McCandless le-a mâncat în ultimele două săptămâni ale lunii iulie ar fi putut fi contaminate cu *R. leguminicola.*

A început să recolteze şi să mănânce cantităţi semnificative din aceste seminţe pe 14 iulie, în timpul unei perioade ploioase îndelungate. Între mese, a depozitat aceste seminţe în pungi jilave şi murdare – excelent mediu de cultură pentru mucegai. Dacă seminţele de cartof sălbatic pe care le-a mâncat erau contaminate cu swansonină produsă de *R. leguminicola,* înseamnă că băiatul nu era atât de repezit şi de incompetent cum se crede azi. Înseamnă că nu a confundat speciile. Planta care l-a otrăvit nu era toxică în sine, dar McCandless a avut ghinionul să mănânce seminţe mucegăite. O greşeală inocentă, dar suficientă pentru a-i curma viaţa.

Literatura de specialitate nu duce lipsă de cazuri de animale ucise în urma otrăvirii cu swansonină după ce au păscut nutreţ contaminat cu *R. leguminicola.* Simptomele cele mai clare ale otrăvirii cu swansonină sunt neurologice. Potrivit unui articol publicat în *Journal of the American Veterinary Medicine Association,* animalele care au ingerat swansonină prezintă semne de „depresie, mers incredibil de lent, blană aspră, ochi sticloşi, cu privire fixă, emaciere, lipsă de coordonare musculară şi nervozitate (mai ales când sunt stresate). În plus, animalele afectate pot deveni solitare şi greu de manipulat, putând avea şi dificultăţi în a mânca şi a bea."

Efectele otrăvirii cu swansonină sunt cronice; alcaloidul

ucide rareori pe loc. Dar toxina acţionează insidios, indirect, inhibând o enzimă esenţială pentru metabolismul glicoproteic. Cu alte cuvinte, corpul este împiedicat să transforme ceea ce mănâncă într-o sursă de energie utilizabilă. Dacă asimilezi prea multă swansonină, eşti condamnat să mori de foame, indiferent câtă mâncare introduci în stomac.

Uneori, animalele otrăvite cu swansonină îşi revin după ce se îndepărtează nutreţul contaminat, dar numai dacă au o condiţie fizică foarte bună. Pentru ca acest compus toxic să poată fi eliminat prin urină, el trebuie mai întâi să se combine cu molecule disponibile de glucoză sau de aminoacizi. E nevoie de o mare cantitate de proteine şi de zaharuri pentru a scoate otrava din corp.

„Problema”, spune profesorul Bryant, „este că dacă eşti slab şi înfometat de la bun început, e clar că n-o să mai ai glucoză sau proteine îndeajuns, deci n-ai cum să elimini toxina din organism. Când un mamifer subnutrit ingerează un alcaloid – chiar şi unul benign, cum e cafeina –, va fi afectat mult mai puternic de către acesta decât ar fi în mod normal, pentru că îi lipsesc rezervele de glucoză necesare excretării lui. Alcaloidul se acumulează pur şi simplu în organism. Dacă McCandless a înghiţit o cantitate considerabilă de seminţe de acest fel când era deja semiînfometat, şi-a semnat sentinţa de condamnare.”

Doborât de seminţele mucegăite, McCandless a descoperit că era dintr-odată mult prea slăbit pentru a mai putea parcurge pe jos o distanţă lungă. Era acum prea slăbit până şi să vâneze, iar asta l-a extenuat şi mai mult, ducându-l tot mai aproape de inaniţie. Viaţa lui se precipita spre capăt cu o viteză uluitoare.

Nu sunt însemnări în jurnal pentru zilele de 31 iulie sau 1 august. Pe 2 august, jurnalul consemnează doar „VÂNT TERIBIL”. Toamna era aproape. Temperatura scăzuse, iar zilele deveniseră mult mai scurte. Fiecare rotaţie a Pământului răpea zilei şapte minute de lumină şi adăuga nopţii şapte minute de răcoare şi întuneric. În decursul unei singure săptămâni, noaptea devenise aproape cu o oră mai

lungă.

„ZIUA 100! AM REUŞIT!” jubilează el pe 5 august, mândru că a atins această semnificativă piatră de hotar, „DAR AM O STARE FOARTE PROASTĂ. MOARTEA A DEVENIT CA O AMENINŢARE SERIOASĂ. PREA SLĂBIT CA SĂ IES, DEVENIT PRACTIC PRIZONIER ÎN SĂLBĂTICIE. – NU E DE JOACĂ.”

Dacă McCandless ar fi avut o hartă, ar fi descoperit o cabană aparţinând administraţiei rezervaţiei în amonte de râul Sushana, la nouă kilometri şi jumătate sud de autobuz, o distanţă pe care ar fi putut-o parcurge, în ciuda slăbiciunii. Cabana, situată în interiorul Parcului Naţional Denali, dispunea de provizii de alimente pentru cazuri de urgenţă, aşternut de pat şi materiale de prim-ajutor pentru pădurarii aflaţi în patrula de iarnă. Apoi, deşi nu se află pe hartă, la 3,2 kilometri, chiar mai aproape de autobuz, se află două cabane particulare – una aparţinând proprietarilor de câini de sanie din Healy, Will şi Linda Forsberg; cealaltă, unui angajat al Parcului Naţional Denali, Steve Carwile. Şi acolo ar fi putut găsi ceva de mâncare.

Cu alte cuvinte, salvarea lui McCandless se afla la trei ore de mers în susul râului. Această situaţie paradoxală a fost adesea invocată după moartea sa. Dar, chiar dacă ar fi ştiut de existenţa acestor cabane, nu i-ar fi fost de niciun folos: la mijlocul lui aprilie, când toate cabanele erau goale, dezgheţul făcând dificil transportul cu sania trasă de câini sau cu snowmobilul, cineva le-a spart şi le-a vandalizat. Hrana dinăuntru, aflată la cheremul animalelor şi vremii, se deteriorase.

Pagubele n-au fost observate decât către sfârşitul lui iulie, când un biolog specialist în natura sălbatică, Paul Atkinson, a parcurs cei şaisprezece kilometri dinspre partea exterioară a munţilor, până în Parcul Naţional Denali, mai precis până la adăpostul administraţiei rezervaţiei. Era şocat şi necăjit din pricina distrugerii nesăbuite care-l întâmpinase. „Era evident că nu fusese opera vreunui urs”, spune Atkinson. „Sunt specialist în urşi, deci ştiu cum arată stricăciunile provocate de ei. Parcă ar fi intrat cineva cu un ciocan şi ar fi distrus totul în cale. După mărimea

buruienilor crescute prin salteaua azvârlită afară, era evident că vandalizarea avusese loc cu multe săptămâni în urmă.”

„Era complet distrusă”, spune Will Forsberg referindu-se la cabana sa. „Tot ce nu fusese prins în podea era făcut praf. Toate lămpile sparte, ca şi majoritatea geamurilor. Lenjeria de pat şi saltelele fuseseră scoase afară şi aruncate grămadă, grinzile de pe tavan fuseseră smulse, canistrele de benzină găurite, lemnele de foc aruncate. Chiar şi un covor mai mare fusese tras afară, să mucegăiască. Iar mâncarea dispăruse. Deci cabanele nu l-ar fi ajutat prea mult pe Alex, chiar dacă le-ar fi descoperit. Sau, din nou, poate că a făcut-o.”

Forsberg îl consideră pe McCandless suspectul principal. El crede că acesta le-a dibuit din prima săptămână a lunii mai, după ce a ajuns la autobuz, şi că, turbat de intruziunea civilizaţiei în preţioasa-i aventură sălbatică, le-a distrus metodic. Această teorie nu poate explica însă de ce n-a distrus şi autobuzul.

Şi Carwile îl suspectează pe McCandless. „E pură intuiţie”, explică, „dar am senzaţia că era tipul de om care voia să *elibereze sălbăticia.* Distrugerea cabanelor putea fi o modalitate. Sau poate era mânat de un dispreţ intens faţă de guvern: a văzut semnul Park Service pe peretele uneia dintre cabane şi s-a gândit că toate trei erau proprietatea guvernului, aşa că s-a decis să intre în luptă împotriva lui Big Brother. Este foarte posibil.”

Cât priveşte autorităţile, acestea nu cred că McCandless a fost vandalul. „Avem bănuielile noastre”, spune Ken Kehrer, pădurar-şef în Parcul Naţional Denali. „Dar Chris McCandless nu e considerat suspect”. De fapt, nu există nicio însemnare în jurnal sau vreo fotografie care să sugereze că ar fi ajuns în apropierea cabanelor. Când McCandless s-a aventurat dincolo de zona în care se afla autobuzul, la începutul lunii mai, fotografiile arată că se îndrepta spre nord, în josul râului Sushana, în direcţie opusă cabanelor. Şi, chiar dacă a ajuns din întâmplare la ele, e dificil să ţi-l imaginezi distrugându-le fără să se laude

cu asta în jurnal.

Nu există însemnări în jurnalul lui McCandless pentru zilele de 6, 7 şi 8 august. Pe 9 august a scris că a tras într-un urs, dar că l-a ratat. Pe 10 august a văzut un karibu, dar nu l-a împuşcat, doborând în schimb cinci veveriţe. Dacă în organismul lui se acumulase deja o cantitate mare de swansonină, cantitatea aceasta de hrană nu i-ar fi fost de ajuns pentru a se salva. Pe 11 august a omorât şi a mâncat un cocoş polar. Pe 12 august s-a târât afară din autobuz să caute fructe de pădure după ce a lăsat un bilet în eventualitatea în care cineva ar fi ajuns acolo în timp ce era plecat. Scris atent, cu majuscule, pe o pagină ruptă din *Taras Bulba* de Gogol, acesta spune:

> S.O.S. AM NEVOIE DE AJUTOR. SUNT RĂNIT, MURIBUND ŞI MULT PREA SLĂBIT CA SĂ POT PLECA DE AICI. SUNT COMPLET SINGUR, <u>NU E O GLUMĂ</u>. PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU, RĂMÂNEŢI SĂ MĂ SALVAŢI. AM IEŞIT SĂ CULEG FRUCTE DIN ÎMPREJURIMI ŞI MĂ ÎNTORC DISEARĂ. MULŢUMESC.

A semnat „CHRIS MCCANDLESS. AUGUST?”. Dându-şi seama de gravitatea situaţiei în care se afla, renunţase la porecla şmecheră pe care o folosea de multă vreme, Alexander Supertramp, în favoarea numelui pe care i-l dăduseră părinţii la naştere.

Mulţi locuitori din Alaska s-au întrebat de ce, în disperarea lui, McCandless n-a dat foc la pădure, ca să atragă atenţia. Avea în autobuz aproape opt litri de gaz pentru sobă. Se poate presupune că ar fi fost simplu să stârnească un incendiu care să alerteze avioanele sau, cel puţin, să scrie SOS în *muskeg.*

Contrar părerii comune, autobuzul nu se află totuşi pe niciun traseu de zbor, şi foarte puţine avioane trec pe acolo. În cele patru zile petrecute pe drumul Stampede, niciun avion n-a trecut pe deasupra capului meu, cu excepţia avioanelor ce zburau la altitudini de peste 7500 de

metri. Fără îndoială că avioanele mici mai treceau din când în când pe deasupra autobuzului, dar probabil că McCandless ar fi trebuit să facă un foc destul de mare pentru a le atrage atenţia. Şi, aşa cum spune şi Carine McCandless, „Chris n-ar fi dat foc cu bună-ştiinţă pădurii, nici măcar pentru a-şi salva viaţa. Oricine sugerează altceva nu-l înţelege absolut deloc pe fratele meu.”

Înfometarea nu e cel mai plăcut mod de a muri. În stadiile avansate, când organismul începe să se autoconsume, victima suferă de dureri musculare, probleme cardiace, căderea părului, ameţeală, dispnee, sensibilitate extremă la frig, epuizare fizică şi mentală. Pielea se depigmentează. În absenţa nutrienţilor esenţiali, în creier se produce un dezechilibru chimic sever, ce duce la convulsii şi halucinaţii. Unii oameni, salvaţi în ultima clipă, spun că înainte de sfârşit senzaţia de foame dispare, durerile chinuitoare încetează, iar suferinţa este înlocuită de o euforie sublimă, de o senzaţie de calm şi de o claritate mentală formidabilă. Ar fi plăcut să credem că McCandless a experimentat acest extaz.

Pe 12 august a scris în jurnal ceea ce s-a dovedit a fi ultima lui însemnare: „Frumoase Afine”. Din 13 până în 18 august, jurnalul nu mai consemnează nimic în afară de marcarea zilelor. Cândva, la sfârşitul acestei săptămâni, a rupt ultima pagină din memoriile lui Louis L’Amour, *Education of a Wondering Man.* Pe o parte a foii sunt câteva rânduri pe care L’Amour le-a citat din poemul lui Robinson Jeffers, *Wise Men în Their Bad Hours:*

Teribilul cântec de ciocârlie al morţii: dar să mori după ce ai făcut
Ceva mai egal cu secolele
Decât muşchi şi oase înseamnă aproape să-ţi învingi slăbiciunea.
Munţii sunt din piatră moartă, oamenii
Le admiră sau le urăsc statura, insolenta lor linişte,
Munţii nu sunt slăbiţi sau tulburaţi,
Iar gândurile a câţiva oameni morţi au acelaşi calm.

Pe cealaltă parte a foii, care era albă, McCandless a redactat un scurt rămas-bun: AM AVUT O VIAŢĂ LINIŞTITĂ ŞI ÎI MULŢUMESC LUI DUMNEZEU PENTRU ASTA. ADIO ŞI DUMNEZEU SĂ VĂ BINECUVÂNTEZE PE TOŢI.

Apoi s-a vârât în sacul de dormit pe care i-l cususe mama lui şi a căzut în inconştienţă. Probabil că a murit pe 18 august, la 112 zile după ce păşise în sălbăticie, cu 19 zile înainte ca şase locuitori din Alaska să se nimerească pe lângă autobuz şi să-i descopere cadavrul.

Unul dintre ultimele lucruri pe care le-a făcut a fost să-şi facă o fotografie, lângă autobuz şi sub cerul Alaskăi, cu o mână arătând spre aparat ultimul său bilet, iar cu cealaltă făcând curajos semn de rămas-bun. Faţa îi este teribil de emaciată, aproape scheletică. Dar nu ne putem da seama din fotografie dacă şi-a plâns singur de milă în acele ore grele – pentru că era atât de tânăr, pentru că era singur, pentru că trupul îl trădase, iar voinţa îl va fi părăsit. Zâmbeşte, iar ochii lui nu mint: Chris McCandless era liniştit, liniştit ca un călugăr plecat la Domnul.

CHRIS J. MCCANDLESS

Epilog

Totuşi, ultima amintire tristă zăboveşte încă aici, iar uneori alunecă precum ceaţa plutitoare, zăgăzuind lumina soarelui şi înfiorând aducerea-aminte a vremurilor mai fericite. Au fost bucurii mult prea intense pentru a putea fi descrise în cuvinte şi au fost supărări asupra cărora nu îndrăznesc să stărui. Şi cu ele în minte spun: Caţără-te dacă vrei, dar aminteşte-ţi că puterea şi curajul nu valorează nimic fără prudenţă şi că o neglijenţă de moment poate distruge fericirea pentru toată viaţa. Nu face nimic la repezeală; cântăreşte-ţi bine fiecare pas; şi gândeşte-te de la început cum ar putea fi sfârşitul.

EDWARD WHYMPER,
SCRAMBLES AMONGST THE ALPS

Adormim legănaţi de sunetul de ţiteră al timpului; ne trezim, dacă ne trezim vreodată, în liniştea lui Dumnezeu. Şi apoi, când ne deşteptăm pe malurile înalte ale timpului increat şi întunericul orbitor irumpe deasupra povârnişurilor îndepărtate ale timpului, e vremea să culegem roadele, cum ar fi raţiunea şi voinţa. Apoi vine vremea să ne rupem spinările până acasă.

Nu sunt evenimente, ci gânduri şi domesticirea dificilă a inimii, învăţarea lentă a inimii unde să iubească şi pe cine. Restul e mai degrabă bârfă şi poveşti pentru alte vremuri.

ANNIE DILLARD,
HOLY THE FIRM

Elicopterul se opinteşte peste umerii muntelui Healy. Când altimetrul indică înălţimea de 1500 de metri, ajungem la o creastă de culoarea noroiului, pământul dispare şi o deschidere amuţitoare de taiga umple parbrizul de plexiglas. Pot vedea în depărtare drumul Stampede, tăind o

fâşie palidă şi cotită dinspre est spre vest.

Billie McCandless se află pe scaunul din faţă, Walt şi cu mine în spate. Au trecut zece luni grele de când Sam McCandless a apărut în pragul casei lor din Chesapeake Beach, să le spună că a murit Chris. Au hotărât că e timpul să viziteze locul în care fiul lor şi-a găsit sfârşitul, să-l vadă cu propriii lor ochi.

Walt şi-a petrecut ultimele zece zile în Fairbanks, sub contract cu NASA, dezvoltând un sistem de radar aerian pentru misiunile de recunoaştere şi salvare, care să permită găsirea epavei unui avion căzut în mijlocul a mii de acri de teren împădurit. Timp de mai multe zile a fost tulburat, iritabil şi tăios. Billie, care a ajuns în Alaska în urmă cu două zile, mi-a mărturisit că lui Walt i-a fost foarte greu să se hotărască dacă să viziteze sau nu locul în care se află autobuzul. Billie spune că e liniştită şi că aşteaptă această excursie de multă vreme.

Decizia de a lua elicopterul a schimbat planurile în ultimul moment. Billie voia foarte mult să meargă pe traseul cel mai lung şi să o ia pe drumul Stampede, aşa cum făcuse Chris. L-a contactat pe Butch Killian, minerul din Healy, prezent când a fost descoperit cadavrul lui Chris, iar acesta a fost de acord să-i ducă pe Walt şi pe Billie cu maşina lui de teren până la autobuz. Dar Killian le-a telefonat ieri la hotel spunându-le că râul Teklanika avea în continuare un debit ridicat – prea ridicat, se temea el, pentru a fi trecut în siguranţă, chiar cu maşina lui amfibie, Argo, dotată cu opt roţi. De aici ideea de a lua elicopterul.

La 1500 de metri dedesubtul elicopterului se desfăşoară pământul vălurit, împestriţat acum de ţesătura ca de tweed a *muskeg*-ului şi a pădurilor de molid. Teklanika seamănă cu o panglică lungă şi maronie, aruncată neglijent peste pământ. La confluenţa a două râuri mai mici apare deodată un obiect neobişnuit de strălucitor: Fairbanks 142. Ne-a luat cincisprezece minute să acoperim distanţa pe care Chris a străbătut-o pe jos în patru zile.

Elicopterul aterizează, pilotul opreşte motorul, iar noi sărim pe pământul nisipos. O clipă mai târziu, aparatul se

ridică în uraganul provocat de elice, lăsându-ne în mijlocul unei linişti monumentale. Pe când Walt şi Billie stau în picioare, la nouă metri de autobuz, privind muţi neobişnuitul vehicul, un trio de gaiţe gângureşte într-un plop tremurător din apropiere.

— E mai mic decât credeam, spune Billie într-un sfârşit. Autobuzul, vreau să spun. Şi apoi, făcând ochii roată: Ce loc frumos. Nu pot să cred cât de mult îmi aminteşte de locul unde am crescut. O, Walt, arată exact ca Upper Peninsula! Cu siguranţă lui Chris i-a făcut mare plăcere să stea aici.

— Am destule motive să nu-mi placă Alaska, răspunde încruntat Walt. Dar sunt de acord, locul are o anume frumuseţe. Pot să înţeleg ce l-a atras pe Chris aici.

În următoarele treizeci de minute, Walt şi Billie s-au plimbat în tăcere în jurul vehiculului părăginit, au mers agale spre râul Sushana, au colindat puţin pădurea din vecinătate.

Billie este prima care intră în autobuz. Walter se întoarce de la râu şi o descoperă şezând pe salteaua pe care a murit Chris, măsurând cu privirea interiorul sărăcăcios al vehiculului. Multă vreme ea priveşte în tăcere ghetele fiului său, aşezate sub sobă, scrisul lui de pe pereţi, periuţa de dinţi. Dar azi nu sunt lacrimi. Căutând prin talmeş-balmeşul de pe masă, se apleacă pentru a privi de aproape o lingură cu un motiv floral pe mâner.

— Walt, uite aici, spune. Argintăria pe care o aveam în casa din Annandale.

În faţa autobuzului, Billie culege de pe jos una dintre perechile de jeanşi uzaţi şi peteciţi ai lui Chris şi, închizând ochii, şi-i apasă pe faţă.

— Miroase, îl îndeamnă pe soţ, cu un zâmbet dureros. Încă miros a Chris.

După o lungă pauză, spune mai mult pentru sine decât pentru oricine altcineva:

— La sfârşit a fost foarte curajos şi foarte puternic, de vreme ce nu şi-a luat singur viaţa.

Billie şi Walter petrec încă două ore înăuntrul şi în afara autobuzului. Walt fixează o plăcuţă comemorativă pe

partea interioară a uşii, o placă simplă de alamă, pe care sunt scrise câteva cuvinte. Dedesubtul ei, Billie aranjează un buchet de flori de pufuliţă, omag, coada-şoricelului şi crengi de molid. Sub patul din fundul autobuzului lasă o valiză încărcată cu o trusă de prim-ajutor, conserve cu mâncare, alte lucruri necesare supravieţuirii, precum şi un bilet prin care îi îndeamnă pe toţi cei care îl vor citi: „Sunaţi-vă cât de repede părinţii”. În valiză se mai găseşte o Biblie care i-a aparţinut lui Chris încă de când era copil, deşi, admite Billie, „nu m-am mai rugat din clipa în care l-am pierdut.”

Walt este într-o dispoziţie reflexivă şi are puţine de spus, dar pare mult mai în largul lui decât a fost multă vreme.

— Nu ştiam cum voi reacţiona la asta, recunoaşte el arătând spre autobuz. Dar acum sunt bucuros că am venit.

Această scurtă vizită, spune el, i-a dat puţin mai multă înţelegere faţă de motivele pentru care băiatul lui a venit în acest loc. Încă e derutat de multe lucruri legate de Chris şi aşa va rămâne mereu, dar acum pare mai puţin confuz. Şi e recunoscător pentru acest scurt moment de alinare.

— Mă simt consolată să ştiu că a fost aici, explică Billie, să ştiu sigur că a petrecut ceva timp lângă râu, că a stat pe această bucată de pământ. Am colindat atâtea locuri în ultimii trei ani întrebându-ne dacă nu cumva Chris a trecut pe-acolo. A fost îngrozitor să nu ştim nimic.

Mulţi oameni mi-au spus că îl admiră pe Chris pentru ceea ce a încercat să facă. Dacă ar fi trăit, aş fi fost acum de acord cu ei. Dar el nu mai este şi nu mai poate fi adus înapoi. Asta nu se poate aranja nicicum. Multe lucruri pot fi reparate, nu şi ăsta. Nu ştiu dacă se poate depăşi vreodată o asemenea pierdere. Dispariţia lui Chris e o durere tăioasă, pe care o resimt în fiecare zi. E foarte greu. Unele zile sunt mai bune decât altele, dar fiecare zi va fi grea, până la sfârşitul vieţii mele.

Dintr-odată, tăcerea e sfâşiată de zgomotul elicopterului care coboară dintre nori şi aterizează pe un petic de pufuliţă. Ne urcăm; elicopterul se înalţă spre cer şi zăboveşte o clipă înainte de a vira spre sud-est. Timp de

câteva minute, acoperişul autobuzului rămâne vizibil printre copacii piperniciţi, o lucire măruntă şi albă într-un ocean verde, care se face tot mai mică, până dispare.

Mulţumiri

Scrierea acestei cărţi nu ar fi fost posibilă fără sprijinul considerabil al familiei McCandless. Le sunt adânc îndatorat lui: Walt McCandless, Billie McCandless, Carine McCandless, Sam McCandless şi Shelly McCandless Garcia. Mi-au dat deplină libertate să consult însemnările, scrisorile şi fotografiile lui Chris, discutând cu mine îndelung. Niciun membru al familiei n-a încercat să controleze direcţia ori conţinutul cărţii, deşi ştiau că va fi dureros să vadă tipărite anumite lucruri. La cererea familiei, 20 din încasările obţinute din vânzarea cărţii vor fi donate în contul unei burse purtând numele lui Chris McCandless.

Îi sunt recunoscător lui Doug Stumpf, care a primit manuscrisul la Villard Books/Random House, şi lui David Rosenthal şi Ruth Fecych, care au editat cartea cu talent şi grijă după dispariţia prematură a lui Doug. Mulţumiri, de asemenea, lui Annik LaFarge, Adam Rothberg, Dan Rembert, Dennis Ambrose, Laura Taylor, Diana Frost, Deborah Foley şi Abigail Winograd de la Villard/Random House, pentru sprijinul lor.

Această carte a început sub forma unui articol în revista *Outside.* Aş dori să le mulţumesc lui Mark Bryant şi Laurei Hohnhold pentru faptul că mi l-au cerut şi i-au dat o formă. Adam Horowitz, Greg Cliburn, Kiki Yablon, Larry Burke, Lisa Chase, Dan Ferrara, Sue Smith, Will Dana, Alex Heard, Donovan Webster, Kathy Martin, Brad Wetzler şi Jaqueline Lee au lucrat şi ei la acest articol.

Recunoştinţă deosebită i se cuvine Lindei Mariam Moore, lui Roman Dial, David Roberts, Sharon Roberts, Matt Hale şi Ed Ward pentru nepreţuitele lor sfaturi; lui Margaret Davidson, pentru splendidele hărţi, şi lui John Ware, agentul meu fără seamăn.

Contribuţii importante şi-au adus, de asemenea: Dennis Burnett, Chris Fish, Eric Hathaway, Gordy Cucullu, Andy Horowitz, Kris Maxie Gilmer, Wayne Westerberg, Mary Westerberg, Gail Borah, Rod Wolf, Jan Burres, Ronald Franz, Gaylord Stuckey, Jim Gallien, Ken Thompson, Gordon

Samel, Ferdie Swanson, Butch Killian, Paul Atkinson, Steve Carwile, Ken Kehrer, Bob Burroughs, Berle Mercer, Will Forsberg, Nick Jans, Mark Stoppel, Dan Solie, Andrew Liske, Peggy Dial, James Brady, Cliff Hudson, Mugs Stump, Kate Bull, Roger Ellis, Ken Sleight, Bud Walsh, Lori Zarza, George Dreeszen, Sharon Dreeszen, Eddie Dickson, Priscilla Russell, Arthur Kruckeberg, Paul Reichart, Doug Ewing, Sarah Gage, Mike Ralphs, Richard Keeler, Nancy J. Turner, Glen Wagner, Tom Clausen, John Bryant, Edward Treadwell, Lew Krakauer, Carol Krakauer, Karin Krakauer, Wendy Krakauer, Sarah Krakauer, Andrew Krakauer, Ruth Selig şi Peggy Langrall.

Am beneficiat şi de articolele jurnaliştilor Johnny Dodd, Kris Capps, Steve Young, W.L. Rusho, Chip Brown, Glenn Randall, Jonathan Waterman, Debra McKinney, T.A. Badger şi Adam Biegel.

Pentru inspiraţie, ospitalitate, prietenie şi sfaturi înţelepte le sunt recunoscător următorilor: Kai Sandburn, Randy Babich, Jim Freeman, Steve Rottier, Fred Beckey, Maynard Miller, Jim Doherty, David Quammen, Tim Cahill, Rosalie Stewart, Shannon Costello, Alison Jo Stewart, Maureen Costello, Ariel Kohn, Kelsi Krakauer, Miriam Kohn, Deborah Shaw, Nick Miller, Greg Child, Dan Cauthorn, Kitty Calhoun Grissom, Colin Grissom, Dave Jones, Fran Kaul, David Trione, Dielle Havlis, Pat Joseph, Lee Joseph, Pierret Vogt, Paul Vogt, Ralph Moore, Mary Moore şi Woodrow O. Moore.

În sălbăticie s-a menținut peste doi ani pe lista bestsellerurilor *New York Times*; a primit YALSA Best Books for Young Adults Award în 1997; este nominalizat la YALSA Popular Paperbacks în 2012. Filmul omonim, regizat în 2007 de Sean Penn, cu Emile Hirsch, Vince Vaughn și Kristen Stewart, a fost recompensat cu două Globuri de Aur și nominalizat la două premii Oscar.

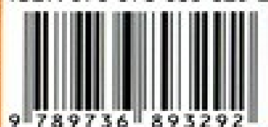
„Povestea reală a tânărului Christopher McCandless, care a făcut autostopul până în Alaska, unde, după un timp, a fost găsit mort la poalele muntelui McKinley, este poate cea mai dramatică, mai frumoasă și mai simbolică poveste a epocii noastre despre chemarea sălbăticiei, voluptatea rătăcirii și mirajul izolării de civilizație. Scrisă admirabil, la limita jurnalului de călătorie și a introspecției poetice, *În sălbăticie* este o carte care te inspiră și te pune pe gânduri deopotrivă. Jon Krakauer a dat o adevărată fabulă modernă despre confruntarea omului cu sălbăticia din el însuși."

Marius Chivu, autorul volumului *Trei săptămâni în Himalaya*

„Cu o atenție uluitoare pentru detalii, Krakauer a surprins cu subtilitate povestea fascinantă, dar tristă a unui idealist."

Los Angeles Times Book Review

ISBN 978-973-689-329-2
9 789736 893292